PYSÄYTTÄMÄTÖN

Tosielämää. Korson kaduilta eduskunnan käytäville.

Mika Niikko
Susanna Honkamaa

Avara Kustannus

Copyright © 2025 (2018) Mika Niikko

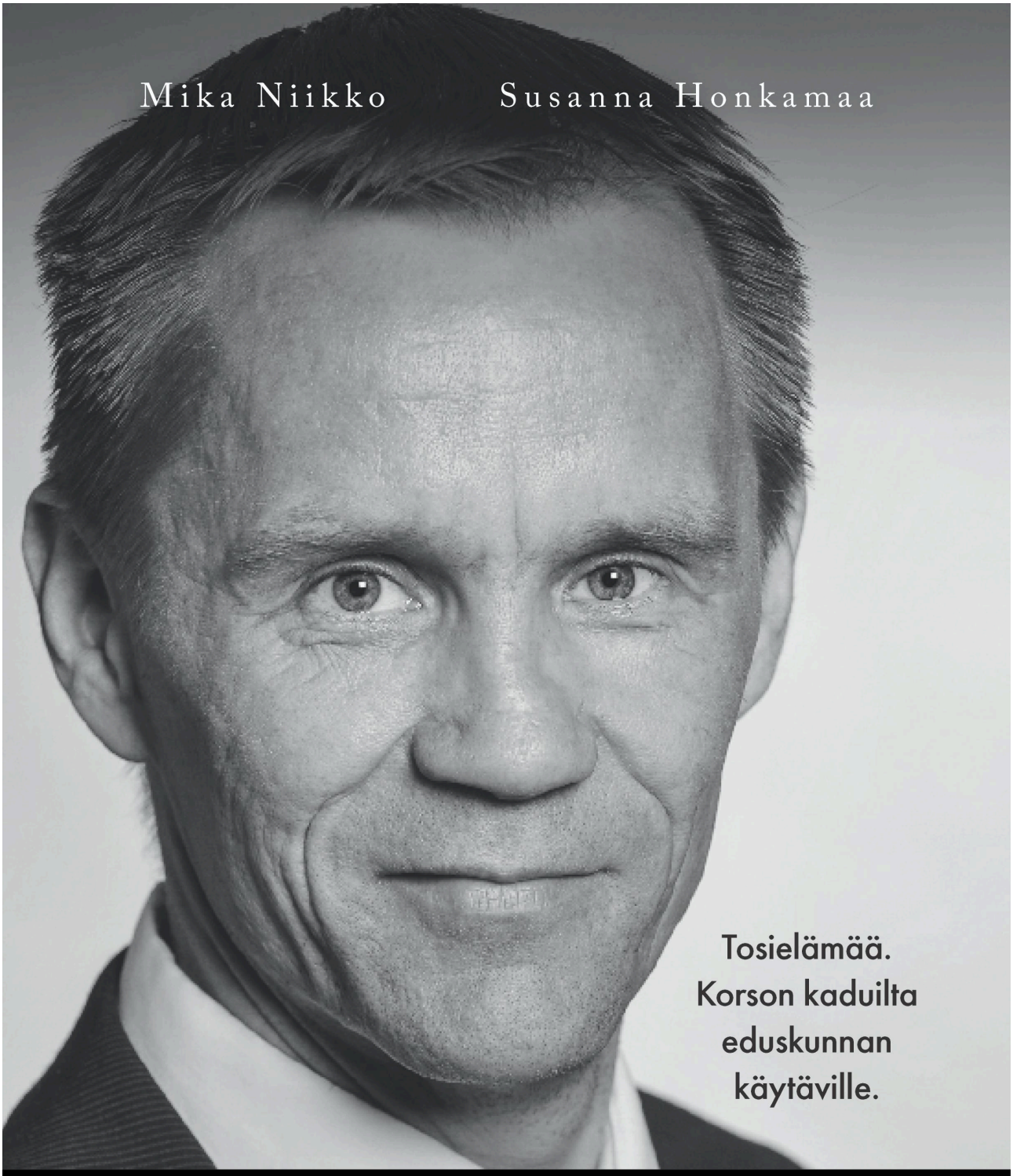
Avara Kustannus Oy
www.avarakustannus.fi

All rights reserved

No part of this book may be reproduced, or stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without express written permission of the publisher.

ISBN 978-952-7612-05-7 (EPUB)

Kansi: Mika Korhonen
Graafinen suunnittelu ja taitto: Anna Huttunen

Mika Niikko Susanna Honkamaa

Tosielämää.
Korson kaduilta
eduskunnan
käytäville.

NIIKKO

PYSÄYTTÄMÄTÖN

TERVETULOA TARINAANI!

Tämän kirjan kirjoittamista mietin vuosia. Halusin kirjoittaa ihmisille, joilla on jotain yhteistä kanssani – historiaa, jota ei olisi halunnut elää, mutta joka kuitenkin on. Minun kohdallani koko nuoruuttani leimasivat epäonnistumiset, heikko itsetunto, ahdistus, pelko, riippuvuus ja tarkoitusta vailla oleva elämä. Ne lomittuivat ystävyyden, seikkailujen ja kaikkien pyrkimysten väliin ja tulivat osaksi minua.

Mietin pitkään, uskallanko avata yksityisyyteni verhot selkosen selälleen. Jos se ei luonnistu, on kirjoittaminen turhaa. Peiteltyyn tarinaan ei lukija pysty samaistumaan – onhan meillä kaikilla omat haamumme.

Nyt kirjani on kädessäsi, päätökseni on siis tehty. Luonteeni mukaisesti puhun suoraan asioiden oikeilla nimillä. Avoimuus tarkoittaa myös väärinymmärryksen riskiä, loukkaantumista, vihaa ja joskus jopa kiitosta. Kaikesta on kokemusta, ja kaikkeen olen elämäni valmistama.

Pian olet kanssani kerrostalolähiössä. Siellä lapsuus pohjusti 12-vuotiaan pojan tielle, jossa väärät valinnat kertaantuivat. Kerron avoimesti nuoren pojan kasvusta eroperheessä, alkavasta päihteiden käytöstä ja heikosta itsetunnosta. Koulunkäynnille tai muulle vastuun kantamiselle ei ollut sijaa.

Teininä ja nuorena aikuisena väärät valinnat lisääntyivät. Tämä johti rikkinäisiin ihmissuhteisiin, lisääntyvään juomiseen ja rikoksiin. Yhtä aikaa rinnalla kulki ystävyys – joka sekä lämmitti että koski syvältä. Menettäessäni useita ystäviä kuolemalle tiesin, että hautapaikka odottaa minuakin. Tuli vuoroni paeta kuolemaa. Ahdistus syveni entisestään.

Eräänä päivänä saavutin pohjan. Valintojeni suunta muuttui.

Kerron yksityiskohtaisesti, millaista on perustaa yrityksiä, oppia, kasvaa ja menestyä mikroyrittäjänä. Entä mitä on perustaa nuoriso- ja ruoka-aputyötä tekevä järjestö ja miten saada sen rahoitus ja työt alulle? Kokemusta on myös maan rajojen ulkopuolelle tehtävistä lähetysmatkoista, joilla paikallinen poliisi löysi minut samoin kuin nuoruuden reissuiltani. Kerron myös, miksi lähdin politiikkaan, miten päädytään kunnanvaltuustoon ja miten päästään eduskuntaan. Miten päätökset syntyvät eduskunnan kabineteissa piilossa ihmisten ja toimittajien katseilta?

Kaikki kertomukset kirjassa ovat tosia. Henkilöitä suojellakseni on herkissä aiheissa useimpien nimet muutettu.

Politiikassa mikään ei ole sitä, miltä se näyttää. Kirjassa kerron eri päätösten taustoista, mikä johti mihinkin ja miksi. Yhteiskunnan yhteisistä asioista käytäviä keskusteluja ei koske sama yksityisyyden suoja kuin muita. Politiikassa toimivat ovat julkisia henkilöitä. Kerron asiat omasta näkökulmastani ja parhaan muistini mukaan. Pahoittelen, että jotkut tosiasiat viiltävät kollegoitani, mutta tehtyä ei tekemättömäksi saa.

Kiitosten aika tulee kirjan lopussa. Paljosta on kiittäminen erityisesti vaimoani, lapsiani ja ystäviäni.

Nyt haluan viedä sinut vuoteen 1991 ja Korsoon, jossa olen asunut lähes neljä vuosikymmentä.

Vantaalla 3. kesäkuuta 2018

Mika Niikko

1. LIIAN LÄHELLÄ KUOLEMAA

Pihalta kantautuva voimakas basso sekoittui omien stereoideni jyskeeseen. Chevrolet Chevy Van pysähtyi rappuni kohdalle juuri, kun työnsin päätäni ulos ikkunasta. Kevättalven kirpeä tuuli puhalsi vastaan.

- Oon siel ihan heti, huusin kuskina olevalle Petelle.

Juoksin kylpyhuoneeseen sukimaan tukkaani kuntoon. Asuin, tai enimmäkseen olin vain kirjoilla, vuokrakaksiossa Vantaan Mikkolassa. Päätukikohtani oli tyttöystäväni saama asunto Hakunilassa. Siellä en kuitenkaan perjantai-iltaa halunnut tuhlata.

Ilman viikonloppuja ei ollut elämää. Minä elin menemisestä, olin aina elänyt. Riuhtaisin Chevyn oven auki ja hyppäsin kyytiin.

- Come on, Ilari! Me venattiin sua! valitti Jutilan Jakke ja oli olevinaan hapan. Hän kutsui minua toisella nimelläni, kuten kaikki kaverini siihen aikaan.

- Voisit aikas kulus laskea, kuinka monta kertaa mä olen holhonnu sua! panin vastaan ja töytäisin Jakkea olkapäähän.

Jakke otti kulauksen kaljaa. Minua hymyilytti. Jotenkin vain rakastin näitä tyyppejä ja varsinkin viikonlopun ensimmäisiä tunteja heidän kanssaan. Adrenaliinia virtasi. Mitä vain hyvää voisi sattua, ja kenet tahansa voisi kohdata. Ilo oli huipussaan ensimmäisen olutkorkin avaamisen ja huikan välisenä aikana.

- Hei, nyt jotain muuta kuin Mambaa, huikkasin Petelle etupenkille.

Balladit on iltaa varten, laita jotain nopeempaa.

Sopivasti Radio City soitti Eppu Normaalin tutuista tutumpaa kappaletta.

”On vuosi 85, kauan on aikaa siis, siitä kun viimeksi ylöspäin, pyöräni pyörässä näin...”

Peten Chevyyn mahtui elämää – ja porukkaa. Nyt meitä oli vasta Pete, minä, Jakke ja hänen veljensä Esa. Tiesin, että auton täyttäminen ei tulisi tänäkään iltana olemaan vaikeaa. Korsossa pidimme yhtä. Kaikilla oli oma tarinansa. Tiesimme, miltä tuntui nyplätä viimeisiä kolikoita taskunpohjassa, varsinkin sunnuntaisin. Olimme kukin omalla tavallamme keplotelleet itsemme maailmalle enemmän tai vähemmän rikkinäisistä kodeista. Lojaalius kavereille, etenkin lähimmille, oli korkein arvo. Mikään ei estäisi meitä menemästä eikä erottaisi meitä toisistamme.

Muutama kaljapullo oli jo tyhjennyt, kun saavuimme Korson keskustaan.

- Pysäytä tähän hetkeks, pyysin Peteä. - Mä käyn nopeasti tossa kusella. Oon ihan heti takas, lupasin ja läimäytin sivuoven kiinni.

Ulkona oli muutama aste pakkasta. Katulamput valaisivat likaantunutta hankea. Ei ollut edes kovin myöhä, mutta ketään ei liikkunut ulkona. Tai niin minä luulin. En tiennyt, että hahmoni oli tunnistettu varjoista saman tien, kun hyppäsin ulos auton suojista.

Hakeuduin radan ali menevän kävelytunnelin kupeeseen. Mietin, mistä sinä iltana menisimme ensiksi etsimään kavereita. Kännyköitä ei ollut, joten piti olla liikkeellä, jos halusi parasta seuraa.

Jossain täytyy olla bileet, ehdin ajatella.

Aseen perä iskeytyi poskeeni. Samassa tunsin metallin leukani alla.

- Löysinpäs, puhisi katkera ääni. - Nyt sun noutajas tuli, Ilari!

Se oli Masa. Katulamppujen kelmeä valo paljasti uudet arvet kasvoissa. Ne olivat minun kostoni siitä, mitä hän oli tehnyt. Nyt oli hänen vuoronsa. Käsiaseen piippu puristui leukaani vasten. Kasvoni työntyivät entistä enemmän kohti taivasta. Tiesin, ettei Masalla olisi yhtäkään syytä jättää kostamatta.

Olin puolustuskyvytön. Enää tarvittaisiin vain puolen sentin liike sormella, ja olisin mennyttä.

Yhtäkkiä koko mennyt elämäni alkoi suhista läpi mieleni kuin nauhalta: äiti ja isä, lapsuuden kesät, yksinäisyys, kapina, oma vajaan vuoden ikäinen poikani.

Masa tiukensi otettansa pusakastani.

- Tiedäksä, pojankloppi, oli virhe käydä mun päälle, hän aloitti ja porasi katseen silmiini.

Noutajani näytti olevan selvin päin. Se ei tilannettani auttanut. Silti käsittämätön viileys laskeutui mieleeni. Katsoin Masaa silmiin. Hän ei tuijotuksen lisäksi tehnyt yhtään mitään. Mulkaisi välillä vain sivulle tarkistaen, näkeekö kukaan. Uutta rohkeutta virtasi suoniini.

- Ammu vain, yllytin uhmakkaasti.

Masa jatkoi tuijotustaan. Tuijotin takaisin ja lisäsin vettä myllyyn.

- Mun kaverit ampuu sut tähän samaan paikkaan, ammu vaan! Vilkaisin mahdollisimman vakuuttavasti olkapääni ylitse osoittaakseni uhkan sijainnin. Näin, että auto oli vajaan kahdenkymmenen metrin päässä ja käännetty ympäri takaisin tulosuuntaan. Todellisuudessa sieltä ei voinut tilannetta pimeässä helposti huomata.

Masakin katsahti autoa ja sen jälkeen minua. Ohikiitävän hetken odotin pahinta. Yhtäkkiä tunsin aseenpiipun raapaisevan poskeani, ja Masan ote irtosi. Hän tunki aseen housunkaulukseen paitansa alle ja mulkaisi minua viimeisen kerran.

- Me tavataan vielä, tämä ei jää tähän, hän kirosi kadotessaan takaisin varjoihin.

Taakseni vilkuillen kävelin nopeasti kohti autoa, jonka asevarusteluun tiesin aivan hyvin kuuluvan vain puolipitkän pesäpallomailan – jos Petellä oli sitäkään.

Tunsin sydämeni tykytyksen harvenevan asteittain. Jalkoja heikotti. Olin pelastunut, mutta sillä kertaa aivan liian täpärästi. Olisi vain tarvittu yksi mielijohde lisää, ja makaisin likaisessa alikulkutunnelissa kuolleena ruumiina.

Tässäkö kaikki oli? Osa ystävistäni oli jo kuollut. Olisinko minä seuraava? Olin vasta 24-vuotias, ja parhaan piti olla vasta edessäpäin. Takanapäin se ei ainakaan ollut.

2. PIENI, VILLI, KEKSELIÄS – LAPSUUS

Myyrmäkeläisen kerrostalon rappukäytävä tärisi ja jyskyi. Naapurit tiesivät näkemättäkin, että Niikkojen pojat olivat taas liikkeellä.

- Pääsen meiltä ulos kahdeksalla askeleella, kehuin loikkimistaitojani pihan muille lapsille.

- Ei voi olla! Tehän asutte neljännessä kerroksessa.

- Kyllä se pääsee, puolusti veljeni Janne.

- Me hypätään joka portaat kahdella loikalla. Siitä tulee kahdeksan! minä ilmoitin.

Taloyhtiö oli tyypillinen 1970-luvun vuokratalo: kolme porrashuonetta ja viisi kerrosta. Tällaisia betonikuutioita oli koko lähiö täynnä. Luontoa ja peltoakin mahtui lähiympäristöön. Sama kaava toistui joka puolella pääkaupunkiseutua.

Paljon taloja tiesi paljon kavereita. Kerrostalojen suojaisilla sisäpihoilla oli hyvä ja turvallista leikkiä. Kesät olivat kuumia ja talvet lumisia. Sadekaan ei pihan lasten menoa hidastanut pisaran vertaa. Milloin heitimme superpalloa talon ikkunattomaan seinään, milloin leikimme kirkonrottaa tai kymmentä tikkua laudalla.

Koulunkäynnin alettua reviiri laajeni myös ympäröivän lähiön kaduille ja ostareille. Rahaa ei yleensä löytynyt taskusta, joten kauppaan ei voinut mennä. Karkkia halusimme silti, joten kekseliäisyys oli tarpeen.

- Tos on yks! Janne osoitti vaaleanpunertavaa möykkyä maassa. Riensin jäätelötikun kanssa paikalle ja rapsin purukumin irti katukivestä. Sillä kertaa oli Jannen vuoro saada suupala.

- Onks siinä makua? minä kysyin, vaikka Janne tuskin oli saanut purkkaa huuliensa väliin.

Veli maisteli hetken ja näytti aivan siltä kuin yrittäisi kovasti kuvitella vadelmaa tai mansikkaa. Kierrätyspurkan ensimmäinen käyttäjä oli kuitenkin jauhanut ostostaan koko rahan edestä.

- Äh, sanoi Janne ja sylkäisi purkan pois.

Minä huokaisin. Oli tylsää, kun ei ollut rahaa. Katsoin jykevää katukiveä, jonka pinnassa näkyi purkan paikalla tummempi läntti. Olisikohan minulla koskaan niin paljon rahaa, että voisin omistaa tuollaisen yhden kiven? pohdin. Samassa minulla välähti.

- Nyt mä keksin!

- No mitä? sanoi veli, joka oli aina kiinnostunut paitsi kuulemaan ideani myös tulemaan niihin mukaan.

- Mennään sinne koulun lähellä olevaan kauppaan. Kysytään, saataisko me karkkia, jos tehdään jotain.

Heitin jäätelötikun maahan ja lähdimme saman tien. K-kaupan ruutupaitaan sonnustautunut kauppias hyllytti säilykepurkkeja, kun lähestyimme häntä. Vanhempi kun olin, minulle lankesi puhemiehen rooli.

- Me voisimme auttaa sinua täällä kaupassa, jos siitä saisi palkaksi karkkia, ehdotin.

Vilkaisin Jannea, ja yritimme näyttää mahdollisimman ryhdikkäiltä työmiehiltä.

- Kyllähän meillä noin reippaille pojille työtä löytyy, hän päätteli hymyillen.

Saimme vadin ja veitset.

- Kun olette kuorineet nuo porkkanat, on palkan aika, meille luvattiin. Kahdeksankesäisellä innolla kuorimme porkkanoita sen minkä osasimme, ja kauppiaan mielestä olimme jo pian ansainneet makean suun. Saimme valita karkkipussimme itse. Kyllä kelpasi esitellä tienestiä kavereille.

Karamellin saamiseksi oltiin valmiita tekemään melkein mitä vain. Kerran kuulimme huhun, että Fazer oli vienyt kuorma-autollisen karamellia Seutulan kaatopaikalle. Papereissa oli kuulemma väärät painatukset. Otimme polkupyörät ja ajoimme Seutulaan toiveikkaana.

- Kato, tossa on yks Dacapo! minä huusin riemuissani, kun lähestyimme kaatopaikan porttia.

Olimme salamana patukan luona. Huhu piti paikkansa!

Porttivahti ei kuitenkaan päästänyt paria pikkupoikaa kaivelemaan kaatopaikkaa. Puhetaito eikä mikään muukaan auttanut sillä kertaa. Yhtä patukkaa enempää ei kahdenkymmenen kilometrin pyöräilystä sillä kertaa palkintoa herunut.

* * *

Perheemme eli tyypillistä maalta töiden perässä muuttaneiden perheiden lähiöelämää Vaahtokujan kerrostalossa. Olimme tulleet Joensuusta, jonne jäi myös iso ja huolehtiva suku. Kummatkin vanhempani olivat karjalaisia.

Isäni oli rakennusinsinööri, ja äiti ravintolatarjoilija. Meitä lapsia oli kolme: minä, vuoden nuorempi Janne ja isosiskomme Mervi, joka oli minua vuoden vanhempi. Ajan hengen mukaisesti me lapset menimme ja tulimme varsin vapaasti. Epämääräistä kuvaa näyttävä mustavalkotelevisio ei ollut riittävä houkutin istua sisällä, ellei tullut piirrettyjä tai suosikkiamme Tarzania.

Tarzan taisikin olla lähes ainoa asia, joka sai minut istumaan. Muutoin en jarrupoljinta omistanut. Olin ilmiömäinen kiipeilijä. Pienestä koostani huolimatta pellavapää heilui usein katon rajassa milloin minkäkin haasteen perässä. Sieltä se myös usein tupsahti alas nopeammin kuin ennätin edes huomata. Mervi oli huolehtiva isosisko ja joutui paikkailemaan minua ja Jannea usein.

Erään kerran sattui murheellinen tapaus, kun samassa pihapiirissä asuva ikätoverini hukkui läheiseen ojaan. Minäkin meinasin kerran hukkua, kun vietimme kesää maalla sijaisperheessä. Kukaan ei ollut vahtimassa uimistamme. Se oli ensimmäinen täpärä pelastumiseni, mutta ei viimeinen. Oikeastaan oli ihme, että lähiön lapset selvisivät niin vähillä onnettomuuksilla. Vanhemmat olivat niin meillä kuin muillakin yleensä töissä. Ja jos eivät siellä, heillä oli muitakin menoja. Myös meillä sekä äiti että isä joivat liikaa.

Joinain iltoina kiertelin etsimässä vanhempia lähibaarista tai Louhelan Kultakaivoksesta. Pyysin heitä tulemaan kotiin nukkumaan.

- Oi pientä. Kyllä me ihan pian kotiin tullaan, äiti leperteli harvinaisen hellällä äänellä.

- Menehän vain nukkumaan, kehotti isä ja tunki lantin kouraani.

Raha tiukasti nyrkissäni pujottelin tieni pöytien ja tuoppien välistä takaisin ovelle. Paluumatkani tekisin taas kioskin kautta. Sen tietäen lähdin kotiin ihan hyvillä mielin – vaikka ymmärsin, ettei vanhempia sinne ihan heti kuuluisikaan.

Joskus ravintolassa ollessani isä intoutui soittamaan. Hän oli pienen pojan mielestä lahjakas jazz-pianisti, vaikka soitti aina sen yhden ja saman kappaleen silmät kosteana. Myös äitini nautti musiikista. Heidän ystäväpiirissään oli useita muusikoita. Seija Simola oli useasti tekemisissä perheemme kanssa. Isän sisko Mirja taas toimi Sibelius-Akatemiassa pianonsoitonopettajana.

Louhelan Punakulmassa vietetystä ajasta huolimatta vanhempieni elämä oli onneksi siinä määrin järjestyksessä, että työnsä he hoitivat kunnialla. Alkoholinkäyttö ajoittui viikonloppuihin ja

satunnaisiin arki-iltoihin niellen kuitenkin ison osan tienesteistä. Jääkaapin sisus ammotti koulusta palatessa toisinaan tyhjyyttään, mutta maitoa löytyi melkein aina. Sitä lorautin kaurahiutaleiden päälle, ja 70-luvun pikapuuro oli valmis. Kun päälle lusikoi riittävästi sokeria, se kyllä maistui.

Koulussa en ollut penaalin terävin kynä. Ykkösluokasta alkaen istuin ensimmäisessä pulpetissa aivan opettajan edessä. Ilman kouluavustajia, tukiopetuksia ja ADHD-diagnooseja opettajan haasteet olivat varmasti omaa luokkaansa.

Minulla oli sama opettaja kuudenteen luokkaan saakka. Marja-Liisa Hämäläinen välitti oppilaistaan, minusta erityisesti. Koulureppuni, tai oikeastaan muovipussi kirjoineen, katosi kotimatkalla toistuvasti. Aina hän kuitenkin järjesti minulle jostain uudet kirjat ja kynät. Minä puolestani kannoin huolta siitä, minkälaisen muovikassin löytäisin kotoa kadonneen tilalle. Jos ei ollut muita kuin Alkon kassi, sen kanssa sai hävetä. Viking Linen punaista väriä taas kehtasi esitellä, vaikka itse en laivoille mukaan päässyt.

Aineellisia asioita suurempi puute oli hellyydessä ja hyväksynnässä. En muista, että iltasuukkoja olisi jaeltu tai peitelty nukkumaan. En tainnut istua äidin tai isän sylissä montakaan kertaa. Päänrapsutus oli äidin tapa osoittaa rakkauttaan, joka kaikesta voimattomuudesta huolimatta oli varmasti pohjaton.

Ainoat säännölliset perhehetket tulivat taloyhtiön saunavuoroista. Siellä olimme yhtä. Yhteistä oli myös Linna-shampoo ja saunavihta. Isän traditio oli makkaralenkki, joka laitettiin folio-pussissa kiukaalle. Kyllä oli maukasta. Varsinkin kun lenkki jaettiin viidelle, maku oli parhaimmillaan, kun se jo loppui.

Kaksi muuta yhteistä perhehetkeä olivat joulu ja uudenvuoden aatto. Uudenvuoden traditio oli tinan valaminen ja rakettien katselu. Talomme toisella sivulla avautui laaja näkymä Martinlaaksoon asti. Alhaalla oli urheilukenttä ja metsää. Uudenvuoden raketit näkyivät parhaiten juuri koti-ikkunasta. Usein juhlat päättyivät kuitenkin vanhempien eripuraan.

Joinain onnenpäivinä ovikelloamme soitti Sylvi.

- Sylvi-täti tulee! huusi se, joka ensiksi ennätti. Juoksimme kilpaa eteiseen.

- Jopa te olette taas kasvaneet! hän kehui ja pörrötti päitämme.

- Mä pääsen nyt ekana sun syliin, ilmoitin. - Janne oli viimeksi!

Hyörimme tädin ympärillä niin, että hänellä oli täysi työ saada kengät jalasta. Olohuoneessa hän istuutui, ja minä kömmin paikalleni. Painoin pään tädin pehmeää rintaa vasten ja istuin siinä pitkään. Hän piti lujasti kiinni ja kuunteli, kun kerroin ja mietin kaikenlaista. Siinä sain olla niin pitkään kuin halusin. Sylvi ei ollut meille sukua – en oikeastaan tiedä, kuka hän oli. Lähtemättömän muiston hän kuitenkin jätti. Koin, mitä on olla tärkeä ja rakastettu.

Omaa hellyyttämme kohdistimme lemmikkeihin. Kissat olivat parhaita. Kerran saimme kotiimme kaksi kissanpentua. Kissat oli erotettu emostaan liian pienenä, ja sen myös huomasi. Iltaisin ne tulivat sänkyyni ja hakivat toisistaan turvaa. Yksi imeskeli toisen nisää ja toinen omaa takajalkaansa. Kissojen kehräys oli parasta tuutulaulua, kun iltasatujakaan ei luettu.

Ehkä kissat auttoivat minua myös saamaan lepovaihteen päälle. Ilman niitä levottomuuteni puski unienkin läpi. Puhe ei tauonnut edes nukkuessa. Usein myös kävelin, tai oikeastaan juoksin, unissani kerrostalomme rappukäytävässä. Mervin tai äidin oli juostava perään.

Eräänä yönä olin onnistunut livahtamaan ulos kenenkään huomaamatta. Heräsin vasta siihen, että kävelin Uomarinteen ostoskeskuksen ulkoportaita alaspäin. Oli pimeää ja viileää. Katsoin vaatteitani, ja päälläni oli pelkkä pyjama. Tien toisella puolella näkyi kouluni, jossa olin juuri aloittanut ensimmäisen luokan. Ihmisiä tai autoja ei vain näkynyt missään. Tokkuraisessa mielessäni ihmettelin tyhjää tienoota aikani ja päättelin, että jotain oli tehtävä.

Askeleet kuljettivat lähibaarille sadan metrin päähän. Kurotin ovenkahvaan ja vetäisin, mutta ovi ei liikahtanut yhtään. Se oli lukossa. Baarin ikkunat olivat pimeitä, ja tajusin sen olevan suljettu. Yksinäisyys valtasi pienen mielen. Huokaisten istuin tien pintareelle. Nyt en ymmärtänyt enää mistään mitään.

En ehtinyt kauaa istua, kun viereeni pysähtyi auto. Ikkuna vääntyi auki.

- Hei poika, oletko eksynyt? mies kysyi ystävällisellä äänellä.

- Mä vaan etsin äitiä ja isää, kerroin raskain mielin.

Mies nousi autosta ja käveli luokseni. Huomasin keltaisen lampun auton katolla. Sehän oli taksinkuljettaja.

- Missä asut, poika? Ei täällä tähän aikaan voi liikkua, mies sanoi.

- Vaahtokuja 8 A 10, tuli kuin tykin suusta.

Kotisoitteen olin oppinut ja olin ylpeä siitä. Sain kyydin kotiovelle saakka, ja kuski toivotteli hyvää yötä. Tällä kertaa nousin portaat mahdollisimman hiljaa. Luikahdin sisään raolleen jääneestä ovesta ja menin ääneti huoneeseeni. Seikkailun uuvuttama seitsemänvuotias vaipui nopeasti uneen.

Seuraavana iltana minua kuitenkin pelotti mennä nukkumaan. Katselin ontelolaattojen uria ja yritin kaikin keinoin pitää silmiä auki. En missään nimessä halunnut yöllisen vaellukseni toistuvan. Pitäisikö mennä kertomaan siitä äidille?

Sitä en kuitenkaan uskaltanut tehdä. Kaikista vähiten halusin arestia, vaikka sen saaminen tässä tapauksessa oli varmasti turha pelko.

Parin päivän kuluttua keksin huoleeni ratkaisun. Kotona osui silmiini karhea narunpätkä. Illalla solmin yhden pään sängynjalkaan ja toisen sain pienen ähellyksen jälkeen ranteeni ympärille. Naru hiersi kättä ja vaikeutti nukahtamista. Toimiva keino se kuitenkin oli. Narunsolminnasta tuli viimeinen osa iltatoimiani pitkäksi aikaa.

ISÄ JA POJAT

Yksi jännittävimmistä leikeistä oli sytyttää suurennuslasilla ruohoa tai sanomalehtien mustia valokuvia. Joskus myös leikimme tulitikuilla. Ti-kun raapaisu kutkutti aina hieman vatsanpohjaa.

Tällä kertaa olin onnistunut sytyttämään tikun ensi yrittämällä. Heitin askin maahan.

- Anna mulle se heinätuppo, sanoin Jannelle, joka oli jo varautunut pyyntööni.

Liekki nuoli innokkaasti heinästä pyörittelemäämme pallukkaa. Vedin savua sieraimiini. Huokasin. Jostain syystä palavan ruohon tuoksussa oli jotain kiehtovaa.

Kauan ei ehtinyt tunnelmoida, sillä käsiä alkoi kuumottaa. Yritin sietää tunnetta kuin iso poika, mutta sitten oli pakko viskata palava möykky maahan. Aloimme saman tien talloa. Katselin tyytyväisenä, kuinka liekit taintuivat kenkiemme alla. Sammutus oli aina jännittävin hetki.

Tällä kertaa asia ei käynyt aivan yksinkertaisesti. Jannen takana näkyi pieni touhukas liekki.

- Tallo äkkiä sieltä nurkalta, käskytin Jannea, joka katsoi taakseen ja tömisti minkä kerkesi.

Itse yritin tukkia toista reunaa, mutta palo ei ottanut taantuakseen. Liekit nuolivat kuivaa heinää – ja vaarallisen nopeasti. Ennen kuin olin kunnolla ehtinyt myöntää itselleni, katastrofi oli käsillä. Ympäristö rätisi ilmiliekeissä.

- Haetaan isi äkkiä, huusin sydän pamppaillen.

Enempää en juuri ehtinyt sanoa, kun kuulin sireenin. Naapurit olivat olleet nopeita. Niin olimme mekin. Lähdimme kauemmaksi seuraamaan tilanteen kehittymistä.

- Se on paloauto, sanoin ja helpotuin hieman.

Me katsoimme parhaaksi häipyä, ennen kuin auto edes ehti pysähtyä. Ympäristön kannalta seuraukset jäivät pieniksi. Meillä ne olivat odotettavissa vasta isän palatessa kotiin. Iltapäivän tunnit kuluivat hitaasti. Toivoin koko mieleni lujuudella, etteivät vanhemmat saisi tietää. Yritimme olla mahdollisimman kiltteinä poikina huoneessamme, kun äiti tuli kotiin. Outo kauhu täytti mielen, kun ovi kävi toisen kerran. Vanhemmat puhuivat jotain olohuoneessa. Meille kantautui vain epämääräinen puheenkaiku, sanoja ei erottanut. Keskustelu oli kuitenkin nopeasti käyty.

- Pojat, tulkaa tänne! kuului käsky.

Olohuoneeseen oli pakko mennä. Pelko ja häpeä kourivat vatsanpohjaa sitä enemmän, mitä lähemmäksi isää laahustin.

- Ei me tehty sitä tahallaan. Ei me leikitä tulitikuilla enää koskaan, itkin ja nyyhkin.

Mikään ei kuitenkaan auttanut. Housut vedettiin kinttuihin, ja saimme risuilla pakaroille.

Kaiken jännityksen jälkeen ihmettelin, miksi selkäsauna ei sattunut yhtään. En muista aiemmin saaneeni selkääni, vaikka aihetta olisi ollut.

- Pojat. Rangaistukseksi menette huoneeseenne ja olette siellä aamuun asti, isä uhosi.

Lähdimme kiireen vilkkaa, ja aluksi ei puhuttu mitään. Kun olimme hävenneet aikamme, vatsa alkoi auttamatta kurnia.

- Onko sulla nälkä? kuiskasin Jannelle.

- On. Ihan hirvee nälkä.

- Niin mullakin.

Asiaa puntaroituamme Janne uskaltautui ulos huoneesta. Pian hän palasi voileivät mukanaan. Mutustelimme niitä, ja mieli oli jo selvästi parempi. Juuri, kun olimme saaneet leivät syötyä, olohuoneesta kuului ääni:

- Pojat, täällä on Tarzan menossa. Tulkaahan katsomaan!

Isämme heltyi aina nopeasti. Hän ei ollut mikään kiivas mies. En muista isämme huutaneen edes silloin, kun tyhjensimme erään kerran maalipurkin parvekkeelta alas. Sielunvammojen sijaan pitkäkestoinen seuraus tuosta tempusta oli maalivana, joka muistutti vuosia, missä Niikkojen parveke sijaitsi. Tuntomerkki ulottui neljännestä kerroksesta ensimmäiseen asti – leveä ylhäältä ja kapea alhaalta. Mielestämme se oli ihan hienon näköinen: 70-luvun keltaista muotiväriä.

Parvekkeelta pystyi heittämään alas muutakin. Kerran talvipakkasilla keksimme jostain syystä viskellä kaiteen yli kananmunia. Yksi niistä räsähti pahanenteisesti.

- Äkkiä alas! huusimme toisillemme yhtä aikaa ja samassa olimme kyyryssä betonisen kaiteen kätkössä.

Nojasimme karheaan rappaukseen ja katsoimme toisiamme vakavina.

- Näitkö, mihin se osui? Janne kuiskasi.

- Taksin tuulilasiin, sanoin huulieni välistä.

Pihalta kuului auton oven lävähdys ja pitkästi kiroilua. Sitten oli jotakin kolinaa ja huisketta. Kohta ei enää kuulunut mitään erikoista. Oli pakko kurkata varovasti kaiteen yli.

- Hei, te nulikat! huusi miesääni heti, kun tukkahapsumme pilkottivat pihan puolelle.

Vilahdimme salamana sisälle ja vanhempien sängyn alle. Pian ovikello soi äkäisesti. Ja soi uudestaan. Postiluukku rämisi ja seinät jyskyivät, kun kuski hakkasi ovea. Painauduimme toisiamme vasten.

- Ei se sisään pääse, lohdutin veljeä, vaikka itsekin epäröin oven kestävyyttä.

Aika mateli hitaasti piilopaikassamme. Oli jo helpotus, kun kuulin vanhempien saapuvan kotiin. Kuski selitti asiaa isälle kiivaaseen sävyyn, ja painauduimme entistä lähemmäs seinää. Pian isä huusi meidät ovelle.

- Heitittekö kananmunan tämän kuljettajan auton tuulilasiin? isämme tivasi.

Siristelin silmiäni valoisassa eteisessä. Pieni pölypallo koristi päätä, vaikka itse en sitä huomannut.

- Ei heitetty, valehtelin.

- Siinäs kuulit. Pojat eivät heittäneet kananmunia, joten alkakaahan mennä siitä!

Isä veti ulko-oven kiinni miehen nenän edestä. Asia oli sillä selvä. Isä puolusti poikiaan – varsinkin tultuaan kotiin Punakulman kautta.

Isä kohteli meitä aina yhdenvertaisesti. Niinpä kuulin elämäni yllätyksen eräänä päivänä, jona olin saanut siskoni suutuksiin.

- Meillä ei kenelläkään ole samaa isää! läväytti Mervi päin naamaa. - Mä kuulin sen, kun isä ja äiti riiteli viikonloppuna.

Minulta loksahti suu auki.

- Miten niin Ansu ei ole meidän isi? ihmettelin ääneen ja olin saman tien unohtanut kiukkuni.

Yhdeksänvuotiaan päähän ei voinut mahtua, että isä voisi olla kukaan muu kuin mies, jonka muistin asuneen meillä koko ikäni. Meillähän oli jopa sama sukunimi. Pohdin asiaa sinä iltana pidemmän tovin. Oliko Ansu kohdellut joskus minua eri lailla kuin Jannea? Ei ollut, vastasin omaan kysymykseeni.

Ansu syntyi Karjalassa, Pitkärannan Impilahdella, neljäkymmentä kilometriä tuolloisesta Neuvostoliiton rajasta. Samana aamuna 30.11.1939, jona Aune-mummi synnytti Anteron, taivaanranta oli tulesta punainen. Oli syttynyt talvisota. Se vei perheen evakkoon Joensuuhun, jossa Ansu myös aikoinaan tapasi äitini.

Äitini Ritva, omaa sukua Matikainen, kasvoi suurperheessä Kiihtelysvaarassa, joka on nykyään osa Joensuuta. Mervi syntyi Joensuussa, minä Lahdessa ja pian palasimme takaisin Joensuuhun, jossa Janne syntyi. Kun olin parivuotias, päädyimme sitten Vantaalle. Äidin puolen sedät ja tädit muutenkin levisivät hieman eri ilmansuuntiin, joten kaikkia heistä emme tavanneet säännöllisesti.

Ansulla oli sukulaisia, pääkaupunkiseudulla, Joensuussa ja Lahdessa. Totesin, että he olivat Ansun lailla omineet meidät täysin. Ansun veli, Satu-serkun isä Olli, osti aina karkkipussit jokaiselle, kun kävimme serkkulassa. Sellaiset asiat lapsi muistaa aina. Myös muut sedät: Urpo, Jukka, Hannu ja hänen Kaija-vaimonsa olivat aina huomioineet meitä mitä parhaimmalla tavalla. Isäni sisko Mirja-täti oli mitä välittävin kanaemo, jonka hoivassa olimme usein. Joka kerta hän teki parhaat ruoat, kun menimme hänen luokseen yökylään.

Koko suku oli yhtä. Itse asiassa isän sukulaiset olivat lähes ainoita, joita pidin turvallisina aikuisina – ja koin, että he pitivät minusta. En halunnut mitään uutta versiota eletylle elämälleni. Ansu oli ja on aina isini, muuta en kaipaa, päätin.

Niinpä en käyttänyt tilaisuutta, kun noin 15-vuotiaana minulle puhuttiin teoreettisesta mahdollisuudesta tavata biologinen isäni.

- Jos tapaan sen, vedän sitä turpaan. Minä en isääni vaihda, sanoin Jannelle vihoissani.

- Mikä se sellainen isä on, joka jättää äidin eikä halua nähdä lastaan viiteentoista vuoteen?

Olin nuorena katkera siihen, että joku voi hylätä niin hienon ihmisen kuin äitini. Minulle riitti tietoisuus siitä, että Ansu piti minua omana poikanaan ja rakasti samalla tavalla kuin Jannea.

Biologinen isäni oli kuulemani mukaan lahjakas muusikko. Samaa lahjaa en itse perinyt. Asia tuli kerran selväksi, kun Mirja-täti yritti saada minua innostumaan soittoharrastuksesta.

Biologian peruja lienee kuitenkin menevä luonteeni, sillä äidiltäni en sitä perinyt. Hän oli taipuisa ihminen. Myötäily myös muodostui osaltaan äitini ongelmaksi. Hän ei osannut sanoa ”ei” riittävän usein, ja toiset käyttivät heikkoutta hyväksi, kuten karussa maailmassa niin usein käy.

KESÄ EI KESTÄ

Koivujen lehdet loistivat heleän vihreinä. Kesäkuu 1979 oli aluillaan. Olin juuri päässyt viitosluokasta eroon. Vapauden tuntu rinnassa oli sen mukainen. Isä ei ollut kotona, ja äiti etsi kasseja ja pakkaili tavaroita touhukkaana.

- Lapset, tänään lähdetään retkelle! hän ilmoitti tyytyväisenä.

Minä raahasin kassia innoissani parkkipaikalle. Olin edelleen pienikokoinen, vaikka olin jo 12-vuotias. Energiaa ei varmaan kaiken touhun ohella ollut liiennyt pituuskasvuun. Omasta mielestäni olin silti vahva, ja siksi olinkin ottanut ison laukun. Parkkipaikalla oli auto meitä odottamassa.

- Tässä on Reiska, äiti esitteli.

Mies moikkasi meitä. Sulloimme tavaramme ja itsemme autoon. Ei kestänyt kuin hetken, kun kaarsimme Etelälahden leirintäalueen pihaan. Pulikointi raikkaassa vedessä, uudet leirintäalueen kaverit ja kahvion flipperi imaisivat mukaansa. Viikot kuluivat nopeasti. Nautin ansaitusta lomasta täysin siemauksin. Kerrankin aikaa vietettiin tiiviisti myös äidin kanssa. Hänen leirikeittiössään kokkaamansa ruoat maistuivat herkulta päivän säntäilyjen jälkeen. Yön tullen kömmimme keltaiseen telttaan. Reiskakin pyöri mukana, vaikka ei kovin tiiviisti. Emme ainakaan puhuneet hänen kanssaan juuri mistään.

Muistan vieläkin, kuinka eräänä iltana huokailin ääneen:

- Kunpa kesä ei loppuisi milloinkaan – mutta missä isä on?

Äiti ei isän poissaoloa kertaakaan kunnolla selittänyt, ja luonnonlaitkin toteuttivat auttamatta itseään. Ilmat alkoivat viiletä. Telttojen ja asuntovaunujen riveihin ilmestyi yhä useampia koloja. Kavereita joutui hyvästelemään toinen toisensa jälkeen.

Iltaisin hiipi telttaan meidän lisäksemme myös kylmyys, ja heräsin kipristeleviin varpaisiin. Katselin roikkuvaa kattoa, ja minua kylmäsi myös sisältä. Miksi isää ei ole näkynyt viikkoihin? Missä hän mahtoi olla?

Kiristin makuupussini kaula-aukkoa ja käperryin mykkyrään. Pian kasaantuva lämpö tuuditti minut uneen. Sydän ei lämmennyt samalla keinolla. Ikävä jäi rinnalle nukkuessakin. Ehkä jotenkin hiljaa aavistin, että lapsuuteni viimeinen kesä oli päättymässä.

Aamulla mieli oli virkeä kirpeästä ilmasta. Äiti tarjoili aamupalaa varsin huolehtivaisena ja katsoi, että olimme kaikki kolme lähettyvillä.

- Lapset, hän aloitti oudon epävarman oloisena. Katsoimme häneen kysyvästi.

- Tänään muutatte yhteen väliaikaiseen kotiin, jossa on muitakin lapsia. Se sijaitsee Vantaalla, Seutulassa. Siellä aloitatte taas koulun ja asutte, kunnes äiti löytää meille asunnon, hän selitti hiljaisella ja surullisella äänellä.

Äiti jatkoi puhetta joistakin harrastusmahdollisuuksista, mutta en kuullut enää mitään. Oliko tämä nyt sellainen samanlainen koti, jossa on joku perhe, kesälapsia ja eläimiä? Samanlainen, jossa olimme joitain kesiä viettäneet aiemmin ilman vanhempia?

Äidin äänenpaino kuitenkin viesti, ettei kyse ollut mistään suunnitellusta sijaisperhelomasta. Äiti puhui jotain siskolleni, ja minä mietin kuumeisesti. Miksi? Mitä minä olen tehnyt? Miksi äiti jättää meidät? Missä on isä? Kysymykset pyörivät mielessäni, mutta en saanut sanaa suustani.

Käskystä kokoilimme alueelle hajaantuneet pyyhkeet, uikkarit ja vaaterievut kasseihin. Käärimme makuupussit ja retkipatjat. Telttakin piti kasata.

Seuraavan yön nukuin jo Jannen kanssa Tammirinteen lastenkodin kerrossängyssä puhtaiden lakanoiden välissä. Mervi oli saanut samalta osastolta oman huoneen. Yhteensä meitä oli osastolla vajaa kymmenen lasta, ja osastoja oli yhteensä kolme.

Jos aluksi muutos hämmensikin, minä olin nopea sopeutumaan. Pian olin kartuttanut itselleni kaverit sekä lastenkodilta että uudesta koulustamme. Kävi selväksi, että koulu ja asuinpaikka olivat kaksi eri maailmaa. Sen huomasi jo pelkästä kielenkäytöstä.

Läheisillä kallioilla pystyi kiipeilemään ja puuhaamaan poissa aikuisten valvovien silmien alta. Lyöttäydyin lastenkodin isojen poikien porukkaan. Heidän jutuissaan ja touhuissaan riitti aina iltaisin pohdittavaa. Saavutus oli, jos onnistui saamaan kehunpuolikkaan jostakin asiasta.

Katselin, kuinka isot pojat imivät joko käärimiänsä tupakkarullia tai Marlboroa. Ilmeen piti olla tehostetun vakava, miehen ilme. Sitten suunpielestä kieppuivat savurenkaat hauskan näköisesti kohti kuulasta syystaivasta. Sitä aikani seurattuani huomasin ajattelevani, että minäkin haluan oppia puhaltamaan renkaita. Seuralaiseni sponsoroivat minua mielellään uudessa yrityksessäni, ja selvisinkin pääsykokeesta kiitettävästi. Yhdestä kerrasta ei jäänyt koukkuun, mutta välillä piti vetää sauhuja. En kai halunnut erottua joukosta.

Lastenkodissa ruokailut koittivat aina samaan aikaan, mikä oli uutta. Eräänä syksyisenä sunnuntaipäivänä olin vauhdilla pistelemässä suuhuni lounasta. Vilkaisin välissä ulos ikkunasta, ja pureskelu loppui samaan paikkaan. Tiellä näkyi tutusti askeltava mies.

- Faija! huusin vielä vähän ruokaa suussa.

Juoksin ovesta ulos, portaat alas ja suoraan pensaan läpi tielle häntä vastaan. Hyppäsin isän kaulaan ja rutistin niin kovaa kuin jaksoin. Hän taisi haista hiukan viinalle, mutta se ei haitannut. Isä hymähti ja katsoi minua arvioivasti.

- Sinusta on tainnut tulla iso mies, hän kehui tyypillisen rauhallisella ja hiljaisella äänellään. - Toin teille karkkia.

Saattelin isän talolle ja näytin paikkoja.

- Kyllä, kyllä, hän toisteli ja näytti samalla melko surulliselta. Aavistin, että asiat eivät olleet hyvin, mutta en oikein halunnut kysyä.

- Olen muuttanut tänne Seutulaan myös. Mulla on talo Riipilässä. Tulkaa käymään siellä, isä sanoi selvästi hiukan innostuneena siitä, että asui lähellä meitä.

Se jäi isän ensimmäiseksi ja myös viimeiseksi vierailuksi lastenkodilla. Ne muutamat kerrat, kun Jannen kanssa kävimme isän luona, hän oli juovuksissa. Pian hän asui saunarakennuksessa, jota epämääräinen porukka lämmitti puukäyttöisellä kiukaalla. Kerran siellä käydessämme saunassa oli useampi aikuinen juopottelemassa. Paikka oli kuin sikolätti. Kukaan ei sanonut koskaan meille suoraan, mutta vähemmästäkin sen ymmärsi. Isä ja äiti olivat eronneet. Avioero satutti isää kovasti. Äiti oli ollut hänen elämänsä rakkaus. Hänen lähdettyään ei jäänyt mitään. Isä oli elämänsä pohjalla. Ei hän muuten olisi töitään lopettanut ja tähän tilanteeseen ajautunut, järkeilin.

Muistelin kertoja, joina olimme päässeet mukaan hänen johtamilleen työmaille. Enää ei nähtävästi mentäisi raksalle keräämään sähköjohtoja paukkulangaksi ritsaa varten.

Oli turhauttavaa ja jotenkin pelottavaa nähdä aikuinen mies sellaisessa tilassa. Tuntui, että hän oli kuin jyrän alle jäänyt eikä osannut enää elää. Vierailumme muuttuivatkin sitä kiireisemmiksi, mitä etäisemmäksi ja vieraammaksi ihmiseksi isäni muuttui. Luottamani tukipilari oli murtunut. Isäni ei kuitenkaan ollut vielä luovuttanut, mikä kävi ilmi myöhemmin.

PERHOSIA VATSANPOHJASSA

Lastenkodin lähellä oli Katriinan sairaala, ja sairaalalla oli oma kanttiini. Ajallaan se sulkeutui, ja silloin uudet kaverini tiesivät, mitä tehdä.

- Sä mahdut tuosta saluunaoven alta. Mene sisään ja etsi tupakkaa, Ketsa ohjeisti minua, porukkamme pienintä.

Kutkuttava tunne levisi päästä varpaisiin, kun luikahdin osoitettua reittiä. Toisella puolella oli lähes sysipimeää. Sydän jyskytti. Halusin hoitaa asiani äkkiä, mutta oli pakko odottaa, että silmät alkaisivat nähdä.

Pian hyllyiltä erottuivat karkkilaatikoiden, limonadien ja muiden myyntituotteiden rivistöt.

Täällä niitä Dacapoja nyt sitten on, joita vuosia sitten kaatopaikalta etsin, mietin itsekseni. Nyt en enää niitä kaivannut. Syke tuntui ohimoissa asti. Kanttiinin sisäovesta voisi minä hetkenä vain tulla joku. Yritin nopeasti löytää tilatut tupakat. Niitä ei kuitenkaan näkynyt missään, vaikka kiersin katsetta joka suuntaan. Sivusilmällä katsoin taas ovea, mutta se pysyi visusti kiinni. Nyt nopeasti, takoi takaraivossani. Otan karkit ja häivyn.

Säntäsin äkkiä ovelle, josta olin tullutkin. Kaikesta lastistani huolimatta sukelsin nopeasti päivänvaloon ja juoksin hurjaa kyytiä etumatkan ottaneiden kavereideni perään. Vasta sairaalan pihan ulkopuolella uskalsin rauhoittaa vauhtia.

Kiitosta ei tietenkään herunut, kun tupakat puuttuivat. Omasta puolestani olin puutteesta jopa salaa tyytyväinen. Joka tapauksessa karkkisaaliini oli kelpo, ja kallioilla se suli nopeasti suussa.

Seuraavana päivänä oli lastenkotiin tullut puhelu.

- Pojat, oletteko te vieneet eilen sairaalan kanttiinista tavaraa? hoitaja kysyi tuimana, kun olimme palanneet koulusta.

- En mä tiedä tollaisesta yhtään mitään, vastailin omalla vuorollani. Syyllisestä tunnostani huolimatta pidin pokerini ja ymmärsin olla vilkaisematta rikostovereideni suuntaan.

Todistusaineisto oli tietysti jo syöty. Hoitajien oli jätettävä asia sikseen. Kanttiini joutui tyytymään tappioihin, jotka eivät suinkaan olleet ensimmäiset.

Lastenkodin lähellä oli myös toinen sydämentykytystä aiheuttava paikka, vaikkakin syy oli hieman eri sorttia. Työväentalossa pidettiin tanssiaisia. Niihin oli päästävä, ja niin pääsimmekin rahanpuutteesta huolimatta. Lastenkodin tontin kautta kävi kulku suoraan talon pihamaalle, josta luikahdimme maksamatta sisään.

Rock’n’roll jytisi komeasti. Bändi kuin bändi näytti soittavan sitä jossain vaiheessa iltaa. Minä pidin tunnelmasta. Siinä oli sopivasti sähköä. Ehkä jopa liikaa. Katselin hieman kauempana istuvaa tyttöä. Hänellä oli pitkä, kiiltävän ruskea tukka. Tyttö nauroi, ja hänen silmänsä nipistyivät ihaniksi viiruiksi. Pian tiesin hänen nimensä. Hän oli Marjo.

Sillä viikolla mietin elämäni ensirakkautta joka välissä. Kuvittelin, miten rytmi veisi meidät mukanaan ja hän pyörisi käsissäni sulavasti halki lattian. Muut jäisivät vain katsomaan. Me katsoisimme toisiamme silmiin. Yhden hitaan jälkeen hän haluaisi tanssia toisen.

Se oli kuitenkin unelma – helpommin kuviteltu kymmenesti kuin tehty kerran. Ja tehdyksi sitä ei saanut ilman rohkeutta. Jo monesti olin aikeissa aloittaa keskustelua, mutta kurkkuuni nousi pala, joka ei lähtenyt sieltä millään. Lyöttäydyin Marjon kanssa samaan porukkaan ja toivoin jotakin luonnollista alkua. Sitä ei kuitenkaan tullut. Minun oli pakko saada itseni toimimaan.

Yhtenä tanssiaisiltana ohjelma oli jo loppupuolella. Bändi soitti vain hitaita balladeja, ja minä keräsin itseni. Kävelin Marjon luokse ja yritin saada joka askeleen näyttämään vakaalta ja itsevarmalta.

- Voisit sä tanssii mun kaa? Tää on hyvä biisi, sain kakaistua. Marjo hymyili ja nyökkäsi suostuvasti.

Se oli 12-vuotiaan pojan tähtihetki. Tunsin selässäni uuden ryhdin, kun vuotta tai kahta vanhemman Marjon käsi oli omassani. Tuon kappaleen ajan toivoin, että meistä tulisi vuosisadan rakkaustarina. Innokkaana vilkaisin häntä, kun bändi löi viimeisiä tahteja.

Tyttö ei ollut kanssani aivan samalla aallonpituudella. Hän moikkasi kohteliaasti ja lähti kavereidensa matkaan. Taisin sittenkin olla hänelle vielä pikkupoika. Huokaillen lampsin pimeää tietä kohti lastenkotia ja mietin, löytäisinkö enää koskaan yhtä ihanaa tyttöä kuin Marjo. Ajatukseni vaihtuivat kuitenkin nopeasti. Ei mennyt kuin muutama viikko, ja jälleen luulin olevani tulisesti rakastunut — toiseen tyttöön. Enpä silloin arvannut, että ihastumisesta oli tulossa elämäntapa.

3. ARVAAMATON HUMALA – VARHAISTEINI-IKÄ

Uusi vuosikymmen, 1980-luku, tarkoitti meille uutta alkua. Äiti tuli juuri ennen vuodenvaihdetta noutamaan meidät lastenkodista. Muutimme Vantaan koilliskolkille, Korson Kulomäkeen.

Uutta vuotta vastaanottamaan oli kuitenkin päästävä vanhoille kotikulmille Myyrmäkeen. Joku raketti rävähti jo jossain, vaikka kello oli vasta viisi. Taputtelin lunta käsissäni samalla, kun kerroin vanhalle pihan kaverille parhaita paloja leirintäaluekesästä ja Seutulasta.

Lumi oli lapasissani muotoutunut täydelliseksi, tiiviiksi palloksi. Pallo oli niin houkuttelevan pyöreä, että sen lentoa oli pakko kokeilla. Viskasin taideteokseni komeassa kaaressa päin kerrostalon ikkunatonta päätyä. Pallo lämähti betoniseinää vasten ja jätti siihen selvän jäljen. Kaverini mielestä se ei jäänyt kuitenkaan kovin korkealle.

- Katopa tätä, hän sanoi ja nakkasi oman pallonsa ilmaan. Merkki jämähti hieman lähemmäksi katon rajaa.

Pian meillä oli käynnissä täysi kisa. Lumimerkit kipusivat yhä ylemmäs ja ylemmäs, kunnes huipputuloksemme jäivät voimaan heitto toisensa perästä.

- Mulla on jano, sanoin yhden epäonnistuneen heiton jälkeen. Kipaisimme lähimpään rappuun ja soitimme muitta mutkitta ensimmäisessä kerroksessa asuvan Niemisen ovikelloa. Yksin asuva naapurin setä tuli ovelle tuiterissa.

- Voidaanks me käydä juomassa vähän vettä? kysyimme posket terveessä punassa.

- Toki, toki, pojat. Käykäähän vain peremmälle! Hyvää uutta vuotta teille vaan, naapuri toivotteli ja löntysti takaisin tv:n ääreen.

Jano oli nopeasti sammutettu. Kaverini oli jo keittokomeron ovella, kun katseeni kiintyi tiskipöydällä seisovaan viinapulloon. Se oli avaamaton. Hetken mielijohteesta väänsin korkin auki ja säpsähdin. Huppista. Kuuluikohan se? Miten ihmeessä tämä korkki avautuessaan narahtaa näin kovaa? ihmettelin.

Se oli ensimmäinen kerta, kun kuulin viinapullon korkin rasahtavan äänen. Kotonani vanhemmat eivät koskaan olleet juoneet meidän nähtemme. Otin nopeasti kaksi isoa kulausta vodkaa. Palautin pullon alkuperäiselle paikalleen, ja kiiruhdimme ulos.

- Mitä sä oikein teit? kaverini hekotteli, kun pääsimme pihalle.

Olin aiemminkin maistanut viinaa, mutta en koskaan ollut uskaltanut juoda sitä kunnolla. Nyt huomasin, että heiluva tunne levisi koko kehoon.

- Tää tuntuu ihan hauskalta, kehuin kaverilleni, kun en pystynyt enää kävelemään aivan suoraan.

Pian olimme jo toistamiseen juomareissulla, ja nyt kaverinikin uskaltautui maistamaan. Oli täysi työ pitää naamalta irvistys poissa, koska oikeasti viina maistui hirvittävän pahalta. Ääneen ei sitä kuitenkaan sanottu.

Lähdimme kohti vanhan kotitaloni takana olevaa urheilukenttää. Väkeä oli liikkeellä viljalti uutta vuosikymmentä vastaanottamassa. Raketit paukkuivat ja leiskuivat, ja meillä oli hauskaa.

- Katso, mikä raketti! huusin ja viskasin lunta hurjana ilmaan. Oma suuntani oli päinvastainen kuin lumitulitukseni. Rämähdin raskaasti maahan. Se ei kuitenkaan tahtia haitannut. Pienen ähellyksen jälkeen olin taas jaloillani.

Joku ohikulkija huomasi kaksi hoipertelevaa pikkupoikaa.

- Missäs teidän vanhempanne ovat? Menkäähän kotia kohti, kuului kehotus.

Itsekin tajusin, että näytimme aivan humalaisilta. Aikuiset eivät kuitenkaan kiinnittäneet huomiota meihin sen enempää. Omissa asioissa taisi olla riittävästi tekemistä.

Seuraavana aamuna heräsin valtaisaan päänsärkyyn. Avasin silmäni, mutta en nähnyt mitään. Allani tuntuivat kylmät laatat. Haparoin käsilläni ja tunsin jotain tuttua. Se oli pesukone. Tajusin viettäneeni yön pimeän vessan lattialla. Sain itseni ylös ja oven auki. Menin keittiöön päätäni pidellen.

- Muistatko viime yöstä mitään? äiti kysyi, vaikka taisikin jo tietää vastauksen.

Olin hiljaa. Vatsaani kouristi. Tuntui kuin olisin seissyt keskellä isoa teollisuushallia, jossa jokainen ääni oli vahvistettu satakertaiseksi. Nojasin kyynärpäät pöytää vasten, jotta sain pääni tuettua äidin selostaessa illan kulkua.

Minut oli löydetty vanhan kotimme läheltä sammuneena. Äitini ystävätär oli nähnyt minut hangessa ja tuonut taksikyydillä Korsoon. Taksissa olin oksennellut, ja kotona äiti oli laittanut minut suihkuun. Sitten olin nukahtanut vessan lattialle, johon hän oli nähnyt minut viisaimmaksi jättää.

Äiti ei asiasta saarnannut. Katsoi vain minua pitkään ja oli selvästi murheellisen näköinen. Päänsäryn ja pahoinvoinnin tuomalla ponnella sekä 12-vuotiaan vakaumuksella vannoin, että ensimmäinen humalani jäisi myös viimeiseksi.

Siitä piti olla kiitollinen, ettei leikki jäänyt viimeiseksi teokseni. Nainen, jonka nimeä en enää muista, pelasti ehkä henkeni.

Olin kovaa vauhtia tulossa murrosikään, eikä levottomuuteni osoittanut ainakaan taantumisen merkkejä.

KORSON KUNDIT

- Eiks kukaan oo taaskaan käynyt kaupassa! huusin harmissani ja lisäsin perään kirosanan.

Vaikka yleiset ruoat kaalikeitto ja läskisoosi olivat ihan hyviä, kaipasin välillä pihviä tai hampurilaisia, joita kaverieni kotona olin nähnyt syötävän.

Kurnivan vatsan kanssa marssin huoneeseeni, joka ei ollut ainoastaan minun. Janne oli etsimässä tavaroitaan kaapista. Koulutehtäviäkin olisi ollut, mutta kummallekaan mieleen ei edes pälkähtänyt kaivaa reppua esiin. Heittäydyin omalle sängylleni ja jupisin jotain.

Saman tien olin kuitenkin uudestaan ylhäällä. Huone oli liian ahdas ja muutenkin ihan tylsä. Rymistelin olohuoneen kautta eteiseen. Koska kotonamme ei ollut puhelinta enkä voinut soittaa kenellekään, päätin lähteä ulos.

Olimme asuneet uudessa asunnossa vasta joitain kuukausia. Tungin koleassa ilmassa kädet farkuntaskuihin ja lähdin hakemaan kavereita. Kulomäessä riitti uusia tuttavuuksia, ja minä olin nopea ottamaan kontaktia. Lastenkodissakaan opituista taidoista ei ollut haittaa – varsinkin, kun pyrki itseään vanhempien seuraan. Pian olin jo urheilukentällä, jossa pelattiin jääkiekkoa talvisin ja tennistä kesäisin.

- Hei, Ilari! kuului kentän katoksen varjoisemmasta katveesta.

Mika oli sen verran yleinen nimi ikäluokassani, että uudet kaverit olivat ottaneet käyttöön toisen etunimeni.

- Moi, vastasin jurosti ja potkaisin hiekotushiekkaa kenkäni kärjellä.

Pojat hymähtivät. Pienestä pippurista huolimatta, tai ehkä juuri sen vuoksi, he kuitenkin kutsuivat minut seuraansa. Tein työtä käskettyä. Hyppäsin vieressäni olevalle kaiteelle istumaan, jotta olin edes vähän lähempänä muiden tasoa.

- Ottaako sua päähän? Tapi kysyi. Hän oli selvästi montaa kokemusta rikkaampi, vaikka ei ollut minua paljon vanhempi.

- No arvaa vaan. Himas ei saa edes ruokaa.

- No, sellaista se on, tiesi Jarkko ykskantaan.

- Otas tästä, Tapi ojensi Marlboro-askiaan.

Sen kummemmin ajattelematta laitoin tupakan palamaan, vaikka varsinaisesti en polttanut kuin silloin tällöin. Pian jo kuitenkin puhaltelin renkaita lastenkodissa opittuun tapaan.

- Kyl sä kuule pärjäät. Mä nään sen susta. Virnistin.

- Huomenna vedetään sitten vähän viihteen puolelle, Jarkko jatkoi. Olin samaa mieltä. Huomenna oli perjantai, ja silloin saisi myös viikkorahan. Kulomäen kentän katos tai Korson ostari olivat optimaalisia paikkoja kitata kaljaa ja nähdä tuttuja.

Uusi asuinalueemme Kulomäki oli kauniin luonnon ympäröimä tiiviisti rakennettu lähiö kahden kilometrin päässä Korson keskustasta. Perheemme asui alueen länsipäässä, jota kutsuttiin Ala-Kulomäeksi. Paikan ydin muodostui muutamasta rivitaloyhtiöstä sisäpihoineen. Rivitaloja reunustivat joka puolelta omakotitalot.

Jos ympäristössä aistikin idyllin makua, ei elämä aina näyttänyt siltä. Etenkin rivitalojen vuokrahuoneistot oli paikoin kyllästetty karuilla kohtaloilla. Ulkopuoleltakin talot näyttivät kuin parakkiriviltä. Vuokralaisten keskuudessa näkyi alkoholinkäyttö ja epäsäännöllisyys eri tavoin kuin ympäröivissä omakotitaloissa. Niissä jälkikasvukin tyytyi bileisiin pääosin kerran kuukaudessa.

Pahin kylähullu oli eräs naapuritalon nainen. Hän poltti kerran koko kasvonsa, kun laittoi hiuslakkaa tukkaansa samaan aikaan, kun poltti tupakkaa. Tämä naapuri muutti Kulomäestä suoraan vankilaan murhattuaan kaksi nuorta miestä viereisessä talossa. Ruumiista löytyi kahdeksankymmentä ruuvimeisseliniskua.

Kylminä vuodenaikoina me nuoret notkuimme nuorisotalolla, kerhotiloissa ja rappukäytävissä. Yksi vaihtoehto oli myös Grilli Qumran -niminen kahvila, jossa omistaja Laila Koskelainen piti viikonloppuisin teetupaa. Korson keskustassa sijaitsevassa grillissä sai purtavaa, kunhan jaksoi kuunnella tarinoita Jeesuksesta.

Osa niistä oli varsin mielenkiintoisiakin. Nimensä ravintola oli saanut Qumranin luolasta, josta löydettiin Raamatun tekstejä 1900-luvun puolivälissä. Ravintolan seinällä oli selostettu koko tarina seikkaperäisesti. Teetuvalta meitä ei kertaakaan heitetty ulos, vaikka aihettakin olisi ollut. Eräänä syysyönä, 13-vuotiaana, tungin taas käsiäni farkun taskuihin, kun lähdin kävelemään Korsosta kohti kotia. Mittari oli lähellä nollaa, ja minulla oli päälläni vain aamulla mukaan napattu ohut takki. En ollut ehtinyt kovin pitkälle keskustasta, kun vatsaani alkoi pistää. Oliko kyseessä oksennustauti vai mitä myrkkyä olin oikein syönyt?

Miettiminen ei paljon auttanut. Kivusta huolimatta yritin raahata itseäni eteenpäin. Parinkymmenen metrin päästä koukistuin pakostakin kaksin kerroin ja hytisin samalla kylmästä. Mitä minulle oli oikein tapahtumassa?

Jostain mielen sopukasta pälkähti päähäni Qumranissa kuulemani tarina rukousvastauksesta. Jumala vastaa rukouksiin, kun ne ovat vilpittömiä, muistin jonkun sanoneen.

- No tässä nyt kelpaa mikä tahansa apu, puhisin vatsaani pidellen. - Jumala, jos sä oot olemassa, auta tämän kivun kanssa ja jeesaa mut kotiin. En ehtinyt käydä asiaa sen enempää pohtimaan, sillä viereeni pysähtyi auto. Tuntematon nainen veivasi ikkunan auki. Vasta kotiovella minulle alkoi valjeta, mitä oli tapahtunut. Olin saanut kyydin kotiin, ja vatsakipu oli hävinnyt. Se oli elämäni ensimmäinen rukous, jos iltarukousta ei lasketa.

* * *

Verrattuna moneen naapuriasuntoon, meidän kodissamme oli rauhallista. Kurssi oli kuitenkin sieltäkin hukassa. Äitini joutui rikoksen uhriksi, ja se vei hänen työkykynsä. Mieli oli mustana useasti. Juomisesta tuli arkipäivää. Hänen uusi miehensä Repa, Reijo Vepsäläinen, jonka kanssa hän oli jo ehtinyt naimisiinkin, kävi päivät töissä. Äiti vuorostaan paimensi meitä kouluun ja huolsi aineelliset tarpeemme, kuten ruoanlaiton. Neljätoistavuotias siskoni Mervi muutti pois kotoa kaverinsa luokse saman tien, kun asetuimme Kulomäkeen. Minä puolestani otin kaksiosta haltuun sen osan, minkä pystyin. Aloitin taistelun tupakansavua vastaan. Koko huoneistossa leijaili ummehtunut katku. Olohuoneen tapetit ja katto värjäytyivät päivä päivältä keltaisemmiksi. Syy oli punainen Nortti, jota äitini ja Repa polttivat ketjussa askitolkulla. Inhosin hajua, joka auttamatta löysi tiensä myös minun ja Jannen huoneeseen. Pidin ikkunaa levällään Jannen vilustumiseen asti. Akuuttihoitona se toimi, mutta pitkäaikaiseksi ratkaisuksi tarvittiin jotain muuta.

- Janne, jatkossa kuljetaan tänne vaatehuoneen läpi, ilmoitin.

Olin hankkinut käsiini rullan paksua teippiä, ja tilkitsin sillä olohuoneeseen päin avautuvan oven niin hyvin kuin taisin. Taistelutaktiikkani oli tyydyttävän tuloksellinen. Saimme raikkaan huoneilman. Vaikka en silloin iloinnut kotona suoritetusta käytännön tupakkavalistuksesta, se teki tehtävänsä. En koskaan tullut sinuksi tupakan kanssa, vaikka poltinkin sitä aika ajoin.

Teippauksistani huolimatta en viihtynyt kotona pitkiä toveja. Muiden nuorten seurassa alkoholin suhteen tehdyt lupaukset romisivat maahan pikavauhtia. Viikkorahoillani sain ostettua kolme keskikaljaa. Se yhdistettynä kavereiden pullonpohjiin riitti ikää vastaavaan humalaan perjantai-iltana.

Lauantaina tarvittiinkin jo muut keinot. Moni kaverini koki omavaltaisen äkkirikastumisen ja palasi kalliolle tyytyväisenä uuden olutkassin kanssa. Jollakulla oli kädessä suoraan vanhempien varastosta napattu Koskenkorva tai muu viinipullo.

Omalta osaltani perheemme kaksion arkkitehtuuri oli haastava. Äiti ja Repa nukkuivat olohuoneessa, johon he olivat kirjahyllyllä rajanneet oman sopen. Sänky oli tiiviisti seinän ja hyllyn välissä. Isäpuolen ja äidin valkoviinit ja lompakko olivat aina sängyn siinä päässä, johon ei päässyt käsiksi oikein millään.

Ajoittain sain kuin sainkin lätkämailalla ongittua tyynyn alla olevan Repan lompakon. Samalla systeemillä se palasi paikoilleen yhtä tai kahta seteliä kevyempänä. Viinipullon sai napattua vasta, kun aikuiset olivat unten mailla. Tähän verotukseen isäpuolen oli tyytyminen, vaikka välillä jäin kiinni jopa itse teosta.

Isäpuoli kai yritti parhaansa mukaan ottaa kasvattajan roolia, mutta kaksi nuorta poikaa asetti liian kovan haasteen. Yksi kunnon käsirysy oli hänelle riittävästi. Sen jälkeen hän ei puuttunut tekemisiimme millään tavalla. Meille hän oli ilmaa. En myöskään potenut käytöksestäni suurempia omantunnontuskia. Elin kuten kaverinikin, isää ikävöiden.

Äiti puolestaan piti huolta, ettei alkoholia sen enempää kuin tupakkaakaan päätynyt kotona meille lapsille. Hänenkään voimansa kurinpitoon eivät kuitenkaan riittäneet. Menimme ja tulimme, miten halusimme.

Eräänä kesänä syntyi imppaamisen buumi. Joku vanhempi poika keksi sen Ylä-Kulomäessä. Noin kuukauden ajan tusina seitsemäs-kahdeksasluokkalaisia imppasi milloin missäkin ja milloin mitäkin. Onneksi moni totesi, että vaikutukset menivät pahasti yli. Todellisuus katosi täysin. Näki ja kuuli harhoja.

Kerran useamman vuoden vanhempi Ali keksi ehdottaa minulle, että vien äidin lääkekaapista pillereitä. Tabletit ja viini eivät toimineet yhteen, ainakaan hyvällä tavalla. Hetken päästä olo muuttui pahoinvoivaksi. Pelästyin kokemusta – en pahan olon vuoksi, vaan siksi, että nukkumaan mentyäni heräsin vasta seuraavana iltana.

Pian isommat pojat, osa jo aikuisiksi tulleita, keksivät mitä ihmeellisimpiä asioita. Vaikutukset olivat niin kielteisiä, ettei niitä pitäisi yhdenkään nuoren kokea. Milloin Kulomäessä syötiin muskottipähkinöitä, juotiin partavettä, impattiin bensiiniä tai joku jopa joi sitä saadakseen päänsä sekaisin. Iän karttuessa kannabista alkoi olla tarjolla siinä, missä alkoholiakin. Jotkut söivät kokeilumielessä myös sieniä. Eräskin Tarja pääsi yhdestä syöntikerrasta kymmenen vuoden matkalle. Hän päätyi vuosiksi Kellokosken sairaalan asukkaaksi. Aikuisikään mennessä monesta tuntemastani kaverista oli tullut sekakäyttäjä. Porttiteoria päti ainakin heidän kohdallaan. Kokeiluiden kautta useat heistä päätyivät narkomaaneiksi asti.

Itse en koskaan ymmärtänyt, miten jotkut uskalsivat ottaa niin suuria riskejä saadakseen päänsä sekaisin. Omasta mielestäni alkoholi riitti, mutta ilman sitä en pärjännyt. Tarvitsin humalan suomaa rohkeutta. Ilman pientä päihtymystä en uskaltanut iskeä tyttöjä. En, vaikka olin varmasti porukan sangviinisin yksilö.

RAKKAUDEN JANO

Eräs kuudesluokkalainen oli taas auttamattoman myöhään ylhäällä. Ulkona leijui aurinkoinen kevätilma. Olin sentään saanut jo tukan muotoiltua kunnon tötterölle. Noukin isäpuolen valkoisen kauluspaidan lattialta, johon se oli illalla jäänyt.

Nostin paidan kauluksen pystyyn ja peilailin samalla viikonlopun aikana kaulaan kertyneitä fritsuja. Niitä päästäisiin taas laskemaan viimeistään ensimmäisellä välitunnilla. Tyttöjen imemien jälkien määrästä pääteltiin kunkin viikonlopun onnistumista ja mietittiin, oliko kavereille tapahtunut jotain muutakin.

- Mika, sun ois pitänyt mennä jo! äiti huusi keittiöstä.

Tiesin sen. Nappasin koululaukun sängyn päädystä ja siirryin eteiseen. Farkkuliivin taakse painettu ”Rockabilly Rebel” -merkki pomppi ylös ja alas, kun juoksin ulos. Varmasti olisin taas myöhässä koulusta, mutta se ei tuntunut menetykseltä. Ainut mielenkiinto koko touhussa oli se, että kaverit joutuivat viettämään aikaa samassa liemessä.

- Tuutteko tänään meille? Jari kysyi koulun pihalla viimeisellä välitunnilla. - Mutsi ja faija ei oo kotona.

- Mä ainakin lähden, ilmoitin normaalia matalammalla äänellä. Tiesin jo, mitä oli tulossa.

Lopulta mukaan kertyi viiden pojan porukka. Olohuoneessa kiskoimme kuin yhteisestä sopimuksesta verhot tiiviisti ikkunoiden eteen ja istuimme sohvalle. Huoneeseen laskeutui outo, kihelmöivä ilmapiiri. Jari työnsi isänsä VHS-kasetin videonauhuriin.

Porno oli meidän oppituntimme mieheydestä ja naiseudesta – lääkkeemme epävarmuuteen ja uteliaisuuteen. Oli pakko saada tietää, miten homma toimii ja samalla esittää kavereille, että tietää jo kaiken.

Tallensin aivoihini videopätkää niin hyvin kuin taisin. Hartaan koululaisen mieleen ei pälkähtänyt, etteivät joka päivä ympärillämme pyörivät tytöt odottaneet välttämättä samaa kuin videoilla villisti pyörivät naiset. Oppimäärän kasvaessa nousivat myös odotukset itsestä. Ne lähenivät pilviä. Mielikuvien ohella jossain takaraivossa takoi pelko, ettei ehkä kuitenkaan ole mikään Holmesin Jones. Se pelko oli lyötävä.

Jokainen kuukausi huipentui disko-iltaan. Niitä järjestettiin milloin Ylä-Kulomäen koululla milloin Havukosken nuorisotalolla. Eräänä perjantaina koko yläaste tuntui taas olevan täynnä sähköä. Tänään mentäisiin Kulomäen koululle. Vesku lyöttäytyi seuraani.

- Marjo puhui koulussa, että se tulee illalla diskoon ja iskee sut. Sä oot sen mielestä niin söpö, että se tulee tänään tänne. Se on ihastunut suhun, Söpö-Ilariin, hän huusi uutista naurun saattelemana.

- Älä kuseta, iskin takaisin, vaikka sisälläni taisin hymyillä leveämmin kuin Vesku. - Mistä kuulit?

- Eilalta.

Marjo oli kaunis ja sanavalmis blondi Korsosta, eri tyttö kuin vuotta tai kahta vuotta aikaisempi tuttavuuteni Seutulasta. Tiesin hänen asuvan Leppäkorvessa, jota pidimme Kulomäkeä vauraampana asuinalueena. Siellä meidän käsityksemme mukaan asui vain kilttejä, pääosin kotona viihtyviä tyttöjä.

Iltaa kohti pakkanen oli kiristynyt ja samaa tahtia kiristyi myös jännitykseni. Joimme kaverien kanssa korkkaamamme kaljapullot tyhjäksi ja piilotimme loput odottamaan aikaansa. Hämyinen voimistelusali oli täynnä ikäisiämme nuoria. Veskun kaveri taisi olla oikeassa, päättelin, sillä erotin Marjon vaaleat kutrit salin toiselta puolelta.

Vaihdoimme katseita puolin ja toisin. Käännyin hetkeksi juttelemaan kavereideni kanssa ja yritin näyttää mahdollisimman rennolta. Ennen kuin huomasinkaan, Marjo seisoi edessäni.

- Moikka Ilari. Mitä sulle kuuluu? hän kysyi muitta mutkitta, vaikka emme olleet koskaan aiemmin jutelleet.

- Moi. Ihan hyvää.

Teki mieli kysyä, mitä Marjo oli koulussa minusta juorunnut, mutta en uskaltanut.

- Lähdetkö tanssimaan? ehdotin sen sijaan suoraa päätä, ja pian pyörähtelimme lattialla.

Illan edetessä olimme jo kummatkin enemmän juovuksissa. Löysimme itsemme voimistelusalin vessasta toistemme kimpusta. Saimme riisuttua paidat, mutta pidemmälle emme tohtineet mennä. En oikein tiennyt, mitä sanoa, mutta tuppisuuksi en silti jäänyt.

- Meistä tulee hyvä pari, vakuuttelin Marjolle ja hipaisin hänen käsivarttaan.

Yritin esittää itseäni vanhempaa. Tytölle ei jäänyt suunvuoroa, kun selittelin, että meidän pitäisi seuraavalla kerralla mennä sänkyyn.

Lauantaina kuulin kavereilta, että Marjo ei halunnut nähdä minua sinä päivänä. Sitä seuraavana päivänä viesti oli sama. Vasta vuosien päästä ymmärsin, mistä oli kysymys. Käytökseni pelotti Marjon, kuten myöhemmin monen muunkin tytön, läheltäni. Vaikka meistä ei Marjon kanssa paria tullutkaan, tuli meistä nopeasti hyviä ystäviä useiksi vuosiksi.

Usein yritin peittää seksuaalista epävarmuuttani puhumalla tytöille ylisanoja: liian aikaisin ja liian paljon. Ajattelin kaikkien naisten olevan jo osaavia seksuaalisuuden alueella enkä halunnut, että kokemattomuuteni tulee huomatuksi. Todellisuudessa asia oli päinvastoin. Ikäiseni tuntemani tytöt eivät kovista puheistaan huolimatta olleet vielä varhaisteini-iässä menettäneet kunniaansa. Asia selvisi vuosien kuluessa.

Eräänä kesäiltana kaverini Vesa esitteli minulle ihastuksensa Tiinan. Vesa lähti kotiin ja jätti minut Tiinan kanssa kahden jatkamaan juttelua lähiön puistoon. Meni tunti ja meni toinen. Tiina nauroi monta kertaa. Ei kestänyt kauaa huomata, että pidimme toisistamme. Vesa jäi paitsioon.

Pian seurustelimme. Näimme toisiamme lähinnä viikonloppuisin pitkän välimatkan takia. Olimme molemmat seitsemäsluokkalaisia. Eräänä perjantai-iltana jälleen saattelin tyttöä kotiinsa Tapanilaan. Olin hiukan humalassa ja rohkaistuin viemään suutelun aiempaa pidemmälle. Pian olimme housut kintuissa juna-aseman viereisessä metsikössä toistemme syleilyssä. En tiedä, mitä oikein mietin silloin – muuta kuin pääsyä kavereitteni kaltaiseksi, mieheksi tulemista. Pusikkokokemus ei ollut aivan sitä, mitä olin ensi kerrasta odottanut. Varsinkin videot olivat antaneet ymmärtää asioiden etenevän eri tavoin.

Iän karttuessa opin, että parempiakin paikkoja yhdessä oloon löytyi. Pyöräkellarit ja taloyhtiöiden saunat tulivat tutuiksi Kulomäessä seuraavina vuosina. Minua ajoi eteenpäin valtava läheisyyden jano. En halunnut olla yksin. Vähänpä vielä ymmärsin, että mitä kiivaammin rakastumisen kokemusta tavoittelin, sitä kovempaa se juoksi minua karkuun.

4. VASTUUTON VAIHDE – AIKUISUUDEN KYNNYKSELLÄ

Isä oli saanut elämänsä reilaan ja jatkoi työmaamestarina Rakennus-Ruola-nimisessä yhtiössä.

- Mika, haluaisitko tulla talvilomalla töihin mun luokse? hän ehdotti. Sehän sopi. Olin jo 14-vuotias ja saisin vihdoin omaa rahaa.

Kelloni soi aamuisin jo ennen kuutta. Jätin Jannen viereiseen sänkyyn tuhisemaan ja hyppäsin junaan. Siellä katselin aamu-unisia ihmisiä. Vaikka omassakin päänupissa pieni väsymys painoi, mieli oli terävä. Ansaitsin omaa rahaa, olin itsenäinen. Olin menossa miesten töihin.

Työmaa oli vasta aluillaan, eikä sisähommia vielä ollut tarjolla. Työmaakopin ikkunoihin oli muodostunut hienot kuviot jääkiteistä. Kolistelin oven auki. Miehiä oli jo sisällä aika liuta.

- Menepäs, poika, seisomaan ulos ton lämpömittarin eteen, ettei aurinko pääse sitä lämmittämään, sanoi eräs mies, jolla oli syvät uurteet kasvoissa.

Miehet puhalsivat lisää sauhuja ja löivät pelikorttia pöytään. Katsoin menoa ihmeissäni. Tällaistako työnteko olikin? Istutaan sisällä ja odotetaan pakkasen laskua viiteentoista asteeseen?

- Ulos sieltä ja hommiin! kuului isäni ääni ovelta.

Pian miehet olivat sokkelin laudoituksia tekemässä tai jo toisella talonpohjalla seinäelementtejä asentamassa.

- Mika, ota tämä naulanirrottaja ja vedä noista laudoista naulat irti, isäni sanoi selvällä johtajan äänellä.

Siitä se lähti. Elämäni ensimmäinen kerta, kun olin vastuussa jostakin muusta kuin koulukirjoistani.

Vaikka ensimmäinen työjaksoni kesti vain viikon, sain vihdoin ostaa jotakin omaa, ansaitusti. Ostin stereot. Siitä lähtien olin isäni työmailla kesätöissä joka vuosi armeijaan menoon saakka. Ensimmäisen kesätienestin satsasin vuokraliittymään. Kotimme ensimmäinen puhelin helpotti verkottumista kummasti.

Ihan ensimmäiset kaverini, joihin tutustuin Kulomäessä, olivat Jarkko Rouhiainen ja Tapio Ylönen*, jota sanoimme Tapiksi. Heidän seurassaan tapahtui aina eniten. Toki vietin paljon aikaa myös Loudin, Jaken, Antin, Poken, Veskun, Jarin, Marjon, Vesan, Ryhän ja Katin kanssa. He olivat hyviä ystäviä, joihin pystyi luottamaan. Lisäksi oli paljon muitakin kavereita. Aikuisikään päästyäni läheisten ystävien määrä moninkertaistui. Heitä oli muiden muassa Pia, Tiina, Peku, Juha, Karri, Sanna, Merja ja Kaitsu.

Eräänä viikonloppuna kävelimme Tapin kanssa leppoisasti Korsossa kadunvartta. Kannoin toisessa kädessäni kaljakassia, mikä tiesi jatkuvaa varuillaan olemista. Julkisella paikalla kaljoittelu tarkoitti vielä siihen aikaan vähintään jäljellä olevan juomavaraston menetystä. Kunnosta ja kielenkäytöstä riippuen sai lisäksi putkareissun tai vain käskyn lähteä kotiin.

Ympäristöä pälyillessäni porautui silmiini oranssi tiejyrä. Kävelimme hieman lähemmäs, ja huomasin, että avaimet lepäsivät virtalukossa. Aloin innostua.

- Kato tota jyrää! osoitin vapaalla kädelläni.

- Ihan kelpo tapaus, Tapi kehui.

Heitin kassini kadulle ja kipusin koneen päälle. Olin 15-vuotias ja haaveillut jo jonkin aikaa autolla ajamisesta. Nyt kuskin uran korkkaus tiejyrällä alkoi vaikuttaa vielä paremmalta idealta.

- Kyl mä ton käyntiin saan, lupasi Tapi itsevarmana.

Tapi osasi jo ajaa autolla, vaikka oli vain vuoden minua vanhempi. Hän tarttui varmoin elkein avaimeen ja käänsi. Savuputkesta pöllähti musta pilvi, ja kone yskähti käyntiin ilman ongelmia. Minä olin kärppänä kuskin paikalla.

- Laita vaihde päälle, kaveri ohjeisti ja heilutteli käsiään.

*Myöhemmin Tapio muutti sukunimensä Helisténiksi.

Väänsin yhtä vipua ja sitten toista. Yritin vääntää kumpaakin yhtä aikaa. Mikään ei vain tuottanut toivottua tulosta.

Katsoin Tapiin päin, mutta häntä ei näkynyt missään. Yhtäkkiä tajusin syyn. Eteeni lipui sinivalkoinen auto kuin tyhjästä.

Yllätys oli sen verran täydellinen, etten yrittänyt edes juosta – eikä siitä olisi ollut hyötyäkään. Kaksi isokokoista poliisia käveli varmoin askelin paikalle. Toinen vilkaisi otsa kurtussa asfaltilla nököttävää muovikassia, joka sopivasti täydensi vaikutelman.

- Nyt taisi tämä ajo loppua tähän, sanoi toinen ja napsautti ajopelin sammuksiin. - Mennäänpäs tuonne autolle.

- Mihin te minua viette? Olen vasta neljätoista! yritin panna vastaan, vaikka taisin tietää määränpäämme liiankin hyvin.

Poliisiasemalla selvisi todellinen ikäni ja sitä myötä vierailua päätettiin venyttää. Seuraavan yön vietin putkassa. Äidille asia selvisi vasta viikkojen päästä, kun postiluukkuun kolahti syyte moottoriajoneuvon luvattomasta käyttöönotosta. Siitä tuli ensimmäinen merkintä rikosrekisteriini. Rattijuopumuksesta en saanut tuomiota, sillä jyrän liikettä ei havaittu. En ollut pahoillani, että ajokokemus jäi sillä kertaa hankkimatta.

Tylsyyden ja tyhmyyden yhdistelmä oli kimmokkeena myös toisessa tuomiossani.

- Kato tota naista, jolla on käsilaukku, Tapi vinkkasi kerran, kun kävelimme Kulomäestä Korson keskustaa kohti.

- Joo, mä tunnen sen. Se on mun mutsin kaveri.

Ystävyyssuhteet eivät pienessä hiprakassa liikaa painaneet. Kun nainen tuli kohdalle, Tapi riuhtaisi laukun muitta mutkitta ja pingoimme tiehemme.

- Mika, miksi te tuollaista teette? huusi hölmistynyt nainen.

En osannut vastata, mutta juosta osasin. Hölkötimme Korson keskustaa kohti ja jonkin ajan kuluttua tarkistimme laukun sisällön. Sieltä ei löytynyt kuin vajaa kaksikymppiä. Heikkoa onnea kiroten tungimme saaliin taskuun ja laukun viskasimme radan varteen lumihankeen. Meidän puolestamme juttu oli siinä.

Korson keskustassa ilmestyi kuitenkin viereen poliisiauto. Pian paikalla oli jo kaksi partiota ja meidät erotettiin toisistamme eri autoihin.

- Missä se käsilaukku on? tiedusteli roteva poliisi, joka istui takapenkillä vieressäni.

- Mikä ihmeen käsilaukku? päivittelin suureen ääneen. - En mä tiedä, mistä puhut.

Humalassa oli helppo valehdella, mutta vaikeampaa olla uskottava. Poliisi iski minua vatsaan ja kysyi uudestaan. Muistini virkistyi kummasti, ja pian kävimme noukkimassa laukun hangesta. Rikosrekisterini jatkui, ansaitusti.

* * *

Reviirimme laajeni myös pääkaupungin puolelle. Kävelin eräänä heinäkuisena iltana Espalta kohti rautatieasemaa. Puristin käteni tiukasti vartaloa vasten, sillä keskikesästä huolimatta yö oli viileä. Aleksanterinkadun kohdalla havahduin siihen, että viereeni pysähtyi auto.

- Hei, poika! Mitä kello on? kuljettaja tiedusteli avoimesta ikkunasta. Vilkaisin kohti aseman kellotaulua, joka kesäyössä siinsi kauas.

- Vajaa yksitoista, totesin.

- Mihin sä olet menossa? mies jatkoi. - Mä vein kaverit tohon ravintolaan ja mun pitäisi tappaa aikaa hakeakseni ne sieltä sitten takaisin.

- Mä oon menossa Korsoon, vastasin.

- Kuule. Mä voin viedä sut sinne, kun ei tässä muutakaan tekemistä ole. Tule sieltä kylmästä tänne autoon ja pääset nopeasti kotiin.

Tyytyväisenä hyppäsin apukuskin paikalle. Viidentoista ikäisenä oli paljon, kun säästi yhden junalipun hinnan. Kuljettaja ajoi Hämeentielle, ja kivikadun ropina täytti auton. Mies kyseli kesätöistäni, ja kerroin tyytyväisenä raksahommistani.

- Mulla on takaluukussa videolaite ja se pomppii tuolla aika ikävästi. Sopiiko sulle, että tiputan sen matkalla kotiin, niin saan senkin hoidettua? kuskini kysyi ohimennen.

Minä kuittasin pienen reittimuutoksen. Maisemat muuttuivat vieraiksi. Katselin ympärilleni kiinnostuneena, ehkä vähän huolestuneenakin – etenkin seuraavan kysymyksen jälkeen.

- Tunnetko muuten näitä seutuja? Oletko aiemmin käynyt Helsingin tässä osassa? mies kyseli.

- Joo, tossa ihan lähellä asuu yks Make, isän kaveri, virkoin sujuvasti.

Tosiasiassa minulla ei ollut aavistustakaan, missä osassa kaupunkia olimme. Mies kaarsi rennosti pienemmälle kadulle ja sitten kerrostalon parkkiruutuun. Hän avasi hatchback-mallisen autonsa takaluukun ja otti videonauhurin käteensä.

- Lähde mukaan, ei sua tänne autoon voi jättää. Viedään nopeasti nauhuri tonne sisälle, hän kehotti viitaten epämääräisesti leuallaan parvekerivistön suuntaan.

Nyt tässä kyllä joku mättää, varoitti ääni sisälläni. En kuitenkaan uskaltanut sanoa vastaan, kun mies niin päättäväisin elein käyttäytyi ja puhui. Astuimme porrashuoneeseen ja nousimme muutaman kerrosvälin ylöspäin. Mies avasi ulko-oven ja kehotti minua menemään ensin sisään. Jäin seisomaan eteiseen. Isäntäni tuli perässä ja lukitsi oven. Säpsähdin. Meniköhän se takalukkoon?

Eteinen oli aika lyhyt. Se päättyi suoraan olohuoneeseen. Olohuoneen vasemmassa päädyssä oli keittokomero ja oikealla puolella sohva ja sen takana hylly ja sänky. Olin tullut sisään yksiöön.

Jäin seisoskelemaan oviaukkoon ja katsomaan miehen perään. Hän asetti videonauhurin omalle paikalleen tv-tasolle ja laittoi piuhat kiinni. Televisio aukesi ja ruudulla alkoi pyöriä pornoelokuva. Pelko kouraisi sisintäni entistä rajummin. Päätin silti puhua.

- En mä tullut tänne mitään pornoa katsomaan, päästä mut pois, sanoin.

- Teen pari voileipää ja lähdetään heti, mies sanoi ja meni keittokomeron suuntaan. - Älä siinä seiso vaan mene istumaan tonne sohvalle. Syön vaan leivät ja lähdetään, hän jatkoi.

Kävin kahden askeleen päässä olevaan nojatuoliin, jonka selkänoja oli kohti eteistä ja ulko-ovea. Mies tuli keittokomerosta ja istui suoraan oikealla puolellani olevalle sohvalle leipäänsä mussuttamaan. En uskaltanut vilkaista enää lainkaan hänen suuntaansa. Katsoin television ohitse vasemmalle kohti keittiötä ja mielessäni pelkäsin pahinta.

- Anna mä vähän koskettelen sua, mies sanoi ja oli edessäni polvillaan kädet reisieni päällä.

Pelästyin järjettömästi. Miten hän oli päässyt taas yllättämään minut? Mies oli isokokoinen, varmaan kaksi kertaa minua suurempi. Olin kauhuissani.

- Saat taskurahaa, jos saan vähän kosketella, hän jatkoi.

Tuntui kuin sydän pian pysähtyisi. Yritin vaistomaisesti työntää itseäni tuolissa taaksepäin ja samalla nousta ylös.

- Mä pelkään. Älä tee mulle mitään pahaa. Oo kiltti, mä pyydän. Tunsin miehen katsovan suoraan silmiini. Ne olivat siihenastisen elämäni pelokkaimmat sekunnit.

Saman tien hän nousi ylös, käveli television luokse ja sammutti videon.

- Lähdetään, hän sanoi.

Itse seisoin jo ulko-oven edessä, joka totta tosiaan oli takalukossa. Pian olimme autossa. Hän oli kuin mitään ei olisi tapahtunut. Puhui yksikseen jotain, mutta minä en kuullut yhtään mitään.

Mies ajoi, mutta taas väärään suuntaan: takaisin Rautatientorille. Siinä pelokkaana luikahdin autosta ja juoksin junalle. Mietin pitkään, miten olin niin tyhmä, että menin yksin tuntemattoman kyytiin. Iso osa aikuisia kohtaan jäljellä olevasta luottamuksesta haudattiin sinä iltana. Jatkossa osasin olla enemmän varuillani. Kyseessä ei ollut läheskään ainut kerta, kun aikuiset miehet alkoivat kovin innokkaasti jutella ikäisillemme hävyttömyyksiä kaupungilla liikkuessa.

Tyttöjen osa oli kuitenkin vielä vaikeampi. Sen sain nähdä ja kuulla, kun kaveritytöt hiljaisella äänellä ja itkien kertoivat milloin hyväksikäytöstä kotona, milloin tyrmäystippoja käyttäneistä raiskareista.

Kerankin eräs harrastuskaverini kertoi isänsä vuosia jatkuneesta hyväksikäytöstä. Teot loppuivat vasta tytön ollessa kuudentoista ikäinen, mutta jatkuivat pikkusiskon kohdalla. Nuorena emme ymmärtäneet tehdä ilmoituksia poliisille. Varsinkin, jos tyttö ei itse sitä halunnut, olivat keinot vähissä.

Jotkin kaverit joutuivat raiskatuksi humalassa ollessaan. Tuli voimattomuuden tunne, kun tajusi, kuinka hauras elämä lopulta on. Uhreiksi joutuneiden kohdalla mieli särkyi, ja se lisäsi päihteiden käyttöä. Hulluinta oli, että uhriksi joutunut tyttö jäi usein yksin. Kukaan poika ei jostain syystä halunnut enää seurustella. Kaksinkertainen tuomio, vaikka tyttö itse oli syytön.

REHTORIN SANA

- Vielä kymmenen punnerrusta ja kaksikymmentä rutistusta! kuului käsky.

- Ei tee, pojat, edes tiukkaa. Hopi, hopi!

Hikoilimme paidat märkinä. Irvistys oli kaikkea muuta kuin tekaistua, kun teimme viimeiset vatsalihakset pareittain. Tapi ja Jarkko näyttivät olevan aivan yhtä uuvuksissa kuin minäkin.

Virnistin kavereille, kun treenin jälkeen pääsimme pukuhuoneeseen. Valmentaja otti todella luulot pois, mutta olin alkanut jo tottua siihen. Nyt oli taas itsensä voittanut olo.

- Hyvä, että käskitte mun jatkaa tätä niitten ekojen treenien jälkeen, kiitin kavereita.

Jarkko nyökkäsi. Hänellä oli selvästi uusi idea mielessään.

- Tiedättekö mitä, ostetaan kaikki nyrkkeilysäkit kotiin. Meidän pitää oikeasti treenata, hän innosti.

- No ehkä vois, mutta eka tarttis rahaa saippuaan, mutisin napatessani Jarkon shampoopurkin hyllyltä.

- Mee sossuun hakee sitä saippuaa, Jarkko paukutti takaisin tylsistyneenä siitä, että taas hänen omaisuutaan pummittiin.

Kavereiden kanssa olimme aloittaneet taekwondon ollessamme kuudentoista ikäisiä. Jarkko kehittyi meistä nopeimmin. Hänelle ei riittänyt pari yhteistä treenipäivää viikossa, vaan Jarkko treenasi kotona päivittäin. Reilussa vuodessa hän oppi potkaisemaan säkkiä niin nopeasti, että liikerataa tuskin huomasi. Minä ja Tapi katselimme ylpeinä, kun toisen asteen keltaisen vyön vasta-alkaja pyöritti mustavöistä karatekaa mielin määrin.

Liikunnassa tavoitteet tuottivat tuloksia, samaa asennetta ei vain löytynyt koulunkäyntiin. Peruskoulu oli päättymässä, ja kulutin tunteja opinto-ohjaajan huoneessa. Opo luetteli ammatteja paksuista kirjoistaan, minä haroin hiuksiani. Mitä oikein halusin tehdä elämässäni? yritin miettiä pää höyryten.

En tiennyt. Olin kasvanut oloissa, jossa rahaa ei liiemmälti ollut. Ei minulle tullut mieleenkään, että voisin työtä tekemällä rikastua tai saavuttaa mitään muutakaan. Rahat olivat loppu ja tulisivat aina olemaan loppu. Elin viikonlopusta toiseen miettimättä asioita pidemmälle. Ammatti kai oli kuitenkin pakko hankkia, vaikka vasta hiljattain olimme Tapin ja Jarkon kanssa pohtineet tulevaisuutta toiselta kannalta.

- Mitä järkeä on tehdä töitä seitsemästä-neljään neljäkymmentä vuotta vain päästäkseen eläkkeelle? Jarkko kysyi ääntään korottaen.

- En mä ainakaan lähe siihen. Kato nyt, mitä meidän porukat on saanut aikaan. Parempi sijoittaa aika paremmin ja välttää tota samaa kohtaloa, Tapi vastasi.

- Just niin. Missä välissä sitä ehtisi enää tehdä sitä, mitä huvittaa? Opinto-ohjaajan ääni havahdutti minut todellisuuteen.

- Niin, Mika. Oletko jo päätynyt lopputulokseen?

- Tota, kyl mua ehkä kiinnostais se sähkömiesjuttu siellä Hiekkaharjussa.

Keskiarvoni oli jäämässä alle seitsemän. Se oli sillekin linjalle toivottoman alhainen. Tosin Tapi, joka ei ollut juuri minua vakavammin kouluun suhtautunut, oli vuotta aiemmin päässyt sisään.

Opon kanssa laitoimme paperit toiveeni mukaan. Alkukesästä sain kirjeen, josta yllätyin itsekin. Minut oli hyväksytty.

Luokka oli täynnä pulpeteissaan melko luovissa asennoissa röhnöttäviä nuoria miehiä. Olin jopa hieman toiveikas, että ammattikoulu osoittautuisi peruskoulua järkevämmäksi paikaksi. Huonetta eivät enää koristaneet ylimääräiset kouluun liittyvät sloganit. Opettajan tuima ilme ei kuitenkaan luvannut hyvää.

- Olen luokanvalvojanne Polkko ja tahdon aivan ensimmäiseksi onnitella teitä mielenkiintoisesta alanvalinnasta! hän sanoi hyvin yksitoikkoisella äänellä.

Mitenköhän me kestäisimme tuollaista monologia kolme vuotta? ajattelin. Ehkä Polkko pohti samaa, kun katseli uutta luokkaansa. Osaltani pidin huolta siitä, että opettajien ei tarvinnut kestää minua ainakaan joka oppitunti. Toiselle luokalle päästyäni hyvitin poissaolojani jo varsin yksinkertaisella keinolla: sotkemalla niitä pois luokanvalvojan päiväkirjasta aina, kun silmä vältti. Muut ryhmäläiset virnistelivät touhuilleni, mutta pysyivät tietysti hiljaa.

Eräänä päivänä minun oli todettava, että edes väärennetyt poissaolomerkinnät eivät säästäneet minua ongelmilta – tai ehkä ne nimenomaan olivat liikaa. Polkko kertoi, että minut olisi erotettava koulusta.

Olin opiskellut puolitoista vuotta, ja joululoma oli oven takana.

- Tästä ei neuvotella tämän enempää, lisäsi käytännön työn opettajani Laaksonen ennen kuin ehdin sanoa mitään. - Mene tyhjentämään pukukoppisi. Opiskelusi oli tältä erää tässä.

Taisteluhaluni oli kuitenkin herännyt. Selkääni porautuvat opettajan ja luokkakavereiden katseet antoivat lisävauhtia. Pääsin nurkan taakse, mutten suunnannut ulko-ovelle. Päinvastoin. Harpoin suoraan rehtorin kansliaan.

- Voinko opiskella täällä vielä kaksi viikkoa, niin saan välitodistuksen? Tiedä vaikka jatkaisin sitten vuoden tai kahden päästä opintojani, pamautin heti, kun pääsin sisälle toimistoon.

Rehtori kysyi nimeni ja soitti Polkon paikalle.

- Niikon mukaan hänet on erotettu koulusta. Miten se on mahdollista? hän kysyi terävästi. - Minun selkäni takana ei tällainen peli vetele. Minä päätän, kuka tässä koulussa opiskelee ja kuka ei!

Opettajan naama punehtui hiukan. Hän ei tainnut juuri tuntea vasta työssään aloittanutta uutta rehtoria. Luokanvalvojani yritti selittää, että olin itse pyytänyt eroa, ja valitti läsnäolojen ja motivaation puutteesta.

- Niikko, haluatko jatkaa opiskelua? rehtori tiedusteli kääntyen puoleeni.

- Kyl mun joku ammatti pitäis saada, sanoin vilpittömästi.

- Niikko ei opiskele täällä ainoastaan jouluun asti. Hän käy täällä koko koulun loppuun.

En ollut tohtinut edes ajatella, että saisin jatkaa koulua joulua pidemmälle. Rehtori oli kuitenkin päätöksensä tehnyt. Tyytyväisenä poistuin huoneesta. Ajattelin, että kerrankin opettajat saivat nenilleen.

Ei myöskään haitannut, että joku näytti uskovan minuun enemmän kuin minä itse. Rehtorin sanan mukaisesti opiskelin kolmen vuoden tutkinnon loppuun asti. Tosin sain todistuksen puolta vuotta luokkaani myöhemmin. Valmistumispäivänä en katunut niitä aamuja, jolloin olin punnertanut pehkujen alta koululle. Vaikka keskiarvoni oli poissaolojen suuresta määrästä johtuen vaatimaton 6,2, tunsin ylpeyttä saavuttaessani vihdoinkin elämässäni jotain. Se tuntui paremmalta kuin olin osannut aavistaa.

MIEKKAMIES

Ammattikoulun jälkeen olin entistä vapaampi tekemään, mitä halusin. Työnteko oli aluksi tärkeää rahan vuoksi. Useimmiten bilevaihde kuitenkin pilasi rytmin. Työsuhteet jäivät muutaman kuukauden mittaisiksi. Pian jo puolet viikoista kului bilettäessä, loput päivät joko töissä tai treenatessa. Hallitsin sosiaaliset kuviot. Seurallisena luonteena olin usein jonkinlainen yhteisömme solmukohta. Tunsin kaikki, ja kaikki tunsivat minut, osa ystävinä, osa jonain ihan muuna.

Minua pari vuotta vanhempi Roki oli yksi niistä, joiden kanssa en tullut toimeen. Erään kerran näin hänen tappelevan Korson snakarijonon vieressä. Roki sai kaadettua uhrinsa maahan ja alkoi heti potkia tätä päähän ja pitkin kehoa.

- Kimmo, kato mun selän taakse, käskin kaveriani. - Mä meen väliin. Hyökkäsin saman tien Rokin päälle ja potkaisin häntä kylkeen. Aikamme kamppailtuamme pääsin niskan päälle, ja pian Roki oli maassa. Juuri saatuani yliotteen ja yrittäessäni lyödä Rokia, tunsin, kuinka joku iski minua takaraivoon.

Vika ei ollut Kimmossa, joka oli pitänyt selustani puhtaana. Virkavalta oli sattunut paikalle, ja poliisi läksytti minua kumisella pampullaan pitkin korvia lopettaakseen tappelun. Onneksi snakarijono todisti kovaäänisesti syyttömyyttäni, ja sillä kertaa se en ollut minä, joka joutui maijan kyyditsemäksi.

Toisaalta oli sitten kaverit, joiden kanssa jaoimme välillä jopa pankkikortin. Muovirahaa nimittäin alkoi ilmestyä itse kunkin taskuihin. Kahdeksankymmentäluvulla kortin sai, kun täytti 18 vuotta. Töiden tai opiskelujen perään ei kyselty. Maksut tapahtuivat ”korttia höyläämällä”. Kauppias kopioi kortin mankeloimalla tiedot paperiin ja kirjoitti summan alalaitaan. Pankki veloitti tapahtumat tililtä vasta useiden päivien tai viikkojen jälkeen, joten tilin katteen perään ei kukaan kysellyt.

Eräällä Kuupalla kortin höyläys meni totaalisesti yli hilseen. Pankki ei sulkenut korttia neljään viikkoon, ja laskua kertyi noin 50 000 markkaa. Osaa siitä olin minäkin kartuttamassa.

Kuuppa oli ostanut vanhan Dodgen, jolla ajelimme ympäri Suomea kuin valtakunnan omistajat. Takaikkunaa koristi Kuupan kiinnittämä ikkunatarra ”King of the road”, ja takakontti oli useimmiten täynnä kortilla ostettuja juomia.

Eräänä kesäisenä lauantai-iltapäivänä liikuimme kotikulmilla Korson keskustassa tapaamassa muita kavereita. Jossain vaiheessa meillä tuli suunsoittoa parin noin kolmekymppisen miehen kanssa, jotka kävelivät ohitsemme kohti ravintolaa. Meillä oli porukassa pari aktiivista budo-lajin harrastajaa, joten itsetuntoa riitti. Provosoimme aikuisia miehiä sen verran, että pian äijät palasivat ravintolasta useamman kaverin kanssa.

- Menkääs ketunpojat jonoon siihen auton viereen, he uhosivat meille noin kymmenelle nuorelle. - Nyt tulee nimittäin turpaan!

Miehet lähestyivät meitä ryhmänä. Yhtäkkiä porukkani hävisi ympäriltä kuin varpusparvi. Näinkös tämä menikin? mietin mielessäni ja yritin samalla avata vieressäni olevan auton takaovea.

- Ei tässä mitään sitten. Lähetään ajamaan vaikka Tikkurilaan, sanoin kaverilleni, joka istui kuskin paikalla.

- Sä et kuule lähe minnekään, kuului ääni takaani, kun koura tarttui olkapäähäni ja veti minut voimalla ympäri. Sain heti nyrkistä kasvoilleni ja painuin osaksi katupölyä. Humalaa oli sen verran,

ettei isku tuntunut juurikaan. Suurempi ongelma oli, että kuskini pakitti auton vierestäni ja päätti vaihtaa maisemaa.

- Hei, älkää!

Tyttöystäväni kiilasi väliin.

- Mennään, Ilari, hän sanoi ja veti minut miesten seasta mukaansa. Tyttöystäväni retuutti minua kohti Kuupan Dodgea, joka oli pysähtynyt tien reunaan ostarialueen toiseen päähän. Matkaa oli reilu sata metriä, ja joukko äijiä oli lähtenyt peräämme. Pääsimme Dodgelle, ja huomasin saman tien takaikkunalla miekan, joka jostain syystä oli tarttunut mukaan sen päivän aiemmista kotibileistä.

Tyhmä ideani siirtyi saman tien käytäntöön. Nappasin miekan käsiini ja lähdin autoa kohti tulevia miehiä vastaan.

- No niin äijät! Katotaas nää kortit uudestaan, huusin.

Miehet eivät uhostani säikähtäneet kuin hetkeksi. He ottivat välimatkaa toisiinsa ja alkoivat hitaasti lähestyä minua useammalta suunnalta. Yhdellä näkyi puukko ja toisella pamppu tai putkenpätkä.

- Ilari! Nyt äkkiä pois sieltä, ne piirittää sut! joku huusi Dodgen luota.

Auto oli useamman kymmenen metrin päässä.

Se taisi olla viisas neuvo. Käännyin ympäri ja lähdin autoa kohti. Miekan paino alkoi jo tuntua. Pidin sitä kaksin käsin. Vaistosin, että joku oli takanani. Hetken mielijohteesta tein äkkiliikkeen ja viilsin miekalla ilmaa takanani. Tien toisella puolella draamaa katsovat ihmiset huusivat hätäisesti, kun terä viisti aivan takaa-ajajani pään vierestä. Huomasin, että kyseessä oli Roki, joka oli juuri ollut lyömässä minua puukolla.

- Äkkiä, Ilari, kuului taas autolta.

Ympärilläni oleva porukka otti muutaman juoksuaskeleen ja mahdollisti luikahtamiseni turvaan. Samaan aikaan kun istuin takapenkille, Rokin potku jysähti menopelin kylkeen ja joku toinen löi metalliputkella kattoon. Kuski painoi nopeasti kaasua, ja hävisimme paikalta.

Seuraavana päivänä hommasin ensitöikseni itselleni tussin ja kurottauduin Dodgen takaikkunalle.

- Mitä sä teet? Kuuppa kysyi.

- Sen, mitä pitääkin eilisen jälkeen, sanoin ja yliviivasin ikkunatarrasta sanan ”king”. Raapustin yläpuolelle tekstin ”chicken”.

Kuulin, että silminnäkijöiden mukaan miekka oli viistänyt vain hivenen ohi Rokin kaulasta. Hän oli ehtinyt vetää päänsä taaksepäin viime hetkellä. Ymmärsin, kuinka vähällä vankilaan joutumiseni oli ollut.

Parin päivän päästä näin Rokin Korson keskustassa. Hänellä oli kävelykepit ja jalka kipsissä. Oli kuulemma murtanut jalkansa auton potkimisen yhteydessä tai heti sen jälkeen. Eipähän vähään aikaan ole taas uhoamassa, päättelin.

Niin paljoa en itse kokemuksesta viisastunut, että olisin osannut välttää Kuupan virheen. Minäkin sain nimittäin tuliterän pankkikortin, ja samaisena kesänä päätin ottaa siitä kaiken ilon irti.

- Hei, mä maksan tän illan. Mä tarjoon! lupasin yökerhossa istuville kavereilleni.

Laitoimme pöydän koreaksi. Juomaa tilattiin yhä uudestaan ja uudestaan.

- Kyl sä oot, Ilari, reilu jätkä, yllytti Jousan Petri pääkapellimestarina. Minä lisäsin kierroksia.

- Tiedättekö mitä? Huomenna lähdetään Ruotsiin.

Menimme lentäen, oli mukamas kiire. Naapurimaassa päivä kului korttia vinguttaen. Edes rahoja paluumatkaan ei tarvinnut noutaa Ruotsin ”sossusta”, joka joskus tarvittaessa oli maksanut ilomielin meille laivaliput takaisin sinne, mistä olimme tulleetkin.

Neljän päivän rilluttelun jälkeen aloin jo itsekin ihmetellä tilannetta.

- Tässähän saa juhlia hamaan maailman tappiin, ennen kuin pankki herää! Ihan kuin Kuupalla!

Seuraavan aamun morkkista eivät yhtään helpottaneet epätoivoiset laskutoimitukset siitä, kuinka paljon velkaa olin mahtanut höylätä.

- Ois niitä rahoja voinut vähän järkevimminkin käyttää, mutisin, kun katselin puolityhjää jääkaappiani ja ympärilläni olevia huonekaluja.

Jälkiviisaus oli kuitenkin jälkiviisautta, kuten aina maanantai-aamuisin. Tehtyä ei voinut peruuttaa, mutta päätin kuitenkin tehdä jotain. Noukin kortin mukaan ja suuntasin pankkiin.

- Kuinka paljon arvioitte ostoja kertyneen? kysyi virkailija, joka ei näyttänyt kovin ilahtuneelta kertomastani.

- En tiedä yhtään, vastasin ja ojensin samalla pankkikorttiani yli tiskin.

- Lähetämme laskun teille kotiin, kun kaikki ostokset ovat selvillä. Maksatte ostot sitten sen perusteella.

Siihen oli suostuttava. Parin viikon päästä luvattu lasku kolahti postilaatikosta: yli 6 000 markkaa. Ahdistuneena tuijotin lukemaa. Lasku pitäisi maksaa tai asia etenisi poliisille, arvelin. Niin se aikanaan etenikin. Koska en ollut edes yrittänyt maksaa velkaani, sain petostuomion ja ehdollista vankeutta.

- Nyt on sitten luottotiedot ainakin seuraavat viisi vuotta nurin, kirosin tyhmyyttäni.

Kaiken kaikkiaan saatoin kuitenkin olla tyytyväinen, että olin saanut neljän päivän jälkeen vastuullisuusvaihteen päälle. Enää ei tulisi heräteostoksiakaan tehtyä, kun ei ollut millä höylätä.

Silloin kun en viihtynyt töissä, eivätkä sossunkaan rahat riittäneet elämäntapani kustantamiseen, käyttöön tulivat muut keinot. Yksi niistä oli liikkua kavereiden kanssa, joilla oli rahaa. Jari oli varakkaasta perheestä. Hänen isänsä omisti ravintolan. Siellä käydessä ei vatsa jäänyt tyhjäksi koskaan. Vieläpä kun Jari alkoi seurustella serkkuni Sadun kanssa, oli myös oma kestitykseni mielestäni asiaan kuuluvalla tasolla.

Jakella taas oli lastenkotitausta. Hänellä ei ollut juuri työtuloja, mutta saimme kaiken aina järjestymään. Yksinkertaisin keino rahoittaa illan juomat olivat toki oikeat seuralaiset. Työssä käyvillä naisilla oli rahaa. Jos liikuimme kundiporukassa, oli vaihtoehtona myydä tupakkaa. Siihen aikaan askit oli sijoitettu käden korkeudelle kassajonojen sivulle. Jonottaessa ne eksyivät helposti yhden jos toisenkin hihaan. Ravintolassa ne vaihtuivat käteiseen, ja sen illan juomiset oli turvattu.

Korsossa jotkut kaverit erikoistuivat ”juoksukaljan ostamiseen”. Yksi meni edeltä kauppaan ja laittoi ostokärryyn yhden tai kaksi laatikkoa oluttölkkejä. Toinen tuli hetken päästä perässä ja avasi oven kätevään aikaan. Kaljakorin kantaja käveli kuin itsestään ulos. Onnistumisen todennäköisyys oli paljon suurempi kuin kiinnijäämisen.

Vierailta ihmisiltä tai yrityksiltä varastaminen ei useimmille tuottanut mitään tunnontuskia – ei ollut tuottanut pitkään aikaan. Kirjoittamaton sääntö oli, ettei kaverilta saanut varastaa. Kavereita ei voinut pettää. Vaikkakaan se sama sääntö ei enää pätenyt tyttökavereiden suhteen. Jos ei itse ollut valpas ja jos tyttökaveri oli ympäripuhuttavissa, yrittäjiä riitti. Minä en osannut olla yksin. Se tuli vähintään selväksi, kun poikkesin kaverini Karrin kanssa hänen serkkunsa maatilalla jonkin festarimatkan yhteydessä. Jouduimme bussivuorojen takia viettämään paikassa koko päivän, ja minulla oli täysi työ selvitä se läpi. Luonnon rauha ja hiljaisuus ahdistivat sietämättömästi. Kaupungissa pystyi aina löytämään itselleen tekemistä, mutta maalla ei ollut mitään, mihin olisin voinut itseäni paeta. Illat olivat aina haastavia hetkiä. Siksi en mielelläni halunnut nukkua yksin, vaikka kokemuksesta tiesin, että irtosuhteet eivät ainakaan parantaneet oloa. Toisaalta luonto ei riittänyt vakiintuneeseen suhteeseenkaan. Tunsin olevani likainen, mutta tyhjyyden ja rakkauden puuttumisen tunne ajoivat aina etsimään uutta.

Rikoin monta sydäntä ja olin itsekin henkisesti enemmän rikki kuin kokonainen. Siitä huolimatta – tai pikemminkin juuri siksi – tahtia ei voinut ainakaan hidastaa – ellei sitten jokin uusi mahti onnistuisi tuomaan elämään järjestystä. Elämääni ei voinut ainakaan harmaaksi kutsua, kun armeijan harmaat kutsuivat tammikuussa 1985.

5. PYÖRIMISVAPAUS JA PYÖREÄ IKKUNA – ARMEIJA JA EPÄVARMUUS

Vuonna 1984 saavuin kutsuntoihin röntgenkuva kourassa. Pieni synnynnäinen selkävika ei kuitenkaan tuottanut toivomaani vapautusta. Minut toivotettiin tervemenneeksi armeijaan, B-miehenä. Aloitin Santahaminassa rannikkotykistössä. Tupamme koostui miehistä, joilla oli synnynnäisiä sairauksia, sydänvikaa, liikalihavuutta tai motorista poikkeavuutta. Suurin osa ei nykypäivän kriteereillä olisi edes päässyt palvelukseen.

Lähtötasoa mittaavassa Cooperin testissä juoksin viikonloppulomat silmissä. Matkaa kertyi toimitsijan mukaan 3600 metriä.

- Ei täällä kukaan juokse tällaisia tuloksia, saati B-mies, äkkäsi joku. Tuloksesta vähennettiin pari sataa metriä. Vauhti oli kova joka tapauksessa. Kunto oli säilynyt, koska lenkkeilin ja treenasin jatkuvasti viikoilla, vaikka viikonloput kuluivatkin muissa merkeissä.

Joukkueena olimme kuitenkin toivottoman surkea. Tunsin itseni typeräksi, kun olin kepulikonstein ujuttanut itseni väärään seuraan. Yhtään kisaa ei tällä tuvalla voitettaisi, eikä yhtään päivää lisälomaa tippuisi, vaikka se, jos mikä, olisi tarpeen. Lisäksi alikessujen esittämät, mielestäni tyhmät, säännöt ja niiden totteleminen eivät sopineet luontooni lainkaan. Illalla raavin punkassa kutittavaa ihoani ja olin katkeralla mielellä, kunnes äkkiä havahduin: tämähän oli ratkaisu.

Minua oli jo useamman vuoden häirinnyt jatkuva kutina. Iho pisteli ja syyhysi. Armeijan vaatteet ja karhea viltti hiersivät. Tuskainen olo lisääntyi, varsinkin jos piti yrittää olla paikallaan. Vaivani lisäsi levottomuutta, mutta nyt se voisi olla keino paeta ajanhukkaa varuskunnassa. Mikään ei tietysti estänyt keksimästä lisäoireita kutinan päälle.

Minut lähetettiin sotilassairaala Tilkkaan, ja sieltä aika ajoin Liisankadun ihotautipoliklinikalle.

- Niikko, kutsui hoitaja, jonka olin nähnyt testeissä jo monta kertaa.

- Tässä.

- Kuten lääkärin kanssa olette puhuneet, teemme tänään vajaahikoilua kartoittavan testin. Olette varmaan tulleet tänne tänään kävellen?

- Joo, oonhan mä, vastasin.

Meillä oli periaatteessa lupa käyttää raitiovaunua, mutta halusin mieluummin kävellä ja tappaa aikaa varuskunnan ulkopuolella.

- Hyvä. Testi edellyttää, että pulssisi on tasaantunut. Odottakaa tässä kymmenen minuuttia, niin tulen hakemaan, hoitaja lupaili.

Oven sulkeuduttua kävin suoraan päätä lattialle ja aloin tehdä punnerruksia ja vatsarutistuksia minkä kerkesin. Palatessaan hoitaja hämmästeli punoittavaa olemustani, eivätkä testit sillä kertaa onnistuneet. Olin voittanut lisätutkimuksia viikon tai pari. Niiden tuloksena sain pian lääkärintodistuksen, joka salli ”vapaan liikkumisen muodostelmassa”.

Kerran olimme lähdössä ruokailuun, ja meidän piti tietysti seistä pihalla särmässä rivimuodostelmassa. Minulla oli manttelin ylänapit auki ja raavin kainaloita ja rintaa.

- Alokas, Niikko, ottakaa asento välittömästi! määräsi alikersantti karjuen suoraan kasvojeni edessä.

En vaivautunut liioin vastaamaan tai napittamaan vaatteitani. Alikersantti työnsi päätänsä entistä lähemmäs, mutta minä en hievahtanutkaan. Aikansa huutoa katsottuaan kersantti puuttui tilanteeseen.

- Niikolla on pyörimisvapaus.

- Pyörimisvapaus! Kaikkea sitä kuuleekin, sanoi alikersantti ja lähti etsimään uutta käskettävää.

Itseäni vuoden nuorempi ja päätä lyhyempi alikessu ei määrää, mitä teen tai en tee, ajattelin tyytyväisenä.

Tutkimukset Tilkassa jatkuivat. Erään kerran olin kävelemässä keskustasta sotilassairaalaa kohti. Katselin ohi kulkiessani eduskuntatalon jykevää ulkomuotoa. Huomioni kiinnittyi pylväiden yläpuolella näkyviin pyöreisiin ikkunoihin. Yhtäkkiä oli kuin jokin ääni olisi puhunut minulle: ”Eräänä päivänä olet tuolla töissä.”

Seisahduin vaistomaisesti. Tunne oli hyvin voimakas. Jatkoin kuitenkin pian matkaa, sillä kaikenlaistahan sitä ihmisen mieleen tulee. Sitten minut taas pysäytettiin.

- Eräänä päivänä olet tuolla töissä, ajatus tuli uudelleen vielä voimakkaampana kuin ensimmäisellä kerralla.

Puistelin nauraen päätäni. Mitä mahdottomuuksia oikein mietin? Pidin nykyisestä elämäntyylistäni enkä ollut ensisijaisesti edes kiinnostunut pitkistä työsuhteista. Kaiken lisäksi minä ja eduskunta oli jotenkin mahdoton yhdistelmä. Ajatus sinne töihin ”joutumisesta” oli kuitenkin niin voimakas, ettei se koskaan vuosien kuluessa päässyt unohtumaan.

Tilkasta taas muistan sunnuntaiset jumalanpalvelukset. Pappi tarjosi aina munkkikahvit siihen osallistuneille. Tarjoilu oli minullekin riittävä syy mennä Sanan kuuloon. Kun juttelin papin kanssa, kävi ilmi, etten ollut käynyt rippikoulua enkä kasteella.

- Me voimme tarjota sinulle rippikoulun sekä järjestää sitten konfirmaation, pappi ehdotti lempeästi.

Olin kuullut, että rippikoulun suorittamisesta voisi saada vähän lomaa, joten tartuin tarjoukseen. Koulu käytiin iltaisin varuskunnassa, mutta konfirmaatio tapahtui Helsingin tuomiokirkossa. Kulisseista huolimatta tuntui jollain lailla arkiselta polvistua alttarille nauttimaan ehtoollista.

- Nyt, kun sinut on kastettu, pääset kuoltuasi taivaaseen, onnitteli Tuomiokirkon pappi ensimmäisenä juuri minua.

Se jo kuulosti vähän oudolta. Poistaisiko vedellä valelu todella kaikki pahat tekoni? Ei se ainakaan miltään tuntunut. Jollei sitä laskettu, että pääsin lomalle.

Iltaloma oli vasta kolmas kerta lähes kahdeksan viikkoa kestäneen alokasajan aikana, eikä viikonloppulomia ollut kohdalleni osunut lainkaan. Nyt lähdimme kavereiden kanssa Helsingin keskustaan ja joimme enemmän kuin tarpeeksi. Illan edetessä eksyin muusta porukasta ja totesin, että oli aika hankkiutua kohti varuskuntaa. Olin aikataulussa laskeutuessani Herttoniemen metroon. Pakkasesta lämpimään meno teki kuitenkin tehtävänsä. Nukahdin vaunuun ja saavuin vasta puolenyön jälkeen varuskuntaan.

- Älkää kirjatko mitään! Olisin ollut täällä aivan ajoissa, mutta ajoin vahingossa metrolla ohi, vannotin päivystäjää. - Tarkoitukseni ei ollut nukahtaa.

- Ei voi mitään. Myöhästyitte puoli tuntia.

Harmistuneena lähdin tuvalleni. ”Jumalan lapseksi tuleminen” oli juhlittu ja seuraavasta lomasta ei tätä menoa ollut tietoakaan.

PIRUNSAARI

Tuli kuitenkin päivä, jolloin loma oli vääjäämättä edessä minullakin. Alokasajan päätteeksi vannoimme sotilasvalan ja kuuntelimme komentajan tunteikkaan puheen siitä, kuinka olimme Suomen suola ja selkäranka. Koko komppania seisoi rivissä, kun vääpeli tarkasti lomavaatteita: punainen huivi taskussa, tulitikut mukana, kengät kiillotettu.

- Tykkimies Niikko, astukaa eteen! kuului vääpelin käsky hänen tullessaan minun kohdalleni.

Hän katsoi minuun terävästi ja aloitti luettelon: epäasiallinen käyttäytyminen, myöhästyminen varuskunnalta… Lista jatkui, enkä voinut muuta kuin seisoa asennossa vääpelin ja koko komppanian katseen alla.

- Rangaistukseksi määrään viisi vuorokautta eristystä! Toimeenpannaan välittömästi!

Sisälläni kiehui enemmän kuin aikoihin. Melkein kaikkea voisin kestää, mutta tämä oli yksinkertaisesti liikaa. Tarkastuksen jälkeen lähdin suoraan kapteenin ja vääpelin pakeille.

- Sääntöjen mukaan minulla on kolme vuorokautta aikaa tehdä valitus tuomiosta, sanoin toimistolla.

- Teen valituksen kotoa käsin, esitin vaatimustani.

- Se on, tykkimies, kuulkaa niin, että jos meinaatte valittaa tuomiosta, teette sen välittömästi tässä ja nyt.

Ymmärsin, että heidän pitää saada valitukseni komentajalle vielä, kun hän on Santahaminassa. Täytettyäni vapaamuotoisen vastineeni mahdollisimman hitaasti, vääpeli lähti paperi kädessä komentajaa etsimään. Päätös säilyi voimassa. Minut komennettiin kärsimään tuomiotani Santahaminan vartioaseman selliin. Olin raivona. Olin reilusti tunnustanut nukahtaneeni metroon ja siksi myöhästynyt. Rangaistus olisi vähintään pitänyt panna toimeen vasta valaloman jälkeen.

- Teille on puhelu, ilmoitti vartija, kun olin ollut vasta hetken sellissä. Ovi raksahti auki, ja kävelin puhelimen luokse. Hämmästyin, kun langan toisessa päässä oli toinen armeijan aikaisista tyttöystävistäni. Olin tutustunut häneen Tilkassa ollessani.

- Missä sä oot? Sä lupasit, että nähdään illalla, tyttö kysyi.

- Mitäs luulet, kun tänne asti osasit soittaa? Mä menetin koko loman, eikä tosiaankaan nähdä vähään aikaan, vastasin kiukkuisena.

- Mitä ihmettä, kuului nauru langan toisesta päästä aivan kuin en olisi ollut tosissani.

- Tykkimies Niikko. Ei taida olla sittenkään mikään hätäpuhelu, joten luuri kiinni ja takaisin selliin siitä, kuului vartijan komennus hänen huomattuaan soittajan vedätyksen.

Täynnä petetyksi tulemisen tunnetta paiskasin luurin puhelimeen.

Pyynnöstä huolimatta selliin ei saanut mitään luettavaa. Raamattu oli ainoa kirja, jota sai lukea ja joka oli valmiiksi sellissä. Aikaa tappaakseni luin ensin Vanhaa ja sitten Uutta testamenttia. Vanhasta testamentista löysin jopa ihan kiinnostavia sotajuttuja ja muita selkkauksia. Hyviä tarinoita paremman puutteessa. Uuden testamentin lukeminen ei kuitenkaan koskettanut millään tavalla. En ollut lähelläkään valmis muuttuakseni.

Tuomion kärsittyäni palasin kasarmille, ja ensimmäisenä vasten kasvoja tulivat tupakavereiden lomakertomukset. Katsoin ulkona tuulessa huojuvia puita. Ajatus armeijan lopettamisesta alkoi raivata tilaa ajatuksissani. Unelma hyvästä äijämeiningistä ja sotaharjoituksista oli täysin

romuttunut. Jäljellä oli vain turhautumista ja ärsyyntymistä koko systeemiä kohtaan. Vanha ala-asteaikainen koulukaverini Nieminen pakkasi tavaransa, haistatti pitkät alikessuille ja lampsi portista ulos kohti linja-autopysäkkiä. Hän ei ollut saanut pyytämäänsä kahdeksan kuukauden palvelusaikaa yhdentoista sijasta, mikä oli hänelle viimeinen pisara. Tuohon seuraan voisin kyllä liittyä, mietin mielessäni katsoessani Niemisen menoa.

Jatkoin kuitenkin tavaroiden tunkemista rinkkaan. Kai se olisi niin, että armeija olisi pakko käydä, jos työtä joskus jostain haluaisi.

Minut ohjattiin bussiin, joka ajoi Upinniemeen. Palveluspaikaksi määrättiin Mäkiluodon linnake, maailmasotien aikainen merkittävä asemapaikka. Kasarmilla kerrottiin, että paikkaa kutsuttiin osuvasti Pirunsaareksi. Se oli kuulemma ”Jumalan hylkäämä” kallioinen saari keskellä myrskyistä merta. Siellä oli vain joitain puita harvakseen, linnakkeen rumilus ja pelkkää kiveä ja kalliota. Miten ihmeessä pystyisin olemaan siellä puoli vuotta? Ihan puhdasta ajanhukkaa!

Seuraavana päivänä kolkuttelin kapteenin ovella.

- En tiedä, pystynkö käymään palvelusta loppuun. En ole ollut tähän mennessä kuin kolmella iltalomalla, sanoin pöytää vastapäätä istuvalle kapteenille.

- Vai niin. Istukaahan alas, tykkimies Niikko, ja kertokaa hieman enemmän alokasajastanne, käski kapteeni ja vaihtoi asentoa.

Huokasin syvään ja kerroin jotain, minkä ajattelin auttavan lomille pääsemisessä.

Kapteenin ymmärtävä asenne yllätti minut täysin. Pääsin neljän päivän lomille heti seuraavassa viikonvaihteessa. Katselin kimmeltävää merta. Jopa Pirunsaari tuntui melkein kauniilta paikalta.

Kaipasin kuumeisesti Korson vapautta ja kavereita. Intin noppasopat ja sotaleikit eivät riittäneet puoliksikaan luomaan yhtä hyvää yhteishenkeä kuin Korson vuosia jatkuneet seikkailut ja pälkähät, joista olimme yhteistuumin – tavalla tai toisella – aina selvinneet. Iltaisin katselin kaihoisin mielin ohi lipuvia risteilyaluksia.

- Pitäkää te vaan hauskaa sillä aikaa, kun minä olen vankina täällä, tuhahdin turhautuneena kanttiinista ostamani pilsneripullo kädessä.

Mäkiluodon linnakkeessa minut koulutettiin rannikkotykistön koordinaatin lukijaksi. Väistämättä kävi mielessä, että jos sota alkaisi, nämä tykit pamautettaisiin ensimmäisinä ilmaan. Harjoittelimme linnakkeessa seuraavat kaksi kuukautta.

Sitten tuli päivä, jona laahustin lääkärin pakeille. En ollut saanut nukuttua kunnolla viikkoihin ja olin henkisesti aivan poikki.

- Mä en pysty tähän enää! Mua kutittaa joka puolelta, enkä saa nukuttua. Tän kutinan kanssa ei pysty keskittymään mihinkään, eikä nää vaatteet kerta kaikkiaan sovi mulle.

Jatkaessani valitusta minulle tapahtui jotain, jota ei ollut käynyt pitkään aikaan. Päässäni jyskyttävä epäonnistuminen ja pettymys pusertuivat väkisinkin ulos. Kyyneleet alkoivat valua poskia pitkin.

- Mä en enää jaksa. En vaan yksinkertaisesti enää jaksa. Mulla menee oikeasti niin huonosti kaikessa parisuhteita myöten, etten pysty keskittyy tähän. Mun on saatava pidempiä lomia ja useammin.

Lääkäri antoi minun purkaa sydäntäni.

- Voisimme tehdä niin, että lykkäämme asepalvelusta vuodella ja saat asiat kuntoon, hän ehdotti lopulta.

- En varmasti tule vuoden päästä uudestaan! Mä jatkan tän loppuun, mutta takas en tule. En vaan voi luvata sitä!

- Minusta näyttää, että sinun kannattaisi vakavasti harkita asiaa, sanoi lääkäri.

Tiesin, että nyt minulla oli kiire. Entä jos lääkäri keksisi lähettää minut kotiin kasvamaan? Minun oli päästävä Tilkkaan tapaamaan omaa ihotautilääkäriäni. ”Studioleima” olisi vihoviimeinen asia, jota armeijasta kaipasin. Tarvitsin vapautuksen kunnon perusteella.

- Tilanteen huomioon ottaen minulla on perusteet kirjoittaa vapautus varusmiespalveluksesta, omalääkärini totesi.

- Sinulla on todettu vajaahikoilua, joka mahdollisesti aiheuttaa voimakasta kutinaa, lääkäri sanoi. Vielä samana päivänä palasin takaisin Upinniemeen. Kun seuraavana päivänä kapteeni kuuli lausunnosta, hän tuli keskustelemaan kanssani ja pyysi harkitsemaan vielä päätöstäni.

- Palvelusta on sinulla jäljellä enää neljä kuukautta. Suoritettu asepalvelus parantaa varmasti mahdollisuuksianne löytää työtä. Voimme katsoa lomienkin määrää.

- Kyllä se asia on nyt niin, että en aio kuunnella enää yhtään kersanttien simputusta eikä tää homma ota muutenkaan sujuakseen. En halua käyttää mahdollisuutta suorittaa palvelusta loppuun, yritin kertoa.

Kapteenin katseessa oli lämpöä ja isällisyyttä. Ei hän yrittänyt minua enää puhututtaa millään tavoin. Katsoi vain hetkisen ja sitten sain poistua huoneesta.

Toista viikkoa odotin, että kapteeni allekirjoittaisi keskeytysmääräyksen. Vähän väliä kysyin asiasta kersanteilta, mutta aina löytyi jokin selitys, miksi asia oli viivästynyt. Minulla tuli mitta täyteen. Soitin Tilkan ylilääkärille. Se ilmeisesti tehosi, sillä seuraavana päivänä sain allekirjoitetun lapun käsiini. Siirretään C-luokkaan. ”Vapautettu varusmiespalveluksesta rauhan aikana” luki paperissa. Jos tulevat työpaikat olisivat kiinni tästä paperista, ei voisi mitään, totesin. Miettisin asiaa joskus myöhemmin.

Muistan hetken, kun pakkasin tavaroitani ja viimeistä kertaa loin katseen sekalaiseen porukkaan. Monesta tupakaverista oli tullut ihan hyviä kavereita, ja kaikista vaikeuksista huolimatta pieni haikeus hiipi sydänalaani. Hetken ehdin miettiä, teinkö sittenkään oikean päätöksen.

Kasarmilta menin satamaan päästäkseni mantereelle. Samassa veneessä oli kaveri, joka joutui lopettamaan armeijan sydänvikansa vuoksi. Tilanne oli mielestäni jotenkin huvittava: kaksi armeijan keskeyttänyttä miestä. Ainoa ero meissä oli se, että minä olin oman näkemykseni mukaan terve, mutta olin osannut pelata korttini oikein. Olin vieläpä ajoittanut lopettamisen juuri kesän alkuun. Ei enää aamuherätyksiä, ei huutavia kessuja, ei simputtamista eikä enää ikinä Pirunsaarta.

RIPPIKOPPI

Eräänä päivänä 1986 törmäsin kerrostalomme pihalla naapuriini Valtosen Timoon.

- Ilari, moi! hän huusi jo kaukaa aivan sen oloisena, että tietäisi suuriakin uutisia.

Timppa oli energinen kaveri ja onnistui saamaan aikaan enemmän säpinää kuin minä ja kaksi kaveriani yhteensä. Hän oli kuitenkin minua useamman vuoden vanhempi, emmekä pyörineet samoissa porukoissa.

- No morjesta. Mitä kuuluu?

- Et arvaa. Mä oon tullu uskoon!

- Tä?

- Ihan oikeesti. Jeesus pelasti mut ja antoi mulle mun kaikki synnit anteeks.

Vilkaisin Timppaa alta kulmien. Hän ei todellakaan ollut sellainen, jonka ensiksi ajattelisi miettivän Jeesus-juttuja. Eikä hän vieläkään miltään papilta näyttänyt.

- Kato, tässä on traku, jossa on ihan hyvä sanoma.

Timppa tökkäsi käteeni jonkin minikokoisen sarjakuvavihon.

- Lue se.

Jossain vaiheessa päivää selasin läpi Timon vihkosen. Eivätkä ne loppuneet siihen. Siitä lähtien aina, kun törmäsin häneen, lähdin uusi sarjakuvatraktaatti taskussani jatkamaan matkaa.

Ehkä jotain jäi vihkosistani mieleen, sillä eräänä lauantai-iltapäivänä huomasin miettiväni Korson kirkkoa. Sellainenkin kylään tarvittiin. Olihan jopa paikan nimi viittaus ruotsin kielen sanaan ”kors”, risti.

- Jakke, lähde mukaan, sanoin toiselle samassa pöydässä istuvista kavereistani.

- Mihin? kaverini kysyi ja kallisti lasia Pickwick-pubin hämärässä. Matintalon ohella se oli toinen Korson ravintoloista, tosin nimet vaihtuivat usein.

- Mä haluun käydä tossa kirkossa.

- Sä haluut käydä kirkossa?

Kummatkin kaverini laskivat tuoppinsa pöytälevyyn ja katsoivat hetken toisiaan ja sitten minua.

- Joo. Mennään katsomaan, onko siellä rippikoppia.

- Mitä ihmettä sä rippikopilla teet? Teemu ihmetteli.

- Mitä se teille kuuluu? Mä vaan kelaan, että mun pitää saada rauhaa jostain, minä intin.

Perjantaista jatkunut juopottelu oli jollain tavalla saanut minut tällä kertaa herkälle mielelle. Vaikka tuskin tohdin myöntää asiaa itselleni, olin tosissani. Jos vain jollain tavalla saisin heivattua edes pienen palan sydäntäni painavaa mustaa möykkyä pois, voisin kerrankin olla itseeni tyytyväinen.

- Mennään, Jakke.

- Mä en lähde mihinkään, kaverini protestoi.

- Mä tarjoon sulle tuopin, jos lähdet mukaan. Mennään nyt.

Jakke veti vastentahtoisen näköisenä takin niskaansa ja työnnyimme kadulle. Kävelymatka oli vaivaiset sata metriä. Vetäisin kirkon oven auki. Jakke työnsi kädet taskuihinsa ja näytti aivan siltä kuin aikoisi jäädä ulos odottamaan.

- Tuu sisään, komensin.

Aulassa meitä vastaan tuli keski-ikäinen nainen.

- Onko täällä pappia paikalla? kysyin.

Meidät ohjattiin yhdelle käytävän varrella olevista ovista. Siihen saattaja jätti meidät.

Jakke näytti sen verran hermostuneelta, etten edes yrittänyt houkutella häntä mukaan. Minä koputin ja astuin sisään huoneeseen. Hieman petyin, koska se näytti aivan tavalliselta toimistolta. Elokuvista tuttua rippikoppia ei näkynyt missään. Mies nosti katseen papereistaan ja oli hieman yllättynyt.

- Tervetuloa, nuori mies! Mitäs sinulla on mielessä?

Mietin ohikiitävän hetken, mitä voisin sanoa. Ei tehnyt mieli myöntää ajatuksia ääneen. En ollut kuitenkaan sitä tyyppiä, joka alkaisi kierrellä.

- Olen tehnyt paljon pahaa, ja mulla on välistä ahdistava olo, vastasin.

- Tule tähän istumaan ja jutellaan, pappi sanoi rauhoittavasti. Istahdin tuoliin ja jäin odottamaan, miten homma etenisi seuraavaksi.

- Mitäs kaikkea sä sitten olet tehnyt?

Pappi katsoi kapeita kasvojani ja aisti varmasti hengityksestäni alkoholin tuoksun. Hän näytti innokkaalta kuulemaan juttuni.

- Kaikenlaista. Varastelua, valehtelua ja vaikka mitä.

Vaihdoin asentoa. Keskustelukumppanini nojautui pöydän toiselta puolelta minua kohti. Pirisevä puhelin pelasti minut kuitenkin seuraavalta kysymykseltä.

- Kirkkoherra Perttula, hän vastasi luuri korvallaan.

Samassa minulla välähti. Mieshän oli varmasti poliisin vasikka. Olin kuullut huhuja tästä kirkkoherrasta. Hän oli kuulemma kertonut poliisille joidenkin syntejä.

Puhelu oli lyhyt ja mies kääntyi taas minuun päin.

- Anteeksi häiriö, hän pahoitteli.

- Mihin me jäimmekään?

- Eiköhän tämä ollut tässä, totesin päättäväisesti.

Sen enempää hyvästelemättä lähdin ulos toimistosta. Jakke ei ollut enää eteisessä odottamassa. Löysin hänet Pickwickistä kavereiden luota.

- No Ilari, oliko siellä Jumala tavattavissa? Jakke tiedusteli virne huulillaan.

- Mitä sä sitten sille kerroit? kaverit utelivat.

- Mä luulin, että se olisi ollut vähän erilainen paikka, tunnustin.

- Sä oot kuule niin suuri syntinen, että oisit siellä yli yön tunnustamassa kaikkia tekojas, räkättivät kaverit.

- No tarjootko kaljan? Jakke kysyi, ja minä lähdin tiskille. Kirkkoherraa koskevassa huhussa ei tietenkään ollut mitään pohjaa, mutta minut se karkotti hengenmiehistä pitkäksi aikaa. Jos heistä ei ollut apua, saisin kyllä elämäni järjestykseen jollakin muulla tavalla.

6. PAREMPAAN PYRKIMÄSSÄ – SUUNTA HUKASSA

Päätin vaihteeksi ryhtyä työntekoon ja hankin itselleni sopimuksen Hedengrenin imurimyyjänä. Mutkana matkassa oli vain se, että liikkuvaa työtä varten tarvitsi menopelin. Pyysin sitä lainaksi tyttöystäväni isäpuolelta.

- Mitä sä oot alkamassa tekemään? tyttöystäväni Sonja kysyi minulta.

- Mä myyn imureita. Provikkapalkalla.

- No mikäs siinä. Kunhan tuot auton töiden jälkeen tankattuna takaisin, Masa sanoi.

Sehän irtosi helposti, mietin, kun käänsin virta-avainta. Olipa äijä harvinaisen yhteistyökykyinen.

Masan auto oli vanha kosla, mutta kuitenkin riittävä taajamissa liikkumiseen – etenkin kun varaa omaan autoon ei ollut. Sillä kaartelin omakotitalojen pihoihin esittelemään imureitani.

- Ilman tätä imuria lapsenne konttaavat matolla käytännössä keskellä sitä itseään, toistuivat koulutuksessa opitut myyntipuheet talosta toiseen. Vaikka olinkin oivaltanut totuuden siemenen tuotteeni tarpeellisuudesta, asiakkaita eivät uutiseni aina miellyttäneet – eivät ainakaan, kun päälle läväytti hintalapun: kolmesta neljään tuhatta markkaa. Ensimmäisen kuukauden tulokset eivät olleet hääppöiset, eikä tienesteillä tullut toimeen.

Kerran Vantaan Pähkinärinteessä ajoin sateista taajamasuoraa eteenpäin. Näin pitkältä, että suojatien reunalla seisoi rouva, joka ei kuitenkaan näyttänyt olevan aikeissa ylittää tietä. Ajoin kohdalle. Yhtäkkiä iäkäs rouva päättikin sivulle katsomatta lähteä polkupyörää taluttaen suojatielle. Löin liinat kiinni, mutta märkä tienpinta antoi periksi, ja jatkoin liukumista hänen päälleen. Hyppäsin nopeasti ulos autosta ja menin nostamaan mummon ylös.

- Sattuiko pahasti?

- Kyllä taisi vähän sattua. Jalkaan koskee, hän valitti.

- Tilaanko teille ambulanssin?

- Ei tämä niin paha ole, poika, rouva valisti. Katsoin häntä neuvottomana.

- No, jos minä sitten vien sinut terveysasemalle? ehdotin.

Se sopi. Kyyditsin rouvan Myyrmäkeen ja annoin hänelle yhteystietoni. Sitten lähdin takaisin töihin.

Pian sain postia. Itä-Uudenmaan poliisi pyysi saapumaan kuulusteluun. Olin epäiltynä varastetulla ajoneuvolla ajamisesta ja liikennevahingosta. En kuitenkaan ollut liian huolissani. Kerroin kuulustelussa asian, kuten se oli.

- Tämä viittaamanne mies on kuitenkin ilmoittanut teidän varastaneen hänen autonsa, konstaapeli totesi.

Huokaisin. Masan jutut eivät yllättäneet yhtään. Meillä oli ollut useampi riita viime aikoina.

- Kysykää vaikka Sonjalta tai hänen äidiltään, niin saatte eri vastauksen.

Selittely ei auttanut, vaan asia meni käräjille. Tuomari langetti 300 markkaa sakkoa luvattomasta ajoneuvon käyttöönotosta. Nuijan kopahdettua käännyin julkisen oikeusavustajani puoleen.

- Miten on mahdollista saada tuomio ajoneuvovarkaudesta ilman, että todistajiani on edes kuultu? Masa ilmoitti ajoneuvon varastetuksi sen vuoksi, että hän yrittää välttää vakuutusbonusten laskemisen.

- Kolmesataa markkaa on pieni tuomio tästä asiasta, eikä tämä ole sen arvoinen summa, että kannattaa tuomiosta valittaa, julkinen lakimies valisti.

- Ymmärrän tuomion muutoin, mutta kun kyse on tuttuni auton varastamisesta saadusta tuomiosta, se on väärin, intin sitkeästi.

- Sellaista sattuu. Annetaan asian olla.

Loppujen lopuksi asia oli minulle ihan sama. Olkoot, vaikkakin koin kerrankin saavani tuomion jostain, mitä en ollut tehnyt. Menopeli meni alta, ja samalla lähti myös työ. Pääsin taas jututtamaan sossuja.

* * *

Vanha tuttavuuteni Roki näytti viihtyvän suuren osan ajasta vankilassa. Kuulin, että huumeiden käyttö oli sekoittanut hänen elämänsä. Erään kerran törmäsimme kuitenkin toisiimme, kun olin hänen siskonsa luona kotibileissä. Roki oli lomalla vankilasta ja saapui paikalle yllättäen. Meiningin nähtyään hän päätti, että meidät pitää saman tien ajaa asunnosta pois. Se ei minulle sopinut. Kun osoitin kantani riittävän ärsyttävästi, Roki kävi nyrkit huitoen kimppuuni. Rokin seurana oli vielä hieman vanhempi mies, jonka olin kuullut kantavan käsiasetta. Totesin, että oli sittenkin parasta häipyä.

Väistelin ja torjuin iskuja samalla, kun kävelin kohti ulko-ovea. Roki seurasi minua rappukäytävään, ja aloimme kulkea peräkanaa alas kolmannesta kerroksesta. Kaveri huitoi jatkuvasti. Käsien välistä ehdin nähdä vain vihaisen irvistyksen. Häntä näytti kaikkein eniten ärsyttävän se, etten kertaakaan yrittänyt lyödä takaisin. Tiesin, että hänen kaverinsa oli heti valmis puuttumaan tilanteeseen, jos Roki jäisi alakynteen.

Viimeisellä tasanteella Roki oli saanut tarpeekseen. Hän hyppäsi päälleni. Kaaduimme maahan päällekkäin, ja Roki vetäisi puukon esiin.

Näin terän välähtävän, ja humalani haihtui sillä sekunnilla.

- Roki! Älä iske, sain sanottua pelästyneenä.

- Älä tapa mua. Ei se kannata tän takia.

Roki ei iskenyt puukkoaan vaan tuijotti minua hetken laajennein silmin. Yhtäkkiä hän vetäisi nopealla liikkeellä viillon poskeeni ja kirosi.

- Katokin, että tää on viimeinen kerta!

Kaksi miestä katosi pimeään talviyöhön. Minä jäin tyrehdyttämään verenvuotoa ja miettimään syntyjä syviä.

JANI

Jani oli yksi läheisistä korsolaisista kavereistani. Hän oli luonteeltaan rauhallisempi kuin minä, mutta ei silti jäänyt sanattomaksi, kun piti hankkia vähän käteistä rientoihin päästäksemme. Jani keksi milloin mitäkin, jotta sai käyttöpääomaa. Kaupan tai ravintolan ”kilikali” ei ollut hänen juttujaan, kuten Honkiksen tai Näkin. Sen sijaan auton stereot olivat nopea käteisautomaatti. Yhdellä kivellä ja ruuvimeisselillä sai kolme sataa käyttöpääomaa. Itse asiassa menetelmä oli monin tavoin turvallisempi kuin kaupan ikkunoiden koristaminen pyörätelineellä. Myymälän sijaintia ei voinut valita, mutta autoja oli kaikkialla.

Viime kerta Korson Matintalossa ei ollut mennyt aivan putkeen. Oli ollut riitaa joidenkin kanssa, ja tilanne oli äitynyt huuteluksi. Olin vähintään yhtä syytön kuin muut, mutta silti minä olin se, joka lensi ulos ravintolasta. Olisi pitänyt jättää soittamasta suuta portsarille, ajattelin itsekseni.

Nyt askeleemme olivat kuitenkin vieneet taas Matintalon kulmalle.

- Yritetään silti. Ei se Pena ole välttämättä ovella tänään, ehdotin Janille.

Hän käveli edellä ravintolan edustalla olevan jonon hännille.

- Nyt skarppina, Ilari, Jani kehotti.

Totesin mielessäni, että kyllä raikas kevätilma pitäisi virkeänä enkä ollut vielä edes humalassa.

Vilkaisin Jania. Olikohan kaveri taas syönyt muutakin kuin aspiriinia? Jotain hän napsi välillä suuhunsa. En tiennyt, olivatko ne bentsoja, piristeitä vai minttukarkkeja, enkä koskaan kysynyt. Joskus hän tarjosi niitä minullekin, mutta jossain oli raja pääni sekoittamisessa – siitä olin pitänyt kiinni.

Ovi avautui, ja Jani ja seuraavat viisi–kuusi elämänsä sankaritarinaa janoavaa nuorta pääsi sisälle. Menin Janin imussa eteiseen kohti narikkaa. Tämähän meni hyvin.

Sitten tuli kuitenkin seinä vastaan.

- Ilari. Ei sulla ole mitään asiaa tänne viimeviikkoisen jälkeen, kuului Penan ääni.

- Sulla on porttikielto tänne. Kokeillaan kuukauden päästä uudelleen.

Portsari varmisti, ettei aikaa jäänyt neuvottelulle.

- Se siitä. Olisi luullut, että kyynelkaasu ja silmien kirvely olisi riittänyt rangaistukseksi, mutta vielä porttari! kirosin suutuksissani.

- Lähdetään Tikkurilaan porkkuun.

Laahustimme Janin kanssa parin sadan metrin matkan asemalle. Juna meni kuitenkin juuri nenän edestä.

- Tässäkö me nyt sitten palellaan puoli tuntia? valitin kaverilleni.

Se oli toki parempi tilanne kuin parin kuukauden takainen kokemus. Olimme olleet Jarkon kanssa ylittämässä rataa. Juuri kun olimme kiireessä ryntäämässä alas laiturilta radalle, olin vilkaissut vaistomaisesti vasemmalle ja nähnyt pikajunan valot. Nopea heittäytyminen taaksepäin oli sillä kertaa pelastanut meidät joidenkin kaveriemme kohtalolta. Osa oli jäänyt junan alle vahingossa humalapäissään, osa tahallaan.

Janin ääni palautti minut todellisuuteen.

- Mennään katsomaan, mitä noi autot tuolla tekee, hän ehdotti. Radan toisella puolella oli parkkipaikka täynnä autoja. Niitä oli varmaan pari sataa.

Ei kai sillä ole mitään kilareita mielessä? epäilin Janin motiiveja. Korsossa ei ollut paljon autoja sumpussa, varsinkaan illalla, ellei jossain tapahtuisi. Huomasimme, ettei yksistään kaupan piha ollut täynnä autoja vaan viereinen Korson helluntaiseurakunnan parkkipaikka oli myös täynnä.

- Mennään tonne seurakuntaan katsomaan, mitä siellä tapahtuu, Jani keksi.

- Ooksä ihan tosissas? kysyin.

- Mennään vaan, ei tänne kannata jäädä jäätymään. Ehditään hyvin ennen junaa, Jani sanoi.

Uteliaisuuttamme astuimme sisälle taloon ja kuulimme jonkun pitävän puhetta yläkerrassa. Kipusimme portaat ylös, ja menimme salin ovesta sisään. Lähes viisisataa nuorta oli täyttänyt paikan pullolleen. Katselimme hetken käynnissä olevaa tilaisuutta epäuskoisena.

- Ton kaverin täytyy olla sekasin, tai sitten tässä on jotain, mitä en tajuu, totesin Janille.

Ihmettelin ilmapiiriä. Puhujan ääni oli innokas, ja samanaikaisesti tunsin ihmeellistä rauhaa. Tulikohan tunne siitä, kun ulkoa pääsi lämpimään pienessä sievässä vai jostain muusta?

Kävelin lähemmäksi puhujakoroketta ja tyypilliseen tapaani heittäydyin tilanteeseen mukaan. Huusin puhujalle:

- Mä en usko noihin sun juttuihin ollenkaan! Jos kerran toi sun Jeesus-juttu on totta, rukoile mullekin tota rauhaa. Rukoilkaa mullekin uskoa!

Kaikki kääntyivät katsomaan minua ja Jania. Tuli hetkeksi hiljaista. Puhuja ei sanonut mitään. Enempää en ehtinyt uhota tai odottaa vastausta, kun järjestyksenvalvojat ottivat käsivarsistamme tiukan otteen ja lähtivät taluttamaan meitä alakertaan.

- Mennäänpäs pojat pihalle selvittämään niitä ajatuksia. Ei Jumalan huoneessa saa huudella. Tulkaa toistekin, mutta selvin päin, kiitos! he sanoivat.

- Näinkö se toimii? päivittelin Janille ulkona.

- Eikö seurakunnassa saa edes kysyä mitään? Lähdetään porkkuun!

Sellainen oli ensikosketukseni Korson helluntaiseurakuntaan 29.4.1989. Sain myöhemmin selville, että tilaisuudessa oli todistuspuheenvuoroa pitänyt Mika Yrjölä, josta tuli vuosien jälkeen Helsingin Saalem-seurakunnan johtaja. Räyhäämisestäni huolimatta hän ei selvästikään lannistunut, vaan nousi puhujapönttöön toistekin.

Korson seurakunnan iäkkäät rouvat vuorostaan ottivat minut ja Janin rukousaiheekseen – eivätkä tuloksetta. Jani meni noin vuoden päästä jälleen samaan seurakuntaan vieraisille, ja aivan toisenlaisin ajatuksin. Hän tuli uskoon. Mietin, että osaltaan siihen varmasti vaikutti hänen tätinsä, joka oli seurakunnan jäsen ja kuin äiti Janille.

Ystävyyteni Janin kanssa loppui hänen uskoontuloonsa, sillä meillä ei ollut enää mitään yhteistä. Jani ja jotkut muut uskoon tulleet kaverini tulivat kuitenkin välillä puhumaan minulle Jeesuksesta. Jotain magneettista heidän jutuissaan oli. Minä en vain tiennyt, kumman merkkinen magneetti olin. Selvin päin häpesin ja pelkäsin tilanteita. Pyrin niistä pois mahdollisimman nopeasti edes tietämättä itse, mistä pelko tuli.

Yhtä aikaa jouduin kuitenkin myöntämään, että jokin jutuissa osui naulan kantaan. Humalapäissäni hakeuduin usein teetupabusseihin purkamaan pahaa oloa. Tiesin selittämättömän vetovoiman liittyvän jotenkin Jumalaan.

Jeesus-juttujen väistely – jos sitä ylipäätään halusin – alkoi käydä työstä. Kerran olin menossa ravintola Vankkuriin aloittamaan lauantaita. Tikkurilan kävelykadulla soi vielä sopivasti musiikkia nostamassa tunnelmaa. Kun tulin lähemmäksi, huomasin, että kyseessä oli jokin uskovien lauluryhmä. Kanssani ei ollut kukaan hoputtamassa. Pysähdyin kuuntelemaan.

Mikä uskovissa oikein oli? Naisetkin olivat jotenkin niin rauhallisen ja puhtaan oloisia, mietin itsekseni. Jotain heillä oli pakko olla.

Tuska ja syyllisyys eletyistä vuosista alkoivat tulla pintaan. Päätin mennä tunteen mukana ja haastaa ryhmää. Vaihdoimme mielipiteitä, kunnes poliisiauto ilmestyi viereen.

- Siinähän sinä olet! Sinä lähdet meidän mukaan. Olet hetki sitten lyönyt erästä henkilöä tässä kadulla, poliisi sanoi päättäväisenä.

- Mä en oo kuulkaa tehny yhtään mitään! Jutellu vain näitten kanssa tässä kadulla.

- Nyt ei kuule selitykset auta, poliisi sanoi vakaasti.

- Itse asiassa hän on ollut tässä ainakin puolituntia, puolusti eräs uskova.

- Ei hän ole voinut juuri hetki sitten ehtiä ketään lyömään.

- Näin on, vakuuttelivat muut.

- No niin, mennään.

Poliisi otti tiukan otteen käsivarrestani ja lähti taluttamaan minua kohti autoa.

- Hei, ota tää Raamattu mukaan!

Yksi ryhmän naisista juoksi perääni valkoinen kirja kädessään.

- Lue tätä. Se kertoo tiestä, josta juuri puhuimme!

Poliisi veti minut taas liikkeelle ja ohjasi autoon. Poliisiasemalla mitkään selitykset eivät auttaneet sen enempää kuin kadullakaan.

- Ei muuta kuin tyhjentäkää taskut tähän tiskille.

Tiesin sen tarkoittavan yötä putkassa. Kello ei ollut vielä kuuttakaan.

Se oli minulle liikaa.

- Ettekö te tajua mitään oikeudesta, tunarit! kirosin. - Mä oon syytön, ja te vaan laitatte mut putkaan!

Eivät siinä puheet hyödyttäneet. Poliisi alkoi auttaa taskujen tyhjentämisessä.

- Raamattua ette ainakaan vie! huusin.

Eivät vieneet. Ovi naksahti lukkoon. Huoneessa oli tuttu kalustus: betonista valettu sänky, juoma-automaatti ja wc-pönttö – ja tällä kertaa myös valkoinen vihkiraamattu. Kyseisestä Raamatusta tuli minun aarteeni, jota luin monesti krapulassa tai kun olin muuten allapäin. Vaikka en ymmärtänyt paljoakaan lukemastani, sisältö rauhoitti ja helpotti oloani.

Lukuharrastuksestani huolimatta kieltäydyin vakaasti, kun joku yritti saada minua käymään seurakunnassa. Siinä ei edes Jani onnistunut. Kerran kutsu kävi kuitenkin niin odottamattomalta taholta, että uin pyydykseen.

PEKU

- Mennään Korson helluntaiseurakuntaan katsomaan yksiä häitä, Peku ehdotti minulle.

- Jaa että häitä, vastasin. - Kenenkä?

- Yks Maija menee vihille siellä, ja haluaisin nähdä sen.

Tunsin kauniin tytön vanhasta työpaikastani, mutta en tiennyt hänen olevan uskovainen. Enkä tiennyt sitäkään, että hän oli Pekun tuttu. Sen ei toisaalta pitänyt olla suuri yllätys, sillä Peku oli pelimies sanan täydessä merkityksessä, aina juoksemassa naisten perässä.

- Mennään vaan.

Seurakunnan alakerrassa ei näkynyt vahtimestareita lainkaan. Naulakko sen sijaan oli täynnä takkeja. Kipusimme portaat ylös ja jäimme taka-alalle katsomaan hääparia. Oli siinä näytelmää kerrakseen.

- Lähetään vetää, ennen kuin ne huomaa meidät, Peku sanoi, ja olimme saman tien alhaalla. Vieläkään ketään ei näkynyt missään.

- Oota Peku vähän.

Menin naulakolle ja kävin takkeja läpi. Nappasin komeimman rotsin mukaani, ja lähdimme ulos.

- Ihan hyvät häät. Tästä saa helposti pari sataa, naureskelin.

Jo muutaman tunnin päästä olin kolme sataa rikkaampi – ja iltaan mennessä markat oli juotu. Peku oli löytänyt itselleen uuden valloituksen ja meni menojaan. Minä ajattelin, että baarielämää oli saatu riittävästi sille illalle ja suuntasin snakarille.

- Hei, tule hörppäämään kuppi kahvia ja juttelee tänne teetupabussiin! Edessäni seisoi nuori nainen traktaatti kädessään, ja bussi siinsi parinkymmenen metrin päässä.

- No, mikä ettei, vastasin. Aina bussi pakkasen voittaisi.

Sisältä löytyi Valtosen Timo, johon en ollut taas vähään aikaan törmännyt. Timppa toivottikin tervetulleeksi, mutta iski heti.

- Miks sä varastit tänään seurakunnasta nahkatakin?

- Mistä sä puhut? En mä mitään oo pölliny, vastustin.

- Kyllä sä tiiät, mistä mä puhun. Sut nähtiin siellä tänään jonkun kaveris kanssa. Missä se takki on? Koko seurakunta rukoilee sun puolesta. Ne rukoilee, että varas jää kiinni ja pelastuu.

- Ei mulla ole mitään takkia. Mä en tiedä mitään.

- Ilari. Ymmärrätkö nyt, että jos palautat sen takin takaisin, ei tule poliisijuttua ja saat sen anteeks? Jumala saa sut kiinni kyllä. Et pysty pettämään Jumalaa.

Olin ihmeissäni. Mistä Timppa tiesi, että olin vienyt takin, kun kukaan ei ollut nähnyt sitä?

- Venaa vähän, Timppa, mä tuun kohta takasin.

Palasin ravintolalle. Onneksi takkini ostanut Tiina istui vielä pöydässä.

- Anna se takki takas mulle, käskin. - Mun on pakko palauttaa se.

- Anna sä ensin takas mun rahat, Tiina vastasi.

- Älä nyt ala jauhaa. Anna se takki takas. Se ei ollu mun, ja et varmaan haluu pitää varastettua takkia. Maksan takas ensiviikolla.

Tiina myöntyi, ja palasin bussille.

- Tässä on rotsinne. Pitäkää hyvänänne ja jättäkää mut rauhaan, vannotin Timpalle.

- No, sepäs kävi nopeasti. Jumala vastaa rukouksiin, sopersi Timppa. - Vielä kun Herra vastaa rukoukseen ja pelastaa sut. Sitten saat rauhan…

Lähdin nopeasti ulos bussista ja kävelin kotia kohti Mikkolaan. Yleensä en nolostunut mistään tilanteesta, mutta silloin nolotti. Miten hölmö olin, kun menin varastamaan takin seurakunnasta, vieläpä selvin päin? Aamulla asia ei tosin vaivannut enää lainkaan, vaan oli muuta mietittävää. Miten saisin jälleen kerran krapulan voitettua?

POIKA

Painoin ovikelloa. Tyttöystäväni Nina avasi oven ja seisoi kynnyksellä hetken tönkkönä.

- Tuu sisään, hän kehotti ja heilutteli kättään kumman virallisesti. - Haluuksä kahvia?

Minulla ei ollut mitään sitä vastaan, ja pian istuimme keittiön pöydän ääressä.

- Mun on pakko kertoo sulle jotain, Nina aloitti ja piti pienen tauon niin, että ehdin laskea mukin takaisin pöydälle.

- Mä odotan lasta.

- Mitä! huusin ja olin saman tien ylhäällä.

Nainen kääri kätensä itsensä ympärille, kun pauhasin hänelle ehkäisyn laiminlyönnistä. Parin minuutin luennon jälkeen tajusin, että valittaminen ei tainnut tehdä meistä kummastakaan sen onnellisempaa. Istuin takaisin tuoliini. Olin jopa vähän nolo. Katsoin ulos. Ikkunasta näkyi vain syksyn riisumia puiden oksia.

- No, mitä aioit tehdä? kysyin hetken kuluttua liikuttamatta katsettani.

- Mä pidän sen, hän sanoi hiljaa.

Hengitin syvään ja yllätykseksenі en vastustanut häntä lainkaan.

- Pidä vaan.

Käänsin katseeni Ninaa kohti. Hän näytti edelleen aika pelästyneeltä.

Meistä tulisi sitten isä ja äiti, tuumin mielessäni. Olin 22-vuotias.

En ollut millään tavoin sitoutuvaa tyyppiä. Nyt kuitenkin jonkinlainen hellyys pyrki mieleeni. Olin välttänyt tätä hetkeä niin pitkään kuin olin voinut. En halunnut sitoutua, en halunnut ketään muuta ohjaamaan elämääni, en varsinkaan lasta. Nyt olin sellaisen kuitenkin saamassa, eikä se loppujen lopuksi tuntunut niin kamalalta. Ehkä lapsi antaisi syyn laittaa elämää hiukan järjestykseen.

Kahdeksan kuukauden kuluttua pidin vauvaa käsivarsillani Naistenklinikalla ja tiesin, että olimme tehneet oikean päätöksen. Pyöreä pää mahtui kämmeneni sisään ja pikkuruiset varpaat hipoivat olkavarttani, kun vauva makasi kädelläni. Siinä oli pieni ihminen, minun luutani ja lihaani.

Tämä suloinen poika ei ollut syypää omaan vastuuttomuuteeni, pyörittelin mielessäni ajatuksia. Minä pitäisin hänestä huolen.

Poika huitaisi ilmaa pienellä nyrkillään. En voinut olla hymyilemättä. Minä olin nyt isä. Olin saanut jälkeläisen, vaikka usein olin ajatellut kuolevani joidenkin kavereideni tavoin ilman sen suurempaa jälkeä tähän maailmaan. Elämäni suurinta saavutusta kelpasi juhlia. Poltimme Tapin kanssa sikarit.

- Tiedäksä, poika tarttee isää, sanoin Tapille, samalla kun kippistimme Tapin tarjoamaa juhlajuomaa. - Mun pitää yrittää laittaa mun elämää jotenkin järjestykseen.

- Siitä vaan, tuumi kaverini.

Olin tosissani, sillä ymmärsin mahdollisuuteni tulleen. Nyt suuntani voisi muuttua. Samin isänä tarttuisin vihdoinkin kiinni elämään. Poika tarvitsi vakautta ja esimerkkiä. Jotain sellaista, mitä olin itsekin kaivannut – vaan en ollut vieläkään saanut.

Rupesin vähentämään viikonloppujuoksujani. Muutimme Ninan kanssa yhteen ja menimme jopa kihloihin. Tosin en koskaan luopunut Mikkolassa sijainneesta kaksiostani. Pitää olla jokin varasuunnitelma, jos systeemi ei toimi, ajattelin.

Yhteinen katto – tai sen puolikas – ei aivan riittänytkään. Sen alla piti mahtua myös elämään. Rauhaisan kotiviikonlopun jälkeen olin yhtä lailla poissa tolaltani kuin Karrin serkun maatilalla aikoinaan. Uuden rakkauden huumaa ei saanut mistään. Sen korvasivat vaatimukset lattialle tippuneiden paitojen korjaamisesta ja järkevistä nukkumaanmenoajoista. Sitoutuminen parisuhteeseen ja oma itsekkyyteni olivat huonosti laskettu yhtälö. Viikonloppuisin viinan ja menemisen himo pääsi auttamatta valloilleen. Monet kerrat siitä tapeltiin, miksi minun piti jatkaa samaa rataa kuin ennen lapsen syntymää – eikä ainoastaan samaa. Pian elämäni oli pahemmalla korkkiruuvilla kuin koskaan. Yhteisestä lapsesta huolimatta seurustelin pian samanaikaisesti neljän muun naisen kanssa. Muiden suhteiden salassapito kultakin kumppanilta vaati paljon vaivaa ja muistisoluja. Samalla sisälläni kaiversi päivittäin. Selittämätön ahdistus pyrki pintaan heti, kun aamulla avasi silmät.

7. TAPPAAKO VAI TULLA TAPETUKSI? – POHJANOTEERAUS

Pian oli uudenvuodenaatto 1991. Odottelimme tulevaa sillä kertaa miesporukan kanssa Korson Poppelissa, joka siihen aikaan kuului kylän ravintolavalikoimaan. Musiikki pauhasi, ja meno oli ylimmillään. Tarjoilijoilla oli kiire käännellessään hanoista sisältöä aina uusiin tuoppeihin. Kesken illan päätin pirauttaa tyttökaverilleni Sonjalle, jonka kanssa meillä oli on-off-suhde. Poistuin kolikkopuhelimelle eteiseen.

Puhelimeen vastasikin Sonjan äiti – äänestä päätellen jo enemmän ottaneena kuin minä.

- Hei Ilari. Mun on sanottava sulle yks asia suoraan, hän takelsi. Nojasin seinään ja valutin luuria vasten olkaani. Juorut eivät tässä vaiheessa kiinnostaneet, eivät ainakaan keski-ikäisten naisten. Kuulin kuitenkin edelleen naisen äänen, kun hän sopersi:

- Masa on käyttänyt Sonjaa pitkään hyväksi, mutta mä en oo tiennyt siitä mitään.

Olin hetkessä hereillä ja luuri korvalla.

- Mitä sä oikein jauhat? kysyin kiivaasti.

- Kuulin sen Sonjalta tänään. Se ei nyt tee muuta kuin itkee tuolla sohvalla.

Päässäni alkoi kuumottaa samaa tahtia kuin adrenaliinia virtasi vereen.

- Älä puhu mulle tollasta paskaa! huusin puhelimeen.

Haukuin Masan ja Sonjan äidin yhtä menoa. Jonkinmoisen purkauksen jälkeen ymmärsin, että itsehän minun olisi pitänyt asia huomata. Muistin kerrat, kun Masa oli tunkenut Sonjan huoneeseen koputtamatta varsinkin, kun hän oli juuri tullut suihkusta. Enempää ei tarvittu.

- Tää ei tuu enää koskaan toistumaan, täräytin Sonjan äidille usealla voimasanalla ryydittetynä. Iskin puhelimen telineeseen ja harpoin takaisin salin puolelle.

- Kuulin juuri, että se sika on pedofiili, ilmoitin Nallelle.

Nalle oli kaksimetrinen korsto. Pääkin oli kuin suuri meloni, jonka keskeltä nenä erottui selvästi edukseen. Nalle oli aito rokkari: Suavella huolellisesti taaksepäin kammattu pikimusta tukka, nahkarotsi, Levikset ja viimeisen päälle makeat bootsit. Nyt niille tulisi käyttöä.

- Se äijä saa maksaa siitä tänään! uhosin.

- Mä tiedän, missä se on, se asuu tässä Korson keskustassa. Lähetkö mukaan? Tarviin jonku kattoo selkäni taakse, kysyin Nallea.

Kahta kertaa Korsossa ei tällaiseen kohtaamiseen tarvinnut ketään houkutella. Linja oli raiskareiden suhteen selvä. Joimme tuopit tyhjäksi ja lähdimme ulos pimeään. Ilta oli vasta alussa, ja porrashuoneen ovi oli auki. Kiipesimme portaat ylös ja tökkäsin ovikelloa muutaman kerran. Nalle oli valmiina selkäni takana, niin että jäi aukeavan oven katveeseen. Masa avasi oven rennoissa vaatteissa ja hyväntuulisena.

- Moi, Ilari.

Muuta ei isäntä ehtinyt sanoa, kun Nalle tuli takaani ja löi häntä kasvoihin. Ryntäsimme sisään. Eteiseen tuli olohuoneesta kaksi Masan kaveria katsomaan, mitä tapahtui. Livahdin Masan ohi parilla loikalla miehiä kohti. Ensimmäisen miehen potkaisin sivupotkulla oikealle olohuoneen puolelle ja toisen kaadoin keittiön puolelle.

- Jos ette halua turpaanne, te pysytte erossa tästä! huusin.

Sillä aikaa Nalle oli saanut Masan maahan ja potki häntä pitkin kehoa. Masa lopetti huutamisen, se ei enää auttanut. Huomasin, kuinka bootsi osui miehen nenään ja se vääntyi toiselle sivulle. Lattialle tihkui verta vähän joka puolelta. Nalle potkaisi toisen kerran Masaa otsaan, ja siihen tuli reikä. Verta alkoi pulputa oikein kunnolla. Sen nähdessäni säikähdin jopa itsekin. Nallekin piti hetken tauon.

- Ilari. Vienkö loppuun asti? hän kysyi ja katsoi minua terävästi silmiin.

Masa lojui lattialla, ja punainen lammikko suureni silmissä. Hän oli kuitenkin tajuissaan, mutta ei puhunut mitään.

- Ei. Anna olla. Eiköhän tämä sika opi tästä, miten kusipäille tehdään. Se oli siinä. Saman tien olimme ulkona. Pyyhimme veret lumihankeen. Pahin tunnepurkaukseni alkoi vähitellen laantua, mutta juhlatuulella en todellakaan ollut. Tapahtumat oli nopeasti raportoitu baarissa kavereille. Kaadoin kurkusta alas aika monta tuoppia ja katselin muiden riehuntaa. Halusin unohtaa silmistäni Masan murjotun olemuksen, poskelle kääntyneen nenän ja verta vuotavan pään. Se ryökäle ansaitsi silti joka potkun, julistin mielessäni vihaa vannoen.

KUOLEMAN KYSYMYS

- Ooksä kuullu, että Masa on hankkinu käsiaseen ja kiväärin? kaverini kysyi. - Se aikoo kuulemma tappaa sut.

Masa oli viettänyt uuden vuoden kaksi ensimmäistä viikkoa sairaalassa ja osin teholla. Masa tietysti halusi yhtä vähän poliisin juttusille kuin minäkin, mutta seurauksetta hän ei ilmeisesti halunnut minua jättää. ”Tee toiselle vähintään, mitä itsellesi on tehty”, oli kylän yleinen periaate. Potkaisin hermostuneesti maassa lojuvaa hiekotushiekkaa.

- Antaa tulla vaan, uhosin.

Mitä muuta olisin voinut sanoa? En voinut pelkuriksikaan ruveta. En koskaan ollut pelännyt liikkua missä tahansa mihin aikaan vaan. Nyt kuitenkin huomasin pälyileväni ympärilleni. Mietin niitä kavereita, jotka olivat jo kuolleet. En missään nimessä halunnut liittyä samalle listalle. En vielä. Olin liian nuori kuolemaan.

Kaiken keskellä törmäsin Korson keskustassa Janiin – tai pikemminkin yritin välttää törmäystä. Vaihdoin tien toiselle puolelle heti, kun näin hänet, mutta Jani seurasi perässä.

- Hei, Ilari, mä näin susta unta. Seisahduin ja annoin hänen jatkaa.

- Siinä unessa sä kävelit tietä pitkin ja sen tien edessä oli rotko. Sen rotkon yli menevä silta oli sortunut.

- Ja mitä sitten?

- Sä et huomannut sitä rotkoa vaan kävelit suoraan sinne, Jani sanoi hiljaa.

Vaihdoin hermostuneesti painon toiselle jalalleni. Vilkaisin mukanani olevaa kaveriani Jullea. Hän veti vain uutta savua tupakastaan.

- Mä koen, että sun edessä on sellainen vaaratilanne, että sun täytyy tehdä suunnanmuutos tai sulle käy huonosti, Jani selitti tosissaan.

Sieppasin tupakan Jullen kädestä ja vedin hermostuksissani muutamat sauhut.

- Mitä sä teet? Ethän sä polta, Julle protestoi.

- Älä sä tähän puutu, sanoin ja ojensin tupakan takaisin.

- Sun pitää antaa elämäs Jeesukselle, ja saat uuden elämän, kuten mäkin sain, Jani sanoi ja katsoi minuun kiinteästi.

Sopersin jotain, ja lähdimme Jullen kanssa reippain askelein jatkamaan matkaa.

* * *

Eräänä maaliskuun perjantaina 1991 olin sitten hukuttamassa murheitani viikonloppuhuumaan, kun pahin tapahtui. Autiossa alikulkutunnelissa Masa iski. Huomasin hänen roikottavan minua takin kauluksesta ja pitävän piippua leukani alla.

- Ammu vain, yllytin. - Mun kaverit tappaa sut tähän paikkaan, jos ammut.

Masa vilkaisi kavereideni autoa kohdin, irrotti otteensa, ja katosi yhtä nopeasti kuin oli tullutkin. Kompuroin jaloilleni. Uhmasta ja rohkeudesta ei ollut jäljellä mitään, kun pääsin autolle.

- Aja! käskin Peteä. - Aja johonkin!

- Mikä sulla on, Ilari? Esa kysyi.

- Lähe nyt, Pete, äkkiä!

Pete täräytti auton käyntiin ja kaasutti kovilla kierroksilla isommalle tielle.

- Sano nyt, mitä kävi?

- Masa meinas tappaa mut. Katsoin kavereita laajennein silmin.

- Masa tuli tuolla tunnelin suulla mua vastaan. Sillä oli iso pistooli. Se piti sitä mun leuan alla varmaan puoli minuuttia.

- Ja mitä sitten?

- Mä sanoin, että te tapatte sen siihen paikkaan, jos se tekee mitään.

- Ja?

- Se jätti mut siihen. Joku remahti nauruun.

- Oot sä ovela, se on pakko sanoa.

Vakava ilmeeni laittoi kuitenkin huulenheitolle pisteen. Muut katsoivat vaistomaisesti ulos auton ikkunasta. Ei siellä sen enempää näkynyt Masaa kuin mitään muutakaan. Pelkkää vilisevää pimeyttä.

Seuraavana päivänä menin takaisin Korsoon ja Pickwickkiin. Tapi istui siellä kuin tilattuna.

- Masa meinas tappaa mut eilen.

Tapi kuunteli juttuani yhtä vakavana kuin minä sitä selostin. Hän katsoi minua silmiin.

- Sulla on vaihtoehdot vähissä. Masa on saatava hengiltä. Se on ainut keino, jos meinaat tästä selvitä, hän päätteli.

En tiennyt, mitä sanoa.

- Mä meen hakeen sulle yhden bissen, Tapi tuumi.

Olin ilmeisesti säälittävä ilmestys laajenneine silmineni ja hapsottavine hiuksineni. Kaveri palasi pian ison tuopin kanssa ja oli samalla miettinyt asiaa.

- Jos me meinataan tehdä se, sen pitää näyttää onnettomuudelta, hän sanoi matalalla äänellä.

Tapi kumartui lähemmäksi.

- Me voitais räjäyttää sen asuntovaunu. Puntaroin ideaa hetken.

- Siellähän on kaasut valmiina, huomasin. Aloin jo lähes innostua. - Mutta miten sen saa näyttämään onnettomuudelta?

- Eiköhän näillä sähköopeilla oikosulku saada aikaan, Tapi sanoi ja nauroi. - Kaasupullo vaan pitää jättää auki ja kytkeä valokatkaisin sytyttimeksi.

Nojasin taaksepäin ja tuumin, että se voisi toimia. Kuvittelin jo mielessäni, kuinka Masan vaunu tussahtaisi ilmaan ja tuskin maailma hänenlaistaan jäisi kaipaamaan. Huoleni olisi sillä hoidettu.

Join kulauksen kylmää juomaa, ja joukko teknisiä kysymyksiä pyrki mieleeni.

- Miten me voidaan varmistaa, ettei räjähdyksessä kuole ketään muuta? Ja entä jos Masa ei kuolekaan?

- Jos se asuntovaunujuttu ei toimi, mulla on kavereita, jotka voi hoitaa asian. Sä jäät sitten vaan mulle ja niille velkaa.

Jämähdin hetkeksi ajatuksiini. Mietin, mitä se kusipää oli tehnyt Sonjalle myös silloin, kun minä en tullut sovitusti yöksi kylään. Miksi Sonja ei ollut aiemmin sanonut mitään? Minä olin osasyy tähän kaikkeen. Miksi en tajunnut?

- Ilari, ooksä ihan kunnossa? Tapi kysyi ja tapitti minua suoraan silmiin.

Muistoni jatkuivat. Olin uudenvuodenyönä ajatellut, että en sentään ole niin paha, että tappaisin toisen. Olisin voinut tappaa. Siinä tapauksessa tässä istuisi nyt murhamies. Tai pikemminkin lusisin jossain Keravalla. Minä olin säästänyt Masan. Masa oli säästänyt minut, kerran. Tapa tai tule tapetuksi. Siinäkö olivat vaihtoehdot? Entä jos ne Jeesus-jutut, joita Timppa ja Jani koko ajan kertoivat, olisivatkin totta? Entä jos olikin Jumala, jota ei pystyisi kusettamaan?

- Sovitaanko Ilari, että mä kysyn toisia hoitamaan asiaa? Tapi keskeytti.

- Älä tee yhtään mitään, sanoin tasaisella äänellä.

- Mun täytyy selvittää yks Jeesus-juttu eka.

Tapi kurtisti kulmiaan.

- Mä en mee Masan takia mihinkään helvettiin, jatkoin hitaasti. Kaveri huomasi minun olevan tosissaan. Hän huokaisi ja käänsi katseensa seinään. Hiljenimme pitkäksi toviksi.

Tuon keskustelun jälkeen Masan tappamiseen ei enää palattu. Yritin sen sijaan vältellä paikkoja, joissa tiesin hänen liikkuvan. Tosin molemmat asuimme Korsossa, joten enemmin tai myöhemmin törmäisimme varmasti.

Kerrottuani asiasta eräälle toiselle kaverille hän lainasi minulle käsiaseensa. En ollut koskaan ampunut sellaisella.

- Tää on helppo käyttää. Laitat patruunat vain tähän rullaan, ja se on heti käyttövalmis. Saat pitää sitä sen aikaa kuin tarvitset. Älä kuitenkaan anna sitä muille, äläkä esittele sitä, Tumppi ohjeisti.

Niin minä sitten kannoin asetta vyötäröllä tai auton hansikaslokerossa aina, kun liikuin Korsossa. En tulisi kuolemaan ainakaan laittamatta vastaan.

SILMUKKA KIRISTYY

Juhannusaattona olin edelleen elossa. En ollut nähnyt Masaa tunnelikohtaamisen jälkeen reiluun kolmeen kuukauteen. Uhkauksesta tullut levottomuus ei kuitenkaan ollut haihtunut kokonaan. Ei ollut hauskaa miettiä, minkä kulman takana meinaa seuraavaksi saada luodista.

Joka tapauksessa oli taas se aika vuodesta, jolloin viikonlopusta pitäisi tulla kesän paras. Tiesin osan kavereistani lähteneen jo torstaina Lahteen ja osan Rauhaniemen leirintäalueelle, Nurmijärven ja Hyvinkään välimaastoon. Siellä oli aina myös korsolaisia juhannusta juhlistamassa, eikä se ollut kaukana.

Minä istuin vielä Pickwickissä enkä oikein tiennyt, mitä tehdä. Kello tikitti jo lähempänä neljää, eikä pelimiehiä tai luottokavereita näkynyt missään. Livahdin ravintolan eteiseen puhelimelle.

- Jussi, lähdetkö mun kanssa Rauhaniemeen? Mulla on teltta ja tiedän, kuka vois meidät heittää sinne.

- No mikä ettei, Jussi tuumi.

Hän asui nuorisokodissa ja oli itsekin jäänyt kaikista festarikyydeistä. Jussi oli mukavaa tasapainottavaa seuraa, sillä hän oli aina iloisella tuulella ja hänellä oli vain viidennes minun vauhdistani. Pian retuutimme telttaa, reppuja ja juomakassia leirintäalueen parkkipaikalla. Ruoho oli hieman kosteaa, ja taivas puolipilvinen. Ei ollut mikään kaikkein paras juhannussää, vaikka valoa oli, kuten kuuluikin.

- Ai moi, huikkasi joku kaveri, kun lähestyin nuotiopaikkaa. - Haluuks sä tästä tikun?

Pian mutustin makkaraa ja ryystin väliin pari hörppyä pullosta. Paikalla oli paitsi toistakymmentä korsolaista myös paljon mahdollisuuksia uusiin tuttavuuksiin. Osa porukasta oli käynyt uimassa ja hillui vähissä vaatteissa tukka märkänä. Joku kohensi nuotiota. Musiikki löi tahtia taustalla. Puheensorina, satunnaiset hihkaisut ja nauru täyttivät koko tienoon. Kaiken olisi pitänyt tuntua aidolta juhannukselta, ja yritin nousta muiden kanssa tunnelmaan.

Hetken kuluttua istuin kuitenkin taas penkin päädyssä ja annoin muiden touhuta. Olin osa joukkoa, vaan sinä päivänä en ollut kuitenkaan. Mietin elettyä elämää, eikä se oikein valoisalta näyttänyt. Havahduin muutamaan painavaan sadepisaraan. Ihmiset lähtivät suojaan kuka kenenkin kanssa. Minä talsin omalle teltalleni, kömmin sisään ja korkkasin viinipullon viereeni.

Sydän kaipasi rakkautta ja jotain enemmän, mitä en osannut kuitenkaan kuvata. Ihmissuhteissa koin, että rakkaus karkasi luotani juuri, kun luulin sen löytyneen. Kyllästyin kaikkeen niin nopeasti ja aina olin hakemassa uusia kokemuksia. Yhtäkkiä kyyneleet valuivat kasvoiltani, ja katkera pettymyksen tunne valtasi minut kuin musta pilvi. Olin aivan yksin. Mikään ei tuntunut miltään. Missään ei ollut järkeä. Manasin elämääni, vanhempiani, kavereitani ja Jumalaa.

- Mä en vaan enää jaksa, sopersin. - Tää on ihan paskaa päivästä toiseen. Jos sä oot olemassa, tee jotain, ihan mitä vaan.

Itkin tuskaani ja ahdistustani pois siihen saakka, kunnes nukahdin.

Lauantaiaamuna auringon kirkkaat säteet herättivät minut. Teltta oli kuuma, ja huomasin olevani edelleen yksin. Jussi oli jäänyt jonkun toisen telttaan yöksi. Ne, jotka olivat jo nousseet, istuivat ringissä pullo tai voileipä kädessä. Osa tosin kuivatteli märkiä vaatteitaan, ja joku oli lähtenyt kauppaan.

Joitakin tyhjennettyjä olutpulloja myöhemmin totesimme Jussin kanssa, että olimme jo saaneet tarpeeksemme juhannuksesta. Ruinasimme kyydin Korson keskustaan.

- Mihin sä meet? kysyin Jussilta samalla, kun läväytin auton takaluukun kiinni.

- Mä meen kotiin, kaveri vastasi.

Minä en ollut vielä valmis lähtemään kotiin. Päädyin Pickwickin terassille ja tilasin kaljan. Aurinko paistoi edelleen täydeltä terältä. Kesälauantai oli parhaimmillaan, mutta aamun seesteisyys oli taas vaihtunut sisäiseen levottomuuteen. Olisin halunnut lähteä johonkin tai nähdä edes yhden hyvän kaverin, mutta en keksinyt mitään. Kirosin mielessäni kelloa, joka kävi vasta neljää. Tuntui olevan liian aikaista yhtään mihinkään. Lopulta päätin lähteä Hakunilaan. Pysäytin ensimmäisen tutun auton ravintolan edustalla ja pyysin kyytiä.

Korson ja Koivukylän välinen tienpiennar vilisi silmieni edessä ajaessamme Asolanväylää. Tuttujen puiden ja katulamppujen lisäksi maisemassa näkyi jotain muutakin.

”Jeesus tulee, oletko valmis?” kysyivät tien varressa olevat kyltit.

- Pysäytä tähän! huusin kuskille saman tien.

- Mä jäänkin tässä pois. Hyppäsin ulos autosta.

- Kiitos kyydistä! huikkasin perään nostaessani takapenkiltä reppua olkapäälle.

Kyytimies jatkoi matkaa, ja minä lähdin selvittämään, mistä kyltit olivat peräsin. Kokous vaikutti olevan läheisellä Rekolan kartanolla. Kun pääsin lähemmäs, huomasin, että käynnissä oli jonkinlainen lestadiolaisten kesätapahtuma. Pihalla komeili valkoinen teltta, jossa oli meneillään kokous. Se ei kiinnostanut, mutta onneksi vähän etäämpänä nurmikolla istui parikymmentä nuorta ja nuorta aikuista isossa ringissä.

Marssin suoraa päätä piirin keskelle ja iskin reppuni maahan. Rupattelu loppui siihen paikkaan, etenkin kun puolipitkä pamppuni tipahti vahingossa kassin päältä maahan.

- Missä se teidän Jeesus on? täräytin.

Nuoret katsoivat ensin minua ja sitten toisiaan.

- Sanokaa nyt jotain, kun noita kylttejäkin on tuolla tienposket täynnä.

Yksi nuorista miehistä katsoi minuun arasti.

- Olisiko meidän parempi puhua sitten, kun olet selvin päin? Huomasin nuorten säikähdyksen. Otin hieman nöyremmän asenteen, sillä olin päättänyt, etten lähtisi ennen kuin saisin edes jonkinlaisen vastauksen. En kuitenkaan ehtinyt ahdistella nuoria enempää, kun paikalle tuli kaljupäinen mies, jolla oli papin liperit kauluksessa. Nuoret näyttivät helpottuneilta, ja minä pääsin aloittamaan alusta:

- No nyt on oikein kirkon mies saapunut paikalle. Mä tarviin apua, ja kuulemma Jeesus auttaa. Osaatko sä kertoa, miten se toimii?

Pappi ryhtyi puhumaan, mutta en käsittänyt puheista mitään. Mies ei puhunut kuin nuoret teetupabussissa. Oli liian vaikeaa saada kiinni mistään, ja pappikin luovutti tunnin päästä ja lähti nurmialueelta teltan suuntaan. Siinä vaiheessa minulle iski väsymys, ja heitin pitkäkseni nurmikolle. Kassini toimi tyynynä, kun nukahdin sikeään uneen.

Parin tunnin päästä availin silmiäni. Nousuhumala oli haihtunut, ja tunsin olevani aika lailla selvä. Pieni hämärä kertoi, että oli jo ilta. Äänet teltan suunnalta olivat vaienneet, mutta sama nuorten piiri istui vielä sitkeästi kentällä.

- Saitko hyvin nukuttua? joku kysyi.

- Joo, mikäs siinä. Onks teillä ollu hyvät jutut?

- On ollut. Kyllä on ollut oikein virvoittavaa, joku vakuutti hymyillen.

Hetken rupateltuamme pyysin kyytiä kotiini Hakunilaan. Muutama nuorempi mies tarjoutui kyytimieheksi.

- Meillä on huomennakin kokous. Haluatko tulla uudelleen? kuskini tiedusteli, kun saavuimme määränpäähän.

- Voishan sitä, vastasin heti sen enempää ajattelematta.

Olin tosissani. Nämä kortit katsoisin nyt loppuun asti. Sunnuntaina herättyäni ryhdyin toimeen.

- Jani, mä olin eilen jossain laestadiolaisten kesäjuhlilla Rekolassa, selitin uskoon tulleelle kaverilleni puhelimessa.

- Oho! No mitäs siellä?

- Mä lupasin mennä sinne myös tänään, selvänä. Mutta voisiks sä tulla mukaan, kun yksin en oikein kehtais?

Pian olimmekin paikalla. Jos jonkinlaista pulinaa ja peliä mahtui päivään, mutta kukaan ei kertonut mitään uskonasioista. Iltaan mennessä tein kotiinlähtöä aivan yhtä monta kysymystä mielessäni kuin tullessani. Jani huomasi pettyneen ilmeeni.

- Ilari, lähde torstaina mukaan Korson helluntaiseurakuntaan. Siellä on rukouskokous, ja sieltä saat vastauksen kysymyksiisi.

Katsoin Jania ja muistin ne monet kerrat, jolloin olin sanonut ”ei”.

- Mennään yhdessä, Jani kutsui.

- Mennään vaan, sanoin ja löimme kättä päälle.

VALTAKUNNAN VAIHDOS

Seuraavalla viikolla minulle selvisi, että Jussi ei ollut mennytkään kotiin. Hän oli lähtenyt Korsosta suoraan kaverilleen, saanut jostain pistoolin ja ampunut itsensä.

Suru täytti mieleni. Jussi oli valoisa tyyppi eikä ollut koskaan puhunut mitään itsensä tappamisesta. Oikeastaan hän ei koskaan puhunut mitään ongelmistaan, kuten minä, jolla oli tapana valittaa pahaa oloa päihtyneenä joka toiselle tutulleni. Jussin ja monen muun itsemurhan tehneen kaverini käytös oli samanlainen. Juuri kenestäkään en arvannut, että heidän sisäinen elämänsä taisi olla vielä piirun verran enemmän sekaisin kuin omani. Miksi Jussikaan ei ollut puhunut ja pyytänyt apua?

Oli sunnuntai ja krapula. Kaverin kohtalo jyskytti yhä mielessäni. Huomasin kuvittelevani myös Masan ja minun kohtaamiseni. Jostain tuli olo, että jos minä en tee mitään, kuolen seuraavana.

Valkoinen kirjanselkä pilkotti hyllystä, kuten niin monta kertaa aiemmin. Nappasin Raamatun käsiini, jotta saisin hieman rauhoitettua mieltä. Lukiessani vaivuin pian ajatuksiini.

”Rukoile Jumalalta merkkiä, ja hän ilmestyy sinulle, jos sitä pyydät.” Janin tai jonkun muun uskovan kehotus pomppasi esiin jostain mielen syövereistä. Nousin sohvalta ja aloin kävellä edestakaisin. Jos Jumala olisi olemassa, minun olisi pakko saada tietää se. Olisipa merkki vaikka enkelin ilmestys, sellaisen nyt tarvitsisin.

Mittailin askeleillani kaksiotani. Pysähdyin eteiseen.

Ei. Merkki ei saisi olla mitään liian yliluonnollista. Krapulassa näkyjä näki muutenkin liiaksi asti.

Lattialla postilaatikon edustalla lojui Vantaan Seutu, paikallinen uutislehti. Poimin sen käteeni ja kävelin takaisin keittiön pöydän ääreen. Heti ensimmäisenä lehdestä pomppasi esiin kuva huoltomiehestä Helsinki-Vantaan lentokentällä. Sähköasentajat olivat kyykistyneet korjaamaan valoja kiitotieltä, joka näkyi kuvassa taustalla. Artikkeli kertoi, että lentoasemalla tehtiin korjaustöitä kovalla kiireellä.

Katsoin sähköasentajan kuvaa ja salamana tiesin, mitä pyytäisin.

Avoin lehti edessäni rukoilin:

- Jumala, jos laitat mut tonne töihin, missä toi mies on, tiedän varmasti, että oot olemassa, sanoin lähes kuulumattomalla äänellä sormi kuvan päällä ja jatkoin: - Ja siinä tapauksessa mä lopetan mun kaikki pahat teot. Pidin pienen tauon, sillä tiesin, mitä minun olisi vielä päätettävä.

Kurkkuani kuristivat sekä halveksunta että pelko Masaa kohtaan, mutta pakotin itseni puhumaan:

- Enkä myöskään osallistu mihinkään tappojuttuihin.

Sanottu, mikä sanottu. Nyt jäisin odottamaan Jumalan vastausta.

Maanantaina odotin turhaan. Tiistaina sen sijaan heräsin postiluukun kolahdukseen. Väsyneenä kömmin sängystä ylös, latasin kahvinkeittimen ja menin hakemaan kirjeet. Yhdessä niistä luki ”Työvoimatoimisto”.

- Tämä tästä vielä puuttui, mutisin ja repäisin kuoren auki.

”Hyvä Mika Niikko”, kuului puhuttelu. Muutama lause työttömän työnhakuvelvoitteesta ja sitten: ”Kehotamme teitä hakemaan työpaikkaa: sähköasentaja, Helsinki-Vantaan lentokenttä, Ilmailulaitos.”

Luin tekstin toisen ja kolmannen kerran.

- Mieletön tsäkä!

Muistin toki sunnuntaina sanomani rukouksen, mutta että vastaus saapui näin pian ja tässä muodossa.

- Tän on oltava sattumaa, mutisin.

Aloin heti miettiä, että en varmastikaan saisi paikkaa. Jos katkonainen työhistoriani tai surkea todistukseni menisivät ihmeen kaupalla seulasta läpi, rikosrekisteri ja lentokenttä olisivat kuitenkin mahdoton yhdistelmä.

* * *

- Moi, Ilari! puhelimesta kuului Janin hymyilevä ääni. - Tänään mennään sitten illalla rukouskokoukseen.

Oli torstai-iltapäivä, ja muistin kokouksen olemassaolon liiankin hyvin.

- No en mä nyt tiiä. Mua väsyttää aika paljon, kaartelin.

- Huilaa sitten. Se alkaa vasta seiskalta. Kyl sä siihen mennessä pirtee oot.

- No niin varmaan. Mut en mä silti tiiä.

- Ilari, mä oon varma, että se on just sitä, mitä sä tarttet. Nähdään Korson juna-asemalla puoli seiskalta, kuten sovittiin.

- No kyl se varmaan käy.

Muutaman tunnin päästä kävelimme kohti helluntaiseurakunnan kolmionmallista taloa. Jättäydyin Janista metrin pari taemmas ja pälyilin jatkuvasti joka suuntaan. En halunnut kenenkään kaverin huomaavan, mitä olin tekemässä. Enkä todellakaan tiennyt, mitä tekisin, jos joku huomaisi.

- Hyvin tää menee, Jani rohkaisi olkansa yli.

Otin juron ilmeen ja seurasin häntä kaikesta huolimatta. Tämän kerran tähän suostuisin, menemään seurakuntaan selvin päin.

- Tervetuloa!

Vahtimestari tervehti ovella ja hymyili ystävällisesti. Tilaisuus pidettiin seurakuntasalin sijasta alakerran ruokalassa. Paikalla oli viitisenkymmentä ihmistä, enimmäkseen iäkkäitä seurakunnan jäseniä.

Asetuimme taka-alalle. Istuimille oli jaettu virsikirjoja, ja yhteislaulu alkoi. Seurasin sivusta tilannetta ja yritin olla mahdollisimman huomaamaton. Joku puhui innostuneesti. Sitten alkoi rukous. Ihmiset rukoilivat äänekkäästi ja painottivat puhettaan jotenkin oudolla tavalla. Jotkut vieläpä laskeutuivat polvilleen ja nostivat kädet kohti kattoa. On tämä ihme jengiä, mietin. Mutta ainakin he olivat tosissaan siinä, mihin uskoivat.

Vilkuilin kelloa. Yhtä aikaa paikassa oli hyvä olla, ja toisaalta jonkinlainen lievä pakokauhu pyrki jatkuvasti mieleeni.

Joku lauloi ja soitti vielä muutaman kappaleen pianolla. Arvasin, että kohta pääsisimme ulos. Loppusointujen kaikuessa nousin rivakasti ylös mennäkseni ulko-ovelle ja samassa huomasin Valtosen Timpan harppovan minua kohti.

- Moikka, Ilari. Hyvä, kun tulit kokoukseen! hän kehui.

Tiesin Timpan suoran tyylin, mutta hänen seuraava haasteensa yllätti minut silti.

- Mulla on sulle tärkee kysymys. Haluutko sä saada rauhan sun sydämees ja varmuuden siitä, että kun joskus kuolet, pääset taivaaseen?

Katsoin Timppaa ihmeissäni ja unohdin saman tien lähtöaikeeni. En saanut hetkeen sanottua mitään. Mistä hän tiesi, että juuri rauhaa olin kaivannut koko ajan?

- Kyllä mä sitä rauhaa haluasin, vastasin.

- No uskotko, että Jumala voi vastata sun pyyntöön? Tiistain kirjettä muistellessa asian päättely ei ollut vaikeaa.

- Kyllä mä uskon, että se vastaa rukouksiin. Mut miten mä voin saada sen rauhan?

- Sun ei tarvii tehdä mitään. Anna me rukoillaan sun puolesta, Timppa sanoi.

- No mikäs siinä, myönnyin. – Mutta Timo, mun täytyy rehellisesti sanoo sulle, että en mä haluu kuitenkaan miksikään uskovaiseks tulla. Mulla on viikonloppuna taas menoja. Kai sä tajuut?

Ihmettelin itsekin omaa selittelyäni.

- Ei sun, kuule, tartte niistä menoista nyt huolehtia. Anna me vaan rukoillaan sun puolesta.

Timppa pyysi pari muutakin henkilöä mukaan rukoilemaan.

- Polvistutaan tähän penkin viereen, hän ohjeisti ja näytti itse mallia. Timppa laski kouransa olkapäälleni.

- Kiitos, rakas Jumala, että Ilari on tänään tullut tänne seurakuntaan. Herra siunaa Ilaria. Anna hänelle se rauha, jota hän kaipaa, Timo aloitti ja katsoi sitten minuun päin.

- Rukoile, Ilari, mun perässä omilla sanoilla, hän kehotti ja jatkoi saman tien:

- Rakas taivaallinen Isä, uskon, että olet olemassa ja kuulet rukoukseni.

Vähintään ensimmäiseen kohtaan oli helppo yhtyä, ja toistin sanat Timpan jäljessä.

- Uskon, että olet lähettänyt Jeesuksen kuolemaan syntieni puolesta.

Olen tehnyt syntiä sinua vastaan.

Sitäkään ei ollut vaikea myöntää, ainakaan jälkimmäistä tunnustusta.

- Kuule rukoukseni ja muuta elämäni. Toistin senkin. Timppa jatkoi vielä rukousta:

- Jeesus, tule sydämeeni. Anna minulle rauhasi. Tee musta uusi ihminen ja anna syntini anteeksi. Jeesus, tule elämäni Herraksi.

Kun olin toistamassa noita sanoja, tuntui, että jotain alkoi tapahtua. Tunsin aivan kuin sisältäni olisi lähtenyt jotain ulos – kuin musta suuri kivi olisi nostettu pois. Paino hävisi hartioista. Katsoin rintakehääni, mutta en nähnyt mitään.

Ihmettelin, mitä minussa oli tapahtumassa. Mitä tämä oli? Muut rukoilivat vielä silmät kiinni vieressäni jotakin, mutta se kuulosti kaukaiselta. Tunsin voimakkaan lämpövirran kulkevan hitaasti ikään kuin päästä varpaisiini. Se oli käsittämätön kokemus. Kaikki ahdistus ja rauhattomuus hävisivät silmänräpäyksessä.

- Mä en tajuu, mitä täs tapahtu, mutta mulle tuli tosi hyvä olo, hämmästelin Timpalle rukouksen jälkeen.

Siinä puhuessani ymmärsin kuin salamana kirkkaalta taivaalta:

- Mähän tulin uskoon! Ei mun pitänyt, mutta jos se tuntuu näin hyvältä, tää on parasta, mitä voi olla!

Timppa virnisti ja nappasi käteensä suuren saarnaajan Raamatun, jonka sivut olivat täynnä erilaisia merkintöjä.

- Haluuksä, että mä näytän sulle täältä, mitä on tapahtunut? Vastausta odottamatta Timppa selasi kirjaansa.

- Kato tätä keltaista yliviivausta tässä näin, hän osoitti.

- Roomalaiskirjeen kymmenes luku sanoo, että ”Sillä jos sinä tunnustat suullasi Jeesuksen Herraksi ja uskot sydämessäsi, että Jumala on hänet kuolleista herättänyt, niin sinä pelastut. Sydämen uskolla tullaan vanhurskaaksi ja suun tunnustuksella pelastutaan”, Timo luki.

- Sä olet nyt omalla suullasi tunnustanut Jeesuksen sun Herraksi. Sä oot pelastettu! Timppa kertoi innostuneena hymy korvissa asti.

- Ja nyt mä näytän sulle vielä toisen kohdan. Kato tätä, mitä Jeesus sanoo: ”Rauhan minä jätän teille: minun rauhani – sen minä annan teille. En minä anna teille niin kuin maailma antaa. Älköön teidän sydämenne olkoon murheellinen älköönkä peljätkö.”

Tajusin, että siinä se oli. Timppa luki Raamatusta juuri sen, mitä varten olin seurakuntaan tullut.

Kotiin lähtiessäni ajattelin, että maailmassa oli enemmän värejä kuin aiemmin. Puiden lehdet ja luonto näyttivät raikkaammalta ja vihreämmältä. Ihan kuin silmieni edestä olisi otettu pois verho, joka oli estänyt näkemästä ympärillä olevaa elämää tavalla, jolla sen nyt näin. Miten ihmeessä en aiemmin ollut edes havainnut kaikkea luonnon kauneutta? Miten aurinkokin paistoi niin kirkkaasti? Olinko ollut ihan sokea elämälle?

Perjantaiaamuna huomasin, että sama hyvän olon tunne jatkui. Olin onnellinen päästä varpaisiin. Tämä oli jotain syvempää kuin koskaan olin kokenut. Rauha ei vain ollut käynyt sisälläni, vaan pysyi siellä.

Huomasin itsessäni voimakkaan tunteen, jollaista en muistanut kokeneeni useinkaan. Koin, että minua rakastetaan ja minä rakastan. Aikaisempi ymmärrykseni rakkaudesta ja sen tunteesta perustui enimmäkseen ihastukseen tai seksuaaliseen vetovoimaan. En voinut käsittää, miten koin voimakasta positiivista tunnetta kohteeseen, jonka olemassa olosta minulla ei ollut mitään fyysisiä todisteita.

Jumalaa kohtaan kokema rakkauden tunne ei tuntunut hullulta, koska itse koin Jumalan läsnäolon niin voimakkaana. Se oli jotain, jota ei voinut ymmärryksellä edes itselleen kuvata, saati selittää. Minulle riitti oma henkilökohtainen vapauden tunne, ja olin valmis menettämään kaikki sen säilymisen rinnalla.

Nappasin innokkaasti Raamattuni hyllyltä ja aloin lukea.

Koko kirja oli saanut aivan uuden ulottuvuuden. Aiemmin en ymmärtänyt opetusten merkitystä. Ne tuntuivat olevan kuin ulkopuolella itseäni. Nyt sanat suorastaan lensivät kohti ja tuntuivat puhuvan juuri minulle. Olin kuin sisällä Raamatun ihmeellisessä maailmassa. Kaikki kirjoitettu oli kuin minulle puhuttua.

Pian huomasin, ettei minua kutissut mistään. Olin toivonut, että minua vaivaavaan kutinaan olisi saatu selvä diagnoosi, mutta lukuisista tutkimuksista huolimatta syytä tai parannuskeinoa ei ollut löytynyt. Armeijassa annettu vajaahikoilun diagnoosi oli vain osatotuus pistelyn tunteisiin. Johtopäätökseni oli, että voimakas pistely ja kutina olivat seurausta elämäntapani tuomasta sisäisestä ahdistuksesta.

Rauhattomuuden ja jatkuvan rasvaamisen lisäksi elämästäni hävisi saman tien kolmaskin asia: kirosanat. Olin ollut kova kiroilemaan, se oli lapsena opittu puhetyyli. En koskaan ollut kyennyt puhumaan ilman voimasanoja. Nyt ne jäivät itsestään, ja se oli minulle pienoinen ihme.

Viikonloppu vierähti uutta elämää ihmetellessä. Se taisi olla ensimmäinen viikonloppu pitkästä aikaa ilman alkoholia. Hyvä niin, sillä maanantaina oli edessä työhaastattelu.

PAPERIT SYYNISSÄ

- Tervetuloa, Niikko! Istu vaan tuolille.

Pöydän toisella puolella istui perinteisen virkamiehen näköinen haastattelija. Kädessään ammattikoulun todistukseni ja muutama työtodistus hän katsoi vuoroin todistusta ja vuoroin minua.

-Ei nämä paperit mitään hääppöisiä ole, mutta me valtion laitoksena joudumme työllistämään pitkäaikaistyöttömiä.

Mies puhui verkkaiseen tahtiin ja painotti sanaa ”joudumme”. Se ei omalta kannaltani kuulostanut liian pahalta. Juttu kuitenkin jatkui.

- Meidän on kuitenkin tarkastettava työllistettävien taustat. Lentoasemalla vaaditaan jo perusturvallisuussyistä puhdasta rekisteriä.

Sihteeri avasi huoneen oven ja kutsui kansiota kantavan poliisin sisään. Nähtävästi valmiiksi paikalle tilattuna, ajattelin.

Poliisi jäi seisomaan työnjohtajan pöydän eteen, ja minä katsoin kumpaankin. Tiesin kohtaavani historiani, mutta se ei jostain syystä saanut ahdistusta mieleeni. Menneisyyteni ei jotenkin tuntunut enää osalta minua, vaikka omaani olikin.

Poliisi katsoi paperipinoaan ja meni suoraan asiaan.

-Mitä rikoksia, Niikko, olet tehnyt elämäsi aikana?

Häkellyin hiukan kysymyksestä, mutta vastaus tuli lähes kuin vaistomaisesti:

- Kyllähän sinä ne tiedät varmaan paremmin, kun sulla on noi paperitkin.

Melkein huvitti, kun mietti, mihin suuntaan haastattelu oli kääntymässä.

- Sinut on pidätetty Suomen ja Ruotsin välisellä laivalla, ilmoitti poliisi sanoen ajankohdan.

- Minkälaisesta tapauksesta oli kyse?

Aloin miettiä, mitä kertaa virkavalta mahtoi tarkoittaa. Laivoillakin putkaöitä olin omaa hölmöyttäni viettänyt useamman kerran.

- Mun on pakko myöntää, etten oikein hyvin muista tuota tilannetta, totesin pienen tauon jälkeen.

- Oliko sulla jotakin muuta mielessä?

Poliisi läväytti kansion kiinni.

- Eipä täällä muuta näytä olevan, hän totesi.

Säpsähdin pakostakin. Poliisi oli sen verran harjaantunut, että huomasi reaktioni.

- Kysytäänpäs nyt näin päin, että onko sinua poliisin toimesta valokuvattu ja otettu joskus sormenjälkiä?

- No, muistaakseni kaksi kertaa on kyllä otettu.

- Hyvä, kun tuli puheeksi, hän sanoi. - Kumma, ettei tätä sormenjälkiasiaa mainita tässä lainkaan.

Poliisi selasi nippuaan taas edestakaisin. Lopulta hän luovutti.

- Palaan asiaan ensi viikolla, kun olemme katsoneet taustaasi paremmin. Voit tulla hakemaan kirjallisen lausunnon täältä lentoaseman poliisiasemalta ensi viikon maanantaina.

- Kiitos avusta, sanoi työnjohtaja, kun poliisi poistui kansioineen huoneesta.

Oven painauduttua kiinni johtaja kääntyi uudestaan minuun päin.

- Se on nyt sitten poliisista kiinni, muuten kaikki on selvää. Kyllä meillä sähkömiehille aina käyttöä täällä on.

Tilanteen jälkeen minua jäi hieman vaivaamaan se, että olin tainnut sulkea aika monta ovea siihen mennessä eikä tehtyä saanut tekemättömäksi. Hain vastausta kirjasta, jota olin alkanut ahmia.

- ”Jos joku on Kristuksessa, niin hän on uusi luomus. Se mikä on vanhaa, on kadonnut. Katso uusi on sijaan tullut”, luin.

Se oli niin totta omalla kohdallani, ajattelin korinttolaiskirjettä alleviivatessani. Se vanha vain oli kadonnut, kaikkinensa. Suurempi voima oli antanut tekoni anteeksi, ja se riitti. Miksi en ollut tätä aiemmin ymmärtänyt? Niin monta vuotta olin etsinyt rauhaa ja rakkauden kokemusta, ja koko ajan Jeesus-juttu oli ollut silmieni edessä.

Vähitellen aloin hahmottaa, miksi olin jatkanut pakoani niin pitkään. Olin oman elämäni viitekehyksen sokaisema. Tottelin halujani ja elin niiden ehdoilla. Näin, että myös Paholainen oli totta, samoin kuin Jumala.

Huokaisin. Ihmettelin, miten kärsivällinen Jumala oli ollut minua kohtaan. Niin monesti tein vääriä valintoja. Niin monesti tein väärin toisille. Niin monesti meinasin kuolla. Ihan tietoisesti ammuin ohi maalin uudelleen ja uudelleen. Mutta nyt olin löytänyt sen, jota olin etsinyt – kaikki nämä vuodet. Täydellisen rauhan. Täydellisen rakkauden.

Sitä taas en vielä ymmärtänyt, että vaikka kaikki piuhat oli laitettu paikalleen kerralla, minussa oli toinenkin osa. Vanha minä ei ollut uudesta identiteetistäni mielissään. Se tulisi tekemään kaikkensa, että saisi jatkaa elämäni ohjailua. Mistä saisin voiman vastustaa entistä luontoani?

* * *

Seuraavalla viikolla palasin lentokentän poliisiasemalle ja ilmoitin nimeni luukulla. Virkailija nyökkäsi naama peruslukemilla ja alkoi selata papereitaan. Yhden niistä hän ojensi minulle.

- Ole hyvä. Meidän puolestamme olet tervetullut työskentelemään lentoasemalla! hän toivotti.

Katsoin paperia ihmeissäni. Sen mukaan taustassani ei ollut ongelmia.

Hämilläni kiitin virkailijaa ja poistuin hymyillen rakennuksesta.

8. ELÄMÄ VOITTAA – KÄSITTÄMÄTTÖMIÄ TAPAUKSIA

Ennen töiden alkua vietin heinäkuun mökillä tyttöystäväni ja poikamme Samin kanssa. Ahmin Raamattua milloin laiturin nokassa, milloin sisällä tuvassa. Sain siitä sisäistä voimaa ja iloa. En myöskään lakannut ihmettelemästä sitä, kuinka onnellista ja puhdasta kaikki oli. Olin ensimmäistä kertaa moneen vuoteen vain rauhassa – ja nautin siitä.

Heinäkuun lopulla kaverini alkoivat jo ihmetellä, mihin olin kadonnut. En ollut kertonut kenellekään uskoontulostani. Ainoastaan tyttöystäväni tiesi siitä. Palattuani mökiltä kutsuja alkoi sadella.

- Tuu meidän kanssa kalaan, Antti ehdotti.

Kalamiehenä, vaikkakin huonona sellaisena, innostuin heti.

- No, mikä ettei.

Ajelimme kohti Sipoon Kalkkirantaa. Oli täydellinen keskikesän päivä. Valkoiset pilvenhattarat seilasivat hiljakseen taivaalla. Lämpötila oli hellerajan tienoilla. Saavuimme perille ja kannoimme varusteet rantaan. Kavereiden varastoista löytyivät onkien ja matojen lisäksi myös juomat. Kylmä pullo sihahti tyylikkäästi, kun Poke korkkasi sen ja kulautti muutaman hörpyn.

- Otatko Ilari pohjat? hän kysyi.

Enempää asiaa miettimättä otin vajaan pullon vastaan. Pohjien jälkeen oli täyden pullon vuoro. Kyllä minä yhden oluen voin ottaa, ajattelin.

Kuukauteen en ollut maistanut mitään. Kylmä kalja ja kesähelle olivat täydellinen yhdistelmä. Niin täydellinen, että pian kallistelin jo toista ja kolmatta pulloa. Kalareissun jälkeen suuntasimme ravintolaan jatkoille.

Seuraavana päivänä perjantaina olimme jo Kotkassa asti, Meripäivillä. Taas juotiin aamusta iltaan. Vanha totuttu elämäntapavaihde lähti päälle. Perjantai ja lauantai menivät sumussa.

Kaveri pukkasi minua kylkeen.

- Kato, Ilari! Mennään kattomaan tota kaveria, joka makaa tuol nurmikolla.

Sammuneen miehen lompakko vaihtoi omistajaa. Saimme taas kassan hetkeksi kuntoon, eikä omatunnon piikki edes tuikannut humaltuneen mieleni läpi. Matkakassan turvin pääsimme samana päivänä kotiin ja illaksi vielä jatkoille Korson Pickwickiin. Siinä tuopin äärellä huomasin taas olevani ajatuksissani. Fiilis oli tipotiessään. Lähes kaikki kaverit olivat menneet kotiin. Sunnuntain jälkeen osalla olisi työpäivä edessä. Mutta ei minulla. Pesti lentokentällä ei ollut vielä alkanut.

- Mun pitää kostaa Masalle, puhisin. - Meen katsomaan, onko se kämpillään.

Kulautin tuopin tyhjäksi. Baarin ovi sai kokea osansa tunteistani, kun työnnyin kadulle. Oli jo pimeää, noin puoliyö. Ulkona ei näkynyt ketään. Yritin miettiä, miten minun pitäisi toimia Masan asunnolla. Ensin pitäisi kuitenkin hakea ase.

Pieni epävarmuus pyrki mieleeni. Tukahdutin sen. Kurkkuani kuristi. Tuima viha yritti vyöryä ylitseni entistä suuremmalla voimalla. Näin silmissäni Masan ilkeät kasvot, kuvittelin hänen pahat tekonsa. Minulla totisesti olisi oikeus kostaa. Ja varjella itseäni. Kuka sen muka kieltäisi?

- Älä mene takaisin sinne, mistä olet pelastunut. Sisäinen ääni varoitti minua selvästi, mutta hellästi.

Yhtäkkiä tajusin koko tilanteeni. Olin möhlinyt kaiken. Olin vielä pahempi kuin ennen uskoontuloani. Olin menettänyt kaiken. Olin menettänyt Jeesuksen.

Lysähdin polvilleni ajoväylälle keskellä Korson keskustaa ja huusin täyttä kurkkua.

- Jumala, auta mua! Mä en haluu tätä helvettiä enää! Sopersin humalapäissäni tuntojani yöhön ja aloin itkeä.

-En haluu takaisin tätä ahdistusta ja pimeyttä. Jeesus, auta mua!

Siinä hetkessä jokin ihmeellinen lämpö valtasi minut. Jopa humalakin tuntui vähenevän kuin itsestään. Katselin autiota keskustaa hieman ihmeissäni. Jumala taisi sittenkin vielä kuulla minua ja auttaa. Kompuroin pystyyn ja lähdin kotiin nukkumaan.

Seuraavana aamuna tiesin, mitä minun oli tehtävä: täyskäännös, jota parannukseksikin kutsutaan. Soitin äkkiä Timpalle ja pian istuin hänen sohvallaan.

- Mä oon langennut tosi pahasti. Ei musta oo miksikään uskovaiseksi, vaikeroin. - Mä oon kadotettu. Mä kadotin sen rauhan, jonka sain silloin, kun rukoilit mun puolesta. En mä voi itseäni muuttaa.

Timo kuunteli kurjaa vuodatustani ja vetäisi ison Raamattunsa esille.

- Kuule, Ilari, hän aloitti. - Ei kun kuule, Mika! Se on sun oikee nimi. Ilari oli entisen elämäsi aikainen nimi, ja nyt mä kutsun sua Mikaksi, Timo aloitti lempeällä ja rauhallisella äänellä.

- Ei Jeesus oo sua hylännyt. Se on Saatana, joka valehtelee niin. Uskovakin voi langeta. Ei siinä oo mitään ihmeellistä. Kyllä Jeesuksen opetuslapsetkin lankes monta kertaa. Sitä paitsi Jeesus sanoi itse, ettei hän kadota sua.

Timo puhui ja osoitteli kohtia Raamatusta. Keltaiset yliviivaukset halkoivat synkkää mieltäni kuin valonheittäjä pimeyttä. Mieleni alkoi kirkastua. Timo katsoi minua ja hymyili.

- Nyt meidän pitää rukoilla!

Hän laski kätensä pääni päälle ja kohotti toisen kohti taivasta.

- Jeesus, sä näet Mikan tässä ja nyt! Saatana yrittää varastaa sen, minkä olet juuri pelastanut. Auta Mikaa ja anna anteeksi sen synnit. Puhdista sen sydän sun verelläs ja anna sille uusi vahva henki. Pelasta Mika noista tilanteista, ettei sen vanhat kaverit saa sitä lankeemaan. Kiitos, että et jätä kesken sitä työtä, minkä oot aloittanut! Aamen.

Heti rukouksen jälkeen koin, kuinka viimeisten päivien aikana menettämäni puhtaus täytti sisäisen minäni uudelleen. Tiesin Jumalan antaneen anteeksi. Jumala rakastaa minua tällaisenaan, mietin. Pyyhin silmäkulmaani ja halasin Timppaa.

Sitten Timppa sanoi:

- Mika, sun pitää ottaa askeleet oikeaan suuntaan, jotta pääset vahvistumaan uskossa. Sun pitää kertoa sun kavereille uskostasi. Jos ne ei tiedä sitä, sä joudut aina kiusauksiin, kun ne pyytää sua mukaan milloin mihinkin. Ja kai sä haluut, että sun kaveritkin pelastuu?

Mietin, että Timppa oli taas kerran oikeassa. Sen enempää en ehtinytkään miettiä.

- Nyt viikonloppuna on Ankkarock-aktio. Haluuks sä mukaan? Mennään sinne evankelioimaan nuoria teetupabussilla.

Elokuinen Ankkarock imi vuosittain Korsoon kymmeniä tuhansia nuoria. Tämä oli kolmas vuosi, kun festari pidettiin, ja Timo oli ollut busseineen joka kerta mukana. Tänä vuonna aktiossa oli jo

usean kymmenen nuoren aikuisen tiimi, joka jalkautui puistoihin ja kaduille juttelemaan Jeesuksesta.

Lauantai tuli, ja minä huomasin seisovani traktaatti kourassa Korson keskustassa. Miten ihmeessä tämä homma toimii? Miten muka uskallan kertoa Jeesuksesta kenellekään? mietiskelin mielessäni.

- Mennään tonne Poppeliin, sanoin Janille.

- Moi, Ilari, tervetuloa sisään! tervehti portsari Pena rennosti.

- Mä tuun tänne muuten vikaa kertaa, vastasin. - En juomaan vaan kertomaan Jeesuksesta!

- No, eiköhän se Jeesus siitä tasoitu, kun vähän aikaa täällä olet, hän tuumi ja päästi sisälle ilman narikkamaksua.

Ravintola oli ihan täynnä, vaikka kello ei ollut edes viittä. Suurin osa näytti jatkavan siitä, mihin edellinen ilta oli päättynyt.

- Tässä teille ilosanomaa, kaverit! sanoin pöydässä istuville tutuille samalla, kun ojensin heille vihkosia.

- Mikä juttu tää on? Karri kysyi. - Ooksä löytänyt kirkosta suonen, josta saa tienattua rahaa?

Pari kaveria yhtyi Karrin naurunrämäkkään.

- Ei, vaan mä oon ihan tosissani. Mun puolesta rukoiltiin, ja mä tulin uskoon. Mulla on ihan älyttömän hyvä olo. Mä annoin mun elämän Jeesukselle, ja teidänkin kannattais vähän harkita samaa, kerroin vakavana.

- Älä sä ala meille saarnata mitään Jeesus-juttuja! Paraskin pyhimys! Ota kalja ja istu alas, Tumppi käskytti kovaan ääneen ja hiukan kiukkuisen tuntuisena.

Keskustelu lähti elämään omaa elämäänsä. Osa alkoi puolustaa uskoontuloani, ja osa oli kovasti sitä vastaan. Kiersin läpi kaikki pöydät, joissa näin tuttuja. Ei se niin vaikeaa ollutkaan, mietin mielessäni, kun pääsin takaisin raikkaaseen ilmaan.

Suuntasin seuraavaksi askeleeni Ankkapuistoon ja Korson koulun kentälle, jossa tuhannet ottivat osaa ilmaiskonserttiin. Kahtena aiempana vuotena olin itsekin haahuillut kentällä kuin kuka muu tahansa.

Sen päivän ja illan aikana törmäsin kymmeniin kavereihini. Kerroin heille uskoontulostani. Osa piti juttuani läppänä, ja joku jopa vihastui. Osa taas meni aivan hiljaiseksi, ja moni oli myös aidosti iloinen puolestani.

- Mä oon tosi onnellinen sun puolestas, että löysit onnen uskon kautta. Mä oon edelleen sun kaveris. Ei se miksikään muutu, mutta en mä ite tota Jeesus-juttua tarvii.

Puhuja oli Nina Inkinen, hyvä ystäväni jo vuosien takaa. Peruskoulussa olimme viimeisen vuoden jopa samalla luokalla.

- Nina, sitten kun sä koet, että tarviit elämässäs jotain enemmän, käänny Jeesuksen puoleen. Se toimii, mä lupaan sen, sanoin.

Juteltuamme hetken halasimme ja jatkoimme kumpikin omille teillemme.

Katsoessani festariyleisön menoa tiesin, että olin saanut lottovoiton. Minulla oli ihmeellisen hyvä olo. Se oli enemmän kuin nousuhumalan tuoma huuma tai edes rakastuminen.

En osannut silloin arvata, että seuraavassa viikonvaihteessa minulle olisi uusi yllätys varattuna.

VETTÄ JA TULTA

- Mika, Ankkapuiston vieressä on telttakokouksia viikonloppuna. Siellä saarnaa Hannu Vaurula. Se on Jumalan mies. Niin Timppa ainakin sanoi. Me mennään kuuntelemaan sitä lauantain nuortenkokoukseen, touhusi Pasi.

Pasi Arola oli tullut uskoon pari vuotta Timpan jälkeen. Pasilla oli Timpan tapaan tietämys Raamatusta hallussa. Minusta tuntui, että hän osasi kaikki Raamatun paikat ulkomuistista.

- Sun kannattaa mennä tilaisuuden jälkeen teltan eteen ja pyytää esirukousta. Sä voit saada Pyhän Hengen kasteen ja siinä ihan uutta voimaa uskontielle, hän ohjeisti.

Sekä Pasi että Timppa olivat alkaneet kovasti puhua ”Pyhän Hengen kasteesta” ja ”armolahjoista”. Olimme rukoilleetkin armolahjoja itse kullekin pariin otteeseen kotikokouksissa, mutta mitään en huomannut tapahtuneen. En jäänyt miettimään ihmeitä. Minulle riitti, että oli hyvä olo sisäisesti.

Pasin innostamana päädyin kuitenkin lauantai-iltana kotikylälleni elämäni ensimmäiseen telttakokoukseen, jotka siihen aikaan olivat yleisiä kristillisissä piireissä. Kello oli jo yli seitsemän illalla, mutta elokuu hohkasi vielä lämpöään. Teltassa oli noin kaksi sataa henkilöä, valtaosin nuoria ja nuoria aikuisia. Kuoro johti laulua, ja ihmiset olivat menossa mukana.

Jossain vaiheessa kokousta yksi ja toinenkin todisti uskoontulostaan, ja sitten tuli saarnan vuoro. Harmaantuneet hapset paljastivat, että mies oli jo keski-iän tuolla puolen. Innossa se ei näkynyt. Päinvastoin. En ollut aikaisemmin kuullut yhtä elävästi puhuvaa julistajaa.

Puheen päätteeksi saarnamies pyysi teltan etuosaan kaikki, jotka halusivat tulla uskoon. Heidän lisäkseen hän kutsui lavan luokse kaikki sairaat, jotka toivoivat, että heidän puolestaan rukoillaan.

- Kolmanneksi, jos olet jo uskossa, mutta haluat uutta voimaa uskontielle, tule tänne eteen rukoiltavaksi ja rukoillaan sinulle Pyhän Hengen kastetta, hän kehotti.

Siinä se oli. Jos esirukouksesta saisi tuollaisen voiman ja rohkeuden kuin tuolla miehellä, minä uskaltaisin kyllä kävellä eteen.

Nousin saman tien paikaltani ja vaelsin lavaa kohti monen muun kanssa. Kuoro lauloi rauhallista hymniä. Teltan ilma oli sakea jostain muustakin kuin kesän lämmöstä ja ihmisten paljoudesta. Jumala oli mukana. Odotin ja jännitin, milloin saarnamies ehtisi kohdalleni.

- Mitä sinä odotat Herralta? hän kysyi hymyillen.

- Mä oon tullut uskoon tänä kesänä ja haluan saada lisää rohkeutta todistaa uskostani kavereilleni.

- Tuo on tismalleen oikea asia, mies sanoi. - Herra haluaa täyttää sinut Pyhällä Hengellä ja tulella. Rukoillaan sitä nyt.

Hän laski kummatkin kätensä päälleni ja kävi tuumasta toimeen.

- Herra, kiitos, että olet pelastanut tämän nuoren miehen ja valinnut työtäsi varten. Täytä hänet Pyhällä Hengellä ja anna voima todistaa sinusta väkevästi, niin kuin Sanassasi lupaat.

Saarnaaja taukosi hetkeksi rukouksessaan ja kehotti:

- Rukoile omin sanoin ja pyydä Herralta voimaa ja armolahjoja. Anova saa, ja etsivä löytää. Pyydä rohkeasti, avaa koko sydämesi ja kerro kaikki tarpeesi Jumalalle.

Saarnaajan jatkaessa rukousta minäkin aloin rukoilla. Ensiksi hiljaa ja hiukan häveten sitä, että joku saattoi kuulla. Ei kai sitä nyt Suomessa ole tapana Jeesusta kiitellä toisten kuullen, ajattelin. Nostin ääntäni vähitellen normaalin tasolle ja pian siitä yli. Sydämeni syttyi rukoukseen mukaan. Silmäni olivat puristettu kiinni ja kiitin Jumalaa kaikesta siitä, mitä hän oli hyväkseni tehnyt.

Hetken päästä sisälläni kävi kuin lämmin humaus. Huomasin yhtäkkiä, että sanani eivät enää riittäneet kuvaamaan tuntojani. Rukoilin vierasta kieltä, sanoja, joita en itse ymmärtänyt. Se oli ihmeellistä.

Rukoilin entistä kovempaan ääneen yhdessä saarnaajan kanssa, joka oli itsekin aivan innoissaan.

- Halleluja! Herra on täyttänyt veljen Pyhällä Hengellä ja tulella! hän huusi.

Aamenet kaikuivat ympärillä, kun lähellä olevat riemuitsivat kielillä puhumisen armolahjasta. Jumala oli vastannut, ei kotipiirin rukouskokouksessa vaan kaikkien teltassa olevien silmien edessä. Kokemus oli voimallinen, mutta täysin itseni hallittavissa. Pystyin päättämään, rukoilinko vierailla kielillä vai äidinkielelläni. Sinä iltana puhuin kielillä pitkään. Tuntui kuin olisi puhdistunut entisestään.

Myöhempinä päivinä huomasin, että kielillä rukoileminen tosiaan rakensi sisäistä minääni aivan kuten Pasi oli Raamatusta näyttänyt. Inhimillisen mielen on välillä vaikea löytää sanoja rukoukseen, mutta Jumalan antamalla rukouskielellä puhuessa oma ymmärrys ei ole rajoite. Tietoisuus Jumalan läsnäolosta vahvistuu, vieläkin.

Pyhällä Hengellä täyttymisen jälkeen Pasi painoi kaasua puolestani.

- Mika, nyt sun kannattaa ottaa seuraava askel, hän rohkaisi. - Sun kannattaa mennä kasteelle.

- Kasteelle? Mähän olen jo käynyt kasteella. Tosin se oli vasta intissä, mutta eikö se riitä? ihmettelin ääneen Pasin heittoa.

- Ei Raamattu opeta sen enempää lapsi- kuin aikuiskasteesta. Se puhuu vain uskovan kasteesta. Ensin on usko, sitten on kaste.

Pasi selitti asiaa, mutta en siltä istumalta halunnut mihinkään kasteelle mennä. Se tuntui hiukan pelottavaltakin. Vähän kuin joltakin voodoo-jutulta. Yritin keksiä kaikkia syitä, miksi asia ei olisi ajankohtainen. Sitten eräänä päivänä Raamattua lukiessani pysähdyin kuin seinään erään jakeen edessä. ”Ja nyt, mitä viivyttelet? Nouse, huuda avuksi hänen nimeänsä ja anna kastaa itsesi ja pestä pois syntisi”, luin Paavalille sanottua tekstiä Apostolien teoista.

Toden totta. Jos Paavalikin, joka aiemmin vainosi uskovia, meni kasteelle toisen kristityn kehotuksesta, silloin se varmasti kosketti myös minua.

En enää viivytellyt. Ilmoittauduin mukaan seuraavaan kastekokoukseen, joka pidettiin 22.9.1991. Tilaisuus oli formaatiltaan yksinkertainen. Joku puhui kasteen merkityksestä. Kuoron laulaessa kastettavat menivät vuoron perään altaaseen.

- Oman suusi tunnustuksella, uskostasi Jeesukseen Kristukseen, kastan sinut Häneen Isän, Pojan ja Pyhän Hengen nimeen, sanoi kastaja ja upotti minut veden alle.

Kokouksen jälkeen Pasi tuli luokseni juttelemaan.

- Mika, opetuslapsia alettiin kutsua kristityiksi ensiksi Antiokiassa ja sieltä se levisi muuallekin. Tiedätkö miksi?

- No?

- Se oli haukkumanimi, koska he elivät Jeesuksen opetuksen mukaisesti ja seurasivat häntä joka asiassa. Nyt kun sä oot kastettu, sä oot julkisesti tunnustautunut Jeesuksen seuraajaksi.

Pasi oli taas oikeassa. Oli kuin olisin päässyt Janin aikoinaan unessa näkemän rotkon yli, ja nyt poltin sillan takanani. Ei ihme, ettei vanha luontoni ollut kasteesta erityisemmin innostunut.

Kävin tuoreessa kotiseurakunnassani säännöllisesti. Usein kyydissäni oli myös kaverini Karrin äiti.

- Mä en voi enää tulla seurakuntaan, hän sanoi minulle kerran. - Karri on sanonut, että se tappaa mut, jos mä käyn helluntaiseurakunnassa.

Pian tämän jälkeen Karrin äidin terveys petti.

Minulle ei koskaan selvinnyt, miten Karri oli tullut niin vihamieliseksi uskonasioita kohtaan. Hän oli aikoinaan jäänyt junan alle ja menettänyt silloin toisen kätensä. Sen jälkeen hän oli alkanut käydä seurakunnassa, mutta kääntynyt jonkin ajan kuluttua uskonasioita vastaan.

* * *

Yhteiseloni Samin äidin kanssa oli päättynyt pian kesän jälkeen. Vaikka elämänmuutokseni oli positiivinen monessa suhteessa, se johti polkumme eri suuntiin. Hän halusi päättää suhteen.

Eräänä työpäivänä lentokentällä puuhasin valaisimen kimpussa keskellä terminaaliaulaa, kun eräs matkustaja alkoi kysellä minulta neuvoa. Kipusin tikkailta alaspäin, ja aloimme jutella. Jossain päin Eurooppaa asuva nuori nainen kertoi mallin ammatistaan ja matkustelustaan. Pian jo puhuimme mallien palkoista sekä siitä, millaista elämää he viettävät. Siinä vaiheessa, kun keskustelukumppanini kertoi, kuinka vaikeaa mallimaailmassa on löytää parisuhdetta, törmäsivät vanha ja uusi luontoni yhteen niin, että tärähti. Nainenhan yritti selvästi iskeä minua.

Osin olin tilanteesta mielissäni, mutta samalla koin tarvetta lähteä nopeasti pois. Nainen jatkoi juttuaan hymyillen ja katsoi suoraan silmiin esitellen samalla passiaan. Jos nyt vaihtaisimme yhteistietoja, paluuta ei olisi, päässäni nakutti.

Vilkaisin kelloa. Työpäivä oli juuri päättymässä. Päätin nopeasti, että lähden karkuun. Lopetin keskustelun lyhyeen ja hävisin kiireen vilkkaa pukuhuoneelle ja sieltä autolle.

Autossa tunteet alkoivat velloa. Mitä oikein sekoilin? Hyvinhän olisin voinut ottaa yhteystiedot, ihan vain varmuuden vuoksi.

Käänsin auton ympäri ja ajoin takaisin. Pian olin terminaalissa katselemassa ympärilleni. Onnekseni tämä minuuteissa syntynyt ihastus oli ehtinyt jo nousta lentokoneeseen, sillä ymmärsin pian, että kyseessä oli taas yksi uskoni koetus. Halusinko elää uuden elämän mukaista elämää? Vaikka en vielä siihen mennessä ymmärtänyt, mitä Raamattu opettaa esiaviollisesta seksistä, tiesin kuitenkin, etten halunnut sen tuomaa ahdistusta elämääni enää yhtään. Jokainen ihminen, joka on elänyt lukemattomissa irtosuhteissa, tietää rauhan löytäessään sen arvon.

Kotiinpäin ajaessani rukoilin Jumalalta voimia kiusauksia vastaan. Miksi niitä tuli jatkuvasti sieltä täältä? Mielestäni jopa useammin ja houkuttelevammassa muodossa kuin koskaan.

Maanantaina, kun palasin töihin seuraavan kerran, minut siirrettiin pois terminaalialueelta töihin muihin rakennuksiin. Voimalaitoksessa ja parkkihalleissa oli paljon töitä, eikä siellä törmännyt enää muihin kuin kollegoihin.

Jonkin aikaa myöhemmin tapahtui jotain todella erikoista. Olin tekemässä päivittäistä huoltokierrostani, kun ohjaajani, vanhempi sähköasentaja, pyysi minut mukaan työautoonsa. Huomasin, että hän ajoi kohti erästä rullauskiitotietä. Hän oli tulossa korjaamaan kiitotien reunassa olevaa lähestymisvaloa.

Hän tarvitsi minua työparikseen vaihtamaan palannutta lamppua. Siinä hänen kyykkiessään lampun äärellä mieleeni palasi jotakin. Muistin sanomalehden kuvan, jonka äärellä olin vain muutama kuukausi sitten pyytänyt Jumalaa osoittamaan todellisuutensa. Nyt olin työkaverini kanssa samalla kiitoradalla ja saman tehtävän äärellä kuin kuvan sähköasentajat.

Kollegani vilkaisi minua, kun pysähdyin hetkeksi ajatuksiini. Virnistin hänelle hyväntuulisesti ja tartuin työkaluun.

* * *

Seurakuntalaiset tiesivät vanhan elämäni, ja osa oli jopa mellastanut aikoinaan kanssani. Silti kukaan ei tullut osoittamaan sormella muuttumistarpeita tai tuomitsemaan. Jumala piti kasvustani

huolta. Luin Raamattua ja huomasin pian ajattelevani asioista eri tavoin. En halunnut tehdä mitään, joka olisi voinut varastaa saamani rauhan. Kuuntelin myös Timpan juttuja siitä, kuinka hän oli aikoinaan selvitellyt tekemiään rötöksiä. Päätin mielessäni, että minunkin pitäisi yrittää korjata tekoni.

- Hei, onko johtaja paikalla? sanoin tiskin takana seisovalle Kehä-Kesoilin huoltoaseman myyjälle.

- Hän ei ole tänään töissä, myyjä sanoi. - Mitäköhän asia koskee?

- No, aloitin ja siirsin painoa jalalta toiselle. - Sä itsekin tiedät, että oon ollut täällä aika monta iltaa notkumassa. Enkä oo nyt vaan ihan tossa tuolissa istunut. Oon varastanut täältä aika paljon tavaraa. Mutta nyt mä oon tullut uskoon ja haluaisin korvata ne jotenkin.

Myyjä kirjoitti muistiin yhteystietoni ja kyseli, kuinka paljon olin varastellut.

- Ei hajuakaan. Ite tiedät, että mä oon ollut täällä aika usein.

- Hyvä, että tulit kertomaan totuuden. Otan tiedot ylös ja palataan myöhemmin.

Kevyin mielin lähdin ulos huoltamolta. Tunsin tehneeni oikein. Soittoa vaan ei koskaan kuulunut.

Tehtävä ei kuitenkaan ollut sillä suoritettu. Mielessäni oli lukemattomia paikkoja, jonne tunsin olevani velassa. Eikä ainoastaan paikkoja, vaan myös ihmisiä.

Kun olin ollut neljä kuukautta uskossa, törmäsin Masaan eräällä huoltoasemalla. Hän katsoi minua tiukasti silmiin. Katsoin takaisin enkä tuntenut sen enempää vihaa kuin pelkoakaan.

Masa oli kuullut uskoontulostani ja halusi itse varmistaa kuulemansa aitouden. Pyysin Masalta anteeksi kaikkea mennyttä. Samaan hengenvetoon kuitenkin vaadin häntä tekemään parannuksen omista vääryyksistään tytärpuoltansa kohtaan.

Pystyimme sopimaan välit. Hän antoi anteeksi ja halusi unohtaa koko asian. Katsellessani Masaa huomasin hänen olevan jotenkin henkisesti lyödyn näköinen. Ajattelin, että mikä minä olen häntä tuomitsemaan. Jätän asian Herran haltuun ja haluan itsekin unohtaa menneet.

Masa alkoi myöhemmin soitella kännipäissään. Tietysti halusin, että hän saisi armahduksen siinä kuin minäkin. Rukoilimme yhdessä, mutta mitään ei tapahtunut. Masa ei tullut uskoon päätellen hänen elämäntyylinsä jatkumista samana.

Tiesin, että minun olisi korjattava asiani myös pankissa – en vain tiennyt, miten. Kahdeksantoista ikäisenä kartuttamani 6000 markan pankkikorttivelka oli paisunut korkoineen ja kuluineen yli kaksinkertaiseksi. Kun minun oli muutenkin mentävä pankkiin hoitamaan asioita, otin samalla velan puheeksi.

KOP-pankin virkailija katseli minua hieman ihmeissään.

- Ei sinulla ole mitään velkaa, hän sanoi.

- Juuri pari kuukautta sitten sain muistutuksen kirjeellä kotiin, intin. Virkailija hävisi hetkeksi selvittämään asiaa ja palasi takaisin.

- Täällä ei ole velkaa. Se on selvä, nainen vahvisti.

- Jonkun on sitten pitänyt maksaa se puolestasi.

Katsoin virkailijaa epäuskoisena ja hän samoin minua.

- Olisiko esimerkiksi äitisi maksanut sen? hän yritti ehdottaa.

Se oli mahdoton ajatus, sillä äitini oli sairaseläkkeellä eikä hänellä ollut moisia rahoja.

En koskaan saanut tietää, miten velka oli kadonnut. Mutta olo oli niin kevyt, että olisin voinut lentää. Tiesin, että se oli Jumalan teko.

Jatkuvasti mieleeni muistui kuitenkin enemmän ja enemmän menneisyyden syntejä. Eikä lista ollut lyhyt. Tajusin, että se oli niin pitkä, etten itsekään tiennyt kuinka pitkä – etenkin, kun varastaessani

ja muuta tyhmää tehdessäni olin usein ollut päissäni. Suurimmat tunnon tuskat kirposivat siitä, miten olin käyttänyt hyväksi ihmissuhteita. Olin särkenyt monta sydäntä, lähinnä naisten. Joidenkin hyväuskoisuus oli koitunut vain omaksi hyödykseni.

- Mä en voi sovittaa kaikkea millään, valitin Pärssisen Paulille. Pauli oli vanhempi mies seurakunnasta. Hän ja hänen vaimonsa Terttu olivat ottaneet minut kuin omaksi pojakseen uskoontuloni jälkeen.

- Et voikaan, Pauli vastasi rauhallisesti ja mietti hetken.

- Mika, annan sinulle yhden neuvon. Jos et pysty rahallisesti korvaamaan aiheuttamiasi vahinkoja, niin anna aikaa itsellesi. Jumala näyttää ajan kanssa, miten sun pitää niissä asioissa toimia. Keskity nyt oleelliseen ja opettele antamaan anteeksi myös itsellesi, Pauli neuvoi.

Rauha vanhoista synneistä ei tullut hetkessä, mutta ajan kuluessa varmistuin siitä, että kaikki tekoni on anteeksi annettu. Jumalan anteeksianto riitti. Se kattoi kaiken. Huono omatunto tekemistäni rikoksista väistyi pysyvästi.

JÄÄKYLMÄ JOKI

Samana syksynä lähdin myös Timpan mukaan teetupabussityöhön. Kohtasin siellä vanhoja kavereitani ja heidän kysymyksiään, jotka olivat samoja kuin itselläkin aikanaan. Joulukuun alussa, kun olin ollut uskossa vasta puoli vuotta, bussiin tuli yhdellä kerralla seitsemän ystävääni: kaksi naista ja viisi miestä.

- Sä olet ollut jo tarpeeksi kauan uskossa, vieressäni istuva kaveri letkautti ja vinkkasi samalla merkitsevästi Poppelin suuntaan.

- Ilari, älä ota sitä uskoa niin vakavasti vaan lähde yhdelle, Karri jatkoi.

Pian hän kuitenkin huomasi, että en ollut puhuttavissa mukaan. Karri alkoi pelleillä bussissa ja meni istumaan yhden tytön eteen.

- Kerro mulle Jeesuksesta, hän pyysi nauraen ja ääntään venyttäen.

Tyttö teki työtä käskettyä ja alkoi vakavissaan kertoa evankeliumin perusasioita. Karri virnuili vuoroin häneen ja vuoroin kavereihin päin.

En kestänyt katsella tilannetta pitkään. Menin väliin.

- Vähän sä oot nuija Karri! Älä lähde pilkkaamaan tota uskovan kodin tyttöä, käskin painokkaasti. - Se vilpittömästi haluaa auttaa sua. Sä voit pilkata mua, mutta jätä noi muut rauhaan.

Katsoin Karria suoraan silmiin. Hän väisti katsetta ja päästeli suustaan muutaman sivistyssanan. Kavereita nauratti.

- Ole, Karri, hiljaa vähän aikaa ja kuunnelkaa kaikki yksi juttu, korotin ääntäni. - Sitten on ihan sama, mitä teette tämän jälkeen, mutta oikeesti, kuunnelkaa tämä.

Kaikki hiljenivät.

- Kaverit, en tiedä, missä tämä tapahtui, mutta kuulin tämän yhdeltä toiselta uskovalta, aloitin.

- Kolme nuorta miestä tuli baarista ulos. Nähtyään tällaisen samanlaisen teetupabussin, jossa me nyt ollaan, ne meni sinne ja alko pilkkaamaan uskovia. Aikansa sitä kuunneltuaan eräs uskova mies varoitti niitä siitä, että Jumala on pyhä eikä hän anna itseänsä pilkata. Ja arvatkaa mitä ne teki?

- No?

- Ne vaan pilkkas entistä enemmän ja kyllästyttyään meni takas sinne baariin.

- Mitä sä Ilarit yrität sanoa? ehätti joku väliin.

- Se ei jäänyt siihen. Baarissa ne jatko sitä pilkkaamista. Kuukauden päästä bussi oli samassa paikassa saman baarin edustalla. Sisään astu yks niistä kolmesta miehestä ja kerto, että ne kaksi sen kaveria oli kuollu. Yks oli kuulemma kuollu väkivaltaisesti viikon päästä bussissa käynnin jälkeen ja toinen kaks viikkoa sitten onnettomuudessa. Kolmas mies kertoi, että muisti varoituksen ja pelkäs, että se myös kuolee. Tää kolmas kaveri tuli takas bussiin ja sen puolesta rukoiltiin. Arvaatte varmaan, että se ei kuollut.

- Ilari, sä oot ihan sekasin! Luulek sä, että me uskotaan sun juttujas, vaikka tollasen tarinan kerroit! sanoi yksi kundeista naureskellen.

- Toi on pelkkää skeidaa. Luulek sä, että meidän nyt pitäis pelätä kuolemaa? toinen jatkoi kirosanan saattelemana.

Yllättäen kuului Kaitsun ääni välistä.

- Mä en lähde kundit tähän mukaan! Kymmenen vuotta ollaan Ilari tunnettu. Jos Ilari sanoo, että Jeesus-juttu on noin, niin se sitten on noin, hän huusi metelin sekaan.

- Ooks säkin ihan sekaisin, Kaitsu? Karri huusi takaisin. - Rupeeks säkin uskovaiseks?

- Me lähetään nyt menee. Läheksä mukaan vai jääksä tänne Ilarin juttuun? haastoi yksi, ja kaikki kuusi yksi toisensa perään nousivat ylös penkeistään ja suuntasivat ovelle.

Bussissa oli taas rauha.

- Kaitsu, ne ei tiedä, mitä ne tekee. Teit viisaasti, kun et lähtenyt mukaan tohon pilkkaamiseen, kannustin.

Kaitsu katsoi ikkunasta ulos, kun kaverit suunnistivat Poppeliin. Silloin eräs ajatus pälkähti päähäni todella selvästi.

- Mun on pakko kertoa sulle yks asia, sanoin. - En tiedä miks, mutta koen, että mun pitää sanoa se sulle just nyt. Tiedäk sä, mikä on Jumalan hätänumero?

- En, hän sanoi hämillään.

- Se on 5015. Eli siis psalmi viisikymmentä ja viisitoista, joka menee näin: ”Avuksesi huuda minua hädän päivänä, niin minä tahdon auttaa sinua, ja sinun pitää kunnioittaman minua.”

Sitten jatkoin:

- Mä huusin Jeesusta avuksi, ja se autto mua. Mä en tiedä, miks mä tän nyt sanon sulle, mutta jos sä joskus meinaat kuolla, huuda Jeesusta avuks. Muista tää. Jeesus rakastaa sua, Kaitsu. Muuta sun ei tarvii muistaa.

Aikamme rupateltuamme Kaitsu meni kavereiden perässä ravintolaan, ja me jatkoimme iltaa uusien tuttavuuksien kanssa.

Sitten tuli joulu.

- Tuutko, Ilari, mun kämpille tänä iltana? Kaitsu soitti. - Mulla on pullo hyvää viskiä.

- Ai, moi Kaitsu! Ois kiva nähdä, mutta ei se dokaaminen oo mun juttu enää, vastasin.

- Muistatko, kun kierrettiin kapakoita Rhodosta myöten? Se oli hauskaa, eikö ollutkin? Kaitsu yritti.

Puhelu loppui lyhyeen kuulumisten vaihtoon ja siihen, että sanoin jättäväni tarjouksen väliin.

Normaalisti tällaiset pyynnöt eivät enää haastaneet minua juurikaan, mutta tällä kertaa maa oli jalkojeni alla kuin tulessa. Olin yksin kotona ja mietin, mitä tekisin jouluna. Vanhat muistot valtasivat mielen. Yritin ravistaa houkutusta ajatuksistani koko päivän. Mitä enemmän yritin, sitä enemmän se minua härnäsi. Iltapäivällä pakenin taloyhtiön kellariin rukoilemaan. Ajattelin, etteivät naapurit kuule, jos pommisuojassa hieman puran tuntojani.

- Auta Jeesus! Mä en haluu lähteä dokaamaan, mutta toisaalta en muuta haluakaan kuin lähteä!

Rukoilin sydämeni pohjasta, ja sama pyyntö palasi takaisin kaikuna.

- Nythän on joulu. Kyllä silloin voi juhlia. Ei siinä oo mitään väärää. Ja sitä paitsi, voit samalla kertoa Kaitsulle Jeesuksesta, maanitteli joku päässäni.

- Apua, mä en enää kestä! tuskailin ja juoksin kiireen vilkkaa takaisin yläkertaan ja puhelimen luokse. Soitin Pärssisen Paulille.

- Pauli, rukoile mun puolesta! Mulla on ihan älytön kiusaus lähteä dokaamaan kavereiden kanssa. Mä oon rukoillu ja huutanu Jumalan puoleen ties kuinka kauan, mutta en pääse tästä tunteesta eroon.

- Mika. Ei Jeesus oo sua vahingossa pelastanut maailmasta. Sulla on tehtävä, ja Perkele yrittää saada sut lankeamaan pois tieltä. Kiusauksia tulee, mutta ne kaikki on vain kiusauksia ja ne on

voitettavissa. Jumala on valmistanut jokaiseen kiusaukseen ulospääsyn, ja nyt me rukoillaan yhdessä, Pauli rohkaisi.

Niin teimme. Pauli rukoili voimakkaasti, käski Perkelettä jättämään minut rauhaan ja pyysi Jumalan rauhaa asian ylle. Se helpotti. Kiusaus katosi sillä sekunnilla; se ikään kuin vietiin sisältäni. Olin vapaa.

- Kiitos Pauli, tää toimi taas.

Se ei ollut läheskään ensimmäinen kerta, kun Pauli tai Timo rukoili puolestani ja halu palata vanhaan elämään katosi hetkessä. Joskus piti rukoilla monta kertaa päivässä, mutta aina kun rukoilin tai joku rukoili kanssani, kiusaukset katosivat. En koskaan voinut ymmärtää, miten se oli mahdollista.

Enpä tiennyt, että sillä kertaa olin taistellut omasta hengestäni. Tapaninpäivänä puhelin nimittäin pirisi. Langan toisesta päästä kuului säikähtynyt tytön ääni. Se oli Kaitsun tyttöystävä.

- Ilari, Kaitsu on pidätetty, hän kertoi. - Se on Keravalla putkassa.

Tajusin, että minun oli lähdettävä heti. Nappasin Raamatun mukaani ja kiirehdin poliisiasemalle.

- Kaverini on teillä täällä säilössä. Voinko tavata hänet, sillä olen vähän niin kuin sen pappi? kerroin ja esittelin samalla Raamattuani.

Päivystäjä katsoi minua ja kirjaani.

- No olkoon menneeksi, hän tokaisi.

Sellin ovi aukesi kolahtaen, kun poliisi käänsi avainta. Kaitsu istui betonisen pedin laidalla maata tuijottaen. Hän näytti todella surkealta siinä itkiessään.

- Kaitsu, Mitä sulle on käynyt?

- Sä et tiiä, hän sanoi ääni väristen.

Hetken hiljaisuuden jälkeen hän kuitenkin aloitti.

- Me oltiin eilen illalla ajamassa mun autolla sitä tietä, joka menee Keravanjoen rantaa. Karri oli kuskina.

Junaonnettomuuden jälkeen Karri oli saanut entisen käden sijalleen tekokäden, jonka päähän oli kiinnitetty koukku.

- Karri ajoi suoraa tietä eikä hiljentänyt missään vaiheessa. Se ei vaan välittänyt. Se vaan nauraa hekotti itsekseen, ja sit auto lähti sen käsistä. Me syöksyttiin sinne jokeen, katto edellä jään läpi.

- Multa meni taju siinä iskussa, kaikki pimeni. Mutta yhtäkkiä tajusin vaan, että oon jääkylmässä vedessä ja kaikkialla on ihan säkkipimeää. Mä olin pää alaspäin. Vesi vaan pulppusi ja virtasi ympärillä, ja mä yritin tunnustella, missä mä oon ja mistä pääsee ulos. Mä sain vedettyä itseni takaa etupenkille enkä tuntenut käsilläni ketään. Mä olin ihan varma, etten löydä ulos ja mietin, miks mä oon ainut, joka hukkuu siihen autoon.

Olin ihan hiljaa ja odotin, että Kaitsu kokoaa itseään. Kaveri jatkoi:

- Sit mä muistin sen, mitä sä sanoit pari viikkoa sitten. Mä rukoilin Jumalaa, ja yhtäkkiä, en tiiä miten, mut mä pääsin ulos autosta. Vähän kuin joku olis vetänyt mut sieltä.

Kaitsu piti taas pienen tauon.

- Mä muistan, mitä sä sanoit sillon mulle siellä bussissa.

Kaitsu oli päässyt ulos sivuikkunan kautta. Hän ponnahti hetkessä pintaan. Jäähän oli siinä kohtaa rikkoutunut riittävän suuri aukko. Vedessä makasi kasvot alaspäin yksi viidestä autosta olleista.

- Mä otin Teroa nahkatakista kiinni ja vedin sen rannalle. Ketään muuta ei näkynyt. Sitten mä lähdin juoksemaan apua.

Kaitsun silmistä valui kyyneleitä.

- Ilari, mä olin ainoa, joka pelastui siitä autosta, hän sai sanottua. - Mä huusin Karrille, että se hiljentäis, mutta se vaan hekotti ja paino kaasua. Kaitsulla oli ollut varjelus mukana. Hän ei ollut löytänyt avointa aukkoa, joka oli tuulilasin irrottua auton etuosassa. Kuskina ollut Karri jäi ratin taakse puristukseen, eikä hänellä ollut ollut mitään mahdollisuutta pelastautua. Kaksi muuta oli uinut tuulilasiaukosta suoraan jään alle löytämättä pintaan. Neljäs oli päässyt pintaan asti, mutta hukkui Kaitsun pelastusyrityksestä huolimatta.

Rukoilin Kaitsun puolesta ja lohdutin häntä parhaani mukaan.

Koko Korso oli joulun ja uudenvuoden välipäivinä synkissä tunnelmissa. Kaikki olivat järkyttyneitä. Neljä hyvää ystäväämme olivat pysyvästi poissa. Kaiken tämän surun keskellä ymmärsin, mistä olin itse juuri mahdollisesti pelastunut. Mietin, miten hennosti olemmekaan kiinni tässä elämässä ja mikä on vastuumme läheistemme kohtelemisessa.

Uudenvuoden jälkeen teetupabussille ilmestyi kavereita minua tapaamaan. Näin heidän vakavat ilmeensä ja ymmärsin, että nyt tarvittiin lohdutusta. Mukana olivat myös ne kaksi naista, jotka olivat olleet joulukuun alussa bussilla, kun näin kaverini viimeistä kertaa.

- Miksi niiden piti kuolla niin nuorena. Minne he ovat nyt menneet? tytöt kyselivät surun murtamina.

Yritin lohduttaa heitä parhaani mukaan, kunnes joku bussilaisista paukautti:

- Eihän se kuoleman pitänyt olla mikään big deal. Eihän sen pitänyt olla pelottavaa, milloin täältä lähdetään.

Vihaisena kuuntelin typerää vastausta. Ei noin voinut sanoa surun hetkellä kenellekään. En kuitenkaan puuttunut riittävän nopeasti tilanteeseen, sillä puhuja oli minua vanhempi ja pitkään uskossa ollut – entinen kadun kasvatti hänkin. Vieraat kuitenkin reagoivat omalla tavallaan. He olivat nopeasti ulkona bussista.

Niin siinä sitten kävi, että sanat ovat kuin nuolia. Kerran, kun ne ampuu ilmaan, niitä ei saa takaisin. Tuon illan jälkeen alkoi kiertää huhu. Minä olinkin se, joka oli sanonut kuolleiden saaneen sitä, mitä bussissa tilasivat. Minä olin petturi. Olin jättänyt heidät kaikki ja ruvennut jeesustelemaan työkseni. Nyt vielä kehtasin puhua kuolleista kavereista epäkunnioittavasti. Korson kaduilla vanhat ystäväni väistivät katsettani ja kiersivät minut kaukaa.

- Ei tän näin pitänyt mennä! sopersin Jumalalle. - Miks sä annat noiden syyttää mua väärin? Mä en ole sanonut mitään tollasta, ja nyt ne alkaa vihaan mua.

Hylkääminen tuntui pahalta. Kaverit olivat olleet minulle kaikki kaikessa. Heihin pystyi luottamaan joka tilanteessa, eikä sellaisia suhteita halunnut kadottaa, oli uskossa tai ei.

Siunaustilaisuus täytti Pyhän Laurin kirkon ääriään myöten. Menin sinne yhdessä Janin kanssa. Melkein kaikki kaverit eivät olleet näkevinäänkään tai mulkaisivat tuimasti, kun kuljin ohitse.

Tuli myös minun vuoroni laskea kukkavihko arkun ääreen kirkossa. Edestä käsin näkyivät noin kolmet sadat vakavat kasvot. Siinä istuivat lähemmäs kaikki elämäni ihmiset. Naivina, mutta vilpittömänä, yritin saada takaisin ystävieni luottamuksen.

- En ole koskaan tarkoittanut, että kaverit saivat, mitä tilasivat, sanoin hiljaa. - En minä ketään voi tuomita. Jumala yksin voi sen tehdä – saati tietää, missä meidän kaverimme nyt on. Pyydän anteeksi, mitä olen sanonut tai olette kuulleet minun sanoneen.

Saattoväki ei loppujen lopuksi kuullut soperrustani. Hautajaisten jälkeen suurin osa ei enää halunnut olla kanssani tekemisissä. Jotkut jopa kirosivat minua koko tragedian johdosta.

Hylätyksi tuleminen teki kipeää, syvältä. Pasin sanat, jotka hän sanoi kasteeni jälkeen haukutuksi tulemisesta ja siltojen polttamisesta maailmaan, olivat käyneet toteen.

Kaiken kaikkiaan niin vaikealta kuin tilanne silloin tuntuikin, hylätyksi tuleminen teki lopun kiusauksille palata takaisin vanhaan elämään. Kukaan ei enää pyytänyt. Perjantai-iltaisin pirisevä sisäinen kelloni vai-meni vähitellen lopullisesti.

Vielä tänäänkin kaipaan joitain niistä ystävistäni, jotka tuolloin menetin. Olimme monta vuotta yhtä. Miehen ja naisen sanaan pystyi luottamaan. Jos jotain sovittiin, siitä pidettiin kiinni. Kavereita ei koskaan jätetty pulaan. Olimme kuin perhettä, vaikka käytös joskus muuta olisi antanut ymmärtää. Jotain siitä, miten kaikki vedimme samaa köyttä ja pidimme toistemme puolia, en ole tuon jälkeen kokenut. En uskovien piireissä enkä liioin politiikassa.

Vaikka uhkauksia tuli, en pelännyt henkeni ja terveyteni puolesta. Olin jo oppinut luottamaan Jumalaan siinä määrin, että tiesin olevani hänen varjeluksessaan. Tiesin, etten ollut sanonut mitään väärää. Kaikki oli väärinkäsitystä, jonka ystäväni aikanaan varmasti ymmärtäisivät.

Lyhyen ajan sisällä tapahtui vielä muitakin kuolemantapauksia. Minut se sai yhä enemmän miettimään, mitä voisin tehdä kavereideni hyväksi. Päätin, että en unohda heitä.

Tein jopa luettelon parista sadasta läheisestä ystävästäni ja omaisestani. Toin listan joka aamu Jumalan eteen rukoillessani heidän puolestaan. Pyysin seurakunnan aamurukouspiirin uskovia yhtymään samaan rintamaan. Rukoilimme kuukausien ajan listalla olevien puolesta.

Kirjoitin myös omin käsin kirjeen, jonka kopioin ja lähetin noin kahdellesadalle kaverilleni. Kirjoitin siitä, kuinka paljon heistä välitän ja kerroin rukoilevani heidän puolestaan päivittäin. Pyysin myös anteeksi tekemiäni vääryyksiä joitain heistä kohtaan.

En myöskään jäänyt yksin. Minulle tärkeitä uusia ystäviä uskoontulon jälkeisinä vuosina olivat Timpan, Pasin ja Janin lisäksi myös Kamarton veljekset Mika ja Joni, Jarkka Räsänen, Pentti Gröhn, Arska Nyman, Riku Miettinen, Maukka Lottanen, Jukkis Pekkarinen ja monet muut.

9. VAUHTIA JA VASTUUTA – ISÄNÄ JA YRITTÄJÄNÄ

Työjaksoni lentokentällä kesti vain puoli vuotta. Sen ohella oli hyvä alkaa pohtia omia työkuvioita uudestaan. Velkaa ei enää ollut, ja päivät eivät kuluneet juomiseen tai krapulan parantelemiseen.

Sähköasentajan työtä olin siihen mennessä tehnyt eri työnantajilla yhteensä noin kaksi vuotta, eikä se erityisemmin kiinnostanut. Rehellisesti sanottuna en koskaan sopeutunut seitsemästä neljään -työrytmiin.

Jostain sain päähäni, että kokeilisin ovisilmien myyntiä. Siihen aikaan kiersi monenlaisia myyjiä kaupittelemassa tavaraa.

- Mitä mä laitan tän toiminimen nimeksi tähän paperiin? kysyin neuvoa naapuritalossa asuvalta kaveriltani.

- En mä tiedä, keksi jotain.

Mitäpä minä olisin keksinyt? Kaikki puhuivat siihen aikaan vain lamasta, joten lopulta raapustin kaavakkeeseen Tmi Uudenmaan Lamaurakointi. Alkuvuodesta 1992 olin firman ylpeä omistaja ja tilasin sille jopa omia kyniä.

- Nämä kynät kuule myy hyvin, kehuin kaverilleni hymy huulilla. - Tän kun mä annan, kaikki soittaa mun vastaajaan ja tilaa ovisilmiä!

Tosiasiassa huomasin hyvin nopeasti ovia kolkutellessani, että yrityksen nimi ei sittenkään ollut aivan vuosisadan keksintö.

- Ai mikä lamaurakointi? asiakas tiedusteli hämmästynyt ilme kasvoillaan.

Seisoin siinä rappukäytävässä ja vastasin parhaani mukaan naurua itsekin pidättäen.

- Asennamme tällä alueella ovisilmiä ja…

- Ei kiitos ja näkemiin!

Ovi lävähti edessäni kiinni, ennen kuin ehdin ensimmäisen lauseen loppuun.

Minulla oli hauskaa. Nauroin maha kippurassa yritykseni nimivalintaa. Ei sillä myyntipuheella kuitenkaan kauppaa tehty. Päätin, että jatkossa asiakkaat saisivat lukea firmani nimen vasta kuitista. Kuitit kirjoitinkin huolella joka asiakkaalle, vaikka tuntemani kollegat hekottivat sille, että pidin nappikaupasta kirjaa. Keisarille se, mikä keisarille kuuluu, ja lopuilla pärjätään, oli periaatteeni. Ja se kannatti. Jumala alkoi pitää huolta myös taloudestani. Pääsin nopeasti jyvälle siitä, miten ovisilmiä sai tehokkaasti kaupaksi.

Ruoholahteen oli juuri valmistunut satakunta uutta asuntoa, ja asukkaat olivat muuttopuuhissa. Muuttopäivät olivat yleensä kuukauden lopulla tai puolivälissä – siis tilipäivänä. Lähes jokainen uuteen asuntoon muuttava osti oveensa ovisilmän ja turvaketjun. Vakiintunut hinta oli 250 markkaa. Myyntipuheeseen meni alle minuutti ja asentamiseen kaksi tai kolme lisää.

Yleensä homma hoidettiin siten, että myytyäni paketin porasin oveen reiän valmiiksi ja perästä päin toinen palkkaamani kaveri tuli asentamaan ketjun ja ovisilmän paikalleen. Tällöin ehdin juosta nopeasti useamman muuttajan ovella, ennen kuin muut ehtivät samaan rappuun. Nopeus ja

asiakaspalvelun opettelu palkittiin, sillä yleensä muuttoviikonlopun saldo parista taloyhtiöstä oli jopa 10 000 markkaa.

Kerran ovea tuli avaamaan noin kymmenenvuotias poika.

- Hei, voisitko pyytää isääsi tai äitiäsi ovelle? kysyin.

- Ei ne oo täällä. Ne on hakemassa kuormaa meidän vanhasta kodista, poika tiesi.

Kolmesti kävin kolkuttelemassa, mutta vanhemmista ei vieläkään kuulunut mitään. Koska olimme juuri lähdössä työkaverini kanssa syömään, kysyin pojalta, oliko hänellä nälkä. Poika lähti kanssamme viereiseen pitseriaan, ja jätimme lapun vanhemmille tiedoksi.

Palatessamme viesti oli yhä paikoillaan. Jätin pojalle evankelioivan pikkuvihkosen ja käyntikortin ja pyysin antamaan ne hänen vanhemmilleen, kun he viimein tulisivat kotiin. Kermat siitä taloyhtiöstä oli kaavittu, ja katsoimme parhaaksi jatkaa seuraavaan kohteeseen.

Noin kymmenen vuotta tuon tapauksen jälkeen olin vappuna Senaatintorilla. Alkamassa oli Jeesus-marssi, joka kokosi aukealle satoja uskovia eri seurakunnista. Eräs nainen tuli vetämään minua hihasta.

- Oletko se sama Niikko, joka myi 90-luvulla ovisilmiä Ruoholahdessa? hän kysyi.

Mietin mielessäni, että olin vuosien saatossa myynyt puoleen Ruoholahden uusista taloista en pelkästään ovisilmiä, turvaketjuja ja -lukkoja, vaan myös sälekaihtimia ja parvekelaseja. Sitä en kuitenkaan sanonut ääneen. En kokenut kovin suurta ylpeyttä ammatistani. Olin myyjä, joka useimmiten tulee väärään aikaan soittamaan ovikelloa ja josta ei pääse millään eroon, ellei edes lupaa harkita ostamista.

- Voi olla, en muista, vastasin rouvalle kohteliaasti.

- Veitkö yhden kerran poikani syömään pitsaa, kun emme olleet kotona useaan tuntiin?

Muistin silloin selvästi tapauksen.

- Taisinpa viedäkin, tuumin ja odotin, mistä oli kyse.

- Jäin silloin miettimään, miten tuntematon kauppias viitsi ruokkia meidän nälkäisen pojan. Minun ja mieheni aikataulut olivat menneet pieleen emmekä päässeet pojan luokse moneen tuntiin. Kun poika kertoi ruoastaan ja näytti traktaattia, Jumala alkoi puhua minulle, nainen kertoi.

- Olin pitänyt itseäni ihan kelpo kristittynä, mutta en normaalia enempää ollut ajatellut uskonasioita. Tekosi ja traktaatin sanoma kuitenkin puhuttelivat päivästä toiseen. Kamppailin pitkään sen kanssa, olenko valmis kokonaan antautumaan Jumalan tahtoon, kuten siinä vihossa kannustettiin, ja nyt voin sanoa, että tein ratkaisun jo vuosia sitten, hän kertoi hymyillen. - Kiitos kovasti siitä, mitä silloin teit poikani hyväksi!

Nainen kääntyi ja katosi väkijoukkoon, ennen kuin ehdin vastata mitään.

* * *

Jo vuonna 1993 päätin laajentaa toimintaani. Huomasin, että uusiin taloihin ei juuri myyty turvalukkoja – ainakaan muuttopäivinä. Pirautin siskolleni.

- Mervi. Nyt sinulla on elämäsi tilaisuus! Ostakaa ulko-oveenne turvalukko. Ei maksa mitään. Mä asennan sen itse.

- Myytkö jo turvalukkoja? Mervi kysyi.

- Myyn, tai oikeastaan alan myymään. Niissä on parempi kate kuin ovisilmissä, ja niiden myyjiä en ole nähnyt missään, intoilin. - Mun pitää vain ensin oppia asentamaan niitä.

- Ja meinaatko, että meidän ulko-ovi on sun koekaniini? Mervi kysyi nauraen. Hän osasi ottaa pikkuveljen tempaukset rennosti.

Sovimme päivästä, ja menin lukkohommiin. Levitin varta vasten ostamani Devaltin porakoneen, taltat, meisselit ja vasaran rappukäytävälle ja aloin työt. Kaverilta kysymäni ohjeet olivat selvät. En siitä huolimatta saanut lukon helaa osumaan ihan kohdalleen. Muutaman tunnin painin jälkeen se oli kuitenkin vihdoin paikallaan ja toimivana. Seuraavan lukon kauppasinkin jo rahaa vasten.

Tutustuin Turo Koivistoon, joka myi ja asensi työkseen sekä ovisilmiä että turvalukkoja. Pian me myimme niitä yhdessä pitkin Suomea. Turolta saamieni vinkkien avulla pääsin kiinni rytmiin ja sain lukot asennettua kolmessa vartissa.

Erään kerran törmäsin rappukäytävässä kiinnostavan oloisiin kavereihin. Kaksi miestä kantoi sälekaihdinnippuja ja alkoi asentaa niitä ikkunoihin. Huomasin, että vajaassa tunnissa koko asunnon kaihtimet olivat kiinnitetyt.

Kukakohan niitä myi? Bisnes näytti hyvältä.

Pian se selvisi. Dani, joksi Dan Uskolaa kutsuttiin, myi kaikkiin Suomen uusiin valmistuviin omistusasuntoihin sälekaihtimet. Mukana olivat myös Jukka Eskelinen ja Urho ”Urkki” Tomell.

Samat kaverit olivat osin myös myymässä ovisilmiä, joten heihin ei voinut olla törmäämättä oikeastaan missään uudiskohteessa. Katselimme jonkin aikaa toisiamme alta kulmien, kuten kilpailijat ainakin, mutta lopulta oli jo syytä vähän vaihtaa ajatuksia.

- Mikä on paras hinta, jonka olet saanut ovisilmästä? Dani kysyi, kun kerran odottelimme helsinkiläiskohteen pihalla muuttokuormia saapuvaksi.

- 150 markkaa ovisilmästä ja paketista 250 markkaa. Ei siitä enempää saa, tiesin.

- Saapas. Kerran Urkin kanssa myytiin ovisilmä asiakkaalle viidelle sadalla.

- Miten sä sen teit? ihmettelin.

- Sillä oli muuten ennestään ovisilmä ovessa. Se vanha saksalainen putkimalli. Se oli aika vanha mummo ja sekin ihmetteli hintaa. Sanoin vain, että ”kyllähän rouva tietää, mitä silmälasit optikolla maksaa. Tämä linssi on hiottu kuten silmälaseissa ja tässä on niitä vielä monta päällekäin”, Dani selosti.

- Et voi olla tosissas. Kuinka sä kehtasit? Huijasitko sä vanhaa mummoa? kysyin ihmeissäni.

Dani nauroi.

- Ei me sitä oikeasti myyty. Se vanha silmä oli jäänyt oveen jumiin, me ei saatu sitä irti.

Eskelisen Jukka, Danin kaveri, kuunteli keskustelua mielenkiinnolla.

Hänet olin nähnyt usein myyntipuuhissa Tampereen seudulla.

- Jukka, mulla ois sulle vähän kahdenkeskistä asiaa. Menimme sivummalle.

- Mä tiedän Tampereella yhden kovarahakohteen, johon valmistuu 24 luhtitaloasuntoa, sanoin.

- Missä päin?

- Kangasalla.

Jukka mietti hetken.

- Mä en tiedä tosta mitään, mistä sait sen selville? Eikö Utula ole siitä jo sopinut? hän ihmetteli viitaten Tampereella asuvaan sälekaihdinmyyjään.

- Sovin vastaavan kanssa, että saan mennä niitten tapettinäyttelyyn tarjoamaan ovisilmiä ja kaihtimia, jatkoin juttuani. - Mulla ei ole vain vielä mitään tehdasta, jonka verhoja myydä.

Jukka virnisti.

- Kiinni veti. Tehdään niin, että mä hoidan tehtaalta verhot ja asennuksen. Myydään kohde kimpassa, hän ehdotti.

Asia oli sillä sovittu. Olin tyytyväinen ja syystä. Tässä kävisi samalla tavalla kuin aikoinaan ovisilmäkaupan kanssa. Ensin he yrittivät estää uuden tulokkaan pääsyn samoille kalavesille, mutta jos ei antanut periksi ja tiesi hyviä kohteita, he halusivatkin tehdä kauppaa yhdessä.

Saavuimme Kangasalla olevalle rakennustyömaalle sovittuna päivänä. Talo oli vasta runkovaiheessa. Rakennustyömaalle tyypillinen hiekan, hitsauksen ja rasvan tuoksu täytti huoneen. Oli talvi, mutta kirkkaat työmaavalot varmistivat, että alueella näki hyvin.

- Asukkaat tulevat tosta ovesta tähän huoneeseen, ohjeisti vastaava mestari, joka odotti asiakkaitaan valitsemaan pintamateriaaleja. - Olkaa te tossa seuraavassa huoneessa.

Jukka nosti neliönmuotoisen nahkasalkkunsa pukin päälle ja avasi sen.

- Tässä on värimallit, kauppakirjat ja mittarulla. Tule perässä, hän kehotti.

Kuljimme läpi alakerroksen ja mittasimme kaikki ikkunat.

- Ylöspäin kaikki asunnot ovat aina samankokoisilla ikkunoilla rakennettuja, eikä niissä tarvitse käydä – yläkertaa lukuun ottamatta. Kattokerroksissa on joskus ikkunamuutoksia.

Kuuntelin tarkasti, sillä tiesin saavani pikakoulutuksen uuteen ammattiini tässä ja nyt.

- Mika, nyt kun asukkaita alkaa tulemaan, älä sano mitään. Kato vaan, ja mä hoidan puhumisen, Jukka ohjeisti.

Isokokoinen kauppamies otti leveän hymyn huulilleen ja toivotti ensimmäiset asukkaat tervetulleeksi taloon.

- Tämä on muuten hienoa aluetta, johon tämä talo valmistuu. Kaukana liikenneruuhkista, lähellä luontoa ja laaturakentajalta, Jukka kehui ensimmäisille asiakkaille.

Konkarimyyjän tapaan hän sai nopeasti ensikontaktin ja jatkoi sitten itse asiaan.

- Tarjoamme muuten jokaiselle tulevalle asukkaalle mahdollisuuden saada tehtaan hintaan sälekaihtimet valmiiksi asennettuna. Näin saatte tarvittavan näkösuojan heti asuntoon muuttaessanne ja pidätte kotinne kesällä viileänä, Jukka kertoili. - Mikäs se teidän asunnon numero olikaan?

- B4, kuului vastaus. Jukka tutkaili papereitaan.

- Teidän asunnossanne jokaiseen huoneeseen ja ikkunaan verhot asennettuna tekee 2480 markkaa. Siis tuuletusikkunoihin ja saunaan myös. Teidän ei tarvitse maksaa niitä kuin vasta muutettuanne, tosin pieni käsiraha ennen asentamista vain tulee.

- Onko se hyvä hinta? tiedusteli asiakas.

- Rouva hyvä, nämä kaihtimet tulevat suoraan JTH-sälekaihdintehtaalta. Saatte nämä tehtaan hintaan ilman välikäsiä. Parasta laatua. Moneen kertaan maalattua alumiinia. Pitää lämmön poissa asunnosta ja on valmiina asennettuna, kun muutatte asuntoonne. Toistakymmentä kaihdinta asennettuna, rouva hyvä! Jukka lateli rauhallisesti leveä hymy huulillaan.

Pariskunta näytti mietteliäältä.

- Tehdään niin rouva, että kunhan ette puhu muille mitään, annan teille kaupan päälle turvapaketin. Ovisilmä ja turvaketju asennettuna oveenne. Säästätte 250 markkaa.

Siinä se. Rouva oli myyty. Palvelu oli täsmällistä ja nopeaa, hinta sopiva.

- Sopiiko, rouva, niin, että tämä käsiraha 1000 markkaa laitetaan maksuun esimerkiksi kuun loppuun, niin se tulee hoidettua saman tien? Jukka kysyi ja kirjoitti samaan aikaan tietoja kauppakirjaan. Ja kyllähän se sopi.

Ennen kuin huomasinkaan, kaikki kuusitoista asukasta, jotka tulivat katsomaan rakenteilla olevaa kotiaan, olivat ostaneet kaihtimet vähintään makuuhuoneeseensa. Ei yhtään hutia! En voinut kuin ihailla, miten kovia nämä konkarit olivat myymään.

- Mika, nyt saatiin käsirahoja yhteensä 9200 markkaa. Nämä ovat meidän voitto. Tehdas laskuttaa loppuosan suoraan asiakkaalta, ja me jaetaan tämä, kun rahat tulee tilille. Mä soitan vielä läpi ne asukkaat, jotka eivät päässeet näyttelyyn. Katotaan, mitä sieltä vielä tulee.

Sälekaihtimien myötä pääsin kiinni parempiin tuloihin, ja pian olinkin ostamassa uudempaa autoa. Se tuli tarpeeseen, sillä maakunnissa taloja riitti eikä vanhalla romulla kehdannut päivänvalossa joka paikkaan parkkeerata. Myyjän parhaita hetkiä olivat kuitenkin ne, kun asiakkaan tai työkaverin kanssa tuli puhetta elämän syvimmistä kysymyksistä. Ei ollut tavatonta, että illat menivät myöhään jonkun keittiössä keskustellen.

HYVÄSTEISTÄ ETEENPÄIN

Myöhään menivät illat myös oman kotini keittiössä Mikkolassa. Pannu oli kuumana ja porukkaa oli tupa täynnä. Korson uudet uskovat kokoontuivat ahkerasti.

- Kuulkaas, mitä Raamatussa sanotaan, Pasi Arola sanoi innostuneena meille. ”Usko Herraan Jeesukseen, niin sinä pelastut, niin myös sinun perhekuntasi”, Pasi luki.

Hän tiesi, millaista tuskaa kannoin omien vanhempieni terveydestä.

- Tää koskee myös sun omaisiasi, Mika, Pasi vakuutti Raamattu kädessään seisoessaan olohuoneen lattialla.

Illan jälkeen yksin kotona ollessani mietin, voisiko tosiaan olla mahdollista, että myös äitini tulisi uskoon. Hän oli ollut elämäni kurssin kääntymisestä helpottunut ja iloinen, kuten vain äiti voi poikansa puolesta olla. Hän oli itse kuitenkin vuosi vuoden jälkeen yhä enemmän omissa oloissaan kotonaan. Olisi parasta mennä käymään hänen luonaan, päättelin saman tien.

-Äiti. Sä tiedät, että mulla oli vuosien ajan elämä vähän päämäärätöntä. Mä haluisin, että säkin saisit sen saman rauhan kuin mä, kerroin äidilleni.

Hän oli selvästi hiukan humalassa. Hän maksasi sängyssään, joka sijaitsi meidän lasten poismuuttamisen jälkeen makuuhuoneessa. Menin istumaan sängyn reunalle ja otin äitiä kädestä kiinni.

- Mä rukoilen nyt sun puolesta.

Äiti katsoi minua silmiin ja oli edelleen vaiti.

Rukoilin ja luin muutaman Raamatun jakeen. Äidin hiljaisuudesta huolimatta päätin edetä samoin kuin minun kohdallani aikoinaan oli edetty.

- Jos haluat pelastua ja saada rauhan, rukoile perässäni, pyysin äitiäni. Äitini toisti koko rukouksen ja oli hiukan liikuttunut. Ei hän kuitenkaan näyttänyt kokevan asiaa samoin kuin itse olin kokenut joitain kuukausia aikaisemmin. Ei tullut humausta taivaasta, vaikka rauhan tuntua tässäkin tilanteessa oli. ”Sydämen uskolla tullaan vanhurskaaksi ja suun tunnustuksella pelastutaan.” Niin päättelin asian olevan – riippumatta humalasta tai joistakin tunteista.

- Jeesus pyyhi kaikki aikaisemmat ja tulevat synnit pois äitini elämästä. Anna hänelle uusi henki ja pelastusvarmuus. Aamen, päätin rukouksen. Koko tämän ajan äidin mies Repa oli pysynyt keittiössä ja kuunnellut lähes yksipuolista keskusteluamme. Lähdin äitini kotoa hiukan levottomana, sillä olin huolissani hänen jatkuvasta juomisestaan. Päätin kuitenkin luottaa Jumalaan. Jos hän oli pelastanut minut ja monta syvemmällä ollutta kaveriani, kyllä hän myös pelastaisi perhekuntani. Lupaus oli Sanassa. Siihen turvasin.

Äitini kuoli noin vuoden päästä rukouksemme jälkeen. Hyvästelin hänet sairaalassa, kun hänen maksansa ja munuaisensa pettivät. Mielessäni kiitin Jumalaa äidistäni ja kaikesta hyvästä, mitä hän oli eteemme tehnyt. Äitini piirteistä yksi on noussut ylitse muiden. En muista hänen koskaan elämänsä aikana korottaneen meille ääntään, vaikka aiheita varmasti olikin. En muista hänen koskaan moittineen ketään – en edes isää. Hän oli aina lempeä ja rauhallinen. Sellaisia ihmisiä ei joka päivä kohtaa. Pian uskoontuloni jälkeen myös isosiskoni tuli uskoon. Hän tiesi, millaista vuoristorataa olin elänyt monen vuoden ajan. Elämäni muutos sai hänet kiinnostumaan Raamatusta ja sitä myötä Jeesuksesta. Sama kävi myös veljelleni, joka tuli uskoon viisi vuotta minun jälkeeni.

Yksi rukous, ja se oli siinä. Usko eheytti tunnemaailman ja muutti ajattelutavan ja kaikki. Se oli ja on edelleen Jumalan suurta ihmettä, eikä sitä kenellekään voi täysin kuvata. Se on vähän kuin ensirakkaus. Sitäkään ei voi kuvata. Se pitää kokea.

Myös isäni pelastui. Hän teki uskonratkaisun eräänä iltana kotonaan. Näin, kuinka ahdistunut hän oli. Hän oli pitkään kamppaillut sydänsairautensa kanssa. Ikään kuin hän odotti jotain, mutta ei kertonut siitä. Rukoiltuamme yhdessä Jeesusta hänen elämäänsä tiesin hänen löytäneen rauhan. Pian tämän jälkeen hän menehtyi sydämen pettäessä. Sain viettää viimeisen vuorokauden hänen vierellään sairaalassa – rukoillen ja itkien sitä, miksi vanhempani menehtyivät niin varhain.

Osaltani aloin vasta silloin ymmärtää, että kuolema on varas, jollaiseksi Raamattu myös sen kuvaa. Kuolema vie meiltä pois kaikkein rakkaimpamme, enemmin tai myöhemmin.

Huomasin tosissani pohtivani oman elämäni rajallisuutta. Miten voisin käyttää omat päiväni hyödyllisesti? Jokaiselle meille on annettu niitä vain tietty määrä. Toiselle enemmän, toiselle vähemmän. Jokaisella on oma tarinansa. Yksi menestyy henkisesti, toinen materiaalisesti. Joku on toisen mielestä köyhä, vaikka henkisesti elää rikkaampaa elämää kuin varakas, joka ei tiedä, mihin aarteensa kätkisi. Elämän rajalla kaikki materia kärsii inflaation.

- Mika, Jumala tulee käyttämään sinua jossain tärkeässä tehtävässä. Se on sellainen, jossa hän ei ole aikaisemmin voinut toista käyttää, sanoi eräs uskova minulle kerran kesken rukouskokouksen.

Olin jo oppinut, että Jumala voi antaa välillä uskoville rohkaisuja tai kehotuksia toisia ihmisiä varten, niin kutsuttuja profetioita. Jäin miettimään, mistä mahtoi olla kyse.

Viesti ei jäänyt ainoaksi laatuaan. Lyhyen ajan sisällä sama sana tuli kahdessa muussakin tilanteessa sellaisten ihmisten kautta, jotka eivät olleet lainkaan tekemisissä keskenään.

Omassa arvoasteikossani Jeesuksesta kertominen kipusi entistä korkeammalle. Päätin, että minusta tulisi seurakuntatyöntekijä tai evankelista.

Parin vuoden sisällä noin kaksikymmentä korsolaista kaveriani tuli uskoon. Panin merkille sen, että yleensä henkilökohtaiset kriisit toimivat uskonratkaisujen kimmokkeina. Niitä ennen ei ollut riittävästi nöyryyttä pyytää Jumalalta apua, kuten ei minullakaan. Useimmat tekivät uskonratkaisun ilman, että minä olin tilanteessa millään tavalla osallinen. Todistus ja esirukous ovat toimiva yhdistelmä. Aikataulut ja välikädet ovat Jumalan käsissä.

Erään kerran bussilla pyörähti myös vanha tappelupukarini Roki tyttöystävänsä kanssa. Kerroin hänelle omasta muutoksestani, josta hän olikin jo kuullut Korson pettämättömän puskaradion kautta. Surullisena totesin, että Rokista oli tullut täysi narkomaani. Hän ei myöskään ollut tuolloin valmis muutokseen.

Sen sijaan muutosta halusi muun muassa Nina Inkinen, joka vielä Ankkarockissa tavatessamme ei kokenut tarvitsevansa Jeesus-juttuja. Usko synnyttää aina uutta uskoa. Nina meni naimisiin kaverini Maukka Variksen kanssa, joka samaisessa Ankkarockissa 1991 oli saanut omat kokemuksensa aktiolaisista. Eräs uskova oli lyönyt Maukkaa saarnaa- ja-Raamatulla päähän saadakseen hänen päänsä selväksi. Humala ei haihtunut sen enempää kuin uskokaan kasvanut, mutta Ninan uskoontulon jälkeen myös Maukka pelastui.

Mieleenpainuvimpia muutoksia oli varmasti lapsuudenystäväni Tapin uskoontulo. Tapilla kaljoittelu oli alkanut hyvin nuorena, ja sitä seurasi aikoinaan myös huumeiden käyttö. Se puolestaan johti rikoksiin ja vuoroin vankilaan tai mielisairaalaan. Mutta Jeesus laittoi sille kierteelle stopin.

Pian suunnanmuutoksensa jälkeen Tapi meni naimisiin ja sai lapsia. Tapista tuli myös menestyvä sähköalan yrittäjä ja Keravan Cityseura- kunnan pastori. Myrskyjen ja epäonnistumisenkin kautta kuljettuaan hän edelleen jatkaa työtä. Tapi kertoo muutoksesta niille, joiden muutokseen monet muut eivät usko.

Myös yhteinen ystävämme Jarkko tuli uskoon kymmenen vuotta minun jälkeeni. Myöhemmin olemme useasti keskustelleet siitä, millainen ihme se oli, että me kaikki kolme selvisimme.

NAPPISILMÄT

Yhteiselomme Samin äidin Ninan kanssa oli päättynyt, kun poikamme oli vasta reilun vuoden ikäinen. En kuitenkaan halunnut lapseni kasvavan isättömänä. Tiesin, että hän tarvitsee isää samoin kuin minä pienenä. Yhteishuoltosopimuksen pohjalta neuvottelimme sosiaaliviranomaisen kanssa tapaamisajat. Poika saisi viettää joka toisen viikonlopun sekä joka toisen keskiviikon minun luonani ja muuten hän asuisi äidin kanssa. Se oli tyydyttävä sopimus, sillä sain nähdä lasta joka viikko.

Aluksi kaikki sujui hyvin. Jokainen mies, joka on kokenut eron, kuitenkin tietää, että uusi suhde voi kostautua. Kun noin kahden vuoden päästä aloin seurustella, lapseni tapaamisjärjestelyt menivät vaikeiksi. Enää ei poikaa saanut nähdä kuin silloin tällöin.

Mietin kuumeisesti ratkaisua. Lasta oli ikävä. Tilanne voisi johtaa lapsen vieroittumiseen minusta pysyvästi. Nyt pitäisi toimia viisaasti, ajattelin.

Olin kuullut, että Nina hakee nykyisen perheensä kanssa asuntoa Vantaan Ilolasta, johon oli valmistumassa rivitaloyhtiö. Huomasin tilaisuuteni tulleen. Soitin Vantaan vuokra-asunnoille ja pyysin päästä samaan taloyhtiöön.

- Ei näitä asuntoja voi tällä tavalla valita. Laita hakemus ja katsotaan asiaa, VAV:n virkailija torjui yritykseni alkajaiseksi.

En kuitenkaan luovuttanut. Tiesin, että nyt pelattiin korkeilla panoksilla. Minun oli pidettävä elämäni paras myyntipuhe.

Ja niin pidinkin. Kerroin omasta elämänmuutoksestani, yrittäjyydestä ja lapsen oikeudesta kumpaankin vanhempaansa.

- Te teette lapseni elämän merkittävimmän päätöksen, vetosin. - Toisekseen vielä, VAV saa vastineeksi suuremman asunnon vaihdossa, ja sitä voi tarjota asuntoa vailla olevalle.

Virkailija suhtautui asiaan vakavasti ja myönteisesti. Pian sain kirjeen, että minulle on myönnetty taloyhtiöstä pieni kaksio. Taloyhtiö valmistui elokuun lopussa 1993. Osaltani muutto oli helppo. En ottanut Mikkolan asunnosta mukaan mitään muuta kuin henkilökohtaiset tavarat, yhden patjan ja yhdet petivaatteet. Loput joutivat roskiin, sillä niissä oli liiaksi vanhan elämän muistoja. Osa oli enemmän tai vähemmän omalla rahalla hankittua, eikä mikään ollut priimaa.

- Mitä sä täällä teet, tulitko hakemaan poikaa? lapseni äiti kysyi nähtyäni minut pihalla.

- Asutteko tekin täällä? esitin vastakysymyksen, kun en muuta keksinyt.

Sain vastaukseksi entistä tiiviimmän ja kysyvämmän katseen.

- No, oikeastaan mä itsekin asun täällä. Muutan tohon kolmannen rivitalon päätyyn, jatkoin. - Nyt kun sitten asutaan samalla pihalla, voisiko poika tulla kyläilemään? heitin perään.

Siitä eteenpäin ei ollut ongelmia Samin tapaamisessa. Poikani oli jo reilu kolme vuotta ja tuli luokseni aina, kun halusi. Ja kyllä hän halusi. Pian hän asui puolet öistä luonani. Olin kiitollinen tilanteesta, jossa pääsin osaksi poikani elämää niin tiiviisti.

Noin vuoden päästä Sami toi mukanaan veljensä Tomin ja esitteli ylpeänä iskää. Päivä meni mukavasti yhdessä leikkien. Iltapesun aikaan mietin, uskaltaakohan poika jäädä yökylään.

- Meillä on, Tomi, sellainen tapa, että täällä hampaat on pestävä ennen nukkumaanmenoa, selitin kylpyhuoneessa.

Kaksikesäinen Tomi ei ollut samaa mieltä. Häntähän ei määräillä, taisi olla asenne.

Näytti siltä, ettei hänelle ollut asetettu riittävästi rajoja kotona. Hänen isänsä ei ollut koskaan asunut hänen äitinsä kanssa, ja nykyinen isäpuoli ei tainnut suhtautua kasvatukseen samalla tavalla kuin minä.

Siinä sitten istuimme kylpyhuoneessa lähes tunnin verran ja väittelimme hammaspesusta. Lopulta Tomi kaikki keinonsa kokeiltuaan suostui siihen, että pesen hänen hampaansa. Muistan aina, kuinka Tomi istui sylissäni ja tarkasteli suurilla pyöreillä itkuisilla silmillään minua samalla, kun harjasin hänen hampaitaan. Rakastuin poikaan saman tien. Voisiko söpömpää Luojan luomaa kaksivuotiasta olla? Siitä illasta eteenpäin Tomi tuli veljensä perässä kuin varjo luokseni. Luottamus oli syntynyt, ja Tomista tuli osa yhteishuoltajaisän vuoropäiväperhettä.

Kirjoitin Tomin isälle kirjeen ja kerroin, kuinka ihana poika hänellä on. Yritin saada häntä vakuuttuneeksi, että hänen kannattaisi nähdä häntä silloin tällöin, sillä poika selvästi kaipasi isän mallia, kuten kaikki lapset.

Vakuuttelullani ei ollut juuri vaikutusta. Tomi näki isäänsä vain jouluna ja kerran tai pari kesässä. Kun Tomi näytti itse asiaa toivovan, päätin hyvin pian, että olin valmis pitämään hänestä huolta kuin omasta pojastani. Tomin äiti oli myös suosiollinen. Tomi sai samat pyhäkoulut, samat lomamatkat ja samat edut ja velvollisuudet kuin veljensä. Hänestä tuli toinen oma poikani perintöosuutta myöten. Vuosien saatossa Tomin isä yritti luoda suhdetta poikaansa. Se kuitenkin katkesi lopullisesti pojan murrosiässä.

10. AKTIIVILOMIA 90-LUVUN TAPAAN – RISKEJÄ ULKOMAILLA JA BISNEKSESSÄ

Syksyllä 1992, vuosi uskoontuloni jälkeen, aloitin Raamattu-opinnot Keuruulla helluntaiherätyksen Iso Kirja -opistolla. Opiskelin neljä kuukautta vuodessa ja loput ajat pyöritin bisnestä.

Isossa Kirjassa opiskeli toista sataa oppilasta. Osalla siinsi mielessä pastorin ura, toiset viettivät opistolla välivuotta, kun ammatinvalinta oli kesken. Minä kuuluin monien kavereideni kanssa siihen joukkoon, joka halusi oppia Raamatusta enemmän ja tuntea Jumalan henkilökohtaisemmin. Halusin vahvistua elämää ja Jeesuksesta kertomista varten. Meillä maailman syvistä vesistä pelastuneilla hengellisen työn filosofia oli varsin suoraviivainen. Jos ei ole täynnä Pyhää Henkeä, ei julistus saavuta sydämiä eikä uskoa synny.

Isossa Kirjassa laskettiin hengellinen perustukseni. Opin tuntemaan Raamatun ja sen, mihin uskon. Esimerkiksi Pauli Karppinen ja Pasi Parkkila olivat minulle ja monelle muulle tärkeitä opettajia. He opettivat kertomalla tarinoita Raamatun henkilöistä ja historiasta. Puheet olivat käytännönläheisiä. Ne eivät todellakaan kuulostaneet vain ulkoa opetulta pääntiedolta, vaan niistä välittyi henkilökohtainen Jumala-suhde. Se lisäsi myös halua nähdä Jumalan vaikutukset ja mahdollisuudet omassa elämässään.

Hyvä tilaisuus siihen olivat jokakesäiset Joosua-aktiot, joita Timppa yhdessä Natrin Matin ja Hapen eli Daavid Savolaisen kanssa järjesti. Itse laitoin kesäisin myyntihommat tauolle, ja lähdimme kiertämään Suomea Jeesus-busseilla joskus kolmeksi viikoksi ja toisinaan viikonloppuisin.

Näin meni kymmenen kesää. Parhaimpana vuonna busseja lähti liikkeelle yksitoista: lähes kaksi sataa aktiolaista. Timppa ei ollut sitä sorttia, joka tyytyisi vähään. Miehellä pysähtyi sydän yhden vuorokauden aikana 42 kertaa vuonna 1996, mutta ihmeen kautta hän sai jatkoaikaa. Tietoisuus siitä taitaa heijastua siihen vauhtiin, jolla hän töitä tekee.

Joosua-aktioiden lähtö tapahtui eduskuntatalon portailta vuodesta 1999 alkaen. Toinen toistaan persoonallisemmat bussinrähjät eivät jääneet huomiotta. Aktio näkyi ja kuului mediaa myöten. Timppa luki vuosi toisensa perään samansisältöisen vetoomuksen kovaäänisestä eduskuntatalon edessä presidentti Kyösti Kallion sanoja lainaten. Vähänpä osasin aavistaa, että vuosien päästä toisin itse eduskunnan terveiset aktiolaisille. Varhaisessa vaiheessa huomasimme, että nuoret ja ryhmänjohtajat tarvitsivat opetusta ihmisten kohtaamisessa. Välistä tuli niin paljon ylilyöntejä, että aktiolaisia majoittavat seurakunnat olivat hätää kärsimässä. Palautteen myötä koin vastuukseni aloittaa ryhmänjohtajien koulutuksen etukäteen. Raamatulla päähän lyöntiin ei ollut varaa. Se on huonoin käyntikortti katuevankelioinnissa. Koulutusta varten valmistin oppimateriaalin, jonka ryhmänjohtajat opettivat ryhmilleen aktion aikana. Ylilyönnit loppuivat ja aktiot vaikuttivat paljon hyvää myös itse aktiolaisten hengelliseen kasvuun. Vuosien saatossa monta sataa aktiolaista kävi läpi reilu kaksi viikkoa kestäneen Raamattu-kurssin.

Leikkimielisyyttä emme kuitenkaan tappaneet. Teimme aktioissa jopa ”kisoja” siitä, mikä ryhmä saa eniten ihmisiä johdettua Herran tielle. Toki ymmärsimme, että itsessämme voimme tehdä korkeintaan käännynnäisiä ja vain Jumala voi antaa elävän uskon ja muutoksen. Ja niin antoikin. Tapasimme paljon erilaisissa kriiseissä ja ongelmissa kipuilevia ihmisiä, joita pystyimme tukemaan omien kokemustemme kautta. Kun joku ryhmä pääsi viiteenkymmeneen kolmen viikon aikana, oli ykköspaikka lähellä. Joka ikinen kesä sadat ihmiset halusivat tulla uskoon ja rukoilimme heidän kanssaan. Se oli parasta, mitä evankelista saattoi kuvitella. Oikeastaan kaikki voitot perustuvat rukoukseen. Näin sen esimerkin kautta jo pian uskoontuloni jälkeen. Silloin rukouskokoukset nimittäin onnistuivat siinä, missä sähköasentajan työ ei koskaan ollut pärjännyt. Seitsemältä ennen töihin menoa kokoonnuimme alkuvuosina Korson Helluntaiseurakunnassa ja myöhemmin Malmin Saalemilla starttaamaan päivää Jumalan kanssa. Se oli yksinkertaisesti paras tapa. Ilman Jumalan Hengen läsnäoloa ja rukousta elämästä puuttuivat merkitys ja palo.

Ihastuin vanhoihin ihmisiin, jotka jaksoivat päivästä ja vuodesta toiseen rukoilla omaisten, vieraiden ihmisten ja maamme päättäjien puolesta. Seppo Kauhanen oli vähäsanainen muuten, mutta rukoillessaan täysin eri ihminen. Palavasti hän siunasi meitä uskoon tulleita joka päivä.

Jos on kuullut aikuisen miehen rukoilevan kyyneleet silmissä lastensa ja lähimmäistensä puolesta, voi tietää rukouksen syvemmän merkityksen. Sellaisten taistelujen tulosta oli myös oma pelastumiseni. Sain ”pommitusta” monelta suunnalta. Jo isäni äiti, Aune, rukoili puolestamme, vaikka en itse sitä lapsena juuri noteerannut. Timpankin rukouslistalla minä ja Janne olimme ehtineet keikkua pidempään ennen kuin tulosta tuli.

* * *

Isossa Kirjassa riitti vipinää. Vapaa-aikana pelasimme sählyä varuskunnan liikuntahallissa ja olimme ahkeria savusaunojia siihen asti, kunnes kaksi savusaunaa paloi, eikä uusia enää rakennettu.

Myös lähetystoiminta oli aktiivista. Olin Korson helluntaiseurakunnassa törmännyt Venäjän nuorten ja katulasten hyväksi työtä tekevään pariskuntaan. Mirjami ja Ignat Ivanovin perustama Mission Possible -järjestö oli juuri avaamassa ensimmäistä turvakotia Moskovan hyväksikäytetyille ja päihdeongelmaisille katulapsille.

Minä halusin kantaa korttani kekoon ja esittelin työtä opistolla eräälle luokalle. Projektiin kerättiin varoja muun muassa Pieni Tulitikkutyttö -kampanjalla. Enpä tiennyt, että eräälle opistolla vierailevalle nuorelle naiselle jäi tikkujen lisäksi mieleen myös niiden myyjä. Vielä illalla hän kertoi siskolleen, että siinä taisi mennä aikamoinen sähkösaapas.

Selvää oli, että tulitikkukaupalla ei ihan koko turvakotia kustannettu. Jumala pystyi kuitenkin ihmeisiin, kun ihmiset vain lähtivät liikkeelle. Mission Possiblen työ laajeni, ja loppujen lopuksi jopa Ruotsin kuningattaren säätiö tuli mukaan turvakodin tukijaksi. Ivanovien touhun seuraaminen oli minulle innostava oppitunti. Kaikki lähti halusta pelastaa niitä, jotka eivät voi itse auttaa itseään.

Helluntailaiset ja vähän muutkin tulivat aina jakamaan vuoden parhaat jutut Juhannuskonferenssiin eli konffaan. Iso Kirja -opiston ympärillä olevat laajat nurmikentät täyttyivät elämästä ja kymmenistä tuhansista juhlavieraista. Alueen keskelle pystytettiin toinen toistaan suuremmat kokousteltat, joissa pyöri ohjelmaa aamuvarhaisesta iltamyöhään.

- Tämän vuoden teema on ”Opeta meitä rukoilemaan”. Minulla on jo pidempään ollut mielessä, että konffassa pitäisi olla ympärivuorokautista rukousta. Olisi hyvä saada avoin rukouspaikka kaikille vieraille.

Oli alkuvuosi 1996. Puhuja oli Veli-Matti ”Vellu” Kärkkäinen, Ison Kirjan rehtori.

Seuraavana aamuna olin jo Vellun puheilla.

- Me voitaisiin organisoida konffaan se rukousteltta, josta sä puhuit, sanoin.

Vellu katsoi minua tyypilliseen tapaan silmälasiensa takaa ja hymyili.

- Mika, hienoa, että te oppilaat otatte tästä vastuuta.

- Saanks mä itse kerätä porukan siihen? Kuulin, että jotkut muutkin puhuivat tästä aamiaisella ja sekaannusten välttämiseksi mä tartten luvan asian järkkäämiseen.

Sain siunauksen tehtävään.

Keräsin oppilaskunnasta kokoon tiimin innokkaita nuoria.

- Tosi hyvä! Helluntaikonferenssi on kaukana alkuperäisestä. Karismaattisuus ja Pyhän Hengen toiminta pitää saada takaisin! intoili Taljan Mika.

Kaikki olivat samaa mieltä.

- Mut miten sä aioit hoitaa tämän, ettei fariseukset pääse pilaamaan kaikkea? tiimikaverini kysyivät minulta kuin yhdestä suusta.

Ymmärsin heti, mitä he tarkoittivat. Emme halunneet systeemejä, kuten fariseuksilla aikanaan oli, vaan tilaa Jumalalle toimia.

- Sain Vellulta luvan koota tiimin, vakuutin kavereille. - Ei kukaan pääse tätä sotkemaan.

Se oli sillä sovittu. Mukaan lähtivät veljekset Mika ja Ari Talja, Riku Miettinen, Pekka Ruoranen ja Jouni ”Jontte” Roivas.

- Me tarvitaan sinne myös musiikkia, selitin tiimilleni. - Pekka, sulla on hyvä ylistysryhmä Miisan kanssa. Voisitteko te hoitaa ylistysmusiikkia telttaan? kysyin.

Ruorasen Pekka näytti hieman epäröivän omiaan ja vaimonsa meriittejä.

- Ei meillä ole edes ryhmälle nimeä. Olemme vain silloin tällöin soittaneet seurakunnassa.

- Teillä on lahja. Laulatte ja soitatte Hengessä. Se riittää. Laitetaan nimeksi vaikka ”Fountain”, heitin hänelle. - Eiks se oo lähde tai jotain englanniksi?

Niinpä Fountain-ryhmä johti ylistystä ensimmäisessä rukousteltassa aamu yhteen asti. Tuon juhannuksen jälkeen ylistysteltta oli vuosittainen vastuupaikkani vielä seuraavat kymmenen vuotta, vaikka teologian opintoni sainkin loppuun joulukuussa vuonna 1999.

Herra siunasi työn. Ihmisiä tuli uskoon, täyttyi Pyhällä Hengellä ja parani taudeista. Tuhat henkeä vetävän teltan tilat alkoivat käydä pieniksi. Mieleeni muistuivat profetiat uskon ensivuosilta. Olikohan tämä se juttu, jota kukaan muu ei voi tehdä, aprikoin, kun katsoin Jumalaa ylistävää ihmismerta. Ehkäpä tästä syntyy herätys, ja tuli alkaa levitä seurakuntiin?

IMAAMEJA PAOSSA

Olin kerran mukana seurakunnan tilaisuudessa, jossa nuori pari kertoi aloittamastaan lähetystyöstä Turkissa. Pariskunta oli viettänyt maassa vuoden ja oli sinä aikana opiskellut kieltä ja tutustunut naapureihin. Keskustelua hengellisistäkin asioista oli auennut joidenkin paikallisten kanssa, kun luottamus oli syntynyt.

- Voiko olla turhanpäiväisempää lähetysvarojen haaskaamista? Ei kai sitä nyt vuotta tarvitse ensin asua maassa ja kieltä opiskella, ennen kuin alkaa evankelioida muslimeja? Kyllä tähän nopeampikin tie on, ihmettelin Taljan Mikalle myöhemmin, kun tapasimme.

Osaltamme halusimme pysyä mahdollisimman kaukana anteeksipyytävästä lähetystyöstä, ketään tuomitsematta. Meidän mielestämme liika varovaisuus ei sopinut lähetyskäskyyn, varsinkaan muslimien keskuudessa.

Tuosta tilanteesta kipinän saaneena päätin, että entistä enemmän vetäisimme aktiomatkoja myös ulkomaille. Rahoitimme matkat myymällä painattamiamme Jeesus-paitoja ja tekemällä enemmän töitä. Keräsin Isosta Kirjasta oppilaita, joiden kanssa lähdimme milloin Turkkiin, milloin taas Israeliin tai Marokkoon.

Toukokuussa vuonna 1999 lähdimme Marokkoon seitsemän hengen ryhmän kanssa: viisi nuorta aikuista, arabian tulkki Iiro ja yhdeksänvuotias poikani Sami. Menimme ensin Espanjaan, josta olimme aikeissa jatkaa laivalla Välimeren yli Tangeriin.

- Oletteko kuulleet kahdesta miehestä, jotka vasta vastikään pääsivät takaisin Marokosta? kysyi suomalainen lähetysaseman työntekijä Espanjassa.

- He salakuljettivat Raamattuja maahan purjeveneellä, mutta jäivät kiinni. Heitä ei laitettu vankilaan, mutta ei myöskään päästetty maasta pois puoleen vuoteen. Joutuivat odottamaan oikeuden päätöstä, jota ei kuulunut.

Puheensa päätteeksi mies lykki tiimillemme suuret määrät arabiankielisiä Uusia testamentteja ja traktaatteja. Piilotimme materiaalin huolellisesti rinkkoihimme vaatteiden sekaan. Tavoitteenamme ei sentään ollut puolen vuoden ”vankeus”, vaikka vankilana olisikin ollut aurinkorannan hotelli. Ylitimme rajan ilman ongelmia. Rannikolta suuntasimme pääkaupunki Rabatiin.

Pääperiaate oli jakaa materiaalia herättämättä liikaa huomiota. Se ei vain pääkaupungissa tahtonut onnistua. Ympärille alkoi joka paikassa kertyä tungosta heti, kun yritti yhden ihmisen kanssa jutella. Useat ottivat traktaatteja vastaan kiinnostuneina, ja toiset mekastivat kovaan ääneen arabiaksi vastalauseitaan. Oli selvä, ettei sellaisen älämölön keskellä voinut enää tehdä mitään hienovaraisesti. Päätimme, että lähdemme seuraavana aamuna junalla turistirannikolle Agadiriin.

Minä ja yksi ryhmäläisistämme, Petteri, olimme olleet Agadirissa vuotta aiemmin kahdestaan. Tiesimme, että turistien vuoksi ilmapiiri alueella oli avoimempi. Homma lähti tälläkin kertaa hyvin käyntiin. Jaoimme satoja traktaatteja. Myös Uusilla testamenteilla oli kova kysyntä.

Hotellin viereinen alue pullisteli ravintoloita. Iltaisin kävimme syömässä kuitenkin aina yhdessä ja samassa paikassa. Siellä oli töissä Ali-niminen mies, joka oli minulle ja Petterille edellisvuodesta tuttu. Hän osasi hyvin englantia, joten syvällinen keskustelu luisti myös ilman tulkkia. Osaltaan Ali oli jo vetänyt omat johtopäätöksensä edellisvuoden pohjalta. Hän oli viimetapaamisemme jälkeen käynyt kasteella ja toi nyt kaverinsakin Georgen juttusillemme.

Parin päivän päästä George halusi, että kastamme hänet meressä. Se oli hieno hetki, sillä ei sitä joka päivä näe muslimin kääntyvän kristityksi ja haluavan kasteelle. Kuvasimme videokameralla koko tilanteen. Onniteltuamme miestä päätöksestä lähdimme hotellin lähellä olevaan ravintolaan syömään.

Ruokailun lomassa joku huomasi jotain:

- Missä Iiro on?

- En tiedä. Onkohan se hotellilla muiden kanssa, heitin huolettomasti.

Tulkki oli kadonnut johonkin. Kukaan ei muistanut hänen palanneen rannalta kanssamme. Samassa puhelimeni soi.

- Mika, täällä hotellissa on useita siviilipoliiseja! selitti lepäilemään jäänyt Pauliina hätääntyneenä. - Ne etsii meidän ryhmää. Mitä mä teen? Mitä mä sanon niille?

- Pauliina, kuuntele tarkasti. Piilota kaikki kameran filmirullat laukkuihin alusvaatteiden sekaan tai laita ne nopeasti johonkin muuhun hyvään piiloon. Raamatut saa jäädä, niistä ei kannata välittää, ohjeistin ja suljin nopeasti puhelimen. Tiedossa oli, etteivät miespoliisit koske naisten alusvaatteisiin.

Terassilta näkyi suoraan hotellille. Pian majapaikkamme suunnasta käveli useampi mies suoraan kohti ravintolaa. Siviilipoliiseja, arvasin.

- No niin, sanoin ryhmälle. - Hotellissa on poliiseja, ja ne on jo pian täällä.

Puhuin mahdollisimman normaalilla äänellä. Nappasin vähin elkein VHS-kasetin pois videokamerasta.

- Ota, Petri, tämä videokasetti ja filmirulla ja vie ne Alille keittiöön.

Pyydä sitä piilottamaan ne johonkin.

Pian poliisit olivat ravintolassa ja tunnistivat meidät saman ryhmän jäseniksi. Neuvotteluvaraa ei juuri näyttänyt olevan. Meidän käskettiin tulla hotelliin ja pakata tavarat. Siinä touhutessamme poliisit surrasivat jatkuvasti ympärillämme. Olimme kuitenkin jakautuneet kolmeen eri huoneeseen. Aina, kun vahdit käänsivät selkänsä, tiesimme, mitä tehdä. Valotimme ja piilotimme filmirullia sen kun kerkesimme. Kun tavarat olivat koossa, meidät komennettiin poliisiautoihin.

Poliisiasemalla miehet ja naiset sijoitettiin eri selleihin. Kymmenen ikäinen Sami sai jäädä erään aktiolaistytön kanssa poliisin toimistoon. Meidät kutsuttiin yksi kerrallaan kuulusteluun. Kävi ilmi, että meidän tulkkimme oli jäänyt rannalla kiinni siviilipoliisille. Hänen rintataskustaan oli pilkottanut yksi ainoa traktaatti, ja siitä hyvästä hänet oli yhdistetty materiaalia jakavaan ryhmään. Muuta vaihtoehtoa hänelle ei ollut jäänyt, kun paljastaa asuinpaikkamme.

Muutaman tunnin kuulustelujen jälkeen poliisi sanoi minulle:

- Yöksi voitte palata hotelliin, mutta aamulla jatkamme.

Se kuulosti hyvältä, vaikka suopea kohtelu olikin arvattavaa. Olimme turisteja turistikaupungissa, ja mukana oli alaikäinen lapsi.

Illalla hotellissa keskustelu kävi kiivaana.

- Mitä jos meitä ei päästetä maasta, kuten ei niitä kahta purjehtijaakaan aiemmin? joku mietti.

- No sittenhän meillä vasta onkin aikaa evankelioida, hymyilin. - Mikä kiire täältä auringosta on Suomeen? yritin keventää tunnelmaa.

Poikamiehillä ei ollut liiemmälti huolia. Perheellisille ryhmänjäsenille rukous sen sijaan maistui sinä iltana varsin pitkästi. Laitoimme Suomeen viestiä. Timppa organisoi varmaan puolet Suomen seurakunnista rukoilemaan puolestamme.

Seuraava päivä alkoi edellistä tiukemmissa merkeissä. Paikalle oli nimittäin saatu kolme imaamia. He olivat kuin myrkyn nielleitä meidät nähdessään. Imaamit luettelivat arabiaksi syytöksiä poliisille vihaisen oloisina, ja virkailija kirjoitti kirjoituskoneella muistiinpanoja.

- He eivät pidä siitä, että kaupungissa on liimattu eri paikkoihin arabiankielisiä tarroja, meille tulkattiin.

Tuumin, että tarrat itsessään eivät varmaan haitanneet vaan niiden sisältö. Ne korottivat Jeesusta Muhammedin sijaan.

- Myönnän, että tarran liimaaminen kaupungin suurimman moskeijan oveen oli ehkä liikaa, yritin sovitella. - Ymmärtääkseni teillä on kuitenkin Marokossa vapaus uskoa, mihin Jumalaan haluaa.

Taisimme pöydän kumminkin puolin tietää, että uskonnonvapaus oli enemmän mainoslause kuin todellisuutta. Jatkoimme siinä sitten kahden päivän verran keskustelua siitä, mistä saimme materiaalin ja miksi jaoimme sitä tuntemattomille marokkolaisille. Siinä samalla tulimme tehneeksi sitä, miksi Marokkoon tulimme. Poliisien kanssa tulivat kristinuskon kaikki opinkappaleet keskusteltua ja materiaalit luettiin huolella.

Yhdessä vaiheessa poliisi törkkäsi eteeni Alin kaverin Georgen valokuvan.

- Kuka tämä on? hän kysyi minulta.

Voi itku! Joltakulta on jäänyt rulla valottamatta, tuskailin mielessäni. Kuva oli selvästi otettu Georgen kotona meidän vierailumme yhteydessä.

- Se on joku marokkolainen, jonka kanssa keskustelimme joku päivä sitten, vastasin nopeasti. - Joku paikallinen kaveri, joka auttoi meitä löytämään nähtävyyksiä täällä.

Poliisi ei pohjimmiltaan ollut kovinkaan kiinnostunut ystävämme henkilöllisyydestä, jonka arvasin heidän kyllä selvittävän ilman meitäkin. Pikemminkin hän halusi testata reaktioitamme.

Lopulta kuulustelut olivat paketissa.

- Huomenna teidän pitää tulla poliisiasemalle kello yhdeksän. Tämä toimintanne menee oikeuteen.

Aamulla luimme tulkin kanssa kuulustelupöytäkirjat läpi ja allekirjoitettuamme ne meidät vietiin oikeustalolle. Päädyimme oikeussalin suureen odotushuoneeseen – emme kuitenkaan pitkäksi aikaa. Pian yksi poliisi saapui uudestaan.

- Sinä tulet meidän kanssamme!

He osoittivat minua. Muut jäivät istumaan paikalleen, ja minut ohjattiin erääseen huoneeseen. Sisälle päästyäni huomasin, että pöydän takana istui hyvin pukeutunut mies. Hänen takanaan oli taulu, jossa komeili Marokon kuninkaan kuva. Mies esitteli itsensä joksikin ministeritason virastopäälliköksi. Selailtuaan hetken kuulustelupöytäkirjoja hän nosti katseensa kohti minua.

- Ettekö tiedä, että maassamme ei saa jakaa kristillistä materiaalia? hän aloitti suoraan.

- Kerromme uskostamme joka maassa, missä lomailemme. Olen kuullut, että maassanne on uskonnonvapaus.

Virkailija antoi köyttä.

- Toki ulkomaalaiset saavat puhua uskostaan marokkolaisten kanssa. Kaikenlainen kristillisen materiaalin jakaminen on kuitenkin ankarasti kielletty.

Keskustelun sävy oli hyvin ystävällinen. Täysin erilainen kuin poliisien ja imaamien kanssa käydyn keskustelun. Lyhyen ajatustenvaihdon jälkeen mies katsoi minuun tiukasti ja sanoi:

- Tällä kertaa ette joudu oikeussaliin, vaan teidät poistetaan maasta.

- Emmekö ole enää tervetulleita Marokkoon? kysyin.

- Ei, toki olette tervetulleita turisteina maahan toistekin, mutta tulkaa seuraavan kerran ilman kristillistä materiaalia.

Olipas kohteliasta toimintaa, ajattelin. Oikeastaan sitä osasin odottaa. En uskonut hetkeäkään, että päättävät viranomaiset haluaisivat julkisuutta kristillisen turistiryhmän oikeudenkäynnillä. Oikeustalolta meidät saatettiin suoraan bussiasemalle, joka vei meidät Tangeriin menevään junaan. Ennen kuin ehdimme kunnolla tajutakaan, olimme ylittäneet meren takaisin Espanjaan.

- Hyvinhän tämä viikko meni. Ainut ongelma on se, että emme tiedä, mitä Georgelle on käynyt, tuumimme.

Muutaman kuukauden päästä sain puhelun Ranskasta. Soittaja oli George. Hän asui Pariisissa sukulaisensa luona. Hän kertoi tulleensa pidätetyksi pian meidän vapauttamisemme jälkeen. Hänen saamansa syyte oli hyvin epämääräinen. Siinä puhuttiin vain ulkomaalaisten kanssa toimimisesta. Georgen omaiset olivat hänen onnekseen maksaneet takuusumman, jotta hän pääsi kotiin odottamaan oikeudenkäyntiä. Ennen oikeudenkäynnin alkamista hän kuitenkin päätti karata Espanjaan.

- Sukulaiset ovat kertoneet, että minut tuomittiin poissaolevana kahdeksi vuodeksi vankilaan, hän sanoi. - En aio koskaan enää palata Marokkoon.

Selvitin Georgelle Pariisiissa olevan kristillisen seurakunnan, joka auttoi uskoon tulleita muslimeita. Sen koomin en ole hänestä kuullut.

Marokko ei ollut ainoa paikka, joka aktioreissuillamme aiheutti omaisillemme pieniä sydämentykytyksiä. Myös Turkissa uskonnolliset poliisit olivat useaan kertaan kintereillämme. Lomakaupunki Alanya oli hyvä paikka evankelioida. Kävimme siellä useita kertoja, koska se oli täynnä länsimaalaisia ja ympäri Turkkia tulleita turisteja.

Vuonna 1997 vetämässäni aktiossa olimme vuokranneet eräästä hienosta hotellista kokoustilan kahdeksi päiväksi. Päivisin kiertelimme kaupungilla ja rannoilla kutsuen turkkilaisia tilaisuuksiin. Ensimmäisenä iltana paikalle saapui vain kolme turkkilaista. Meidän kuuden hengen tiimimme, johon myös poikani Tomi kuului, vilkuili toisiaan.

- Nyt pidetään hyvä kokous! rohkaisin.

Osa ryhmästä lauloi muutaman turkkilaisen ylistyslaulun kitaran säestämänä, ja minä puhuin ensimmäisenä.

- Ihan tosi, onko tämä oikeasti tapahtunut? Pitääkö minun kääntää tämäkin? tulkki kyseli minulta, kun kerroin uskoontuloani.

Tulkki ei itse ollut uskossa. Hän oli nahkatakkikauppias, joka oli asunut myös Suomessa. Olin tutustunut häneen monta vuotta sitten aikaisemmilla loma- ja aktioreissuillamme. Takkikauppias sai kelvata, kun emme muutakaan tulkkia löytäneet, ja osasihan hän hyvin suomea.

Henkilökohtaisen todistukseni jälkeen Mika Talja piti varsinaisen saarnan. Mikan lahja oli saarnata elävästi yksinkertaisia esimerkkejä ja huumoria hyväksi käyttäen. Hänen puheensa jälkeen yksi kuulijoista halusi tehdä uskonratkaisun. Rukoilimme hänen puolestaan ja annoimme hänelle Uuden testamentin. Opastettuamme hänelle, mistä löytyy kris-tillinen seurakunta, lähdimme kohti omaa hotelliamme.

Seuraavana iltana saimme todeta saman minkä Marokossakin. Pelkästään yhden muslimin uskoontulo oli ollut liikaa. Toista kokousta ei saanut pitää. Neuvotteluvaraa ei ollut. Verukkeita löytyi joka lähtöön. Aikamme evankelioituamme hotellissa olevia turkkilaisia päätimme lähteä dolmus-busseilla takaisin Alanyan keskustaan.

- Äh, nää bussit on ihan täysiä, puhisin, kun kyytiväline pysähtyi kohdalle. - Menkää te vaikka tällä ekalla, sanoin Saritalle ja Essille, kahdelle aktiolaisryhmämme tytölle.

- Okei, sanoi Sarita, joka näytti suhtautuvan kaikkeen rauhallisen myönteisesti.

Meidän loppujenkin kyyti tuli aikanaan. Matkalla bussi pysähtyi yllättäen. Tiesulku, mietin.

Poliisi työnsi päänsä bussin ovesta sisään ja haki katseellaan jotakin.

Pääsimme kuitenkin jatkamaan matkaa.

- Mitäköhän ne etsii? mietti viereeni sulloutunut kaverini, kun bussi nytkähti taas liikkeelle.

- Ei näköjään ainakaan meitä, vastasin.

Totuus oli kuitenkin toinen. Aamulla ryhmämatkanjärjestäjämme Aurinkomatkojen kohdepäällikkö tuli hotellimme.

- Mitä te olette oikein tehneet siellä toisessa hotellissa, kun kolme sataa armeijan miestä ja poliisia piiritti sitä hotellia ja etsi teitä sieltä? Ymmärrättekö, kuinka vakava juttu tämä on?

En ymmärtänyt. Ei tullut mieleenkään, että evankeliumin julistaminen ja ihmisten kutsuminen aiheuttaa saman reaktion kuin terrorismiepäilyt.

Opas ei ollut antanut meitä ilmi, mutta käski meitä kuitenkin pidättäytymään traktaattien jakamisesta tulevana päivänä, joka samalla oli viimeinen matkapäivämme.

- Ei huolta, olemme tänään vuokranneet oman laivan ja olemme merellä koko päivän, vakuutin hänelle.

Näin teimme. Olimme kutsuneet laivalle mukaan muutaman paikallisen. Vietimme vapaapäiväämme uiden, syöden ja keskustellen hengellisistä asioista.

Seuraavalla aktioreissulla Turkin poliisin välttely ei onnistunut yhtä hyvin. Keräsin Suomesta lähes kahdenkymmenen hengen ryhmän kahden viikon aktioon Izmiriin. Lisäksi paikalle oli edeltä tullut bussillinen ruotsalaisia evankelioimaan kuukaudeksi Izmirin ja sen lähikaupunkien asukkaita.

Kaupunkiin oli vuosi aiemmin ruotsalainen karismaattinen seurakunta perustanut seurakunnan, jota johti ruotsalainen pariskunta. Ruotsalaisilla oli selkeä strategia. Ryhmäläiset toivat joka ilta seurakunnan täyteen turkkilaisia herätyskokoukseen ja ihmisiä tuli uskoon. Väkeä imi kokouksiin muun muassa TV. Paikallinen toimittaja teki aktiolaisista jutun, ja joku tuli jopa Istanbulista asti etsimään kristittyjä, jotka kadulla lauloivat hengellisiä turkkilaisia lauluja Jeesuksesta.

Kuukauden aikana aktiolaiset johdattivat viisikymmentä turkkilaista uskontielle. Tämä johti siihen, että seurakunta sai pommiuhkauksia ja asialle vihamieliset yrittivät estää muita menemästä kokouksiin.

Uhkaukset eivät tehonneet. Syynä oli se, että moni parantui kokouksissa sairauksistaan rukouksen kautta ja tietysti kaikki halusivat nähdä, miten se toimi. Meno alkoi vaikuttaa samalta kuin Apostolien tekojen kirjassa aikanaan.

Erään kerran, kun soitimme kadulla, alkoi paikalle kerääntyä paikallisia uskonnollisia ihmisiä riehumaan ja huutamaan. Joku tiimiläinen sai jo nyrkistäkin. Samaan aikaan toiset paikalliset yrittivät saada meuhkaajat kuriin. Poliisi saapui paikalle, rauhoitti kiivaimmat kuumakallet ja vei meidät poliisiasemalle.

- Tyhjentäkää laukkunne tähän pöydälle.

Kaadoimme repuistamme ulos suuret pinot traktaatteja sekä jäljellä olevat Uudet testamentit, 66 kappaletta.

Poliisit eivät tienneet, miten menettelisivät kanssamme. He eivät uskaltaneet putkaankaan laittaa lähes kymmentä länsimaalaista pelkän ulkona laulamisen johdosta. Toisaalta ei meitä voinut takaisin kadullekaan laskea. He lähettivät jonnekin ylemmäs hallintoon kyselyä, miten heidän pitäisi toimia.

Muutaman tunnin päästä vastaus tuli.

- Tässä lukee, että meidän pitää päästää turistit välittömästi vapaaksi, isäntämme tulkkasivat.

- Olkaa hyvä. Olette vapaita lähtemään. Nämä materiaalit jäävät tänne, sanoi poliisipäällikkö.

- Mitä siinä faksissa sanottiin takavarikoiduista tavaroista? kysyin. Poliisit lukivat postiaan uudestaan.

- Tässä sanotaan, että teille pitää palauttaa kaikki tavaranne, yksi heistä vastasi.

Näin kävi. Mitään ei takavarikoitu, ja pääsimme jatkamaan ylhäältä saatua tehtäväämme.

Ruotsalainen pastori Mikael Torstensson veti työtä Turkissa. Aktion jälkeen Izmirin lähistölle perustettiin toinen seurakunta, koska ihmisiä tuli niin paljon uskoon. Opimme häneltä paljon. Valitettavasti hänelle kävi kuitenkin samoin kuin liian monelle muullekin eturivin taistelijalle. Jonkin vuoden päästä hän lankesi irtosuhteeseen kuoronjohtajansa kanssa, ja lähetysjärjestö näivettyi muutamassa vuodessa.

Kristillisissä seurakunnissa ja järjestöissä johtajien lankeamiset näkyvät kauas ja koskevat monia syvältä, vaikka ne eivät mitätöi Jumalan aiempia hyviä töitä. Nämä tapaukset opettavat karulla tavalla sitä, ettei asema tai mikään muukaan suojele virheiltä, ehkä jopa päinvastoin. Alalla kuin alalla johtajat ovat usein äärettömän yksin suurten haasteiden kanssa, ja siksi haavoittuvaisia. Todellisuudessa johtajiin henkilöityvä tulos on ennen kaikkea taustajoukon työn summa.

* * *

Kipinän tulevalle alalleni, nuorisotyöhön, sain vuonna 1997 matkalla Los Angelesiin. Matti Natri oli vuosi aiemmin tehnyt siellä vapaaehtoistyötä Dream Center -nimisessä keskuksessa ja keräsi nyt porukkaa tutustumismatkalle. Mukaan lähtivät Sarita Yli-Hietanen ja Essi Ruotsala, jotka olivat jo aiemmin olleet mukana muissa aktiossa.

Toiminnan vetäjä Tommy Barnett oli hankkinut toiminnan tukikohdaksi valtavan suuren entisen sairaalarakennuksen aivan Hollywoodin kupeesta. Kahdessa vuodessa liike oli tullut tunnetuksi laupeuden työstään kaupungin laajuudelta. Keskuksessa asui pari sataa entistä jengiläistä ja tusinoittain vapaehtoisia ympäri maailmaa. Dream Centerissä jaettiin ruokakasseja, vaatteita ja muuta aineellista apua sekä pidettiin hengellisiä kokouksia. Keskuksen kymmenen linja-autoa lähtivät iltaisin kaupungin kaduille kutsumaan ihmisiä mukaan. Pääsimme mukaan siivoamaan samalla ympäristöä. Asunnottomille tarjottiin suojaa, ruokaa ja vapaaehtoistyötä. Uutta elämää tavoitteleville oli tarjolla koulutusta ja raamattupiirejä.

Silmäni avasi eräs henkilökuntakokous, johon pääsimme mukaan. Tommy Barnettin pojan Matthew Barnettin johdolla oli käynnissä palaveri, ja mukana oli myös poliisin edustaja. Kartalta näytettiin, miten rikollisuus oli kortteli toisensa jälkeen vähentynyt keskuksen ympäriltä. Syynä oli Dream Center -työn vaikutus. Työ nautti suurta arvostusta.

Suomessa ongelmat eivät olleet yhtä räikeitä kuin jenkeissä, mutta sanomattakin oli selvää, että jotakin vastaavaa tarvitsisimme. Sain unelman paikasta, jossa nuori saisi kaiken tarvittavan tuen ilman, että sitä tarvitsisi sieltä täältä hakea.

SIKARIA HAVANNALLA?

Ovisilmät ja sälekaihtimet olivat opettaneet, että vain uusiin juuri valmistuviin taloihin kannatti myydä. Uuden asunnon ostaja oli innokas laittamaan pesäänsä kuntoon kaikin puolin. Olihan kyseessä asumisviihtyvyyden ja turvallisuuden parantaminen.

Vain vähän aikaa sälekaihtimia kaupattuani havaitsin, että juuri mihinkään taloon ei asennettu vielä parvekelaseja. Nähtävästi siksi, ettei asiakkaille tarjottu niitä. Ajatus lasituksien myymisestä pyöri mielessäni lähes vuoden ajan, kunnes päätin tarttua toimeen.

- Hei, huomasin keltaisilta sivuilta, että myytte parvekelaseja myös Helsingin seudulle. Onko teillä täällä omia myyjiä?

- Ei varsinaisesti, mutta toimimme siellä päin viikoittain ja meiltä laseja saa. Millaista tarvetta teillä on? kysyi Lahden Parvekelasitus Oy:n omistaja Pekka.

- Itse asiassa olen yrittäjä itsekin ja edustan erästä sälekaihtimia valmistavaa tehdasta. Olisin halukas tarjoamaan asiakkailleni myös parvekelaseja, vastasin.

Puhelu johti tapaamiseen, ja jo kahden viikon päästä aloitin parvekelasien myynnin. Tuotteen alkuopettelun jälkeen työ sujui kuin rasvattu, sillä kilpailijat yksityisasiakkaiden suoramyynnistä puuttuivat käytännössä kokonaan. Opittuani tuotteiden myynnistä, mittauksesta ja asentamisesta tarvittavat tiedot palkkasin ensimmäisiä myyjiä jo kuukauden päästä. Hiukan myöhemmin, toukokuussa 1999, vaihdoin yritykseni nimeksi Parvekemiehet Oy:n ja aputoiminimeksi Lasiterassi Ykkösasennus Oy:n.

Riskejä välttääkseni en palkannut juuri ketään suoraan yrityksen työntekijäksi. Tein sopimuksia vain henkilöiden kanssa, jotka olivat valmiita aloittamaan myyntityöt toiminimellä. Lisäksi kaikki työ oli provisiopohjaista. Jos suoran alle neljän metrin pituisen parvekkeen lasit myytiin asennettuna kuudella tuhannella markalla, voittoa jäi asennuskulujen jälkeen tuhat viisisataa markkaa. Myyjä sai siitä reilu puolet ja yritykseni loput.

Myyjät oli tärkeä viedä kädestä pitäen asiakkaiden luokse katsomaan, miten kauppaa tehdään. Jokainen asiakas on enemmän tai vähemmän epävarma päätöstä miettiessään. Saako hän laadukkaan tuotteen ja oikeaan hintaan? Näihin kahteen kysymykseen vastaamisesta riippuu kauppa.

- Kuulkaas, herra. Tässä taloyhtiössä on useampi tilaaja ja juuri sen vuoksi saatte parvekelasit edulliseen yhteistilaushintaan. Kyllähän te tiedätte, mitä tällainen lasitus yksittäistilauksena maksaa? aloitin.

- Lisäksi järjestämme teille tarvittaessa rahoituksen, jonka korko on kohtuullinen ja lyhennykset haluamanne suuruisia. Sokerina pohjalle, jos teette tilauksen tänään, kuten naapurinnekin teki, saatte kaupan päälle parvekkeen infrapunalämmittimen – kunhan ette kerro naapurille. Sen arvo on satoja markkoja, jatkoin ja madalsin samalla hieman ääntäni.

- Lämmitin pidentää parvekkeenne käyttöikää pitkälle syksyyn. Teillä näyttää olevan tuossa pistorasiakin valmiina, joten sähkötöistä ei tarvitse huolehtia. Samaan rahaan asennamme lämmittimen myös kattoon kiinni. Saatte sen maksutta siksi, ettei asentajan mahdollisesti tarvitse tulla erikseen mittaamaan lasejanne. Joten eiköhän tehdä kaupat? ehdotin innostuneena.

Jos asiakas vielä empi, kerroin kuluttaja-asiakkaan oikeudesta perua ostos viikon kuluessa. Se oli viimeinen naula arkkuun. Kaupat tehtiin. Ja niitä tehtiin paljon, liian paljon.

Lahden Parvekelasitus ei ollut varautunut lasien suureen myyntimäärään. Pian toimituksia oli myöhässä useampi sata kappaletta. Heillä oli asentajia liian vähän, eikä kokoonpano pysynyt aikataulussa lainkaan. Stressi oli ennen kaikkea lasitehtaan puolella, sillä minä olin vastuussa vain myynnistä ja olin ottanut provisioni jo käsirahasta. Tehtaan omistajalla, Pekalla, oli täysi työ rauhoitella asiakkaita myöhässä olevien toimitusten johdosta. Myös minun puhelimeni alkoi soida.

- Lasit piti toimittaa kuudessa viikossa, ja nyt on jo mennyt yli kaksi kuukautta, selitti ärtynyt asiakas. - Milloin toimitatte lasit vai oletteko aikeissa toimittaa niitä ollenkaan? Haluan käsirahan takaisin ja tilaan lasit muualta.

- Hyvä rouva, kuunnelkaa hetkinen. Parvekelasitehdas on joutunut suuriin vaikeuksiin toimitusten kanssa. Yrityksemme ei vastaa lasien toimituksesta, vaan lasitehdas, joka on mainittu sopimuksessakin. He myös laskuttavat teitä vasta lasien asennuksen jälkeen. Mitä tulee käsirahan palauttamiseen, emme voi siihen suostua, koska toimituksia on myöhässä suuret määrät. Jos tekisimme niin, menisimme konkurssiin, koska olemme maksaneet käsirahalla jo myyjien palkat ja muut kustannukset. Lisäksi tehdas on maksanut jo lasien karkaisun ja lasit ovat jo tehtaalla. Ettehän tekään halua sitä, että meidän tai lasitoimittajan yritys kaatuu sen vuoksi, että toimitukset viivästyvät ja alamme palauttaa käsirahoja, ettehän?

Näin se toimi. Yhtään kauppaa ei peruttu, eikä yhtään lasitusta jäänyt toimittamatta.

Siitä huolimatta, että Lahden Parvekelasitus hoiti kunnialla jokaisen lasituksen, tehdas ajautui konkurssiin. Heillä ei ollut pääomaa, jota kasvu olisi vaatinut. Konkurssin yhteydessä Terazza-tuotemerkki päätyi nurmijärveläisen Turvalasi Oy:n omistukseen.

Turvalasin omistaja Mika oli tyytyväinen, että sai jatkaa suhdetta yritykseni kanssa. Hän oli ahkera ja mukava yhteistyökumppani. Kaima oli tehnyt lasibisnestään jo pitkään kymmenen työntekijänsä turvin. Heidän asiakkaitaan olivat muun muassa erikois- ja työajoneuvojen valmistajat, joille he valmistivat ajoneuvolaseja. Teimme selvän sopimuksen, jonka mukaan Turvalasi oli yksin vastuussa viiden vuoden takuusta ja kaikista toimitukseen liittyvistä asioista.

Minulla oli puolestaan siihen aikaan itseni lisäksi kuusi muuta myyjää ja kaksi omaa asentajaa. Myimme parvekelaseja kuin liukuhihnalta. Vaikeinta oli opettaa myyjiä mittaamaan parvekkeet itse. Jos lasi tilattiin liian pitkänä, sitä ei korjannut kukaan ja lasku napsahti minulle. Ostin jokaiselle myyjälle Würthin teleskooppimitat, jotta työ olisi mahdollisimman kitkatonta.

Kauppa kävi. Saimme yhteistyön hyvin liikkeelle, ja puoli vuotta sujui ilman katastrofeja. Sitten alkoivat ongelmat, joihin yhteistyökumppanini ei voinut varautua. Puhelin lauloi, ja kaikilla oli sama viesti: parvekelasit lähtivät irti listoistaan! Liima oli muuttunut röpelöksi puuroksi, eivätkä lasien alareunoissa olevat metallilistat pysyneet kiinni. Asiakkaat eivät voineet avata lasituksiaan. Hyvää oli vain se, ettei lasien putoamisesta ollut vaaraa, koska jokainen lasi oli kiinnitetty listaan myös pop-niiteillä.

- Mika, meillä taitaa olla joitain satoja parvekelasituksia, joista liima on pettänyt, Turvalasin toimitusjohtaja soitti ja kuulosti selvästi murtuneelta mieheltä. - Nyt tulee paljon myöhästymisiä jo myytyihin kauppoihin. Liimaongelmien korjaaminen vie paljon aikaa ja rahaa.

- Mitä kokoonpanolinjassa on tapahtunut, että liima on pettänyt? kysyin.

- Kaikki on tehty liimantoimittajan ohjeiden mukaan. Lasin pinta on puhdistettu ja liimattu, kuten pitää. Kyseessä on selvästi liiman valmistusvirhe, hän kertoi.

Sanomattakin oli selvää, että Turvalasin reklamaatio jenkkiomisteisen suuryrityksen Suomen osastoon ei tuottanut tulosta. He vain sanoivat, ettei heidän tuotteessaan ole mitään vikaa. Käyttäjä ei ollut kuulemma toiminut ohjeiden mukaan. Useamman kuukauden Turvalasi yritti taistella

vastaan, tuloksetta. Asian kanssa olisi pitänyt lähteä käräjille. Se olisi maksanut maltaita ja kestänyt vuosia.

Osasin jo odottaa seuraavaa puhelua.

- Mika, en yksin maksa tätä sotkua. Muuten menen konkurssiin ja sinä menet siinä mukana, Turvalasin toimitusjohtaja Mika uhosi.

- En muuten mene, tiedät itsekin, ettei asia ole niin.

Keskustelun jälkeen rummuttelin pöytää hermostuneena. Turvalasin tilanne oli, ikävä kyllä, vaikea. Entä asiakkaat? Hoitaisiko Turvalasi heidät loppuun asti vai ei? Pitääkö tässä perustaa oma tehdas, jotta saisi toiminnan luistamaan?

Turvalasi asensi rahakkaimmat sopimukset sekä helpot asennukset. Tämän lisäksi tusinoittain lasituksia oli vielä toimittamatta. Ensimmäisen kerran jouduin perumaan joitain kauppoja. Palautin käsirahat lisäksi sellaisista kaupoista, jotka olivat paljon myöhässä ja joissa oli ollut paljon vaivaa. Oli selvää, että muutakin olisi tehtävä. Turvalasi oli kriisissä, ja minä pian sen mukana.

- Hei, huomasin keltaisilta sivuilta, että myytte parvekelaseja myös Helsingin seudulle. Onko teillä omia myyjiä? aloitin keskustelun lahtelaisen Fintonin kanssa.

- Ei ole. Myymme ensisijaisesti vain yritysasiakkaille, kuten rakennusliikkeille.

Bingo! Finton Parvekejärjestelmät Oy oli parvekelasituksen edelläkävijä. Heillä oli nykyaikaiset kulman yli kulkevat lasitukset. Lisäksi tehdas valmisti lasikaiteita ja julkisivulasituksia. Tyytyväisenä katselin tehtaan tuotantolinjoja. Ne olivat aivan toisesta maailmasta kuin kahden edellisen kumppanini.

Fintonilla vastaan tuli heti eräs tuttu naama.

- Jussila, tulitko tänne töihin heti sen Lahden Parvekelasituksen konkurssin jälkeen? kysyin.

Näin oli käynyt. Jussila oli nyt Fintonin myyntipäällikkö, ja minulle jo aiemmin tutuksi tullut kehuskelu jatkui.

- Tajuuks sä, Mika. Meillä on Suomen parhaat tuotteet, ja me myydään tätä kuin saippuaa. YIT on suurin asiakkaamme, ja arvaa monta taloyhtiötä meillä on pelkästään Helsingissä?

Ihan hyvältähän se kuulosti. Ennen kaikkea olin kuitenkin kiinnostunut yrityksen omistajasta, jonka kanssa oli tapaaminen sovittu. Pian toimiston ovi aukenikin ja yrityksen toimitusjohtaja Ari pyysi minut sisään. Katsoin hetken häntä ja tein nopean arvion, akateeminen ja viisaan näköinen kaveri. Ymmärtää varmaan numeroiden päälle, mutta ei tiedä suoramyynnistä mitään.

- Voin hoitaa teidän yksityisasiakasmyynnin ja asennukset koko Suomessa, jos vain päästään sopimukseen hinnasta ja muista ehdoista, lupasin.

Pitkään ei neuvotteluja tarvinnut käydä. Myyntimiehelle on Suomessa kysyntää. Pääsin lähes samaan sopimukseen kuin aikaisempien tehtaiden kanssa. Lisäksi sain mahdollisuuden myydä lasikaiteita.

Uusi sopimus tuli osaltani tarpeeseen. Turvalasi oli vakavissa vaikeuksissa ja ajautui myöhemmin konkurssiin. Fintonin kanssa kaikki meni sen sijaan enemmän kuin hyvin. Toimitukset olivat aina ajallaan, ja laatu oli erinomaista.

Sitten alkoi takeltelu. Tällä kertaa ei tuotannossa vaan sopimusehdoissa.

- Mika, tule tänne Hollolaan ja neuvotellaan hiukan, Fintonin Ari pyysi puhelimessa. Eikä se ollut ensimmäinen kerta.

Toimistossaan omistaja nojautui tuolissaan taaksepäin ja otti tiukan ilmeen.

- Tämä homma ei toimi. Ei se voi mennä niin, että me täällä tehdään kaikki työt ja sä menet pian Havannaan polttaan sikaria rannalle. Sä saat aika sikana näistä lasikaupoista, ja me laskutetaan

joitain roposia ja maksetaan kaikki kulut. Nyt tätä sopimusta pitää miettiä uusiksi, hän julisti. Olin tehnyt virheen olemalla liian avoin. Tilauslomakkeissa näkyi kauppasumma ja käsirahan suuruus. Suomalaisten yleinen vaiva, kateus, oli herännyt.

- Mikä sua vaivaa? iskin takaisin. - Ensinnäkin, en ole menossa mihinkään enkä polta sikaria. Tää on hyvä diili meille molemmille. Kummatkin voittaa. Miten se on sulta pois, millaisia käsirahoja mä laskutan asiakkailta? Mä maksan myyjille, asentajille ja Vantaan myymälän ja varaston kulut, kaikki yksin. Ei tästä minulle miljoonia jää. Aivan kohtuullinen osa.

- Ja toisekseen, jatkoin. Sä et myynyt yhtään parvekelaseja yksityisasiakkaille, ennen kuin mä tulin. Nyt myyn sun laseja ympäri Suomea. Sun pitäis olla kiitollinen, että tehdään yhteistyötä, täräytin.

Arin ilme pysyi tiukkana.

- Se on nyt niin, että mä nostan taas hiukan hintaa. Lisäksi en halua maksaa jokaisesta metristä sitä ekstraprovisiota, se ei vaan toimi, hän paasasi.

- Tämä taitaa olla viides kerta, kun nostat sovittua hintaa vuoden aikana. Mä lopetan nää hommat. En myy sulle enää yhtään mitään. Hoida ite se yksityismyynti Jussilan kanssa, kun se sitä niin haluaa. Sittenpähän näet, että et siinä onnistu, kiivastuin.

Ajellessani Lahdentietä Vantaalle päin mietin tosissani, mitä tekisin. Oman kokoonpanotehtaan perustaminen oli häilynyt mielessä jo Lahden Parvekelasituksen konkurssista alkaen. Se olisi kuitenkin riskiprojekti. En pelännyt niinkään haasteita, mutta pelkäsin, että se vie seuraavat kymmenen vuotta elämästäni.

Toinen vaihtoehto olisi tietysti yrityksen myynti. Sekään ei kuitenkaan tuntunut järin realistiselta. Minulla oli vain myyntifirma. Kuka nyt ostaisi yrityksen, jolla on vain kasa myyjiä ja muihin hommiin haluava johtaja?

Muihin hommiin, niihin totisesti halusin. Mutta en mihin tahansa hommiin. Halusin päästä auttamaan nuoria, täysipäiväisesti. Olin nähnyt, kuinka useat tuntemani kaverit olivat edenneet päihteiden käytössä niin pitkälle, että heistä oli tullut täyspäiväisiä sekakäyttäjiä. Tiesin sen tyhjyyden ja sekaisuuden. Yksittäiset kohtaamiset aktioissa eivät enää riittäneet. Halusin seurakuntaan nuorisopastoriksi tai johonkin järjestöön.

- Jeesus, jos sä oikeesti haluut, että mä lähden tähän nyt, avaa reitti, rukoilin.

Päätin aloittaa ovia kolkuttelemalla. Menin tapaamaan KAN:n toiminnanjohtajaa. Järjestö teki laajaa päihdetyötä helluntaiherätyksen kyljessä.

- Onko sinulla alan koulutusta? kysyi Kari Hiltunen ensitöikseen, kun olin kertonut ideani.

- Ei ole. Olen kuitenkin toiminut vuosia vapaaehtoisesti päihdenuorten parissa ja osaan sen homman, yritin vakuutella.

Toiminnanjohtaja yritti keskittyä. Ympärillä vilisi sankoin joukoin kansainvälisen hengellisen lähetyskonferenssin kokousväkeä.

- Kuule, Pertti, hän sanoi kovalla äänellä yli hälinän.

- Ei kun Mika, korjasin.

- Niin, Mika. Ei meillä ole avoimia työpaikkoja ja muutenkin on vähän kiirettä. Emme voi palkata sinua meille. Ideasi on kuitenkin hyvä, ja jos se on Jumalasta, se menestyy. Mun täytyy nyt mennä.

Mies katosi väkijoukkoon hetkessä.

Siinäkö kaikki? moitin turhankin suivaantuneena. Ei mitään ymmärrystä nuorista, ja peräti viisi minuuttia antoi aikaa. Ensin tuli mieleen, että mikä fariseus. Tajusin kuitenkin, että hän näki asian toisin. Ammattimaisesti. Lopetin syyttämisen.

Kolkuttaminen tuotti tulosta heti seuraavalla ovella.

- Kyllä mä voin tulla mukaan yhdistystä perustamaan, lupasi Vellu, Ison Kirjan rehtori, heti kun hänelle soitin. - Milloin ja missä perustamiskokous pidetään?

- Korsossa tietenkin. Tammikuussa mun parvekelasifirman tiloissa, selitin innoissani. Mielessäni olin jo juhlatunnelmissa. Nyt tästä alkaisi syntyä jotain.

Sen jälkeen loppu oli helppoa. Soittelin Ison Kirjan opiskelukavereilleni Ari Taljalle, Riku Miettiselle ja Ogo Chimelle sekä koulun opettajalle Aija Paakkunaiselle. Mukaan lähtivät kaikki, kun rehtorikin oli asian takana.

Perustamiskokous pidettiin Korson myymälässäni 17. huhtikuuta 2000. Paikalle tulivat vielä Matti Natri ja Timo Valtonen. Molemmat tosin tapansa mukaan myöhässä – mutta tulivat kuitenkin.

- Mikä tän yhdistyksen nimeksi laitetaan? kysyin muilta.

- Takaisin Elämään, tietysti! vastasi Aija kuin tykin suusta. - Mehän halutaan auttaa nuoria takaisin elämään, ja se nimi kertoo kaiken, mitä tarvitsee.

- Kyllä sä oot viisas nainen, kuten aina, Aija! kehuin.

Nimi innosti kaikkia. Taivuttelimme saman tien kansainvälisen version ”Hope Mission”. Tavoitteet kun eivät saaneet olla liian matalalla.

- Se on sitten silleen, että kukaan ei saa palkkaa ja vapaaehtoisina jatketaan, kunnes keksin jostain rahaa, linjasin.

Puhuin lähinnä Arille ja Rikulle, joilla oli ajatuksena liittyä mukaan käytännön työhön. Muut vain halusivat osoittaa tukea työn aloittamiseksi.

- Voimme toimia yritykseni tiloissa ja käyttää sen resursseja. Ensimmäiseksi alan tehdä Raha-automaattiyhdistykselle hakemusta, ja eiköhän se siitä lähde, vakuuttelin.

Kukaan ei pannut vastaan. Vellu kiirehti jo takaisin junalle ja toivotti siunausta. Siinä oli uskon mies, kun lähti meidän taaksemme, iloitsin mielessäni.

Aavistin, että ilman Vellun arvovaltaa olisimme olleet pian jonkin merkkimiehen kynsissä. Kaikki eivät pitäneet hyvänä, että helluntaiseurakuntien liepeillä olevien yhdistysten työalueille perustettiin ”kilpailevia” toimijoita.

Niin oli yhdistys saatu kasaan. Kerroin jo sitä ennen kaikille työntekijöilleni päätöksestäni lopettaa yrittäminen ja ajaa toiminta alas. Miesten kasvoilla ei ilmekään värähtänyt. He osasivat odottaa minulta nopeita liikkeitä ja kuultuaan perustelut eivät ihmetelleet päätöstäni. Vaihtoehtona oli joko perustaa oma tuotantolinja tai tarttua kutsumustyöhön.

Osa työntekijöistäni meni töihin NIKA-Parvekelasitukseen. Torsten Fonselius ja Matti Kärkkäinen jatkoivat työtä itsenäisenä yrittäjänä ostaen laseja jostakin, ja loput lähtivät muihin hommiin. Hyviä miehiä kaikki. Luottomieheni Pauli Pärssinen, joka oli myös hengellinen isäni aivan uskon alkutaipaleelta asti, jäi kanssani ajamaan firman alas.

Jälkeen päin ajattelen, että yllättävintä kaikessa yrittämissä oli se, että en koskaan opiskellut mitään alaan liittyvää. Yhtään tuntia en opiskellut myyntityötä, kirjanpitoa tai taloushallintoa missään. Kaiken oppi kokeilemalla ja kysymällä. Parvekelasituksiakaan en koskaan itse asentanut. Silti neuvoin asentajia silloin, kun he eivät esimerkiksi osanneet ratkaista kattolipan rakentamista parvekkeelle.

Yrittäjyyttä ei opita vain koulussa. Kuka tahansa voi aloittaa työnteon yrittäjänä. Toki tiedän, että vaatii rohkeutta ottaa epäonnistumisen riski. Mutta mitä sitten, vaikka epäonnistuukin? Riskit pitää vain suhteuttaa omaan talouteen. Itse en ottanut koskaan lainaa yritystoimintaa varten. Enkä olisi saanutkaan, sillä luottotiedot olivat minulla nurin vielä useita vuosia uskoontuloni jälkeen. Yrittäjäksi lähtemiseen ei tarvita pätevyyttä, vaan yrittäjyys pätevöittää kenet tahansa, jos vain motivaatiota riittää.

Ilman Paulia en olisi yrityksessäni menestynyt kuten menestyin. Entisenä K-kauppiaana hän auttoi ratkaisemaan ongelmatilanteita, joista minulla ei ollut kokemusta. Lisäksi hän vastasi lasituksien asennusaikataulusta ja katsoi myyjien perään. Pauli myös meni NIKA:lle töihin ja ymmärsi täysin polttavan haluni lähteä nuorisotyöhön.

11. MIELISUOSIOTA – JÄRJESTÖTYÖN ALKU JA AVIOLIITTO

Minä väsäsin keväällä firman toimien ohella yhdistykseni rahoitushakemusta RAY:lle. Hakuaika oli menossa pian umpeen.

- Miten tää anomus pitäisi tehdä? yritin kysyä Rikulta.

- En mä tiedä. Ei oo hajuakaan, Riku totesi.

- Jotain kokemusta tähän pitäisi saada taakse, pohdin kynää pyöritellen.

Soitin Päivi Niemelle. Timo Valtonen oli rukoillut Päivin puolesta, kun hän Ankkarock-aktiossa päätti luopua saatananpalvonnasta ja lähteä seuramaan Jeesusta. Tuon jälkeen hänelle oli karttunut kokemusta nuorten auttamisesta.

Päivi oli melko vastikään ollut uutisissa asiantuntijana. Julkisuuteen paljastui raaka veriteko, jossa nuoret olivat Hyvinkäällä tappaneet ikä- toverinsa paloittelemalla. Tuolloin myönnettiin avoimesti valtakunnan verkossa asti, että kyse oli saatananpalvojien rituaalista. Näitä ihmisiä ja muitakin nuoria Päivi halusi auttaa.

- Olin viime vuonnakin yli sadassa paikassa ja tilaisuudessa puhumassa nuorille, heidän vanhemmilleen, opettajille ja muille kasvatusvastuussa oleville, Päivi kertoi. - Rahoitus tulee yksityisiltä tukijoilta. Ei tästä yhteiskunta maksa mitään. Koulut ehkä joskus jotain, mutta tuki täytyy kerätä muualta.

- Me ollaan tehty vuosia katutyötä, kuten hyvin tiedät, sanoin. - Mutta on vaikeaa osoittaa rahoittajalle, ettei olla uusia toimijoita.

- Musta on tehty kymmeniä lehtijuttuja ja olen ollut useassa tv-haastattelussa. Oisko siitä apua? Päivi kysyi.

- Hienoa! Juuri tätä me tarvitaan! innostuin.

Pyysin lehtijutuista kopioita, jotka liitin etsivän katutyön hakemukseen. Hakemus oli sillä kasassa. Sitten piti odotella seuraavan vuoden puolelle, ennen kuin rahaa alkaisi tulla – jos alkaisi.

- Vuokrat ovat lähes tonnin kuussa ja yritys alkaa olla ajettu alas. Jostain pitää saada rahaa, pohdiskelin Rikulle.

Juhannus oli taas tulossa ja mielessäni alkoi elää uusi ajatus. Otin taas luurin käteen ja soitin sillä kertaa Petri Kososelle. Petri oli jo kolmena vuotena ollut mukana teltassa vetämässä ylistystä.

- Jumalan Henki vaikuttaa laulujesi kautta voimallisesti, kannustin Petriä. - Mitä mieltä olet, jos ensi juhannuksena tehtäisiin live-levy? kysyin innostuneena.

En odottanut vastausta langan toisesta päästä, kun tapani mukaan tyhjensin pajatsoa parhaani mukaan.

- Mä hoidan firmani kautta kulut, ja sä tilaat tarvittavan tekniikan. Mä maksan kaikki, myös levyjen painamisen, eikä markkinointi ole vaikeaa. Saadaan siunaus leviämään koko maahan.

Petri naurahti.

- Kuulostaa ihan hyvältä, mutta mä rukoilen asiaa ja palaan sitten, hän vastasi.

Näin sovimme ja päätimme puhelun.

- Miksi näin selvää asiaa tarvitsee rukoilla? pyöritin mielessäni. - Jos tämä ei ole Jumalasta, mikä sitten?

Vaikka viivytys otti luontooni, päädyin myös useasti toteamaan, että tarvitsisin edes ripauksen samaa kärsivällisyyttä, joka Petrillä oli: saada ensin sisäinen varmuus ja toimia vasta sitten. Oma taktiikkani oli rukoilla, että Jumala joko ottaisi innon pois tai lisäisi sitä riippuen siitä, mitä Hän halusi minun tekevän. Vaarana oli vain se, että joskus päätyi lisäämään intoa itse, ja seurauksia joutui sitten selvittelemään.

Petri päätyi joka tapauksessa samaan lopputulokseen. Laitoimme tuulemaan. Valmistelimme äänityslaitteet telttaan. Otin kutistuneelle firmalleni aputoiminimeksi Undivided Heart Records Oy ja varasin pääomat levyn tuotantoon.

- Sovitaanko niin, että sä saat levyjen myyntituotosta puolet ja mä toisen puolen? ehdotin Petrille.

- Niinkö paljon mä saisin? Petri kysyi yllättyneellä äänellä.

- Tiedän, että artistit saa yleensä euron levystä, jos iso talo sen kustantaa. Mut jollakin sunkin pitää elää ja sanomaa levittää, vastasin.

- Mä aion perustaa nuorisojärjestön ja ohjaan osaltani myyntituotot tästä sinne. Se pitää kirjoittaa sinne levyn taakse, että järjestö tulee tunnetuksi. Tää on siunaukseksi ennen kaikkea myös nuorille! intoilin.

Näin tehtiin. Levyn äänitys onnistui loistavasti. Petri oli erilainen artisti kuin muut tuntemani. Lavalla ollessaan hän ei juurikaan kiinnittänyt huomiota yleisöön. Kun hän ylisti ja johti seurakuntaa samaan, hän oli niin keskittynyt Jumalan kohtaamiseen, että ajantaju hävisi – ei ainoastaan häneltä vaan myös kuulijoilta. Kenelläkään ei ollut kiire minnekään. Kaikki halusivat vain olla lähellä Jumalaa. Ja Jumala teki sen, mitä Raamattu lupaa. Lähestyi niitä, jotka lähestyivät häntä. Se ilmapiiri tallentui myös kauniilla tavalla ensimmäiselle äänitteelle, jonka nimeksi tuli ”Maat ja kaupungit”.

Levy julkaistiin joulukuussa Kauhajoella, jossa Mika Talja toimi pastorina. Petrin kanssa soittelimme hengellisiä levyjä myyviä liikkeitä läpi. Päivässä myimme tuhat levyä. Koko 8000 levyn painos oli nopeasti kaupattu, ja rahat tulivat enemmän kuin tarpeeseen.

Samaan saumaan tulivat myös uutiset Raha-automaattiyhdistyksestä. Meille oli myönnetty avustus kolmen vuoden etsivän katutyön projektiin 2001–2004. Ensimmäisen vuoden summa oli 34 000. RAY oli ymmärtänyt hankkeemme arvon, vaikka yhdistyksemme oli vasta perustettu. Sekavasta hakemuksestani huolimatta avustusvalmistelija uskoi kuvaustani työn merkityksestä siinä määrin, että he ottivat riskin rahoittaa työtämme.

- Tällä päästään pitkälle, sanoin Rikulle. - Ei tämä raha riitä kuitenkaan kuin yhden hengen palkkaan, kun on muitakin kuluja.

- Mika, sä tämän idean isä olit. Palkataan sut, ja mä saan kyllä kokin hommista palkkani, Riku ehdotti.

Myös Päivi ymmärsi rahoituksen rajallisuuden. Hänellä oli onneksi oma tukirengas, joten tyhjän päälle hän ei jäänyt. Jatkoimme yhteistyötä, mutta toki toiveissa ollut laajempi yhteinen työ jäi toteutumatta. Joka tapauksessa Päivin meille pyyteettömästi antama alkusysäys oli kullan arvoinen. Tätä nykyä hän toimii mielenterveystyön ammattilaisena.

Asiat lähtivät rullaamaan nopeasti. Jo vuoden sisällä yhdistys oli palkannut itseni lisäksi viisi työntekijää palkkatuella. Se oli helpoin tapa päästä alkuun, kun palkkakulut tulivat työvoimatoimistolta.

Ensimmäiset kaksi vuotta omistauduimme nuorille, joilla oli psyykkisiä vaikeuksia. Oli karua nähdä 16- ja 17-vuotiaita, joiden mielestä elämä oli eletty. Monella oli taustallaan saatananpalvontaa, useita pakkohoitojaksoja ja itsemurhayrityksiä. Pohjimmiltaan he halusivat, että joku huomioi, kuuntelee ja rakastaa heitä, edes hetken. Aloimme järjestää nuorille tukiohjelmia, joihin sisältyi asunto, päivittäinen rytmi sekä opinto- ja työelämäsuunnitelma.

Kaiken ohella minulla oli muutakin mietittävää. En nimittäin enää saanut mielestäni erästä kaunista naista.

SARITA

Sarita on kotoisin Suomen kristillisimmältä – ja myöhemmin myös perussuomalaisimmalta – paikkakunnalta, Kihnioöstä. Parintuhannen asukkaan maalaiskunnassa tuntuu, että kaikki kunnioittavat toisiaan ja rukoilevat. Siellä Sarita kasvoi Sirkku ja Heikki Yli-Hietasen toiseksi vanhimpana tyttärenä, kahden siskon ja kahden veljen kanssa. Heikki oli rekkamies, ja Sirkku enimmäkseen kotona hoitamassa lapsia. Vapaa-ajalla he toimivat aktiivisesti Kihniön Vapaakirkossa ja tekivät kuukausittain avustus- ja lähetysmatkoja Venäjälle.

Saritan elämä oli Jumalaa kunnioittavien vanhempien ohjauksessa hyvin turvallista ja tasapainoista. Päihdekokeiluihin tai minkäänlaisiin irtiottoihin ei ollut tarvetta. Vaikka elämämme alkutaipaleet olivat kuin yö ja päivä, lopputulos oli sama: vakaa halu ja päätös elää Jumalan tahdossa.

Myös Sarita lähti kertomaan uskostaan erilaisten aktioiden merkeissä. Vuonna 1997 nuori neito löysi tiensä Alanya-tiimiimme ja vielä samana vuonna Dream Center -reissulle. Sarita viihtyi matkoilla, joista ei puuttunut toimintaa. Aikoinaan tulitikkumyynnistä saatu ensivaikutelma taisi pitää paikkansa.

Itse en vielä aktioreissujen aikaan kiinnittänyt Saritaan sen enempää huomiota kuin muihinkaan naispuolisiin ystäviini. En ollut enää vuosiin etsinyt itselleni vaimoa. Hengellisissä piireissä miehet ovat usein vähemmistössä ja kokevat siksi myös ”valinnan vaikeutta”.

Kahden vuoden kuluessa huomasin kuitenkin Saritassa harvinaisen piirteen. Hän ei koskaan valittanut tai puhunut kenestäkään mitään pahaa. Ei edes silloin, kun turhautuneena itse aloin moittia jonkun käytöstä tai toimintaa. Voisiko parempaa luonnetta naisella olla? huomasin miettiväni kerta toisensa jälkeen.

Kasvoimme ystävinä, ja Sarita rukoili, että minä löytäisin sopivan vaimon. Hän huomasi, että naisen läsnäolo voisi rauhoittaa minua. Sarita ei kuitenkaan kokenut tai halunnut myöntää, että hän olisi Jumalan suunnittelema kumppani minulle. Vähitellen asia taisi kuitenkin selvitä. Kuulin Saritan rakastuneen minun aitouteeni ja välittävään luonteeseeni. Ensimmäisen kerran tapasin myös Saritan äidin Helsingin Saalemissa erään kokouksen yhteydessä. Erehdyin ensitöikseni luulemaan nuorekasta Sirkkua Saritan isosiskoksi. Ei kai sen parempaa vaikutusta tulevaan anoppiin voisi tehdä. Pian tämän jälkeen aloimme seurustella. Se tiesi myös ensimmäistä matkaani Kihniöön.

Tapaamista ennen mietin, miten Saritan isä suhtautuisi minuun. Mielessäni oli hyvin vastaavanlainen tapaaminen reilu kahdeksan vuotta aikaisemmin. Tuolloin seurustelin erään uskovan naisen kanssa ja tapasin hänen vanhempansa ensimmäistä kertaa. Kuulimme pitkän luennon siitä, ettemme voisi seurustella emmekä varsinkaan edetä suhteessamme, koska minulla oli poika uskoontuloa edeltäneeltä ajalta.

Me emme ottaneet asiaa kuuleviin korviimme, koska Raamatulla he eivät kyenneet sitä perustelemaan. Seurustelimme reilun vuoden, mutta uskoni ei riittänyt viemään naista vihille. Lopullinen varmuus puuttui.

Saritalla luottamusta oli ehkä liikaakin. Hän oli 22 vuotta eikä ollut aiemmin seurustellut kenenkään kanssa. Minä olin 33-vuotias. Lähtökohdat eivät muutenkaan olleet helpot. Olinhan isä ja taustaltani aivan eri maailmasta. Kaikesta huolimatta Sarita halusi esitellä minut vanhemmilleen.

Yllätyksekseni Sirkku ja Heikki ottivat minut vastaan kuin olisimme tunteneet toisemme jo vuosia.

- Me kyllä rukoilemme teidän puolestanne, he sanoivat sydämellisesti hymyillen.

Saritan kotiseurakunta Kihniön Vapaakirkko oli mieleenpainuva paikka. Missään muualla Suomen seurakunnissa en siihen mennessä ollut havainnut sellaista nöyryyttä suhteessa Jumalaan. Pastori Esa Shemeikka kasvatti osaltaan seurakuntalaisista oikealla tavalla nöyriä ja vaatimattomia. Jokaisen kokouksen yhteydessä tarjottiin olkapäätä, mihin purkaa tuntoja, ja mahdollisuutta tulla rukoiltavaksi.

Vaikka seurakunta ei sijainnut kahden tuhannen asukkaan kunnan keskustassa, vaan lähes kymmenen kilometrin päässä keskellä Niskoksen metsää, tulijoita riitti. Seurakunnassa oli noin 120 jäsentä ja suuri lapsi- ja nuorisotyö. Kihniön lastenleirit ovat yksiä Suomen suosituimpia lastenleirejä. Vastuunkantajia niissä ovat vuosikaudet olleet Harri Kankare ja Petri Aittoniemi. Sellaista luovuutta ja moninaisuutta en ole ennen lastenleireillä tavannut. Niihin myös Sarita osallistui pienestä pitäen.

Parin kuukauden päästä seurustelun aloittamisesta kosin Saritaa, Takaisin Elämään ry:n vuosikokouksen jälkeen Koivukylässä. Sarita vastasi myöntävästi. Hän oli ja on aina halunnut tehdä Jumalan tahdon ja elää sen mukaan. Kun hän koki sisäistä rauhaa suhteessamme, hän uskalsi edetä alttarille asti.

Monella tapaa unohtumattomat häät pidettiin 28.7.2001 Pyhän Laurin Kirkossa Vantaalla. Halusin kutsua häihin mahdollisimman paljon ystäviä. Vieraita olikin noin 350 henkeä.

Pääkaupunkiseudulta oli vaikeaa löytää tarpeeksi isoa juhlapaikkaa, mutta lopulta sellainen löytyi Helsinki Pavista Vantaalta. Ikimuistoisena päivänä sain vierelleni oikean ihmisen, johon uskalsin sitoutua. Perustimme yhteisen kodin entiseen poikamiesasuntooni Ilolaan. Sarita jatkoi vielä muutaman kuukauden kätilöopintoja.

Elämä oli saanut jonkinasteisen täyttymyksen. Siihen oli tullut uudenlaista järjestystä ja merkitystä.

- Kenenköhän noi lakanat tuolla narulla on? Ne on ollu siellä koko kesän, Sarita pohti nyökäten kohti taloyhtiön pihalla olevaa pyykkien kuivauspaikkaa.

Tutun näköisiähän ne olivat. Olin unohtanut ne sinne jossain vaiheessa kesää. Nyt oli vaimo näkemässä sen, mitä minä en kaikessa vauhdissani huomannut.

YSTÄVÄN LYÖNNIT

Vuoden 2001 juhannuksena otimme taas tutun tiimin kanssa vastuun ylistyksen järjestämisestä Juhannuskonferenssissa. Teltan ulkopuolella oleva jono venyi jopa kahden tunnin mittaiseksi. Se oli pidempi kuin pizzateltan ja kaikkien muiden telttojen jonot yhteensä. Ihmiset olivat konferenssissa selvästikin hakemassa paitsi sosiaalisia kontakteja myös kontaktia Jumalaan.

Äänitimme uuden levyn. Sen nimeksi tuli ”Kunnia on Herran”*. Tosin tällä kertaa äänitys ei meinannut toteutua lainkaan. Olin nimittäin edellisenä vuonna tehnyt sen virheen, etten ollut kertonut levytyksestä ollenkaan opiston johdolle. Olin ajatellut olevani vastuussa vain oppilaskunnalle, jonka alaisuudessa teltta ensisijaisesti toimi. Opiston johtaja Marko Halttunen ei pitänyt siitä, että teimme juhla-alueella kaupallista toimintaa siitä ilmoittamatta.

- No, mitä sovitaan? kysyin. - Sopiiko kuusi markkaa eli euro levyltä? Juhannuksen jälkeen juteltuamme asiasta Petrin kanssa emme pitäneet oikeudenmukaisena, että ulkopuolinen taho halusi osan tuloista. Me maksoimme äänentoistokaluston vuokran ja äänittäjän palkan. Lisäksi ylistysteltassa kerättiin runsaita kolehteja Isolle Kirjalle. Soitin Halttusen Markolle.

- Me ajateltiin Petrin kanssa, että emme haluaisi maksaa mitään provisiota levyjen myynnistä, sillä kaikki tämä raha käytetään kuitenkin saman asian edistämiseen, evankeliumin levittämiseen. Voisimmeko unohtaa juhannuksen alla tekemämme sopimuksen?

Marko oli hyvällä tuulella, kuten aina.

- Ei teidän tarvitse mitään maksaa. Sovitaan, että asia on tällä selvä, hän lupasi.

Vuonna 2002 saimme käyttöömme 1500 henkeä vetävän teltan. Jonot jatkuivat siitä huolimatta. Opisto alkoi yhä vahvemmin kontrolloida teltan toimintaa. Sisälle tuli huomionauhoja, jottei yleisö olisi ylistyksen aikana käytävillä. Ihmisiä ei myöskään jatkossa saanut pyytää eteen rukoiltavaksi. Itse pidin uusia sääntöjä turvallisuusasioiden liioitteluna. Kaiken lisäksi ne veivät pois joitakin satoja paikkoja teltasta. Järjestyksenvalvonta oli kuitenkin ylin laki alueella. Siitä vastasi Marko Latokangas. Katri Latokangas, Markon vaimo, oli lisäksi opiston edustaja ylistysteltan esimiestiimissä.

Pidin kiinni tiukkaakin tiukemmin torstain, perjantain ja lauantain iltatilaisuuksista. Niiden ohjelmassa en halunnut antaa periksi ja halusin itse niihin juontajaksi – lähinnä siksi, ettei kukaan katkaise kokousta, jos homma alkoi toimia.

---

* Levyjä myytiin kaikki, mitä painettiin, 8000 kappaletta. Samoin myi myös seuraavana vuonna äänitetty kolmaskin Kososen levy ”Kultainen sydän”. Gospelmusiikissa myyntimäärä oli hyvä. Se kertoi paljon Petri Kososen suosiosta tuolloin.

Jonot jatkuivat.

- Ohjelma pitää tehdä sellaiseksi, ettei tule satojen metrien jonoja, Katri vaati.

Oli tammikuu 2006, ja pidimme palaveria tulevan juhannuksen juhlasta. Edellisvuonna oli vain puolet sisään halunneista ihmisistä mahtunut sisään Kososen tilaisuuden aikana ja Petri oli vetänyt sen tuplana.

- Et kai sä kuvittele, että lähtisin tekemään puolivaloilla ohjelmaa vain siksi, että joitain päälliköitä häiritsee jonot? vastasin kärkkäästi. - Eikö Raamattukin opeta, että meidän pitää antaa parastamme Jumalalle? Olen useasti sanonut, että antakaa minulle suurempi teltta, niin ei ole jono-ongelmia.

Katri oli vaikeassa välikädessä. Teltta toimi oppilaskunnan mandaatilla. Hänellä ei ollut siihen suoraan sananvaltaa, mutta toisaalta näytti siltä, että joku opistolta selvästikin halusi saada toimintamme suosiota tasoitettua. Katri yritti karsia ohjelmasuunnitelmasta osan kaikkein karismaattisimmista puhujista.

- Ei me voida kutsua sitä Aili Heinosta, hän esitti.

- Ei me huhupuheiden pohjalta sellaista päätöstä voida tehdä. Entä sitten Timo Närhi, Mika Talja ja Hannu Vaurula? kysyin. Kaikki kolme olivat olleet aika lailla vakiopuhujia ylistysteltassa.

- Hmm, mutisi Katri. Hänellä ei sinänsä vaikuttanut olevan mitään ehdottamiani julistajia vastaan, mutta jotain hän kuitenkin haki.

- Mitä jos tällä kertaa pyydettäisiin vaikka Martti Kallionpää Seinäjoelta ja nuorisopastori Karvialta? hän ehdotti.

- Kyllä Martti on hyvä ja karismaattinen puhuja. Mutta mä haluaisin enemmän karismaattisia puhujia enkä niinkään nuorisotyöntekijöitä. Niitä ihmiset tulee kuuntelemaan, ja Petriä tietty, panin vastaan.

Ajattelin, että nyt karismaattisuutta yritettiin laittaa laatikkoon – etenkin, kun teltassa oli alettu pitää yhä enemmän erilaisia teematilaisuuksia.

- Katri, se on kuule niin, että mä en tee kompromissia tässä. Ei me voida tehdä kevennettyä ohjelmaa. Petri Kososen pitää ehdottomasti olla mukana, samoin karismaattisten puhujien. Lisäksi yksikään esittävä bändi ei voi tulla esiintymään sinne, jos niillä ei ole Hengen voitelua, tykitin. Kun lisäsin vielä painetta, Katri loukkaantui minuun. Välillemme kas-voi luottamuspula, ja se kostautui joulukuussa 2007.

Sain tekstiviestin, joka meni suurin piirtein näin:

”Hei, Mika, ja rauhaa! Olemme tehneet hyvää yhteistyötä sinun kanssasi ylistysteltan puitteissa jo monta vuotta. Olemme kuitenkin tulleet siihen tulokseen, että ensi vuonna emme tarvitse sinun apujasi ylistysteltan esimiehenä. Kaikkea hyvää ja Jumalan siunausta sinulle, Mika! Terveisin Marko Halttunen.”

Olin järkyttynyt. Kaikesta huolimatta mitään tällaista en ollut osannut odottaa. Miten he kehtasivat? Eivät edes soittaneet. Tekstiviestillä irtisanoivat minut tehtävästä, johon olin antanut koko sydämeni ja jota olin tehnyt vapaaehtoisesti yksitoista vuotta. Hylätyksi ja petetyksi tulemisen tunteet vyöryivät ylitseni. Eivät he voineet olla tosissaan!

Soitin Ison Kirjan hallituksen silloiselle puheenjohtajalle Jarmo Makkoselle.

- Eikö tästä asiasta voisi keskustella? Miksi erotitte minut tehtävästä? tiedustelin.

- En minä tähän ota kantaa, puheenjohtaja tuumi. - Meillä on puheenjohtaja juuri vaihtumassa. Soita Petteri Arasalolle. Hän on seuraajani.

Laskin puhelimen pöydälle ja tiesin, ettei enää auttaisi mikään. Asiat oli sisäpiirissä sovittu.

Vaikka tunsin Petterin hyvin opiskeluajoista lähtien, hän noudatti protokollaa eikä puuttunut asiaan.

Haastoin Marko Halttusta vielä viimeisen kerran.

- Tämä on Jumalan minulle antama tehtävä. Haluan järjestää konferenssissa tilaisuuksia, jossa ihmiset kohtaavat Jumalaa, sanoin. - Tässä ei mene montaa vuotta, kun ylistysteltan luonne muuttuu sellaiseksi, että karismaattisuudesta häviää loputkin ja teltta menettää merkityksensä.

- Mika, päätös on tehty, Marko pysyi järkähtämättömänä. Pettyneenä kävin oman painini. Tiesin, etten ollut tehnyt mitään sellaista, josta olisin ansainnut potkut. Katkeroituako lopullisesti vai an- taako anteeksi? Miten antaisin anteeksi, kun teki mieli kostaa? Vanhat katupojan tunteet nousivat pintaan yhä uudelleen ja uudelleen. Vähiten kaikesta halusin pyytää anteeksi mitään omalta puoleltani.

Minulla meni useampi viikko, ennen kuin pahin vyöry meni ohitse. Ymmärsin, että Marko haki seesteisyyttä. Vähitellen aloin muistaa, että kyse oli Jumalan työstä ja sitä tehtäisiin – jos tehtäisiin – hänen ehdoillaan. Niihin ehtoihin ei katkeruus sopinut.

Eräänä päivänä tein sen, minkä sisälläni koin oikeaksi. Kyyneleet valuivat pitkin poskia, kun kirjoitin sähköpostin Marko Halttuselle ja opiston rehtorille Pasi Parkkilalle. Pyysin anteeksi omaa käyttäytymistäni ja asennettani. Olin ollut epäkunnioittava, ja tunnustin sen. Sanoin, että jätän asian tähän ja omalta puoleltani kaikki on sovittu ja anteeksi annettu. Toivoin heille Jumalan ohjausta työssään. Tiesin vuosien kokemuksesta, että Marko ja Pasi tekivät vilpittömästi koko sydämestään työtä opiston, oppilaiden ja konferenssin eteen.

Kun klikkasin viestin menemään, suunnaton rauha valtasi mieleni. Jumala nosti minut asian yläpuolelle. Tapahtui se, mikä oli tuntunut mahdottomalta. Annoin anteeksi.

Sain myöhemmin vastaukset Pasilta ja Markolta. He sanoivat antavansa minulle anteeksi. Kun luin viestejä, tiesin olevani muuttunut mies. En ollut suuttunut enkä katkera. Olin vapaa.

Ikävä kyllä Markolle sanomani tosiasia osui oikeaan. Pian teltan nimeksi tuli ”Opiston ja oppilaskunnan ylistys- ja teemateltta”. Ohjelmiston valtasivat yhä suuremmassa määrin erilaiset asiaohjelmat. Oli avioliitto- ja keskustelutilaisuuksia aina swahilin ja kiinankielisiin jumalanpalveluksiin asti. Jumalan voimaa purkitettiin pala palalta. Vuonna 2016 huomasin konferenssissa syöväni paellaruokaa teltassa, joka oli entinen ylistysteltta.

Hylkäämiskokemusten kautta itselleni on valjennut, että emme ole töissä ihmisille Jumalan hyväksi vaan Jumalan käytössä ihmisten hyväksi. Tällöin jopa lähimpien ystävien kautta tulleet koetukset ovat mahdollisuus kasvaa ihmisenä ja uskovana.

12. NUORTEN EHDOILLA – ERITYISNUORISOTYÖN ITKUT JA ILOT

Laiha nuori mies mustissa vaatteissa käveli autoni luokse. Pystyin vain kuvittelemaan hänen tunteitaan. Takana oli pari vuotta vankilassa. Kädessä oli pari kauppakassia ja siinä samalla koko omaisuus. Nyt alkaisi vapaus.

- Nikke, hyvä, että päätit hakeutua tukiohjelmaamme, rohkaisin kaveria, kun liityimme Lahdentielle ja lähdimme Keravalta kohti Vantaata. - Tänään hankitaan sulle kämppä ja laitetaan vähän muitakin asioita kuntoon.

Nikke pälyili kulmiensa alta. Vapaus oli selvästi laittanut ajatukset juoksemaan. Olimme jo tätä päivää ennen tavanneet kaksi kertaa. Ventovieraita emme siis olleet. Nikke oli siirtynyt päihteettömälle osastolle lähes vuosi ennen vapautumistaan ja oli lisäksi osallistunut vankilassa muun muassa vihanhallintakurssille. Nyt opit pitäisi laittaa käytäntöön. Ennen kaikkea pitäisi rakentaa välillemme luottamus, jota ilman ei ketään tueta irti vanhoista elämäntavoista.

Valtatien laajat tienpientareet vaihtuvat lähiön kerrostaloihin, ja Nikke katseli skarpin oloisena ikkunasta. Hän ei ollut koskaan käynyt Koivukylässä. Tästä tulisi hänen uusi kotinsa, niin hän oli päättänyt. Nikke ei halunnut palata vanhaan kotikaupunkiinsa ja oli siksi hakeutunut meidän asiakkaaksemme.

- Täällä ei vanhat kaverit ole ensimmäisenä vetämässä sua takaisin radalle, sanoin. - Mutta jos et oo valpas, uudet houkutukset tekee saman, mitä Kuopiossa. Me autetaan sua, ja sä pärjäät täällä, usko pois.

Kaveri nyökkäsi terhakkaasti. Hänellä oli selvästikin motivaatio kohdallaan. Pian sitä kuitenkin koeteltaisiin.

Hyvin pian perustamisensa jälkeen vuonna 2000 Takaisin Elämään ry alkoi järjestää tukiohjelmia vankilasta ja katkaisuhoidosta siviiliin palaaville nuorille. Keravan nuorisovankilasta vapautui viisisataa nuorta vuodessa. Nuorista rikoksentekijöistä jopa 80-90 prosenttia uusi vankeustuomionsa. Nuoren omat valinnat johtivat rikoskierteeseen, mutta altistavia tekijöitä oli monia. Hyvin monella ei ollut asuntoa, johon palata. Jos nuori joutui vankilasta päästyään asettumaan vanhojen rikoskaveriensa nurkkiin, se merkitsi lähes varmaa paluuta päihde- ja rikoskierteeseen.

- Parissa tunnissa on samassa tilassa, missä vankilaan mennessään, kuvasi yksi asiakkaistamme.

Vaihtoehdon tarjoajista oli huutava pula. Vankilatyöntekijän mukaan esimerkiksi vuonna 2002 vain kolme Keravalta asunnottomana vapautuvaa vankia sai oman tukiasunnon – ja kaksi heistä oli Takaisin Elämään ry:n asiakkaita. Nykyään tilanne on parempi. Kunnat ovat heränneet kantamaan vastuuta.

Ensimmäisen päivän aikana kalustimme Niken kanssa hänen uuden asuntonsa, ainakin pääpiirteittäin. Huonekaluja löytyi yhdistyksen varastolta, ja loput hankittiin sossusta saadun toimeentulotuen turvin Ikeasta. Pian koti oli kuin kenellä tahansa saman kovan rahan taloyhtiön asukkaalla, kaunis ja siisti. Seuraavana päivänä tehtiin loppuun asumiseen liittyvät paperityöt ja koottiin tieto tahoista, joiden kanssa piti laittaa asiat kuntoon: ulosottovirasto, lääkäripalvelut, vertaistukiryhmä ja monet muut. Lisäksi solmittiin sopimus siitä, että Nikke olisi valmis viikoittaiseen huumeseulaan eikä asuntoon saisi tuoda ketään kavereita, alkoholista puhumattakaan.

Asunto oli vain puite. Sen päälle rakennettiin tukiohjelma. Alusta alkaen panostimme luottamuksen syntymiseen. Jo ensikosketus kertoi hyvin paljon siitä, millaisen suhteen työntekijä ja asiakas saisivat ajan kanssa muodostumaan. Asiakkaan ei ole helppoa avata itseään kenellekään, vielä vähemmän jatkuvasti vaihtuville ihmisille.

Pikkuhiljaa luottamuksen kasvaessa pystyimme käsittelemään yhä vaikeampia asioita. Työntekijänä piti olla samaan aikaan isä, isoveli ja valmentaja. Taho, joka ei ole viranomainen, mutta joka odottaa tuloksia ja pelisääntöjen noudattamista. Se on rajojen ja rakkauden yhdistämistä.

Tasapainon löytyessä yhdistelmä oli hyvinkin tuloksellinen.

Niken vanha elämä oli täynnä vuosia jatkuneita päihdeongelmia, rikoksia ja rikkinäisiä ihmissuhteita. Matka siihen, että douppaamisen himo katoaisi, tulisi olemaan pitkä. Nikke oli motivoitunut. Hän päästi tuntemattomat, täysin uudet ihmiset, osaksi elämäänsä kirjoittamaan uutta tarinaa itsestään.

Vanhat pakokeinot houkuttavat lähes jokaista kuiville pääsevää vuosia, vaikka niihin ei turvautuisikaan. Kipeintä on oma ahdistus hetkinä, jolloin on yksin ja vanhat muistot repivät sielua palasiksi ja vaativat palaamaan takaisin pimeyteen. Ensimmäiset kuukaudet ovat kriittisimmät. Vapauden huuma ja muistot johtavat noin puolella vapatuvista retkahdukseen ensimmäisen kolmen kuukauden aikana. Nikke ei kuulunut niihin. Hän osallistui kärsivällisesti kaikkiin toimiin, joita järjestettiin aamusta iltaan. Tärkeitä olivat myös uudet päihteettömät ystävät, joita vapaa-aikana löytyi seurakunnista.

Jo puolen vuoden päästä halu opiskella ammattiin oli kypsynyt, ja ammattikoulu alkoi. Nikke halusi puutarhuriksi. Vuoden ajan kaikki meni oikeaan suuntaan. Sitten tuli lankeemus. Ensin yksi, kohta toinen. Ei sen pitänyt olla erityisen vakavaa, alkoholia kummempaa. Eräänä lauantaipäivänä pahin kuitenkin tapahtui. Nikke tapettiin. Toinen hänen kaltaisensa oli mitättömän riidan päätteeksi tarttunut teräaseeseen.

Hautajaisissa oli kylmä sisältä, vaikka aurinko paistoi kirkkaasti. Miksi niin nuorena? Miksi nyt, kun kaikki näytti onnistuvan? Kysymyksiin eivät saaneet vastausta sen enempää omaiset kuin minäkään. Lohtua toi se, että Nikke oli tehnyt uskonratkaisunsa noin puoli vuotta aiemmin.

Niken tarina on vain yksi monesta, mutta silti se on meille liian tavallinen.* Osa päättyy traagisesti, osa hyvin – ja osa uskomattoman hyvin. Ei elämä ole peliä. Se on valintoja – minun ja muiden. Jotta heikot eivät sortuisi, heitä on tuettava viimeiseen saakka. Yksikään kuolema ei ole turha. Sen pitäisi viestiä meille ympärillä oleville, että vielä on työtä. Vielä on toivoa. Voimme tehdä enemmän. Kunhan teemme sen oikeaan aikaan ja kohdistamme resurssit oikein.

Niken asunto vapautui useiden viikkojen tutkintojen jälkeen. Tyhjensimme sen valmiiksi uudelle nuorelle – tarinalle, johon me olimme valmiita kirjoittamaan osamme.

---

* Kohtasimme työssämme useita nuorten kuolemantapauksia. Asiakkaiden yksityisyyden suojan vuoksi heidän todellisia tarinoitaan ei kerrota ilman lupaa. Niken tarina ja nimi on muutettu.

Ehkä se tarina kuului esimerkiksi Markolle. Hänkin tuli meille suoraan Keravalta saman päätöksen kera, että ei haluaisi olla enää yksi menetetty elämä. Marko oli reilu parikymppinen romaaninuori, jonka huumeiden käyttö ja sitä seuraava rikollisuus olivat jo useasti johtaneet telkien taa. Nyt siihen tulisi muutos. Mutta hänenkin mielessään raksutti, miten kovalevyn pyörimissuuntaa voisi muuttaa.

Vapautumisen jälkeen asiat etenivät perustyön osalta, kuten oli suunniteltu. Raskautta toivat silti toistuva henkinen paha olo ja ahdistus, jotka eivät ottaneet väistyäkseen – ei kuukaudessa, kahdessa tai kolmessakaan. Sitten lähdimme asiakkaiden kanssa laskettelumatkalle Himokselle.

Jyväskylästä löytyi majoituspaikaksi Matti Natrin päiväkeskus torin laidalta. Illalla kitara ja hengelliset laulut täyttivät tilan. Viisi vantaalaista kohtasivat toiset viisi jyväskyläläistä nuorta aikuista. Luottamusta löytyi, ja illalla Markon puolesta rukoiltiin. Tapahtui ihme, uskoontulo. Henkinen vapaus ja ilo täytti miehen.

Marko pääsi pysyvästi eroon entisestä elämästään ja perusti perheen. Vielä vuosien päästä on puhelimeni aina silloin tällöin pirahtanut. Uusi elämä kantaa vieläkin. Nämä ovat hetkiä, jotka muistuttavat, ettei vankeja tule unohtaa. Kaikki elämä on arvokasta. Kenenkään ohitse ei pidä kulkea. Emme voi tietää, millainen tarina kenestäkin vielä syntyy.

* * *

Yhdistyksen työ kehittyi nopeasti perustamisesta alkaen. Vuosien 2002 ja 2003 vaihteessa saimme tiimiimme mukaan Tarja Koivumäen, jonka vahvalla ammattitaidolla asiakastyö hyppäsi roiman askeleen eteenpäin. Ennen Tarjaa työntekijät olivat lähinnä kokemusasiantuntijoita ja vain joku harva oli perusterveydenhoitoalan ammattilainen. Tarja auttoi minua kasvamaan tehtävääni ja huomioimaan ammatillista näkökulmaa paremmin. Ammatillisuus avasi ovia tukiohjelmien myyntiin aivan toisella tasolla, mikä taas mahdollisti useamman henkilön palkkaamisen.

Työn tarpeet olivat suuret, ja hyvin pian aloimme miettiä, miten tavoittaa enemmän nuoria. Huomasimme, että Järvenpään entisen naisten avovankilan vankilakiinteistöt olivat olleet tyhjillään jo vuodesta 1999. Kaavailimme, että siinä olisivat täydelliset tilat suomalaiselle ”Dream Centerille”. Nuoret saisivat hyvän luonnonläheisen ympäristön päästä kiinni elämään.

Kiinteistöt omisti valtion kiinteistösijoitusyhtiö Kapiteeli Oyj. Kahden vuoden ajan kävin ehdottamassa eri viranomaistahoille, että tilat otettaisiin järjestövetoisen avokuntoutusohjelman käyttöön.

Yhteistyökumppaneilta löytyi innostusta. Keravan vankilan johtaja Kirsti Nieminen näki vapautuvien vankien tukiohjelmatarpeen selkeästi. Niitä ei järjestänyt tuolloin juuri kukaan. Keravan vankila lupautui hankkeen yhteistyökumppaniksi, jos se vain saataisiin käyntiin. Samoin tekivät myös Kriminaalihuollon tukisäätiö KRITS, Rikosseuraamuslaitoksen WOP-kuntoutus sekä oikeusministeriön liikkeelle laittama YRE-hanke.

Kaikista tapaamisista huolimatta hankkeelle ei kuitenkaan löytynyt rahoittajaa. Päätin, että asia pitäisi mennä selittämään korkeimman tason päättäjille. Kesäkuun 11. päivänä vuonna 2003 vierailimme Koivumäen Tarjan kanssa eduskunnassa. Tapaamiset oli sovittu pääministeri Anneli Jäätteenmäen, oikeusministeri Johannes Koskisen sekä kristillisdemokraattisen puolueen kansanedustajien Päivi Räsäsen ja Sari Essayahin kanssa.

Kristilliset olivat tuolloin oppositiossa, eikä heillä ollut siksi juuri muuta annettavaa kuin myönteinen suhtautuminen. Jäätteenmäki kuunteli kohteliaasti viitisen minuuttia ja joi kahvinsa, mutta ei kommentoinut esittämiämme asioita millään tavalla. Suomen ensimmäisellä naispääministerillä taisi olla muuta mietittävää, sillä kaksi viikkoa myöhemmin hän joutui eroamaan Irakin sotaa koskevien salaiseksi luokiteltujen asiakirjatietovuotojen johdosta. Oikeusministeri Koskinen tarkasteli ja kommentoi keskustelujen aikana esittämäämme hanketta.

En vielä silloin tiennyt, että vain pari kuukautta aiemmin vaalikentällä sovitut tapaamiset ja puheet olivat vain osa eduskuntapeliä. Kenelläkään ei ollut aikomustakaan tehdä mitään asian hyväksi. Täyttä teatteria alusta loppuun.

Aikanaan Kapiteeli myi vankilarakennukset rakennusmaineen rakennusyritykselle alle miljoonalla. Unelma Dream Centeristä oli sillä kertaa kuopattu.

Toinen lobbauskertani eduskunnan suuntaan tapahtui kesäkuussa 2004. Tanja Karpela oli kulttuuriministerinä kirjoittanut jäsenlehteemme nuoruuden haasteista ja lähimmäisen rakastamisen tarpeesta. Päätin, että lehdessä olleet muut kertomukset vankilatyöstä ja Liettuan romanikylästä oli saatava päättäjien tietoon.

- Minut pyydettiin ajamaan tänne. Täällä kuulemma joku ottaa vastaan pahvilaatikon, jossa on postia kansanedustajille, sanoin ovipuhelimeen eduskunnan takana olevalla portilla.

Ovi avattiin, ja kaarsin autoni puhemiehen aukiolle. Vedin nahkatakin päälleni, nappasin pahvilaatikon kainalooni ja etsin sisäänkäyntiä taloon. Takaovesta lappasi porukkaa ulos, sillä täysistunto oli nähtävästi juuri päättynyt. Astuin avatusta ovesta sisään ja aloin etsiä paikkaa, minne aarteeni luovuttaisin.

Eksyin kuitenkin suureen taloon ja aina valiokuntahuoneiden käytäville saakka. Ohjeiden jälkeen löysin vihdoin itseni pääoven vahtimestaritiskin luota.

- Tässä on nämä uutislehdet kansanedustajille jaettavaksi, josta puhelimessa sovittiin, sanoin asetellessani laatikkoa tiskille.

- Miten te tänne sisälle olette päässeet? tuli suora vastakysymys.

Kerrottuani reittini vahtimestari kehotti ottamaan laatikon kainaloon ja menemään takaisin auton luokse ja viemään lehdet toisen talon takana olevalle postiasemalle.

Matkalla onnistuin taas eksymään. Löysin itseni katselemasta istuntosalia ja puhemiehen istuinta. Hetken mietiskelin siinä, miten nämä kaverit saisi kiinnostumaan vapautuvista vangeista, nuorisotyöstä puhumattakaan. En kuitenkaan tohtinut jakaa lehtisiä istuntosalin pöydille, vaikka tällöin viestini olisi varmasti huomattu paremmin. Olisi kannattanut. Nykytiedon valossa siitä olisi ollut vaikea mieltänsä pahoittaa.

Laatikko löysi postiasemalle. Minä jäin odottamaan yhteydenottoja, joita ei koskaan kuulunut.

TOIMINNANJOHTAJAN SAAPPAISSA

Jo vuonna 2003 saimme RAY:lta tukihenkilötyön lisäksi rahoituksen myös toiseen projektiin. Minna Oikarisen johdolla starttasi Ystäväsilta-toiminta Helsingin Rastilassa. Tavoitteena oli järjestää somalialaisille ja kantasuomalaisille naisille ja lapsille yhteinen ”olohuone”. Toiminta oli välitön menestys. Jo ensimmäisen kokonaisen toimintakuukauden aikana käyntejä kirjattiin päälle neljäsataa. Moni somaliäiti ei osannut juurikaan suomea useasta maassaolovuodesta huolimatta. Tiloissa pidettiin säännölliset suomen oppitunnit, joissa monen kävijän kielitaito parani tuntuvasti.

Jo saman vuoden aikana valmistelimme Helsingin ”valloitusta” myös nuorisopuolella. Avasimme kontaktipisteen Kallion Kinaporinkadulle. Avajaispäivänä paikalle tuli myös tien vastapäätä olevasta talosta Kriminaalihuollon tukisäätiön, KRITSin, johtoa.

- Haluamme tavoittaa Kallion ja Kurvin huumeidenkäyttäjät ja lisäksi tukea vankilasta vapautuvia, kerroin heille innoissani.

Työmme tuotti tulosta. Kinaporin Paalupaikasta tuli pian tunnettu kontaktipiste apua tarvitseville. Teimme huhtikuussa hakemuksen RAY:lle saadaksemme hankkeellemme rahoituksen. Pyysin lausuntoja eri yhteistyökumppaneilta, mutta suurimmilta toimijoilta ei niitä juuri herunut. Joulukuussa saimme kielteisen päätöksen hakemukseemme. RAY ei nähnyt etsivän työn projektille tarvetta kyseisellä alueella, ainakaan pienen järjestön toteuttamana.

Pian selvisi, että RAY myönsi rahoituksen korttelin toiselle puolelle, Hämeentie 62:een, aivan vastaavaan työhön. Kyseisen kiinteistön omisti aikoinaan Sininauhasäätiö, joka on Sininauhaliiton hallinnoima säätiö, ja työtä tiloissa alkoi tehdä KRITS. Tiedusteltuani asiaa kävi ilmi, että hakemuksien arviointiryhmän yhtenä jäsenenä oli ollut KRITSin johtaja. Vähitellen selvisi sekin, että KRITSin taustayhteisöinä olivat useat merkittävät toimijat oikeusministeriöstä lähtien aina Suomen Kuntaliittoon, Kirkkohallitukseen, Sininauhaliittoon ja A-klinikkasäätiöön asti. Siinä huomasi, että pieni järjestö, jolla ei ollut puolestapuhujia, joutui välillä tekemään moninkertaisen työn rahoituksensa eteen.

Kaikki suuret toimijat eivät kuitenkaan nähneet meitä pelkkänä rikkana rokassa tai kilpailijana. Sininauhasäätiön silloinen pitkäaikainen toimitusjohtaja Jorma Soini näki kaikissa pienissä toimijoissa potentiaalia. Jorma vuokrasi meille edullisesti säätiön omistamia tukiasuntoja. Pidemmän päälle Jorma ei kuitenkaan halunnut painia nuorten asiakkaidemme aiheuttamien häiriöiden parissa, ja yhteistyö päättyi. Muuta tukea hän ei kuitenkaan koskaan lopettanut, vaan kannusti menemään aina pidemmälle niiden auttamisessa, jotka olivat pudonneet ohi kaikkien turvaverkkojen.

Juuri sitä halusinkin tehdä. Järjestöyön pitkäjänteisen kehittämisen kannalta ongelma oli vain se, että RAY:n, eli nykyisen STEA:n, avustuspolitiikka painottui ja painottuu projektien rahoittamiseen. Vain valtakunnalliset suuret toimijat pääsevät pysyvän perustyön avustuksen piiriin. Järjestöiltä edellytetään, että rahoituksella luodaan aina jokin uusi toimintamalli tai tulos. Hyvätkin uudet käytännöt hautautuvat kuitenkin projektien päätyttyä, koska jatkorahaa ei myönnetä. Läpi vuosien jatkuvaan toimintaan on vaikea saada rahaa, vaikka pitkäjänteisyys kasvattaisi tulosta merkittävästi.

Avustuspolitiikan tavoitteena on periaatteessa parantaa yhteiskunnan kaikkein heikoimmassa asemassa olevien elämää. Rahoitus on kuitenkin sidottu hyvin voimakkaasti ennalta määrättyihin painopisteisiin. Järjestöt eivät välttämättä reagoi tähän, kuten kansalaistoiminnan tulisi. Sen sijaan ne hakevat avustusta toimintaan, johon sitä saa, eivätkä siihen, jossa näkevät toimintakenttänsä suurimman tarpeen. Jos järjestöjen toimintaa ohjaa rahoitus, se tappaa – jos ei järjestökentän luovuutta, niin vähintäänkin intohimon tehdä sitä, mihin suuntaan sydän eniten sykkii. Toiminnanjohtajana kipein ongelmani järjestötyön vuosina oli tasapainoilu sen välillä, että teemmekö, mitä ensisijaisesti haluamme, vai teemmekö sitä, mihin saamme rahoituksen.

Erään kerran vedin RAY:n päätöksestä herneen nenään oikein kunnolla. Olimme useana vuonna hakeneet investointiavustusta hankkiaksemme yhdistykselle tukiasuntoja. Vuokra-asuntojen kanssa toimiminen oli kallista. Kun vuoden 2006 avustushaun päätökset tulivat – kielteisinä – olin ylhäällä saman tien.

- Nyt ostan ne kämpät vaikka itse! päätin.

Menin printtaamaan tietokoneelta lappuja, joissa ilmoitin etsiväni alueelta asuntoja. ”Myyjänä säästät välityspalkkion, jos myyt suoraan minulle”, oli pääviestini. Sami ja Tomi jakoivat laput kylän rappukäytäviin. Pian alkoi puhelin soida. Hain lisää panttikirjoja taloon lainaa varten ja ostin saman tien viisi asuntoa.

Heräteostosten jälkeen valkeni tietenkin se tosiasia, ettei olisi näyttänyt hyvältä vuokrata asuntoja johtamani järjestön tukiohjelma-asiakkaille. Hyötykäyttöön asunnot tulivat siitä huolimatta. Vuokrasin niitä nuorille, jotka eivät yrityksistä ja tarpeesta huolimatta saaneet kaupungilta maksusitoumusta yhdistyksen tukiohjelmaan. Toisilla vuokralaisilla olivat taas luottotiedot tai muu asia elämässä niin sekaisin, etteivät he saaneet asuntoa muualta.

Itse totesin ajan kanssa saman kuin Jorma Soini. Asuntojen jatkuvassa valvonnassa ja remontoinnissa oli suuri työ. Vähitellen luovuin niistä kaikista yhtä lukuun ottamatta.

Järjestöjohtajan onni ovat vuorostaan luotettavat työntekijät. Noin viisi vuotta toimittuamme palkkasimme projektipäälliköksi Juha Lehtosen. Hänen vetämänään avasimme toimipisteen Riihimäelle, jossa yhteistyössä Riihimäen Katulähetyksen kanssa nuoria tuettiin takaisin elämään, kuten Vantaalla.

Parisen vuotta sen jälkeen, vuonna 2007, vankilasta vapautuvia tukevaan työhön palkattiin Nina Havia. Hänen johdollaan ja ammattitaidollaan vankien kanssa tehtiin työtä muun muassa Jokelan vankilan sisällä. Hänen ja Juhan myötä yhdistyksen työ viimein vakiintui. Talous oli vahva, ja tuloksia tuli. Useat – niin kutsutut toivottomat – saivat elämänsä oikeille raiteille tukiohjelmien ja -toimintojen avulla.

Juhan ja Ninan kaltaisia ammattilaisia on vaikea saada palkattua. Tosiammattilaiset ovat hyvin työllistettyjä. Heitä ei saa mukaan rahalla tai muilla verukkeilla, vaan sillä, että heidän oma sydämensä syttyy työlle ja sen tavoitteille. Sen vuorostaan nuoret huomaavat.

Oma kalenterini oli aina täysi aamusta iltaan. Se ei ollut paras mahdollinen yhtälö perheelliselle. Sitten erään kerran menimme koko työyhteisön kanssa vierailemaan Raumalle tutustumaan täkäläiseen päihdetyöhön. Yhdessä vaiheessa Rauman seudun Katulähetyksen toiminnanjohtaja Ulla-Maija Nikula veti minut erilleen.

- Tulepa, Mika, tänne huoneeseeni, niin näytän sinulle, miten tämä homma toimii, hän sanoi.

Muiden jatkaessa kierrosta jäin seisomaan toimistopöydän viereen vastapäätä Ullaa.

- Miten ihmeessä sun pöytä on näin tyhjä? äkkäsin heti kysyä.

Ulla näytti, että työt olivat järjestyksessä kansioissa kaappien ovien takana eikä keskeneräisiä kerrytetty pöydille.

- Asiat hoidetaan loppuun saakka aina yksi kerrallaan, Ulla ohjeisti. Suurimman vaikutuksen teki kuitenkin Ullan kalenteri.

- Mika. Sun pitää tehdä näin kuin minä. Jätä joka viikko paljon tyhjää tilaa päivälle tai kahdelle, niin et polta itseäsi loppuun. Sitten näiden vapaiden tuntien kohdalla voit tehdä niitä luovia asioita, joita tulee työssä aina eteen, Ulla kertoi tyytyväisenä oivalluksestaan.

Ulla oli oikeassa. Ei ollut mitään järkeä täyttää jokaisen päivän jokaista tuntia eri tehtävillä. Se vain lisäsi stressiä, eivätkä työt koskaan stressaamalla vähentyneet, päinvastoin. Luovuuskin jäi vähemmälle.

Ullan tapaamisesta lähtien aloin toimia toisin. Huomasin, että työhön palasi ilo ainaisen väsymyksen sijaan. Suorittamalla ei maailmaa pelasteta ja kiirehtivä jalka astuu harhaan, opettelin uutta periaatettani. Tätä ohjetta olen yrittänyt säilyttää, mutta joskus aika huonolla menestyksellä, jos kalenteria katsoo.

LÄMPÖ JA LEIPÄ

Kaiken ohella pääsin auttamaan myös monia lapsuuden kavereitani. Yksi heistä oli Poke, johon törmäsin häneen eräänä aurinkoisena kesälauantaina kävellessäni Korson keskustassa.

- Ilari. Hieno nähdä sua! Mulla on ollut ikävä sua, ihan oikeesti, Poke aloitti purkamaan tunteitaan ja oli selvästi liikuttunut.

Hän kietoi suuret kätensä ympärilleni ja halasi pitkään. Poke oli suuresta koostaan huolimatta nuorena lahjakas jääkiekkoilija, mutta oli vaihtanut lajin kylän tapojen mukaiseen rillutteluun. Nyt Poke oli jo joitain vuosia dokannut enemmän kuin laki sallii. Olin sen kuullut, mutta emme olleet tavanneet pitkään aikaan.

- Missä sun kengät on? kysyin kaverilta osoittaen samalla hänen varpaitaan, jotka paistoivat ulos kengänkärjistä.

- Mulla ei ole muita. Tule. Mä näytän, missä mun mestat on, Poke sanoi ja alkoi kävellä S-kaupan kohdalta radan suuntaisesti pohjoiseen päin.

Sadan metrin päästä oli pieni metsikkö, jossa oli autonromu roskien ympäröimänä.

- Tässäkö sä muka asut? kysyin hämmästyneenä.

- Tässä mä oon asunut koko kesän. Ei mulla oo muuta paikkaa. Välillä mä saan asua jonkun kaverin luona, mutta pääosin mä oon asunut kadulla. Mulla on mennyt vähän lujaa viime ajat, Poke tunnusti, samalla katsoen minua vähän kuin anteeksi pyytäen.

Auto oli hylätty romu. Sisällä oli jotain epämääräistä roinaa ja täkin näköinen riepu. Saman tien tiesin, mitä tekisin.

- Mikä sun kengän numero on? Mä haen sulle nyt kengät.

Käskin Pokeen odottaa ja lähdin takaisin autolleni. Hetken haeskelun jälkeen löysin kaupasta koon 47 mustat kävelykengät ja palasin takaisin. Poke vaihtoi uudet tossut heti jalkaan, mutta minä katselin vielä hänen nukkumapaikkaansa.

- Jos mä hommaan sulle kämpän, lupaatko Poke yhden jutun? kysyin.

- Mitä vaan Ilari. Mä en jaksa enää tällaista menoa, hän sanoi nöyränä ja elämäntilanteeseensa kyllästyneenä miehenä.

- Mä hommaan sulle kämpän muutaman päivän sisällä, mutta sä et saa viedä sinne ketään sun ryyppykavereitasi. Muuten ne hommaa sulle häädön, ja mä joudun heittää sut pihalle. Tajuuk sä, Poke? Tässä on mun numero. Soita tiistaina ja tiedän enemmän.

Poke kiitteli aikansa, ja minä vakuutin, että kavereita ei jätetä ja yhdessä tästä vielä noustaan. Poke muutti viikon päästä Tikkurilan keskustassa sijainneeseen pieneen kaksioon. Hän asui siinä kolmisen vuotta, kunnes muuan Arja pelasti Poken pois vanhasta lähiöstään väljemmille vesille.

- Miten sä hoiditkaan sen asumisen niin hyvin, ettei susta tullut kertaakaan yhtään huomatusta? Se asunnon omistaja kehui sua kovasti. Maksoit vuokratkin ajallaan, tiedustelin uteliaana Pokelta erään kerran.

- Mä halusin pitää sanani sulle. Mä en päästänyt ketään juoppokavereita sinne. Enkä mä mennyt sinne itsekkään, kun olin päissäni. Nukuin silloin muualla, etten vahingossakaan mokaa sitä, Poke sanoi ja kiitti luottamuksesta.

Poken tarina on vain yksi monesta, jollaisia asunnottomilla on. Olen kohdannut, jos en satoja, niin tusinoittain henkilöitä, joiden suhtautuminen omaan kotiin vaihtelee suuresti. Jos päihteiden käyttö saa nuorena sijaa, arvostus omaan kotiin kutistuu tai häviää kokonaan. Olen itsekin nuorena ollut osallisena aiheuttamassa useiden kavereideni häätöjä. Ei ymmärretä, että sillä elämän menolla kaikki hyvä katoaa hetkenä minä hyvänsä. Häädön jälkeen uuden asunnon saanti on usein ongelmallista, ja tie voi johtaa samaan jamaan, jossa Poke eli pitkään.

Sitten olen tavannut henkilöitä, jotka talvipakkasella asuvat mieluummin kadulla kuin asunnossa. Tällöin syynä ovat sen verran vaikeat mielenterveysongelmat, ettei siinä järjestötoimijat voi juurikaan auttaa. Yhteiskunnan turvaverkko on revennyt useiden osalta laitoshoitopaikkojen vähettyä.

Tarinasta riippumatta jokainen tarvitsee mahdollisuuden omaan kotiin. Ja tarvitsee toisen ja kolmannenkin mahdollisuuden.

* * *

Takaisin Elämään ry:n ensimmäisestä vuodesta lähtien aloimme jakaa kaupasta saamiamme elintarvikkeita Koivukylässä. Pelkästään toimiston kanssa saman kadun varrella asui 700 opiskelijaa, ja alueella vähävaraisuus oli muutenkin yleistä. Hävikkiruoan lisäksi otimme Maaseutuvirastosta vastaan EU:n rahoittamia kuivamuona- ja säilykeavustuksia.

EU-ruoan jaossa jokaisesta paketista piti saada avustuksen vastaanottajan allekirjoitus. Erään kerran Maaseutuviraston tarkastajat tulivat seuraamaan elintarvikkeiden jakoa. Katsoimme toimistohuoneen ikkunasta ulkona olevaa ruokajonoa ja kassien täyttämistä.

- Mitä tietoja te kysytte avustuksen saajalta? tarkastaja tiedusteli.

- Kuittauslomakkeeseen tulee perhekoko arvioidaksemme kassin suuruutta, kerroin.

- Miksi te ette kysy työttömyyden perään tai Kela-korttia? tarkastaja moitti. - Teidän pitäisi todeta vähävaraisuus ja Suomen kansalaisuus jotenkin.

- Ei me ruveta kenenkään tuloja kyselemään. Toki me joskus olemme merkinneet omaksi tiedoksi vähävaraisuuden perusteita, kuten onko työtön, pieneläkeläinen, opiskelija tai muuten vähävarainen, minä pistin takaisin.

- Lisäksi kuten näet, täällä on jonkin verran myös maahanmuuttajia jonossa, mutta ei me kansalaisuuksia keneltäkään aleta kysymään. Jos tämä ei riitä, emme jatkossa hae EU-elintarvikkeita jaettavaksi.

Tarkastaja meni hiljaiseksi. Kirjoitti vain jotain paperiinsa ja antoi asian olla. Käytäntö voitti sillä kertaa byrokratian.

Avustustyö vei järjestön askeleet myös ulkomaille innokkaan uuden työntekijän Joni Kamarton ohjaksissa. Aluksi Joni tuli mukaan vapaaehtoisena etsivään katutyöhön. Pian hän kuitenkin ehdotti, että yhdistys aloittaisi avustusten viennin Baltiaan. Joni, joka on itsekin romani, oli isänsä Mikko Kamarton kanssa tehnyt sikäläisten romanien parissa työtä jo pidempään. Olin tuntenut Jonin pitkään ja tiesin, että häneen voi luottaa ja hommat tulee tehtyä. Niinpä laitoimme projektin vireille.

Kohteemme oli Liettuan pääkaupunki Vilnan laitamilla oleva Gertemain romanikylä, jossa vierailimme ensi kertaa vuonna 2003. Reilu 500 asukkaan kylä oli varmasti Euroopan kurjimpia paikkoja. Ainoana elinkeinona näytti olevan huumebisnes, mikä toi laskujemme mukaan kylään päivittäin noin 2000 narkomaania hakemaan piikkiä. Kaikki piha-alueet olivat tuhansien huumeruiskujen peitossa. Monilla lapsilla ei käytännössä ollut ketään katsomassa heidän peräänsä. Kyläläiset lupailivat, että heti kun Baltia liittyy EU:hun, he lähtevät muualle Eurooppaan pakoon epätoivoa, kurjuutta ja syrjintää.

Ensivierailua seuraavana vuonna Ulkoministeriö rahoitti meille osan hankkeesta, jossa toimme kylään tonneittain elintarvikkeita, brikettejä asuntojen lämmittämiseen, vaatteita, harrastusvälineitä

ja leluja. Rakensimme paikalle sauna- ja pesularakennuksen, sillä kyläläisten hökkelitaloissa ei ollut wc- ja suihkutiloja. Palkkasimme paikallisen pariskunnan tekemään perhetyöt talo talolta ja lobbasimme kylän asioita lukuisten viranomaisten suuntaan.

Kerran meidät pyydettiin mukaan TV:n keskusteluohjelmaan, jossa käsiteltiin kylän presidentin kanssa romanien oloja Gertemaissa. En tiedä, mitä liettuankielisellä ohjelmalla haettiin, koska juontaja esitteli minut ja hallituksen puheenjohtajamme Jari Räsäsen hyvin koulutettuina Suomen mustalaisina. Jokin tulos julkisuudella näytti kuitenkin olevan, sillä pian ohjelman jälkeen poliisi teki rynnäkön kylään etsiäkseen huumeiden myyjiä. Paikalle saatiin muun muassa poliisiasema, joka alkoi suitsia huumebisnestä huolimatta siitä, että aseman ensimmäinen parakkiversio ehti seisoa paikallaan vain kaksi päivää ennen tuhopolttoa.

Projektin ja julkisuuden sammuttua tilanne normalisoitui ja huumeidenkäyttäjät palasivat. Taustalla taisi olla paikallispoliisin korruptio, jonka korkea-arvoinen turvallisuudesta vastaava viranomainen meille itsekin valitellen myönsi. Joni ja muut suomalaiset romanit ovat kuitenkin jatkaneet avustustyötä vuodesta toiseen ja auttaneet erityisesti lapsiperheitä.

PAALUPAIKKA

Eräänä tammikuisena päivänä vuonna 2005 Takaisin Elämään ry:n ovesta astui sisään 19-vuotias Sanna. Hän oli kolmikuukautisen vauvan äiti, ja mies oli juuri joutunut vankilaan. Nuori äiti pelkäsi oman jaksamisensa puolesta ja etsi turvaa. Sanna tuli käymään meillä melkein joka päivä parin kuukauden ajan. Toimistosta löytyi juttuseuraa ja harrastusta taiteellisesti lahjakkaalle naiselle. Sanna hakeutui myös seurakuntaan, josta sai tukea arkeen. Ahdistuneesta nuoresta naisesta kuoriutui parissa vuodessa iloa pulppuava perheenäiti. Tällaisia muutoksia oli ilo seurata. Autettavista kehkeytyi auttajia.

Sannan tapaus oli esimerkki siitä, mitä avoimet ovet voivat saada aikaan. Tunnistimme, että korjaavan työn lisäksi myös entistä laajemmalle ennaltaehkäisevälle työlle oli suuri tarve. Lopullisen kimmokkeen asialle antoi eräs iäkkäämpi rouva, joka pistäytyi Koivukylän toimipisteellämme vuonna 2008.

- Keräämme nimiä vapaaehtoisista, jotka voisivat osallistua viikon kestävään istumalakkoon Kirnun kirjastossa, hän kertoi hieman kipakalla äänellä. - Nuoret aiheuttavat jatkuvasti häiriöitä kirjastossa, ja jos he eivät viikkoon mahdu sisälle istumaan, saamme heidät poistumaan sieltä.

- Annahan tänne se lista, sanoin ja katselin tekstiä, jossa vuodatettiin nuorten aiheuttamia ongelmia.

Palautin paperin takaisin omistajalleen ja sain saman tien idean.

-Lähettäkää ne nuoret tänne sieltä kirjastosta, ja he saavat istua täällä, jos eivät sinne kelpaa, ehdotin.

Keskustelukumppanini katsoi minua hölmistyneenä. Aikamme puhuttuamme hän tuli vakuuttuneeksi, että olin tosissani.

Saman tien ostimme toimistoon biljardipöydän ja lautapelejä. Kahden viikon päästä aloitimme avoimen Paalupaikka-nimisen nuorisotilan kolmena iltana viikossa. Yllätykseksemme nuoria ei tullut vain muutama, vaan useita kymmeniä joka ikinen ilta. Se taas vaati enemmän valvojia. Otin yhteyttä Rekolan kirkkoon ja Korson Helluntaiseurakuntaan, joista löytyi vapaaehtoisia aikuisia valvojiksi tiistai- ja keskiviikkoilloiksi.

Jotta vapaaehtoistyön arvoa ja sen vaikutusta nuoriin voisi kuvata parhaiten, tulee mieleeni Kaitsu. Kai Salminen tiimeineen on ollut yksi sydämellisimmistä tiimijohtajista ja vapaaehtoistyöntekijöistä, joita tiedän. Kaitsu veti tiiminsä kanssa tiistai-iltoja aina tammikuuhun 2014 asti.

Todellisen arjen ammattilaisen erottaa siitä, kuinka nuoret suhtautuvat työntekijään. Jos kymmenet nuoret haluavat olla yhteydessä häneen vielä vuosienkin päästä aikuiseksi tultuaan, on se suurin kunnioituksen osoitus vapaaehtoistyön onnistumisesta, mitä kukaan aikuinen voi koskaan saada.

Kaitsu sai nuoriin todella hyvän otteen. Hänen vetämillään vuoroillaan kävi illassa 25-60 nuorta. Koskaan ei tullut yhtään isompaa ongelmaa, mikä on nuorisotyössä suoranainen ihme. Ei edes illat päättävien hartaustilaisuuksien aikana ollut häiriöitä. Kaitsu oli musiikkitaitoinen mies. Laulut ja elävät tarinat olivat nuorten mieleen.

Tuona aikana Paalupaikalla kävi nuoria noin neljästäkymmenestä eri kansallisuudesta. Kaitsulla oli lahja saada maahanmuuttajat ja kantaväestö toimimaan hyvin yhdessä. Paalupaikalta koottiin

joukkue muun muassa Vantaan nuorisotilojen välisiin biljarditurnauksiin, ja ainakin kerran tie kulki voittoon asti.

Keskiviikkoiltaisin oli useita eri vetäjiä. Ongelmaksi alkoi muodostua erilaiset tavat tehdä työtä samojen nuorten parissa. Kaikki vapaaehtoiset eivät saaneet samaa luottamussuhdetta nuoriin. Usein tuli keskiviikkoisin ongelmiakin. Milloin varastettiin pleikkarin ohjaimia tai koko pelikonsoli, milloin lentelivät leivät seinille tai meni paikkoja rikki.

Se ei kuitenkaan ollut mitään sen rinnalla, mistä vapaaehtoiset yrittivät nuoret säästää. Tarjosimme turvallisen vapaa-ajanviettopaikan ja siinä sivussa konkreettista valistusta päihteiden väärinkäytön riskeistä. Tarkoitus oli auttaa nuorta säästymään huonoilta valinnoilta, jotka johtavat syrjäytymiseen ja jopa vankilaan.

Lähellä Paalupaikkaa sijaitsi Vantaan suurin nuorisotalo. Siellä oli kaikki mahdolliset harrastemahdollisuudet. Silti Paalupaikan sohville ja biljardipöydälle riitti ja riittää kysyntää. Vapaaehtoisten turvin pyörivässä toiminnassa käy edelleen jopa viisikymmentä nuorta illassa. Olen välillä miettinyt, mikä nuoria missäkin ajanviettopaikassa kiehtoo.

Yksi asia on luotettavat aikuiset. Nuori haluaa mennä sinne, jossa on ihmisiä, joille puhua ja jotka ovat samalla aallonpituudella. Välillä ne löytyvät kolmannen sektorin tiloista, välillä kunnan paikoista. Olennaista on työntekijän motivaatio ja ymmärrys.

Toinen asia, joka nuoriin vaikuttaa, on nälkä. Vaikka elämme yltäkylläisessä yhteiskunnassa, nuorta vetää paikalle nälkä, sekä fyysinen että hengellinen. Jos ruoka ei maistu kotona tai sitä ei siellä ole, sen huomaa nopeasti illoissa. Itsekin nuorena halusin mennä seurakuntien järjestämiin teetupiin välipalalle. En tosin mennyt vain syömään vaan esittämään elämää suurempia kysymyksiä ihmisille, joilla uskoin olevan niihin vastauksia.

Vain seurakunnissa tai kristillisissä nuorisojärjestöissä uskalletaan enää pitää esillä mitään kristillisyyteen viittaavaa. Kuitenkin erityisesti murrosikäiset pohtivat hengellisiä asioita ja haluavat keskustella niistä myös muiden kanssa. Jokaisen pitää itse saada tehdä oma valintansa siitä, mihin uskoo.

Jumalaan turvautuminen oli monille asiakkaillemme se, mikä kaikkien muiden keinojen jälkeen toi todellisen muutoksen. Itse asiassa sinä aikana, kun minä vastasin toiminnasta, äärimmäisen harvassa olivat ne nuoret, jotka ilman uskoontuloa olivat kuivilla vielä vuoden päästä ohjelman päättymisestä.

Vaikka Suomessa on uskonnonvapaus, kristillisiä järjestöjä ei kohdella tasavertaisesti muiden toimijoiden kanssa. He joutuvat perustelemaan olemassaolonsa merkitystä yhä uudelleen ja uudelleen ties kenelle. Vain kristityssä maassa Kristukselle ei ole tilaa. Siltä asia on ainakin usein näyttänyt, kun kuulee, miten poliittiset vaikuttajat tai jopa virkamiehet mustamaalaavat tällaisten järjestöjen nuorisotyötä. Se, jos mikä, on su- rullista.

* * *

Kaupunki on nuorisotyössä sekä yhteistyökumppani että rahoittaja. Istuimme Vantaan ja naapurikaupunkien sosiaalityöntekijöiden kanssa lukemattomia tunteja palavereissa työstäen nuorten asioita.

Erään kerran tulin verkostopalaveriin nuoren tytön kanssa, joka iästään huolimatta oli nähnyt käytännössä kaiken. Minusta vaikutti, että monista palavereista ja vallitsevista tosiasioista huolimatta kaupunki ei vain tuntunut ymmärtävän, että heidän keinonsa olivat loppu.

- Tuleeko Riina hetkeksi tähän viereiseen tilaan? sanoi sosiaalityöntekijä liioitellun makealla äänellä mukanani olevalle nuorelle. - Me keskustelemme Mikan kanssa nyt näitä raha-asioita ja saadaan tämä tuki- ohjelma aluilleen, hän jatkoi.

Sisälläni riemastuin. Kommentti kuulosti aivan siltä, että Riina olisi vihdoin saamassa maksusitoumuksen tukiohjelmaan.

- Tässä on sinulle värikyniä ja piirustuspaperia, sosiaalivirkailija sanoi ja hymyili Riinalle. - Odota tässä rauhassa. Meillä ei mene pitkään.

Riina katsoi kyniä ja sitten minua silmät pyöreinä. Tytössä näkyi taas tuttu ahdistus.

- Tuota noin, sanoin emännällemme. - Ei Riina enää piirtele. Se on jo 16-vuotias.

- Niin aivan, nainen myönteli, vaikka en tiedä, ymmärsikö hän sittenkään, kuinka eri linssien läpi me kukin katsoimme maailmaa sillä hetkellä.

- Odota tässä, sanoin Riinalle. - Ei mulla mene enää kauaa, ja sitten lähdetään.

Piirustuspapereista huolimatta palaveri sujui sillä kertaa hyvin, ja rahoitus tukiohjelmaan löytyi.

Järjestön toiminnanjohtajana sain väsyksiin asti kuulla kolmannen sektorin ammattitaidon puutteesta, vaikka samaa asiaa näki myös toisin päin. Jotkut ammattilaiset eivät tunteneet asiakkaidensa tarpeita. Suhde pyritään kaikin keinoin pitämään mahdollisimman muodollisena, virkamiesmäisenä. Sillä avulla nuoren pitäisi sitten kammeta itsensä kiinni elämään. Useimmilta se ei onnistu. Monella ei ole ainoatakaan turvallista aikuista arkea jakamassa.

Erityisnuorisojärjestön tehtävä on luoda arjen tukiverkkoa, kun nuoren omasta lähipiiristä ei sellaista löydy. Toki me palkkasimme koulutettuja ammattilaisia. Emme nähtävästi kuitenkaan koskaan niin paljoa, että kaupungin virkamiehet olisivat olleet tyytyväisiä. Olisimme palkanneet enemmänkin, jos kaupungilla olisi ollut intoa maksaa siitä. Edullisempaa matematiikkaa oli ilmeisesti pitää nuoria suljetuilla osastoilla jopa vuosi yhteen menoon ja tämän jälkeen jatkaa vahvaa lääkitystä siviilissä.

Monet kaupungin työntekijät eivät ymmärtäneet vertaistuen ja vapaaehtoistyön merkitystä. Kokemusasiantuntijuudelle ei laskettu arvoa, vaikka kuka voi paremmin auttaa vaikeuksissa olevaa nuorta kuin se, joka itse on vastaavanlaiset vaikeudet voittanut? Monet palkatut ja vapaaehtoistyöntekijämme olivat niitä, jotka olivat eläneet läpi vaikeita vuosia joko itse tai vanhempana oman lapsensa rinnalla. Nuoret kunnioittivat heitä. Luottamusta ei saa yksin koulutuksen tai työkokemuksen kautta. Luottamus lähtee välittämisestä. Vaikeuksien kanssa elävä nuori vaistoaa viidessä minuutissa, kuka on aito ja kuka ei.

Saadakseni Vantaalla sosiaalityön ymmärtämään vankilasta vapautuvien tuen merkityksen käännyin virkamiesjohdon puoleen.

- Haluan tarjota nuorille vaihtoehtoisen polun, selitin Vantaan sosiaalitoimen johtajalle. - Me lähestymme sitä kautta, että alamme laittaa nuoren elämän puitteita kokonaisvaltaisesti kuntoon. Päihteiden sijaan eivät tule pitkäkestoiset bentsokuurit vaan terveet sosiaaliset kontaktit ja opiskelu tai kuntouttava työ.

- Teette hyvää työtä, rohkaisi keskustelukumppani. - Kyllä myöskin mieluusti ostamme teiltä palveluita, erityisesti vankilasta vapautuville nuorille.

Johdon lupauksista huolimatta alatason virkamiehet toimivat, miten halusivat. Niiden kymmenen vuoden aikana, kun johdin järjestöä, lähes kaikki tukiohjelma-asiakkaistamme tulivat ympäröivistä kaupungeista. Ani harva vantaalainen sai maksusitoumuksen.

Toki sosiaalityöntekijöiden joukossa oli myös arjen asiantuntijoita. He tulivat ensitöikseen tutustumaan kolmannen sektorin toimintaan ja ohjasivat aktiivisesti asiakkaita myös meidän palveluihimme. Heidän kanssaan yhteistyössä ei ollut muuta ongelmaa kuin se, että he jatkoivat nopeasti uraansa pois Vantaalta muihin tehtäviin.

Koska Vantaa ei juuri ostanut palveluitamme, myimme niitä muille kunnille vuodesta toiseen tusinoittain. Lähes jokainen kunta oli valmis maksamaan vankilasta vapautuvan tukiohjelmaa vuoden verran saadakseen henkilön muuttamaan kirjansa toiseen kuntaan. Pitkässä juoksussa Vantaa maksoi monin verroin enemmän siitä, että sai kuntalaiseksi myös sellaisia nuoria, jotka eivät

saaneet elämäänsä tasapainoon. Ei kovin järkevää talouspolitiikkaa, mutta näin se suurissa kaupungeissa pääosin menee.

Aina tilaisuuden tullen kävin selittämässä nuorisotyön tarpeita myös poliitikoille. Aloin jo oppia kuviot. Kerta toisensa jälkeen kohtasin samat nyökyttelyt, jotka myöntävät kaiken, mutta eivät tee mitään. Eräs poliitikko aiheutti minulle kuitenkin elämäni yllätyksen.

13. OUTO HAASTE – VAALITYÖTÄ JA KUNNALLISPOLITIIKKAA

- Korsossa on tänään torilla Timo Soini, perussuomalaisten puheenjohtaja, ilmoitti Valtosen Timppa, kun olimme kokoontuneet eräänä syyskuun 2008 viikonloppuna seurakuntaan.

Timppa halusi mennä näkemään, millainen mies kaimansa oli. Minä ja Pasi Arola lupauduimme mukaan. Torille saapuessamme löysimme sieltä jo reilun kourallisen ihmisiä, jotka kärsivällisesti odottivat paikalle nousukiidossa olevan pienpuolueen nokkamiestä. Pian TV:stä tuttu hahmo asteli paikalle. Kuulimme, että kyseessä oli katollinen, uskova mies. Ehkä juuri siksi Timppa kävi suoraan asiaan.

- Onko Timo uskon miehiä? hän huusi Soinille ensitöikseen. Portaita nousevan Soinin kasvot vetäytyivät leveään hymyyn.

- Totisesti! Mikäs miehet torille toi? hän sanaili pienen naurun saattelemana.

- Sinua tulimme katsomaan ja kuulemaan, Valtonen vastasi.

Soini kätteli kaikkia ja piti pienen puheen läsnäolijoille. Ei ollut äänentoistolaitteita, ei avustajia. Perussuomalainen jytky siinsi vasta horisontissa.

Puheen jälkeen pääsimme esittämään asiamme.

- Olemme Vantaalla mukana useammassa kristillisessä nuorisojärjestössä. Olemme tehneet nuorisotyötä jo kaksikymmentä vuotta, mutta vieläkään kaupunki ei osallistu työhön kuin karkkirahalla. Sama juttu ruoka-aputyön kanssa.

Valtonen puhui kovalla ja vakuuttavalla äänellä.

- Me tiedetään, miten syrjäytynyt nuori autetaan takaisin elämään. Voisko perussuomalaiset auttaa meitä saamaan rahoitusta Vantaalla? kuului Timpan suora kysymys.

Soini veti madon koukkuun.

- Olen kiertänyt ristiin rastiin ympäri Suomea ja haastanut kaltaisianne toiminnan miehiä mukaan muuttamaan Suomea, hän vastasi. - Kunnallisvaalit pidetään kuukauden päästä. Jos haluatte asioiden oikeasti muuttuvan, teidän pitää itse lähteä muuttamaan niitä.

Meitä Soinin heitto lähinnä huvitti. Tällaiseen poliitikkoon emme olleet aiemmin törmänneet lobbauskierroksillamme. Ei politiikka ollut meidän lajimme. Me emme halunneet vaikuttaa suurissa saleissa vaan tavallisen kansan parissa.

Kalamies ei kuitenkaan luovuttanut, vaan puhui meitä ympäri noin tunnin verran. Viimeinen päivä asettua ehdolle olisi ensi viikon tiistai.

- Te pojat tiedätte, mitä tarkoitan sillä, että menkää takaisin sinne konttoriin ja valitkaa yksi joukostanne ja laittakaa kädet hänen päällensä, Soini haastoi.

Jokainen meistä tunsi sisimmässään, että hän oli oikeassa. Jos halusimme vaikuttaa nuorten hyväksi, jotain pitäisi tehdä. Käännyin Valtosen puoleen.

- Sun pitää lähtee ehdolle. Sä oot kovin moottoriturpa meistä.

- Enkä lähde! Mä oon evankelista, eikä mulla ole aikaa opetella mitään politiikkaa. Mä haluun tehdä katutyötä!

Arolan Pasi yhtyi haastamaan Timppaa mukaan, mutta joutuikin itse hyökkäyksen kohteeksi.

- Se oot kuule Pasi sä, joka lähdet! Timppa iski takaisin.

Soini ja toriyleisö kuuntelivat keskustelua, joka oli kääntynyt juuri siihen suuntaan, minkä vuoksi puheenjohtaja oli Korsoon saapunut.

- Mika, kyllä se niin on, että sä osaat eniten meistä hoitaa hallinnollisia asioita. Sä lähdet ehdolle! julisti Timppa ja alkoi kääntää Pasia puolelleen.

- Pojat. Mun pitää mennä toiseen paikkaan. Loppu on teidän käsissänne, Soini sanoi.

Hymy huulillaan hän lähti raahustamaan takaisin juna-aseman suuntaan ja varmaan tiesi mielessään onnistuneensa nyt Korsossa, kuten monessa muussa paikassa aiemmin.

Minä vuorostani epäilin toden teolla. Vielä samana iltana kerroin mietteistäni Saritalle. Odotin, että vaimoni toteaisi idean vievän turhaan aikaa niin minulta kuin perheeltä. Mutta Sarita taisi olla vielä kaukonäköisempi kuin osasin aavistaa.

- Itse asiassa hyvä ajatus! hän rohkaisi. - Mä oon itsekin miettiny, että se vois olla sun paikkas vaikuttaa.

Katsoin Saritaa ihmeissäni. Nyt en ollutkaan päässyt pälkähästä vaan saanut selkäni seinää vasten.

Muistiini palasi uskoni alkutaipaleella saamani viesti tärkeästä tehtävästä. Rukoilin Jumalan johdatusta asiassa – kuten monen päätöksen edessä aiemminkin. Koin sisälläni syvää rauhaa ja päätin viimein tarttua puhelimeen.

- Pietari. Mä lähden mukaan kuntavaaliehdokkaaksi. Mitä nyt pitää tehdä?

Pietari Jääskeläinen oli perussuomalaisten vastuuhenkilö Vantaalla.

- Hienoa Mika. Sä oot tehny hyvän päätöksen. Meidän pitää tavata piakkoin, ja kerron lisää siitä, miten tämä juttu menee.

Pietarin äänessä kuului tyytyväisyys.

- Nyt odotellaan vaalinumeroita, jotka arvotaan ensiviikolla. Sitten aletaan tosi toimiin.

Sovimme jatkosta ja laskin luurin. Seuraavana päivänä sain uuden puhelun.

- Mika. Mä oon kuullut, että sä oot kiinnostunu lähtemään ehdokkaaksi kuntavaaleihin.

Langan päässä oli Maija Hurri. Hän oli pitkän linjan valtuutettu kristillisdemokraateista. Maija oli saman seurakunnan jäsen, ja tiesin hänet aktiiviseksi ja asiantuntevaksi valtuutetuksi.

- Mä jo lupasin Pietarille, että lähden perussuomalaisten ehdokkaaksi, vastasin.

- Ootko sä vielä täyttänyt ehdokaspaperia? Maija kyseli.

- En ole. Kuinka niin?

- Sitten sä voit ihan hyvin lähteä KD:n ehdokkaaksi, sillä se on kristillinen puolue ja siellä on paljon tuttuja sullekin, Maija ehdotti.

- En mä kuule tiedä. Mä oon jo luvannut jotain, ja haluaisin pitää siitä kiinni.

Maija jätti minut rauhaan pyytäen vain harkitsemaan asiaa. Minä yhdistin saman tien Timo Valtoselle. Hän oli kanssani samaa mieltä siitä, että lupaus oli pidettävä. Niin oli päätös tehty. Minusta tulisi perussuomalaisten ehdokas kuntavaaleissa 2008.

Tunsin silti oloni jollakin tavalla epävarmaksi. Jonkin vahvistuksen tarvitsisin siitä, etten ollut taas vain juoksemassa oman päähänpistoni perässä. Mieleeni oli jäänyt pyörimään Pietari Jääskeläisen maininta siitä, että vaalinumerot arvotaan. Markkinointimiehenä aloin pohtia, että helpolla numerolla kampanja kävisi kuin leikki.

- Jumala, anna mulle vaalinumeroksi seiska tai kymppi. Siitä mä tiedän, että tää politiikka on mua varten, rukoilin tosissani.

Vaalinumeroiden jakopäivä koitti. Sain numeron 493.

- Enhän mä muista tätä edes itse – saati, että äänestäjät sen muistaisivat! tuskailin.

Joka leikkiin on lähtenyt, se leikin kestäköön. En jäänyt numeroani märehtimään vaan tilasin painosta suuret määrät käteviä käyntikortin kokoisia mainoksia. Lähdimme kavereiden kanssa luukuttamaan niitä ympäri Vantaata. Lisäksi Eero Haapalehto, Saritan tädin Merjan mies Tampereelta, auttoi ensiaskeleissa upouuden asuntoauton verran. Soitin myös sedälleni.

- Jukka. Miten olisi, jos saisin sulta teipit vaaliautoon? Oon lähtenyt kuntavaaliehdokkaaksi, soitin sedälleni.

Jukka Niikko oli yrittäjämiehiä. Pienenä poikana saimme hänen mainostoimistostaan valita erilaisia tarroja leikkeihimme, ja uskoon tultuani opin painamaan siellä Jeesus-teippejä auton takalaseihin.

Jukka hoiti teipit ja auttoi niiden liimaamisessa asuntoautoon. Pian kaasutimme vaalivankkureillamme Tikkurilan markkinoille. Koko katu kuhisi ihmisiä satojen metrien matkalta – potentiaalisia äänestäjiä, kuten nyt piti ajatella. Katselin ihmismerta hieman epätietoisena, mutta pojilta ei jäänyt sormi suuhun. Pasi Arola tuli eteeni, Timo Valtonen taakseni, ja lähdimme peräkanassa marssimaan juna-asemalta kohti kaupungintaloa.

- Mika Niikko, 493! Äänestä nuorten ääni valtuustoon! Pasi kailotti.

- Mika Niikko 493! Äänestä…

Pasi ja Timppa huusivat sloganeita, minkä ehtivät, ja markkinaväki pällisteli menoa. Minua hävetti niin, että olisin halunnut painua maan alle. Pasi nauraa hörötti, kun näki minun väistelevän katseita.

- Mika, jokaisen pitää tietää sun nimi ja numero. Ei tästä muuten mitään tule!

Poikien järjestämän vaalikasteen jälkeen homma lähti luistamaan. Ei vaalityö loppujen lopuksi eronnut aktiojutuista tai ovisilmien myynnistä kuin sanomaltaan, vaikkei itsensä kehuminen helppo laji olekaan.

Työskenneltyäni yhtä putkea kaksi viikkoa politiikka näytti myös kovat kasvonsa. Ei riitä, että yrittää vakuuttaa äänestäjille olevansa paras ehdokas. Lisämausteena pitää kohdata kampituksia muilta ehdokkailta – ja kaikkein eniten omilta.

Eräs korsolainen perussuomalaisten ehdokas alkoi levittää juorua, että vaalityöntekijäni käyttäytyivät uhkaavasti häntä kohtaan. Toinen taas alkoi kertoa muille, että olin tehnyt rikoksia. Yhtäkkiä pahat tekoni olivat kaikkien huulilla.

Ensimmäinen kampittaja ei paljoa häirinnyt, sillä tiesin hänen itsensä todennettavasti haastaneen riitaa työntekijöideni kanssa. Jälkimmäinen panettelu tuntui pahalta, sillä olin juttujen levittäjälle nimenomaan itse tilittänyt nuoruuteni synnit ja kysynyt, haittaako se ehdolle pääsyä. Silloin vastaus oli ollut, että tausta ei ole ongelma.

Lisäksi huomasin, että puolueporukan kesken alkoi joitakuita ärsyttää Korso-pojan kaduilla saama huomio. Totesin mielessäni, ettei politiikka tainnut olla yhteistyötä puolueen tai aatteen hyväksi. Se oli pelkkää oman edun tavoittelua suurelta osin, toisilla enemmän kuin toisilla. Aivan samanlaista kateutta kuin kirkkokuntien ytimessä. Ensin halutaan mukaan kantamaan vastuuta, mutta jos teet asiat omalla tavallasi ja siten saat enemmän huomiota kuin johtajasi, on kohtelu kylmä.

Kaikesta huolimatta kiristimme tahtia vaalityössä. Ennen kaikkea vaikeudet ajoivat Jumalan eteen.

- Jos tämä politiikka on mua varten, anna siitä jokin vahvistus! Miksi mä en saanu pyytämääni vaalinumeroa, ja asia olisi sillä sipuli? kyselin.

Siinä samassa mieleeni pälkähti, että pyytäisin uutta merkkiä: saman verran ääniä kuin vaalinumeroni. Siinä se oli. Silloin tietäisin, että Jumala oikeasti haluaa minut politiikkaan.

Rauha palasi. Jatkoin vaalityötä äänestyspäivään asti enkä kiinnittänyt enää huomiota muiden puheisiin.

Äänestyspaikalla vastaan tuli kuitenkin uusi kamppailu. Kävellessäni sateessa kohti koulun ovea pohdin, minkä numeron itse raapustaisin sermin takana. Raamatun malli ei ollut korottaa itseään. Timo Soini oli taas antanut ymmärtää, että itseään piti äänestää, jos uskoo ajamiinsa asioihin.

- Miks sä seisoit siellä sateessa oven edustalla niin pitkään? Sarita kysyi, kun palasin äänestämästä. Hän oli vanhimman tyttäremme kanssa odottanut minua autossa.

- Mä yritin soittaa Paulille ja Timpalle. Mä oisin kysyny neuvoa siihen, ketä äänestän, mutta en saanu heitä kiinni, sanoin vakavissani.

Viisivuotias tyttäreni kuunteli tarkkana.

- Ketä sä isi äänestit?

- Itseäni.

Keskustelu jatkui pienen hiljaisuuden jälkeen.

- Eihän itseään saa äänestää! takapenkiltä huomautettiin. Se vihlaisi.

- Mähän sanoin, ettei tää politiikka oo mun juttu!

Jälleen tuntui, että Jumalalla olisi minulle mielessään aivan jotain muuta.

Kutsuin kotiini ääntenlaskentaa seuraamaan pari merkittävää kannustajaa ja vaalityöntekijää.

- Pojat, se on nyt sitten niin, että tarvitsen tasan 493 ääntä. Ei yhtään enempää tai vähempää, valistin vieraitani.

- Anna me rukoillaan sun puolesta, Gröhnin Pentti ja Ykä ehdottivat muitta mutkitta.

Menin takkahuoneen matolle polvilleni, ja vieraat laskivat kätensä päälleni.

- Jumala, anna Mikalle vahvistus siitä, että hänen paikkansa on politiikassa. Nosta hänet valtakunnan politiikkaan ja presidentiksi asti! rukoili toinen veljistä.

Silloin minua alkoi väkisinkin hymyilyttää. Nyt kavereilla keuli. Pitäisi ensin saada varmuus, että politiikka on minua varten ja tulla valituksi kaupunginvaltuustoon. Ja nämä rukoilivat minua ties mihin pestiin.

Ennakkoäänet tulivat. Ymmärsin heti, että olin matkalla valtuustoon. Illan edetessä levottomuuteni kasvoi entisestään. Tulos ei millään yltäisi lähelle viittäsataa. Puolenyön lähetessä yhä uusia alueita saatiin valmiiksi, ja silloin alkoi ääniä ropista. Lopulta väsyin numeroiden tuijotukseen, kun saldoni oli 486:ssa äänessä.

Seuraavana aamuna odotus vaihtui pettymykseen. Määrä oli yhä sama.

Onnitteluja alkoi sadella, mutta sisälläni myllersi.

- Ei tainnut Mikasta tulla sitten presidenttiä, Sarita vitsaili yrittäen saada mieltäni valoisammaksi.

Päässäni sinkoili. Miten voisin lähteä uudelle urapolulle ilman varmuutta? Tarvitsinko edes merkkiä, oliko tyhmää vaatia sellaista Jumalalta?* Vai voisinko vain luottaa siihen, että Jumala ohjaisi minut takaisin oikealle polulle, jos politiikka olisi harharetki? Hän oli joka tapauksessa järjestänyt minulle paikan valtuustoon. Voisinko jättää ottamatta sen vastaan, olisiko sekin kuitenkin virhe?

Päätin, että minun piti hetkeksi irtautua kaikesta tavallisesta ja levätä kovasta vaalityöstä.

- Timo, kuinka kauan te ootte siellä Israelissa vielä?

- Kaksi viikkoa, kuului Valtosen ääni langan toisesta päästä. Timppa oli lähtenyt Israeliin aktioon.

- Mä oon aika väsynyt. Mun pitäis vaihtaa ympäristöä. Tuun sinne. Pakkasin laukun ja hyppäsin Eilatin koneeseen. Viikon ranta-, kulttuuri- ja evankeliointipläjäyksen jälkeen sekä mieli että ruumis olivat valmiita palaamaan kotiin.

Kuulin heti lentokentältä kotiin päästyäni, että Pro Vantaa -valtuustoryhmän ainoa jäsen Ensio Laaksonen oli kokonaan pudonnut valtuustosta tarkastuslaskennan myötä. Mielenkiintoni heräsi.

- Tuomas, voik sä katsoa netistä, mitkä mun äänet lopulta oli? pyysin meillä vierailevaa Saritan veljeä, joka naputteli läppäriä keittiön pöydän ääressä.

- Tääl YLE:n sivuilla on numero 493.

- Ei se, se on vaalinumero! Sanotaanko siinä, mikä on mun äänimäärä? tivasin pidellen sylissäni vajaan vuoden ikäistä tyttövauvaamme.

- Ei täällä oo muita numeroita kuin tää, Tuomas yritti selitellä samalla näyttöä selaten.

Heti kun Sarita tuli kotiin kaupasta, annoin tyttömme hänelle.

- Täällä se totuus asuu, selitin ja klikkailin itseni oikeusministeriön sivuille.

- 493, se on 493, tuijotin numeroita ihmetellen.

Ponkaisin ylös tuolilta. Siinä olin taas, vastakkain käsittämättömän Jumalan kanssa, jolla taitaa toisinaan olla aika annos huumoria teoissaan. Itse en aluksi edes huomannut, vaan asia piti minulle myöhemmin ääneen sanoa:

- Mika, sulta puuttui seitsemän ääntä vielä vaalipäivän jälkeen. Sä sait Jumalalta sen seiskan, mitä pyysit! Timppa hehkutti intoa täynnä.

---

* Raamattu on täynnä kertomuksia siitä, kuinka ihmiset etsivät neuvoa Jumalalta eri tavoin. Yksi niistä on merkin pyytäminen. Numeroilla itsessään ei ole mitään onnea tuottavaa vaikutusta.

Myöhemmin vuoden 2015 eduskuntavaalien alla tulivat tosin seiskojen suhteen korot maksuun. Satuin kertomaan kuntavaalien aikaisen numerotarinani Lohjan vaalikentällä muille ehdokkaille. Poikani Sami oli mukanani.

- Pyydetään nyt tuplaseiskaa, Sami sanoi vakavana kaikkien kuullen.

Numeroita ei ollut vielä arvottu.

- Mihin me sitä tarvitaan? tiedustelin.

Vaalitoimitsijan töitä tehneenä tiesin kokemuksesta, että vaaleissa seitsemän on vaikein numero. Se sekoittuu ykköseen.

- Nyt iskä saat seiskaseiskan, sillä ei Jumala jää mitään velkaa, vakuutti Sami, joka kävi tuolloin omaa sisäistä kamppailuaan Jumala-suhteessaan.

Ihme kyllä, hän oli oikeassa, sillä nuo vaalit kävin numerolla 77.

Vuonna 2008, tuoreena kaupunginvaltuutettuna, en kuitenkaan vielä osannut edes ajatella eduskuntaa. Eikä tarvinnutkaan, kuntapolitiikassa riitti ihmeteltävää.

NUORET VAI KOIRAT

Kun pääsin kaupunginvaltuustoon, tiesin, mitä halusin ensimmäiseksi. Pyrin kaupunkisuunnittelulautakunnan jäseneksi. Vantaan nuoret tarvitsivat oman skeittipuiston. Skeittarit, omat poikani mukaan lukien, joutuivat lähtemään Helsinkiin asti harrastamaan.

Järjestöjohtajana ollessani olin yrittänyt jo parin vuoden ajan saada kaupunkia investoimaan skeittipuistoon yhdessä Takaisin Elämään ry:n kanssa. Useat yritykset lupasivat osallistua hankkeeseen muun muassa tukemalla sitä taloudellisesti ja tekemällä maanrakennustöitä. Valtuutettujen into ei kuitenkaan yksinkertaisesti riittänyt ajaa asiaa päätöksiin asti.

Nyt olin yksi päättäjistä, mutta tarvitsin edelleen enemmistön puolelleni. Kaupunkisuunnittelulautakunnan kokouksissa luottamushenkilöt – saati virkamiehet – eivät olleet jutuistani innoissaan. Budjetin ja strategian suurien linjojen keskellä perussuomalaisen keltanokan toistelut reileistä ja rampeista tuntuivat kai lähinnä ajanhukalta.

Sain odottaa tilaisuuttani kevättalveen 2011. Kaupunginsuunnittelulautakunnassa käsittelimme koirapuiston rakentamista.

- Kuinka mones koirapuisto tämä on Vantaalla, ja mistä sen rakentamisen kustannukset koostuvat? tiedustelin virkamieheltä, joka esitteli asiaa.

- Tämä olisi kahdeskymmeneskolmas koirapuisto, mutta hyvin tarpeellinen tälle asuinalueelle. Käytännössä rakennetaan metsän laitaan verkkoaitaus, muokataan maata ja asennetaan muutama salaojaputki maan alle vesien pois ohjaamiseksi aitauksesta, virkamies esitti.

- Ja tämäkö sitten maksaa yli 50 000 euroa? ihmettelin ja jatkoin saman tien: - Ovatko Vantaalle siis koirat tärkeämpiä kuin nuoret, jotka eivät saa rahoitusta edes yhden skeittipuiston rakentamiseen?

Virkamiehet menivät hiljaiseksi, eikä kukaan lautakunnan jäsenistä kokouksen aikana puhunut asiasta enää mitään.

Tehdessämme lähtöä silloinen maankäytöstä vastaava apulaiskaupunginjohtaja Jukka Peltomäki tuli parkkipaikalla luokseni.

- Osuit oikeaan. Koirapuistoja riittää ja asia, jonka esitit, oli tarpeellinen. Minä hoidan sinulle ne skeittipuistot. Kyllä meillä niihin on varaa, ja ne on tärkeitä nuorille.

Kiitin Jukkaa, ja lähdimme rivakasti tahoillemme.

Samana syksynä Peltomäki tuli valtakunnalliseksi julkkikseksi. Syynä ei kuitenkaan ollut myötämielisyys nuoria kohtaan. Hän aloitti kaupunginjohtajana kesäkuussa 2011, mutta jo syyskuussa hän erosi epäiltynä virka-aseman väärinkäytöstä.

Välittömästi Peltomäen eron jälkeen hänellä vuosikymmeniä olleet politiikan ystävät hävisivät ympäriltä kiireen vilkkaa. Demaritkin hylkäsivät omansa kuin spitaalisen. Seurasin menoa sivusta ja ymmärsin, ettei politiikassa ole ystäviä. Tuomiot jaetaan nopeasti. Jos media tuomitsee, oikeuden päätöstä ei odotella.

Peltomäen tekemistä virheistä huolimatta on hänestä kuitenkin sanottava se tosiasia, minkä itse politiikan alkumetreilläni havaitsin. Peltomäki on ollut tähän mennessä ainoa vantaalainen korkea virkamiesjohtaja, joka on toiminut välittömästi ymmärrettyään toimialallaan korjaamisen varaa. Toki kaikki ovat puuttuneet selkeisiin epäkohtiin heti, mutta kukaan johtaja ei ole mennyt yli oman

mukavuusrajansa. Peltomäen johdolla asioita ei haudattu uudelleen erilaisiin työryhmiin ja talousarvioihin, vaan periaatepäätös syntyi pian. Tosin sosiaali- ja terveydenhuollon apulaiskaupunginjohtaja Jukka T. Salminen on puolustanut pienten järjestöjen huomioimista palvelukokonaisuuksien tuotannossa. Vastaavanlaista positiivista suhtautumista ja toimintaa kuntalaisen hyväksi jokainen poliittinen päättäjä odottaa varsinkin uransa alkupuolella.

Turhaan. Laivaa ei saa keinuttaa yksittäisillä asioilla. Eikä sitä juuri kukaan keinutakaan, paitsi harvat idealistit.

Joka tapauksessa lupaus skeittipuistoista piti. Pian käymämme keskustelun jälkeen alkoivat kaavoitushankkeet ja rakentaminen. Prosessi oli hidas, koska vasta noin kolmen vuoden kuluttua valmistui ensimmäinen puisto Rekolan juna-aseman lähelle. Skeittipuistot otettiin liikuntapaikkasuunnitelmiin, ja tällä hetkellä Vantaalla on kuusi skeittipuistoa ja kahdeksan muuta skeittipaikkaa.

* * *

Politiikassa mikään ei etene ilman yhteistyötä. Julkisuudessa poliitikot ovat toistensa kimpussa, mutta käytävillä alkaa todellinen työ. Vaihdetaan ideoita, rakennetaan luottamusta, perustellaan kantoja, sitoudutaan puolin ja toisin antamaan sivusta tukea hankkeille.

Kaikkein tärkeintä on ryhmän sisäinen yhteistyö. Omilta tarvitaan tukea kunkin ryhmäläisen tärkeisiin asioihin. Miksi kukaan muuten haluaisi uhrata vapaa-aikaa kunnantalossa istuen?

Lisäksi osa erehtyy luulemaan, että yhteistyö muiden poliittisten ryhmien kesken ja omien asioiden ajaminen olisivat ristiriidassa. Näin ei ole. Pitää osata muotoilla avauksia siten, että muutkin voivat niihin yhtyä. Pitää pystyä antamaan toiselle tärkeässä asiassa myöten, jotta saa oman tavoitteensa läpi. Tähtäyspisteen pitää olla korkealla, mutta enempää valtaa ei voi käyttää kuin sitä on annettu.

Yhteistyö ei saa tarkoittaa sulautumista yleiseen poliittiseen korrektiuteen. Perussuomalaisilla on kanttia kritisoida sitäkin, mistä muut ovat hiljaa. Näin oli heti myös Vantaan kaupunginvaltuustossa, kun siellä aloitin työni. Ryhmämme kiinnitti huomiota kaupungin vuokraamiin kiinteistöihin ja erityisesti vuokranantajiin.

Yksi keskustelunkohde oli sattumoisin Korson keskustassa sijaitseva toimistotalo, johon minulla liittyi paljon muistoja. Vuonna 1983 olin kesäapumiehenä rakentamassa taloa, josta myöhemmin tuli sosiaalitoimisto. Kahdeksantoista vuotta täytettyäni menin sinne ruinaamaan rahaa. Opintotuki ei kertomani mukaan riittänyt, kun en saanut kotona riittävästi ruokaa ja äiti pyysi vielä vuokraakin. Valheeni upposivat siinä määrin, että kuukausittain kävin hakemassa talosta toimeentulotukea – käteistä rahaa, joka kului pian keskustan baarissa ja muissa riennoissa.

Valtuustossa minä ja muut perussuomalaiset huomasivat, että entinen helpon rahan hakupaikkani taisi olla sitä myös joillekuille muille vielä silloinkin. Kiinteistön omistivat paikalliset demarit, ja kaupunki maksoi heille alttiisti vuokraa.

Talo ei ollut ainoa laatuaan. Demarit olivat vuokranneet useita omistamiaan kiinteistöjä kaupungille. Systeemiä oli siedetty vuosikymmeniä. Perinteiset valtaklikit suojelivat toinen toistaan. Vasta perussuomalaisten myötä valtuustoon virtasi sen verran uutta ilmaa, että asiasta alettiin keskustella julkisesti. Eri kohteissa vuokria tarkistettiin.

Sisäistä korruptiota on harjoitettu ympäri Suomea ja harjoitetaan yhä. Jäljet näkyvät lisääntyvinä oikeudenkäynteinä ja tuomioina, ja osapuolet löytyvät yleensä demareiden ja kokoomuksen jäsenistöstä ainakin Vantaalla. Toki muissakin kunnissa on rakenteellista korruptiota. Politiikassa pyörii niin pieni piiri, että se altistaa väärinkäytöksille.

Touhua katsoessa ei ihmetytä se, miten vasemmistopuolueet ajavat uskollisesti politiikassaan korotuksia asuntotuotannon tukemiseen ja asumistukeen. Sinänsä saajilleen tarpeellisella tuella pidetään yllä ylikorkeita vuokria ja alennetaan vuokrayhtiöiden kustannuksia. Niiden avulla muun muassa ay-liikkeiden suurimmaksi osaksi omistama Kojamo, entinen VVO, maksoi vuonna 2017

osinkoja yhteensä 50,3 miljoonaa euroa. Kahdeksan suurta ammattiliittoa omistavat noin 60 prosenttia Kojamosta. Liitot nettosivat tästä osinkoja yhteensä 29,3 miljoonaa. Sanomattakin on selvää, kenen vaalikassaan osa näistä vuokratuloista kilisee. Virallisten tilastojen valossa Suomi on maailman vähiten korruptoitunut maa. Jos rakenteellista korruptiota mitattaisiin, tulos voisi olla toinen. Kuitenkin myös rehellisyyttä ja vastuullisuutta löytyy maastamme paljon.

HYPPY VALTAKUNNAN VESIIN

Kunnanvaltuuston kamppailut ajoivat kohti eduskuntaa. Skeittipuistojen ja vastaavien kanssa vääntäessä kului kaksi vuotta. Täytyi pyrkiä korkeammalle saadakseen asioita tehokkaammin läpi. Olin ollut vasta kaksi ja puoli vuotta politiikassa mukana, kun eduskuntavaalit koittivat.

Uudenmaan piirin kokouksessa syksyllä 2010 päätettiin, ketkä pääsisivät puolueestamme ehdolle. Kokoonnuimme Myyrmäen uimahallilla, lapsuuden maisemissani. Keskustelun edetessä katselin kabinetin lasiseinän läpi hyppytorneja. Muistelin, kuinka lapsuudessani itse olin niistä hyppinyt. Muistelin tarinaani – joka on niin monen muunkin nuoren tarina.

Kerroin puolueelle, että kokemusteni vuoksi haluaisin lähteä ehdolle eduskuntaan ja yrittää päästä sinne ajamaan erityisesti nuorten asiaa. Kaikki tiesivät kyllä vahvuuteni yritys- ja nuorisopuolelta, mutta kaikki eivät tienneet taustaani.

Kun pohdin ääneen tekemiäni rikoksia ja sitä, vaikuttaisivatko ne ehdokkuuteeni, huoneessa tuli ihan hiljaista. Kukaan noin kolmestakymmenestä hengestä ei hetkeen sanonut mitään. Ehdin jo ajatella, että tässä se nyt oli. Sitten joku muukin alkoi avautua menneisyydestään. Joku toinen taas totesi, että eiköhän meiltä kaikilta löydy nuoruudesta asioita, joita kadumme.

- Ne eivät ole lähiaikoina tapahtuneita. Ei niitä voi enää lukea syyksi, varsinkin kun tiedetään sun toimet sen jälkeen nuorten parissa, kuulin jonkun sanovan.

Niin sain hyväksynnän, ja minut valittiin ehdolle ensimmäisten joukossa.

Katselin jälleen ikkunasta uimahallin puolelle ja koin rauhaa sydämessäni. En kuunnellut enää keskustelua, vaan uppouduin ajatuksiini. Olin aikoinaan oppinut täällä uimaan. Enköhän oppisi myös riittävästi politiikasta. En tiennyt, miten kaikki onnistuisi. Mutta sisimmässäni sain varmuuden. Minusta tulisi kansanedustaja.

* * *

- Tehdään yhteinen kampanja Uudellemaalle! Hommataan vaalibusseja ja tehdään vaalilehti. Mä tiedän, mistä me saadaan asuntoautoja ja busseja sekä edullisesti erilaista markkinointimateriaalia, intoilin.

Uudenmaan vaalipiirin ehdokkaat olivat kokoontuneet yhteen pohtimaan vaalikampanjaa. Kaikki menivät vain jostain syystä hiljaiseksi ehdotusteni jälkeen.

- Mika, sait pyytämäsi puheenvuoron, kun sitä niin kovasti halusit. Nyt jatketaan! sanoi vantaalaisvaltuutettu Juha Malmi kaikkien kuullen ja nappasi samassa mikrofonin pois.

Vai että tällä tavalla tämä menee? ajattelin hiukan kiukkuisena. Tehdään kampanja sitten yksin.

- Mulla ei oo vaalipäällikköä. Lähtisitkö vaalipäälliköksi? Mä en kehtaa ketään muutakaan siihen tehtävään ruinata ja sulla on siitä kokemusta jo kuntavaaleista, kysyin Timo Valtoselta puhelimessa.

Timon suostuttua menin heti asiaan.

- Viime kerralla meillä oli asuntoauto. Hommataanko se uudelleen?

- Mulla on sulle se bussi, josta puhuin, Timppa vastasi. - Teipataan se ja saadaan enemmän näkyvyyttä. Mä hoidan kuskit, hoida sä muut.

Setäni Jukka tuli taas hätiin, ja pian täyspitkän linja-auton kylkiä ja ikkunoita laitettiin uuteen uskoon. Painosta tilasin 50 000 kappaletta kahdeksansivuista vaalilehteä. Päälle tulivat monenlaiset lentolehdet ja tienvarsimainokset.

- Osta vaalimainos ainakin Ristin Voitosta ja Radio Deistä! Timo lisäsi höyryä.

- Sun pitää saada myös uskovat tietämään, että sä haluut ajaa kristillisiä arvoja. Lisäksi sun kannattaa vuokrata se vaalitoimisto Korsosta. Se kirkon omistama liiketila on tyhjänä. Se on sun kyläs, ja sieltä kaikki on lähteny.

- Tiedäk sä, mitä tää kaikki maksaa? Se tyhjä toimitila on ainakin kahden sadan neliön suuruinen, sanoin epäuskoisena.

En ollut edes laskenut, miten paljon rahaa vaaleihin oli jo palanut.

- Maksan loput talomme rakennusbudjetista. Joudun joka tapauksessa ottamaan lisää lainaa rakentamista varten, kun siinäkin budjetit paukkuu.

Näkyvyys oli kuitenkin a ja o. Sitä ei saanut ilman rahaa. Oli vain nostettava panoksia. Olennaisinta, eli innokkaita vaalityöntekijöitä, ei saanut kuitenkaan rahalla. He tulivat lahjana, ja heitä tuli yli viisikymmentä. Ihmiset ottivat minuun itse yhteyttä ja tarjoutuivat auttamaan. Yhteishenki oli huipussaan.

Angelica Vironen oli ilmoittautunut tiimiin jo puoli vuotta etuajassa.

Pitkäaikainen ystäväni Mika Talja oli innostanut hänet mukaan.

- Äänestetään sitten Mika eduskuntaan! kaimani kertoi seurakuntalaisilleen heti, kun kuuli ehdokkuudestani.

Taljan Mikan Nurmijärven johtamaan helluntaiseurakuntaan kuului paljon romaneja, ja Angelica oli yksi heistä.

- Kun sä pääset eduskuntaan, annan sulle vinkkejä, miten romaneiden asioita voi edistää, Angelica puolestaan haastoi minua yhdessä romaanipäiviä järjestävän Petri Helmen kanssa.

Pian olin puhumassa romanipäivillä Järvenpään Arkissa, Vantaan Kotikirkossa ja parissa muussakin seurakunnassa. Romaneihin törmäsi kaikkialla. Heidän kiinnostuksensa politiikkaan oli herännyt.

Vaalien alla tutustuin myös Kankuun. Meillä oli molemmilla yhteinen intressi, nuorten tukeminen. Kanku on niitä harvoja liikemiehiä, jotka jatkuvasti puhuvat nuorten tarpeista. Puheiden lisäksi hän panostaa säännöllisesti omia varojaan urheiluseurojen tukemiseen.

- Mulla on hyvä mainospaikka sulle Kehä 3:n vieressä, Kanku sanoi.

- Saat laittaa tähän banderollin, ja jos tarvitset vaaliautoa, lainaan sulle sellaisen.

Banderollilla oli valtatien varressa taattu näkyvyys. Kankun kautta tutustuin myös Virtasen Jokkeen. Hän on mainostoimistoalan yrittäjä, ja sain hänen avullaan vaalimateriaalia hyvään hintaan.

Pikapuoliin koittivat Korson markkinat. Kaikki kynnelle kykenevät ehdokkaat täyttivät Korson keskustan. Vaalitoimisto oli keskeisellä paikalla, kävelykadun ja kirkon vieressä.

- Pitäkää Soinille autopaikkaa vaalitoimiston edessä, ohjeistin Pasi Arolaa, joka toimi Keijo Viskarin kanssa järjestysmiehenä vaalitoimistossa.

Lähdin markkina-alueelle, mutta pitkään ei mennyt, kun puhelin soi.

- Sun vaalityöntekijät tappelee Jussi Saramon ja sen vaalityöntekijöiden kanssa.

Soittaja oli demaripuolueen ehdokas. Ei auttanut muu kuin lähteä katsomaan.

Onneksi olin sentään kuullut hieman liioitellun version. Ketään ei ollut lyöty, mutta suukopu oli valtava.

Vasemmistoliiton ehdokas Saramo oli ajanut vaalivaununsa suoraan vaalitoimiston ulko-oven eteen. Saramon näkyvyyden suhteen paikkavalinta oli erinomainen. Vaalityöntekijöitteni mielestä se oli kuitenkin auttamattoman väärä. Paikka kuului Soinille.

Kun Saramo oli itse karannut paikalta ja hänen tiiminsä oli haluton tekemään yhtään mitään, pojilla oli välähtänyt. He ottivat vaalitoimistosta minun kuusimetrisen vaalibannerini ja kietoivat sen Saramon asuntovaunun ympärille. Siitä riita alkoi ja päätyi Helsingin Sanomiin saakka. Tämä oli joidenkin mielestä huonoa mainosta molemmille, mutta to-tuus politiikassa on toinen. Molemmat, niin Saramo kuin minä, saimme kannattajiemme tietoisuuteen, että olimme ehdolla. Olimme toistemme vaihtoehdot, poliittiset ääripäät. Saramon jatkuva perussuomalaisten haukkuminen ei sittenkään riittänyt eduskuntaan saakka. Hyvä niin, sillä samasta vaalipiiristä valittu vasemmiston Kari Uotila oli ja on todellinen herrasmies, joka osaa olla eri mieltä menemättä henkilökohtaisuuksiin tai valehteluun.

Pääosin vaalityöt menivät hyvin ja rauhallisesti. Yksi erikoinen piirre nousi esiin ennakkoäänestyksen ja vaalipäivän välillä.

- Mä oon jo äänestäny perussuomalaisia! kertoivat ihmiset, kun yritin antaa esitettä.

- Hienoa! Ketä äänestit, jos saan kysyä? utelin.

- En mä tiedä sen nimeä. Se oli sellainen kaunis vaaleahiuksinen nainen, kuulin vastauksen miehiltä.

- Äänestit Johanna Jurvaa. Hyvä valinta. Lähihoitaja ja aito perussuomalainen nainen, sanoin useammalle kuin sormia on käsissä.

Tiesin, että Johanna oli tehnyt hyvän vaalikampanjan, jossa valtuustoryhmäämme kuulunut yrittäjä Timo Auvinen tuki häntä taloudellisesti. Johanna oli hiukan arka ottamaan suoraa kontaktia, mutta hyväkäytöksinen ja positiivisia mielipiteitä herättävä ehdokas. Torille tultaessa hän arkuudestaan huolimatta syttyi kertomaan vaihtoehdosta ja sai ihmiset uskomaan. Hän, jos kuka, osasi olla empaattinen.

Opin pian sen, että useat äänestivät vaaleissa tietämättä ehdokkaasta juuri mitään. Kun puolue oli tiedossa, valinta tehtiin mielikuvien ja näkyvyyden kautta. Tämän jälkeen ymmärsin paremmin sen, mitä Antti Lindtmanin isä Jouko Lindtman kerran sanoi vaalitorilla.

- Vaalityössä tärkeintä on ehdokasasettelu. Jos se on tasapainoinen asuinalueisiin ja ehdokasprofiileihin nähden, puolueen vaalituloksesta 70 prosenttia on jo tehty.

Joukon havaintoa ei ollut syytä epäillä. Olihan demareilla jo yli sadan vuoden kokemus vaalityöstä. Ehdokasasettelussa kannattaa käyttää enemmän järkeä kuin tunnetta.

Muutenkin hyviä malleja kannattaa hakea. Perussuomalaisen puolueen rahankäyttö vaaleissa ja sitä edeltävänä aikana ei ollut tehokkaimmasta päästä. Vaalikampanjan linjaukset ja toimenpiteet puuttuivat strategiasta tai ne eivät ainakaan ole kampanjoissa näkyneet. Tukea on toki tullut, mutta ei oikeanlaista. Siitä huolimatta on saavutettu menestystä, koska ne, jotka ovat tulleet valituksi, ovat itse osanneet tehdä kampanjansa hyvin.

Vaalivalvojaiset pidettiin vaalitoimistollani Korsossa. Paikalla oli enimmäkseen vaalityöntekijöitä ja lähimmät perheenjäsenet, kolmisenkymmentä henkeä.

- Jännittääkö? Sirpa Viskari kysyi hymy huulilla.

- Enemmän kuin loppuottelua katsoessa, vastasin hermostuneena.

- Sä pääset läpi, kuulin yhden kaverin sanovan. - Jumala puhui minulle rukouksessa, että sä pääset läpi. Älä hermoile yhtään.

- Niin pääsetkin, jatkoi Pasi Arola. - Sen tunsi vaalityössä. Sulla on kannatusta!

Vielä kun Angelica Vironen tuli rauhallisella äänellä sanomaan samat sanat, jännitys helpotti – ainakin hetkeksi.

Vaalitulos ei ollut selvä moneen tuntiin. Horjuin epätoivon ja toivon välillä. Ehdokkaiden järjestys vaihtui pitkin iltaa. Juha Malmi oli alusta alkaen läpimenevien listoilla. Näimme TV:stä, miten Jussi Niinistö ja monet muut onnittelivat häntä puolueen vaalivalvojaisissa Bottalla.

Sitä mukaan, kun kello tikitti uusia kierroksia, minä kipusin ylöspäin. Ääniä kertyi yhä enemmän myös Vantaan ulkopuolelta. Tulin yhä lähemmäs valittavia, ja lopulta aloin mennä ohi. Samaa tahtia nousi tunnelma. Lähempänä yhtätoista oli selvää, että tulen valituksi. Reaktiot vaalitoimistossa olivat valtavat, kun jännitys laukesi hurraa huutoihin. Pasi, Timo ja jotkut muut tekivät käsituolin ja alkoivat heittelemään minua kohti kattoa.

- Iskä, en oo pitkään aikaan nähnyt sua noin onnellisena, Sami tuli sanomaan ja onnittelemaan.

Vaimoni tuli antamaan suukon ja muut pienemmät lapset halasivat, vaikka eivät tainneet tietää, mistä oli kyse. Isällä oli kivaa. Tuli jytky!

- Nyt mennään sinne Bottalle! Mennään kiittämään Soinia ja tapaamaan muitakin, ehdotin.

Bottan narikan edessä kohtasin Juha Malmin.

- Onnittelut Mika, hän sanoi.

Mies näytti aivan lyödyltä. Juha oli laittanut vaalityöhön paljon rahaa ja yritti myöhemmin eduskuntaan vielä toistamiseen vuonna 2015. Vantaan Sanomat löi lyötyä uutisoimalla, että Malmi oli kampanjoinut yli varojen ja osa veloista meni perintään. En tuntenut tippaakaan vahingoniloa häntä kohtaan, vaikka joku olisi luullut minun muistavan pahalla kampanjan aikana esiintyneitä asioita. Juha oli hyvä mies, otti vain liian isoja riskejä.

Perussuomalaiset saivat Uudenmaan vaalipiirissä seitsemän paikkaa, joista kolme tuli Vantaalle. Yhteensä saimme käsittämättömät 39 edustajaa entisen viiden sijaan. Vastaavaa ei ole nähty Suomen poliittisessa historiassa, eikä heti tulla näkemäänkään. Ihmiset olivat todella kyllästyneitä ummehtuneeseen poliittiseen peliin, jossa poliitikot aina tiesivät paremmin kuin kansa.

Lähtö eduskuntaan laittoi lopun työlleni Takaisin Elämään ry:n toiminnanjohtajana. Olin jo edeltävän vuoden ollut järjestöstä sapattivapaalla pyörittämässä bisnestä. Pystytin maanlaajuista myyntiverkostoa talopaketeille, ja kauppa kävi hyvin. Kahden tasavahvan omistajan Janin ja Jarnon näkemyserot johtivat kuitenkin Kilpitalot Oy:n konkurssiin. Olin jo suunnitellut jatkavani töitä toisen talotehtaan kanssa, mutta nyt tuli niille suunnitelmille stoppi. Minä olin joutunut töihin eduskuntaan, kuten olin nuorena varusmiehenä pelännyt. Tosin nyt oli motivaatio paremmin kohdallaan.

Eduskunnassa muut puolueet ottivat perussuomalaiset pääosin hyvin vastaan. Jytky oli yllätys, mutta niin oli sekin, että perussuomalaiset olivat ihan tavallisia tolkun ihmisiä. Meillä oli eri taustoja, eri ammatteja ja eri kokemuksia aivan kuten muillakin. Esimerkiksi harva tiesi, että tiukasta maahanmuuttokannastani huolimatta olin työskennellyt maahanmuuttajanuorten ja vähemmistöjen parissa jo vuosikymmenen.

Toki myös jotkut laukoivat mielipiteitään ilman filttereitä. Huvittavaa oli, että ne, jotka eniten puhuivat suvaitsevaisuuden ja tasa-arvon puolesta, eivät itse olleet valmiita suvaitsemaan vastakkaista mielipidettä.

Välillä kansanedustajia paheksutaan siitä, miksi he pitävät itsellään monia luottamustehtäviä kansanedustajan toimen ohella. Epäillään ettei aikaa jää eduskuntatyölle. Asia ei kuitenkaan ole niin mustavalkoinen. Eduskunta kokoontuu tiistaista perjantaihin. Maanantai on kuntien luottamustehtävien aika. Tällöin kokoontuvat kaupunginhallitus ja kaupunginvaltuusto kerran tai kaksi kuukaudessa. Lisäksi kaikki muut luottamustehtävät kuten

valtioyhtiöiden hallintoneuvostot, ylikunnalliset valtuustot tai kaupunkien yhtiöiden hallituspaikat vievät pääosin vain yhden iltakokouksen kuukaudessa. Harva nousee eduskuntaan ilman kuntapolitiikkaa. Kannukset saatuaan kansanedustaja ei yleensä luovu kuntapolitiikasta, koska yhteys äänestäjiin voisi muutoin kadota.

Eduskunnassa olin aluksi täysi ummikko. Nyt oli käyttöä Vantaan tarkastuslautakunnassa oppimilleni perusasioille. Vantaan reviisori Helena Hyvönen oli minulle kuntapolitiikassa arvokas tuki ja mentori. Hyvönen neuvoi minua hallinnon perusperiaatteissa. Hän myös rohkaisi ja kertoi, että kehityin nopeasti. Eduskuntaan päästyäni sain häneltä lahjaksi huonekasvin. Siitä kuitenkin tuli nopeasti kuivapuu. Kukka kuvasti vauhtiani. Työhön ryhtyessäni en ehtinyt kukkia ajatella sen enempää kuin avustajanikaan.

Yksi tärkeimmistä ensimmäisistä tehtävistä on henkilökohtaisen avustajan valitseminen. Työpari, johon ei voi luottaa sataprosenttisesti, aiheuttaa vaikeuksia ennemmin tai myöhemmin. Tiedän useita kollegoja, jotka eivät luota avustajaan edes siinä määrin, että antaisivat hänen lukea sähköpostejaan tai kirjeitään.

Koeajan jälkeen jotkut ovat joutuneet tilanteeseen, jossa huomaavat avustajan työhaluttomuuden tai epäsopivuuden tehtävään*. Omalla kohdallani kävi myös siten, että en jatkanut ensimmäisen avustajani työsuhdetta vuoden määräajan jälkeen. Työtapamme eivät sopineet yhteen.

Sen jälkeen olen saanut työskennellä kahden luotettavan ja taitavan avustajan kanssa. Henna Saarinen löytyi IRRTV:stä, jossa hän luotsasi vapaaehtoistyöntekijöitä Mahdollisuus Muutokseen -kampanjan aikaan. Henna oli lahjakas monella tapaa ja empaattinen kaikkia kohtaan. Hän siirtyi syksyllä 2015 kutsumustyöhön Vapaakirkkoon perustamaan nuorten raamattukoululinjaa.

Tilalle astui vasta yliopistosta valmistunut nuori nainen, Susanna Honkamaa. Susanna kertoi heti ensi tapaamisessa uskostaan Jeesukseen. Se tiesi pääasiassa rehellistä ihmistä. Aikaisemmat kokemukseni olivat osoittaneet, että jos palkkaan henkilön, jonka omatunto on sidoksissa Jumalan Sanaan, on suuri todennäköisyys saada sataprosenttisesti luotettava työntekijä. Ja niin kävi tälläkin kertaa.

En väitä, etteikö kuka tahansa avustaja haluaisi tehdä kaikkeansa esimiehensä hyväksi. Toinen asia on kuitenkin se, näkeekö avustaja asiat niin avarasti, että edustaja uskoutuu hänelle kaikissa tehtävissä. Oma-aloitteisuutta ja lojaaliutta ei voi esimiehenä opettaa. Niitä joko on tai ei ole.

---

* Jotkin kollegat ovat kohdanneet todellista sabotointia avustajiensa taholta. Näin kävi muun muassa Leena Merelle, jonka avustaja haastoi oikeuteen vaalien alla, ja jos minkälaisia epämääräisiä syytteitä mediassa viljellen. Kaikki ne osoittautuivat perättömäksi siinä määrin, että asia päättyi syyttämättä jättämiseen.

* * *

Politiikka on kenkien potkimista oveen, kunnes kengän kärjet ovat kuluneet. Tai vähintään sen näyttelemistä, että oveen potkitaan. Oma tapani on potkia aina vaan – kunnes ovi aukeaa tai sen tilalle muurataan tiiliseinä. Viisikymppisilläni asian vahvisti yksi jos toinen tervehdyspuheenvuoroissaan.

Politiikassa suuri vaiva tuottaa usein vähän tuloksia. Valtaa käyttävät kunnolla ani harvat. Tie kansanedustajaksi kulkee monen tuskan kautta. Suurimmalla osalla taival jää siltä osin kesken, vaikka rahaa vaaleihin saattaa palaa kymmeniä tuhansia. Toisaalta kansanedustajankin titteli tarkoittaa vain pääsyä niiden pakeille, jotka päätöksiä tekevät. Ministerien ja puoluejohdon asia on, ketä he kuuntelevat. Kansanedustajien tehtäväksi jää oppositiossa osoittaa hallituksen virheet. Hallituksessa työnkuva on painaa JAA-nappia salissa ja puolustaa päätöksiä toreilla – ellei sitten aktiivisesti ota itselleen vaikuttajan roolia.

Mielistely ja hyväksynnänhaku ovat nykyisen pikavoittopolitiikan suuri ongelma. Luottamus poliitikkoihin laskee vuosi vuodelta. Huomionkipeät puolueet kosiskelevat äänestäjiä kilvan ja pyrkivät kiillottamaan pintaa pikkujekuilla ja ilmavilla avauksilla.

Useat kansanedustajat juoksevat otsikoiden ja mielikuvien perässä. Eduskunnassa sen havaitsee vaikkapa lehtisalissa, jossa moni aloittaa päivänsä lukien lausumiaan lehdestä. Poliittisen mielipideilmaston seuraaminen käy työstä, jos sen mukaan yrittää mielipiteitä muodostaa, kuten valtaosa tuntuu tekevän. Vastapuolelle ei saa antaa kunniaa mistään vaan mieluummin kaadetaan toisen tekemä hyvä aloite kuin otetaan se riski, että maine sataa toisen laariin. Loppupelissä kansalainen arvostaisi enemmän vastuullista valtiomiestä tai -naista, joka harkitsee päätökset kokonaisedun kannalta.

Hyvä politiikka ei ole mielistelyä. Se on vastuunottoa ihmisistä, jotka hyötyvät tai kärsivät päätöksistäni. Se on yhteisen hyödyn tunnistamista ja edistämistä.

OMA PERHE

Politiikka vaatii raskaita uhrauksia perheeltä. Erityisesti maakuntien kansanedustajat joutuvat olemaan paljon poissa kotoa, välillä jopa liikaa. Kollegani vihreiden Satu Haapanen Oulusta lopetti kansanedustajan toimet yhteen kauteen sen vuoksi, että ei ehtinyt viettää aikaa lastensa kanssa. Puhuimme asiasta, kun olimme yhdessä sivistysvaliokunnassa. Hän ei koskaan tullut sinuksi sen kanssa, että oli useamman päivän viikossa erossa pienistä lapsistaan. Arvostan hänen päätöstään, sillä ne edustajat ovat harvassa, jotka ovat näin radikaalisti laittaneet perheen etusijalle. Etenkin äideiltä kansanedustajan työ ottaa välillä liikaa.

Vaikka itse asun Vantaalla ja pääsen yöksi kotiin, ovi käy usein myöhään. Viikonlopuille tosin en yleensä sovi mitään – ainakaan monen tunnin juttuja. Vaimoni Sarita on joutunut kantamaan suurta vastuuta politiikan vuodet ja luopumaan omasta mieleisestä kätilön työstään. Kun aloitin eduskunnassa vuonna 2011, hän huomasi jossain vaiheessa, ettei kolmivuorotyö enää onnistunut. Hoitoalalla hän jatkoi Vantaalla kotisairaanhoitajana.

Välillä huomaan, etten ole läsnä kotona – tosin vasta, kun kuulen siitä lapsiltani. On niin monta keskeneräistä asiaa. Silloinkin kun on yhteistä aikaa, ajatukset saattavat harhailla. Siksi olenkin kiitollinen vaimolleni kaikesta. Työni ei olisi mahdollista, jos vaimo ei olisi siitä yhtä mieltä, tukisi siinä ja olisi valmis joustamaan yhäti muuttuvien aikataulujen mukaan. Se on suuri etuoikeus.

Saritan kanssa meillä on kolme lasta, ihmeellisiä persoonia jokainen. Poikani Sami on Heinin aviomies ja pienen Julle-pojan isä ja minä onnellinen isoisä. Tomi on Samia kolme vuotta nuorempi ja asuu myös Vantaalla.

Koko aikuisikäni olen ollut pienten lasten kasvattaja. Kun kasvatin poikia ensimmäiset kymmenen vuotta poikamiehenä, asiat tapahtuivat tässä ja nyt. Vasta avioliiton kautta lastenkasvatukseen tuli suunnitelmallisuutta, aikatauluja ja parempaa kurinalaisuutta.

Omat poikani ovat aina olleet isin poikia. Iltasuukot, halaukset ja rakkauden tunnustukset kuuluivat ja kuuluvat myös poikien elämään, kunnes he itse ottavat niistä etäisyyttä. Tyttöjen kohdalla on ihan sama periaate. Isältä tuleva arvostus on heille tärkeää. Tällä tavoin toimien lapselle juurtuu positiivinen mieskuva syvälle sieluun loppuelämäksi. Äidin tehtävänä on meidän perheessämme ollut kaikkien käytännön asioiden järjestäminen lasten parhaaksi. Äiti antaa lapsille rakkautta ja perusturvan, joka kantaa heitä elämässään eteenpäin.

Politiikassa vain harvat tuovat lapsensa julkisuuteen. Kukaan ei halua nähdä, että lasten sosiaalinen maailma kärsisi sen johdosta, miten mediassa milloinkin isästä tai äidistä uutisoidaan. Mielestäni tämä on paras ja oikea linja.

14. SATEENKAAREN TUOLLA PUOLEN – KYSYMYS HEIKOMMAN OIKEUKSISTA

Ensimmäistä kertaa törmäsin politiikassa seksuaalivähemmistöjä koskeviin teemoihin tuoreena kaupunginvaltuutettuna vuonna 2009. Menin pelaamaan pingistä ja kyselemään nuorten kuulumisia Korson nuorisotalolle, kuten minulla on välillä tapana. Huomasin, että olin samalla tullut katsomaan Setan valistuskampanjaa. Isänä en pitänyt seksuaalisävytteisiä kuvia homopareista sopivina nuorten silmille ja siivosin materiaalit pois koko nuorisotilasta. Tuolloin kaupunki päätyi kaupunginhallituksen puheenjohtajan Tapani Mäkisen tuella vetämään kampanjan tiloistaan.

Tuosta tapauksesta on vajaa kymmenen vuotta. Nyt vuonna 2018 rahapelirahoilla tuetaan hanketta, jolla houkutellaan homo- ja lesbopareja huostaanotettujen lasten sijaisvanhemmiksi. Koulun jokaiseen oppiaineeseen vaaditaan integroitavaksi homoutta ja muuta vastaavaa edistävät sisällöt. Sosiaali- ja terveysministeriön selvitys kertoo, että tasa-arvo ei päiväkodeissa toteudu ilman, että askarteluissa on aiheina sateenkaariperheitä*. Tasa-arvon ja suvaitsevaisuuden nimissä kirjastontäti ohjaa alakoululaiset erillisen sateenkaarihyllyn ääreen, kuten kävi eräälle tuntemalleni 12-vuotiaalle kirjastoautossa.

---

* ”Sukupuolten tasa-arvon edistäminen varhaiskasvatuksessa” -selvityksen (STM:n Raportteja ja muistioita 2016:36) on kirjoittanut Naisasialiitto Unioni ry ministeriön toimeksiannosta. Unioni on verkkosivujensa mukaan ”feministinen ja antirasistinen järjestö, joka vaikuttaa poliittiseen päätöksentekoon”. Lobbauksen tehottomuudesta heitä ei ainakaan sovi syyttää, kun pääsevät kirjoittamaan ministeriön selvityksiä – ja saavat siitä hyvästä vielä lähes kymppitonnin palkkion.

Kun tällainen nopea muutos tapahtuu yhteiskunnan perusarvoissa, se kiinnostaa syystäkin kansaa – ja sitä myöten myös mediaa. Avioliittolaki oli eduskuntakauden 2011-2015 yksi näkyvimmistä teemoista. Siinä ohessa näkyvyyttä kertyi myös minulle siinä määrin, että aihe taitaa olla se, josta minut parhaiten julkisuudessa tunnetaan.

Miten tähän on päädytty?

Lyhyesti sanottuna kansalaisaloite sukupuolineutraalista avioliittolaista saapui eduskunnan käsittelyyn vuoden 2013 lopulla ja hyväksyttiin joulukuussa 2014. Tämän jälkeen tehtiin niin kutsuttu Aito Avioliitto -kansalaisaloite, joka ehdotti, että avioliitto olisi säilytetty miehen ja naisen välisenä. Eduskunta hylkäsi aloitteen helmikuussa 2017 ja sen jälkeen eduskunta on vielä hyväksynyt äitiyslakia koskeneen kansalaisaloitteen, joka helpotti lesboparien lastenhankintaa.

Tämän kaiken taustalla on jokaisen kansanedustajan henkilökohtainen kannanmuodostus. Kollegat epäröivät ja valitsivat lopulta linjansa. Tätä kulisseissa tapahtuvaa prosessia pohdin tässä luvussa.

* * *

Hallitusneuvotteluissa 2011 kristillisdemokraatit neuvottelivat hyvin läpi sen, että tapetilla olevaa sukupuolineutraalia avioliittolakia ei edistettäisi heidän hallituskaudellaan. Se ei kuitenkaan kaikkia ilahduttanut. Kokoomuksen Lasse Männistö alkoi yhdessä joidenkin kollegoiden kanssa keräämään kansanedustajien nimikirjoituksia saadakseen sukupuolineutraalin avioliittolain eduskunnan käsittelyyn.

Erikoista tämän aloitteen nimienkeruussa oli se, että nähtävästi koskaan aikaisemmin ministerit eivät itse ole allekirjoittaneet – saati keränneet – nimiä lakialoitteisiin. Tällä kertaa kokoomuksen nokkamies, valtionvarainministeri Alexander Stubb ei tyytynyt edes siihen vaan otti aloitteen nimiinsä.

Vaikka Lasse Männistön ja viiden ministerin nimienkeruu ei tuottanut kuin reilu 70 allekirjoitusta, media alkoi ajaa asiaa kuin yhteisestä sopimuksesta. Vuonna 2013 esitys sukupuolineutraalista laista tuli kansalaisaloitteena eduskuntaan. Asia lähetettiin lakivaliokuntaan, johon minä hakeuduin varta vasten jäseneksi.

Vihreät lähettivät myös oman puhemiehensä lakivaliokuntaan, Jani Toivolan. Näkemyksiltämme olimme melkoiset ääripäät.

Jani on homoseksuaali. Tuohon aikaan hän oli juuri ollut ”äitiyslomaan verrattavissa olevalla vapaalla” eduskunnasta. Hän sai tyttärensä suunnitelmallisesti naisen kanssa, joka ei halunnut sen enempää parisuhdetta miehen kuin arkea lapsen kanssa.

Muistan erään kerran, kun ensimmäisellä eduskuntakaudellamme debatoimme avioliittolaista. Puoluetoverini Maria Lohela oli äänessä.

- Voidaan kysyä, millä tavalla lakia avioliiton osalta halutaan muuttaa sitten seuraavaksi. Olisiko se esimerkiksi moniavioisuuden hyväksyminen, jota vihreiden nuorisojärjestö on ehdottanut? hän tykitti.

Jani Toivolan paikka oli silloin edessäni. Hän istui siinä Mariaan kääntyneenä ja mumisi:

- Niin, aivan, ja nyökytteli aivan kuin Maria olisi puhunut suoraan auki hänen tulevaisuudensuunnitelmiaan politiikassa.

Oli selvää, että tällaisessa vastakkainasettelussa myös media näki oman mielenkiintonsa. Olemme Janin kanssa olleet pariin otteeseen YLE:llä keskustelemassa perhelainsäädännöstä. Ensimmäisellä kerralla vuonna lokakuussa 2011 asetelma ei mielestäni ollut tasapuolinen, ja niinpä otin etukäteen yhteyttä toimittajaan, kun seuraavan kerran sain kutsun.

- Pyydän vain reilua peliä, vetosin.

- Varmasti toteutamme sen tasapuolisesti, toimittaja lupaili.

Ajankohta oli kriittinen, marraskuun puoliväli vuonna 2014. Parin viikon päästä eduskunnassa oli tulossa ratkaiseva äänestys.

Perjantaina parhaaseen katseluaikaan lähetetty ohjelma alkoi pätkällä, jossa papit peukuttivat liperit kaulassa sukupuolineutraalia lakia. Seuraavaksi esiteltiin kartta 18:sta maasta, jossa niin kutsuttu tasa-arvoinen laki oli hyväksytty. Loppusilaukseksi tuli YLE:n sivuilla tehdyn gallupin tulos, jossa 70 prosenttia kannatti kyseistä lakia. Sen päälle toimittaja hyökkäsi yhdessä Janin kanssa minua vastaan. Tätä mieltä olivat ainakin kymmenet ihmiset, jotka lähettivät minulle palautetta jälkikäteen. Sinä iltana katosi luottamukseni YLE:n journalistiseen osaamiseen.

Itseäni jäi eniten kaivelemaan pari asiaa omassa esiintymisessäni. Olisin ehdottomasti halunnut kritisoida YLE:n pienen otoksen galluppia, joka näytti lähinnä siltä, että homot olivat aktivoineet toisensa äänestämään. Esimerkiksi Ilta-Sanomien vastaavanlainen verkkokysely oli kesällä poikinut vuorokaudessa yli 80 000 vastaajaa, joista 83 prosenttia vastusti ”tasa-arvoista” avioliittolakia.

Toinen vaikea kohta oli toimittajan tiva:

- Onko Jani huono isä lapselleen?

Kysymys oli mielestäni asenteellinen. Päädyin pehmeästi arvelemaan, että varmasti Jani on ihan hyvä isä. Jälkikäteen pohdin, miksi päästin Janin ja toimittajan niin helpolla. Parempi olisi ollut haastaa suoraan.

- En, Jani, epäile yhtään sitä, ettetkö olisi hyvä isä tyttäresi kasvattajana. Mutta oletko koskaan kysynyt tyttäreltäsi, kaipaako hän äitiään? Olisiko hän vauvana halunnut äidin rintaa, syliä ja läheisyyttä?

Pari vuotta tuon jälkeen esitin Janille tämän kysymyksen. Oli syyskuinen torstai-ilta 2016, ja eduskunta kävi debattia Aito Avioliitto -aloitteesta. Jani sanoi ensimmäisessä puheenvuorossaan, että haluaa sillä kertaa tuoda poikkeuksellisesti henkilökohtaisen elämänsä esiin, minkä jälkeen hän puhui tyttärestään. Jani näki ainoana uhkana tytölle sen, että hänen perhettään ei ehkä arvosteta samalla tavalla kuin muiden lasten perheitä. Silloin iskin takaisin ja kysyin, mahtoiko tytöllä olla joskus myös äidin kaipuuta.

- Edustaja Niikko, tässä salissa on tapana puhutella toisia kohteliaasti ja teititellen, ojensi puhemieheksi noussut Maria Lohela.

Lehdet riemastuivat saamistani nuhteista. Menin myöhemmin tapaamaan Mariaa aiheesta. Tullessani huoneeseen hän näytti jurolta eikä noussut pöytänsä takaa tervehtimään.

- Istu siihen, hän sanoi osoittaen kauempana olevaa tuolia. Otin nöyrän lähestymisen.

- Nuhtelu teitittelyn puutteesta on toki aiheellinen, myönsin. - Muulta osin en kuitenkaan nuhdettasi ymmärrä.

Maria selitti, että ei ole soveliasta nostaa toisen edustajan yksityiselämää keskusteluun salissa.

- En oikein ymmärrä, miten minua voi siitä syyttää. Toivola itse otti asian puheeksi, perustelin.

Mariaa tämä ei vakuuttanut, joten yritin vielä tulla vastaan.

- Toki käsitän, että puhemiehen tulee nopeasti puuttua tilanteisiin, ennen kuin ne menevät ohitse.

Maria nojautui tuolissaan hiukan taaemmas.

- Se on vähän kuin koiran kasvattamisessa. Kun sitä pitää ojentaa, se tulee tehdä heti eikä seuraavana päivänä, hän virkkoi kylmällä äänellä.

Mitä siihen olisi enää voinut vastata? Kauas oli kuljettu ajoista, jolloin olimme hyviä ystäviä. Ensimmäisellä kaudella meillä oli useita hauskoja hetkiä. Nyt kaikki näytti muuttuneen pysyvästi. Kävelin ovelle ja suljin sen visusti perässäni.

Soini oli valinnut Marian puhemieheksi eduskuntavaalien jälkeen vuonna 2015. Maria ainakin tunsi käytöstavat, eikä hänellä ollut luurankoja kaapissa. Tosin demarilehden lietsomat mielenosoittajat olivat olleet toista mieltä. ”Ei ihmisvihaajaa eduskunnan puhemieheksi!” kirkuivat kyltit, kun kurkkasin puhemiehen valintapäivänä eduskuntakahvilan ikkunasta. Pihalla oli muutama nuori nainen.

Kaveria ei voinut jättää.

- Nyt, Teuvo, tuulta päin! huikkasin ja lähdin kohti ulko-ovea. Kanssani kahvilla ollut Teuvo Hakkarainen seurasi perässä.

- Hei oikeesti, millä te perustelette tota kylttiä? kysyin yhdeltä mielenosoittajalta. Teukka seisoi vieressäni hymyillen ja tupakka suussa.

Siinä sitten kuunneltiin liuta mielikuvia perussuomalaisista ja vaihdettiin muutama sana, kunnes oli lähdettävä takaisin töihin. Puhemies tuli valituksi protesteista huolimatta.

Moni ihminen muuttuu eduskunnassa aseman, vallan ja vastuun myötä, mutta kenessäkään en ole nähnyt niin rajua muutosta kuin Mariassa. Hänestä alkoi tulla koppava. Oli aivan kuin hän olisi hävennyt omaa ryhmäänsä, joka hänet tehtäväänsä valitsi. Asenne näytti heijastuvan myös puheenvuoronjakoon, sillä perussuomalaiset saivat hallitusasemankin huomioiden liian vähän puheaikaa. Puhemiehemme on demarimpi kuin demari itse, ajattelin, kun vertailin tilastoja Heinäluoman aikaan. Puheenvuoroja ei tullut, ei varsinkaan silloin, kun niitä eniten kaivattiin. Annoin asiasta myös suoraa palautetta kaksin ja ryhmässä, ja se vei minut puhemiehen oppositiolistalle. Enpä kuitenkaan olisi arvannut, että olin jo saanut koirankin roolin.

Mitä Janiin tulee, hänestä oli pian eduskunnassa käydyn debatin ja sitä seuranneen puhemiehen nuhtelun jälkeen pitkä henkilökuva Helsingin Sanomissa. Siinä hän kertoi lapsuudestaan koulukiusattuna. Minut maalattiin tuossa jutussa eduskunnan koulukiusaajaksi.

Olin jutusta yhteydessä päätoimittajaan, mutta hän ei nähnyt tarpeellisena sitä, että voisin tuoda esiin oman näkökulmani. Jani puolestaan jäi pian jutun julkaisun jälkeen noin vuoden mittaiselle sairauslomalle.

En vieläkään epäile, etteikö Jani haluaisi olla hyvä isä lapselleen. Surullinen olen silti hänen ja hänen pienen tyttönsä puolesta, joka on pienenä vauvana tahallisesti erotettu äidistään. Näissä tapauksissa lapselta ei kysytä mitään. Lapsi on aikuista varten, eikä aikuinen lasta varten. Se on nykyaikaa, kirjaimellisesti.

PIISPA

- Moi Pekka. Taidetaan olla menossa samaan osoitteeseen, sanoin leikkimielisesti, kun astuimme yhtä aikaa hissiin.

Oli maaliskuu 2013, ja Helsingin piispa Irja Askola oli kutsunut kansanedustajia vierailulle. Piispan virka-asunnolle kokoontui kymmenkunta kansanedustajaa, muun muassa Pekka Haavisto, Tapani Mäkinen, Lasse Männistö ja Paula Lehtomäki. Asetuimme mukavasti istumaan. Tuolit muodostivat kehän. Huone oli suuri, ja valaistus oli lempeän himmeä.

- Tahdon sydämellisesti toivottaa jokaisen teistä tervetulleeksi. Tämän illan aiheena on ennen kaikkea kuulla teidän ajatuksianne kirkosta, Askola alusti.

Ensimmäisenä keskusteluaiheena oli, mihin suuntaan kirkkoa pitäisi viedä, jotta se vastaisi ihmisten odotuksia.

Puhekierros kesti lähes tunnin. Moni edustaja puhui sen puolesta, että kirkon pitää rakastaa ja välittää lähimmäisestä. Diakoniatyön tärkeyttä korostettiin kaikkien puheissa. Viimein katseet kääntyivät minuun.

- Nuorena miehenä, kun elämäni oli sekaisin ja raha kului useimmiten kaikkeen muuhun kuin ruokaan, olin nälissäni. Kerran kiersi huhu, että Korson kirkosta saa ruokakuponkeja läheiseen kauppaan. Menin paikalle. Huhu piti paikkansa. Kirkko auttoi, kun kukaan muu ei auttanut. Sain lämpimän muiston, aloitin.

- Enemmän kuin ruoka-apua kaipasin kuitenkin rauhaa. Yritin joskus etsiä kirkosta myös hengellistä tukea. Sitähän ihminen lopulta kaipaa, yhteyttä Jumalaan.

Kerroin, miten Jumala oli myöhemmin ottanut suuren mustan möykyn pois sisältäni ja täyttänyt minut rauhalla, kun puolestani oli rukoiltu seurakunnassa.

- Kirkon ensisijainen tehtävä ei ole olla sosiaalitoimisto. Kirkon tehtävä on julistaa Kristusta ja ohjata ihmisiä oikealle tielle. Eri tarpeiden kanssa on tarjolla muitakin paikkoja, mutta hengelliseen kaipuuseen voi vastata vain seurakunta. Kirkon pitää ohjata ihminen Kristuksen luokse.

Kaikki menivät ihan hiljaisiksi. Irja haki katseellaan lattialta jotain, en tiennyt mitä. Silmiin hän ei ainakaan katsonut.

Kun kenelläkään ei ollut lisättävää, piispa siirtyi seuraavaan aiheeseen:

- Keskustelisimmeko seuraavaksi avioliittolain muutosta koskevasta kansalaisaloitteesta?

Irja kertoi siitä, kuinka hänen hiippakunnassaan rakastetaan ja hyväksytään homoseksuaalit tasavertaisina työntekijöinä ja seurakuntalaisina. Hän oli piakkoin siunaamassa homoparin lähetystyöhön Aasiaan.

- He ovat pian lähdössä, hän kertoi pieni kehu äänessään.

Piispan kannustavan alustuksen jälkeen puhuttiin lähes tunti siitä, kuinka tärkeää on, ettei rakkautta rajoiteta. Valtaosan viesti piispalle oli, että avioliitto pitäisi saada koskemaan myös homoseksuaaleja. Kierroksen jälkeen kaikki kääntyivät piispaa myöten minuun päin. En epäröinyt kertoa olevani eri linjoilla.

- Moni jo varmasti täällä tietääkin, että uskon Raamattuun ja olen tässä asiassa eri mieltä. Raamattu edustaa Jumalan ylintä tahtoa ja mielipidettä. Se opettaa selkeästi miehen ja naisen välisestä

avioliitosta. Mies erotkoon isästään ja äidistään ja liittyköön vaimoonsa, siteerasin.

- Ennen tein paljon syntiä omassa elämässäni. Jos edelleen olisin se entinen Mika, avioliittolain muutokset eivät haittaisi minua yhtään. Mutta nyt kun tiedän totuuden, en uskalla tehdä sellaista lainsäädäntöä, joka on ristiriidassa Raamatun sanan kanssa. Jumalaa tulee totella enemmän kuin miellyttää ihmistä.

Piispa etsi katseellaan jälleen kengän päitään ja meni hiljaiseksi. Kaikki muutkin vaikenivat hetkeksi. Koin, että Jumalan Henki, jos ei koskettanut, niin ainakin puhutteli paikallaolijoita. Tunsin olevani oikeassa paikassa varoittamassa ihmisiä.

Irja päätti keskustelun lyhykäisesti. Lopuksi pidimme pienen hartaushetken ja halukkailla oli mahdollisuus ehtoolliseen. Piispa pyysi Pekka Haavistoa lukemaan rakkauden määritelmän ensimmäisen Korinttolaiskirjeen luvusta 13. Siinä minä sivusta katselin toimitusta ja mietin, etten aiemmin ollut vastaavanlaisessa jumalanpalveluksessa ollutkaan. Piispa hyvästeli jokaisen ennen lähtöä.

- Kiitos tästä keskustelutilaisuudesta, jonka järjestit, kiitin ovella. - Sain sydämelleni jakaa sinulle erityisesti yhden Raamatun opetuksen. ”Kun suola käy mauttomaksi, se ei kelpaa kuin maahan heitettäväksi.” Älä anna kirkon menettää suolaa, Irja, varoitin häntä vakavana.

Piispa kätteli vaivaantuneen oloisena ja toivotti Jumalan siunausta, kuten virkaan kuului.

KANANMUNIA JA MEGAFONEJA

Vuonna 2014 lakivaliokunta esitti hylkäävää kantaa sukupuolineutraalille avioliitolle äänin 9–8. Valiokunta vetosi aivan oikein etenkin lapsivaikutusten arvioinnin puutteeseen. Asia siirtyi eduskunnan äänestettäväksi. Äänestystä edeltävänä päivänä, torstaina 27.11, oli tulossa asiasta vielä keskustelu.

Minä saavuin jo keskiviikkoiltana puheenvuorojonoon. Olin jo kerran aiemmin pitänyt ”avioliittoleiriä” eduskunnassa. Kokemuksesta huoli- matta tällä kertaa oli jäänyt makuupussi kotiin. Puolueemme varapuhemies Anssi Joutsenlahti oli tunnollisena miehenä* vielä ilta yhdentoista maissa talossa. Hänen huoneestaan puuttui kuitenkin kaivattu torkkupeitto, ja lähdimme hakemaan sellaista alakerran lepohuoneista. Sytyttelin valoja mennessämme.

- Voi harmi, nämä ovat jo lukossa, Anssi pahoitteli.

- Eikö sulla oo avainta? kysyin.

- Ei, ei ole koskaan annettu.

- Ei anneta avainta edes varapuhemiehelle. On tämä eduskunta aikamoinen paikka, kummastelin.

Olin ainakin huomannut sen, että edustajana törmää monenlaisiin viisaisiin ja vähemmän viisaisiin sääntöihin ja rajoituksiin.

Katselin ympärilleni.

- Hei, täällä on hyllyssä pöytäliinoja, ilahduin. Nappasin hyllyltä päällimmäisen ja leväytin sen auki. - Tämähän on iso.

Anssi lähti kotiin, ja minä hiipparoin hiljaisia käytäviä pitkin asemapaikkaani. Pöytäliina ajoi hyvin asiansa, sain nukutuksi viitisen tuntia.

Seuraavana päivänä kuulin, että leirielämä uhkasi jäädä turhaksi vaivaksi. Huhujen mukaan puhemiehistö suunnitteli, että vastoin yleisiä periaatteita, myös sukupuolineutraalia avioliittolakia puoltava vastalause esiteltäisiin heti alkuun, ja sen jälkeen siirryttäisiin suoraan debattiin – ilman, että etukäteen varatuista puheenvuoroista pidettäisiin yhtäkään. Lähdin etsimään Eero Heinäluomaa ja löysinkin hänet heti puhemiehen käytävältä.

* Anssi, kirkkoherra ammatiltaan, oli varmasti eduskunnan nöyrin päättäjä, joka ei koskaan etsinyt omaa etuaan. Anssi lahjoitti koko kansanedustajan palkkansa iäkkäiden hoitoon. Rahoilla palkattiin kaksi hoitotyöntekijää Pohjois-Satakuntaan koko Anssin eduskuntakauden ajan.

Pitkä mies kuunteli huoleni.

- Ymmärrän kyllä. Katson, olisiko mahdollisuutta ottaa alkuun pari varsinaista puheenvuoroa, hän lupasi.

Kiitin puhemiestä ja lähdin hoitamaan seuraavaa asiaa. Eero kiirehti perääni.

- Mika, minä en sitten luvannut vielä mitään!

Ymmärsin asian. Tiesin jo valmiiksi, että Eero oli puhemies, jolle pystyi reilusti kertomaan oman palautteensa. Erään kerran olin mennyt muistuttamaan häntä siitä, etteivät puheenvuorot yleensä osu takariviin saakka. Heti seuraavalla kyselytunnilla osuivat.

Tälläkään kertaa Eero ei luvannut, mutta harkitsi kylläkin. Sain suunvuoron heti alkuun.

- Adoptio ei ole aikuisten ihmisoikeus, eikä sukupuolineutraali avioliitto ole tasa-arvokysymys. Lasten oikeuksista puhuttaessa tärkeimmäksi arvoksi ovat nousseet aikuisten halut ja tarpeet, joita on alettu kutsumaan ihmisoikeuksiksi, kuvailin tilannetta.

Moni muukin puhui sitä seuranneessa keskustelussa täyttä asiaa siitä huolimatta, että mielipidetiedustelut näyttivät kallistuvan yhä enemmän lasten oikeuksia vastaan.

Äänestyspäivänä töihin tullessani pihalla oli menossa melkoinen show. Noin 6000 ”sateenkaaren ystävää” velloi Sanomatalon aukiolla odottamassa tuloksia. Eduskuntatalon edessä taas seisoi mies megafonin ja isojen kaiuttimien kanssa ja saarnasi suurelle yleisölleen. Minä lampsin suoraan hänen luokseen.

- Mikäs säpinä täällä on meneillään? morjestin Timppaa. Hän käytti aina tilaisuudet hyväksi, vaikka pääsi osaksi kananmunasadetta.

Timpan tapaamisen jälkeen kuljin saliin kahvion kautta, jossa eräs tuttu kokoomuskollega juuri sopivasti olikin. Olin pari päivää yrittänyt saada häntä kiinni kysyäkseni hänen ajatuksiaan äänestykseen liittyen. Hän näki minun tulevan, luikahti äkkiä saliin ja taipui monien muiden lailla.

Perinteinen avioliitto haudattiin äänin 105–92.

Mielestäni lain läpimenon ratkaisivat pääministeri Stubbin linjaukset. Hän kehtasi valehdella kansalle ja kansanedustajille, että normaali avioliitto on epätasa-arvoinen, syrjivä ja ihmisoikeuksia loukkaava. Sellaiset olivat Setan oppikirjasta yksinkertaisia mantroja, jotka upposivat mieliin. Koskaan aiemmin ei eduskunnassa ollut näin merkittävällä tavalla runnottu lakiin hallitusohjelman – saati kansan enemmistön – vastaista linjaa. Kansalaisaloite uutena demokratian välineenä osoitti voimansa. Aluksi pidin hyvänä, että kansa saa mahdollisuuden tuoda tärkeäksi kokemiaan asioita eduskuntaan keittiön ovesta. Myöhemmin kuitenkin totesin, että kansalaisaloite toimii yksinomaan liberaaleja arvoja ajavien kansalaisjärjestöjen ja median käsikassarana. Viidelläkymmenellä tuhannella nimellä voi helposti ohittaa kansan enemmistön. Jos kansan päätösvaltaa vaalien lisäksi halutaan aidosti kasvattaa, Suomessa tulisi siirtyä suoran kansanäänestyksen käyttöön Sveitsin tapaan.

Kokoomuksen arvojen täyskäännöstä ei voi kuin ihmetellä. Vuonna 2017, kun äänestettiin sukupuolineutraalin avioliiton kumoamista koskevasta aloitteesta, aidon avioliiton puolta piti kokoomuksessa enää yksi rohkea nainen, Susanna Koski. Hänen puoluekollegansa, Ben Zyskowicz, nousi äänestyksen jälkeen sen verran rivakasti penkistä, että varapuhemies luuli hänen haluavan muuttaa äänestystänsä.

- Anteeksi, nyt on epäselvää, nousiko edustaja Zyskowicz ylös sitä varten, että myös hän äänesti väärin, vai muusta syystä?

- Herra puhemies! Saattaa olla, että äänestin väärin, mutta äänestin oman näkemykseni mukaisesti, vastasi Benkku nokkelana miehenä, joka vielä 2014 piti kiinni perinteisistä perhearvoista.

Vuonna 2017 Aito Avioliitto -aloitteen yhteydessä eduskunta äänesti nurin myös kaksi perussuomalaisten ja kristillisten yhdessä laatimaa lausumaehdotusta. Ensimmäisellä olisimme turvanneet lapsen luovuttavan tahon oikeuden vaikuttaa valittavan adoptioperheen perhemuotoon. Kyseessä oli lapsen etu, sillä osa valtioista, järjestöistä tai vanhemmista ei halua luovuttaa lasta adoptioprosessiin, jossa lapsi saattaa päätyä samaa sukupuolta olevalle parille. Eduskunnan enemmistö ei halunnut kuitenkaan turvata näille lapsille reittiä suomalaiseen adoptioon.

Toinen ehdotuksemme olisi antanut kirkolle yksiselitteisen autonomian omiin vihkimiskäytäntöihinsä. Sukupuolineutraalin avioliittolain lähetekeskustelussa vuonna 2014 toistettiin monella suulla, että kirkko saa tietysti päättää omat vihkimiskäytäntönsä. Vuonna 2017 samat edustajat äänestivät kuitenkin kirkon autonomian turvaamista vastaan. Oikeustila jäi epäselväksi. Kovaa vauhtia rikkoutuvat lupaukset. Arvoneutraaliutta ei ole olemassa.

PÄÄMINISTERI

Suomen 100-vuotisitsenäisyyspäivän alla Kristus-päivä keräsi tuhansia rukoilijoita Turkuun. Pääministeri Juha Sipilä antoi lavalla tunnustusta Suomen rukoilijoille.

- Olen tavannut kymmeniä tuhansia ihmisiä sadoissa tilaisuuksissa eri puolella Suomea. Näitä tilaisuuksia on yhdistänyt yksi asia, joka on puhutellut minua ja hallitukseni ministereitä. Nimittäin suurimman ruuhkan hellitettyä torilla tai sisätilaisuuksissa, minua on aina lopulta lähestynyt ihminen, jolla ei ole mitään pyyntöä eikä vaatimusta vaan ainoastaan yksi viesti: minä rukoilen sinun, hallituksen ja Suomen puolesta joka ikinen päivä.

Sosiaalisessa mediassa ja keskinäisissä keskusteluissaan uskovat repesivät riemuun. Juhlittiin sitä, että meillä on uskova pääministeri.

Yhtä aikaa, kun pääministerin usko on hyvä asia, moni kristitty menee harhaan siinä ajatuksessa, että uskovan päättäjän politiikka olisi automaattisesti parempaa kuin uskosta osattoman. Raamatun mukaan pakanakuningas Kooreskin oli Jumalan palvelija, vaikka hänen Jumala-suhteestaan ei sen enempää kerrota. Juudan kuningas Sidkia taas pyysi Herran sanaa, mutta toimi päinvastoin.

Sipilä äänesti miehen ja naisen välisen avioliiton puolesta marraskuussa 2014. Vuoden 2015 vaalien alla hän sinänsä rehellisesti kertoi, että aikoo viedä jo päätetyn sukupuolineutraalin lain käytäntöön. Pääministerinä hänellä olisi ollut valta torpata asia, mutta hän ei nähnyt sitä riittävän tärkeäksi – kuten ei Soinikaan, joka myös olisi voinut nostaa kysymyksen hallitusneuvotteluihin.

Käytännössä Sipilän lupaus tarkoitti sitä, että hallitus valmisteli avioliittolain muutoksen edellyttämät lakimuutokset muihin asiaan liittyviin lakeihin sen sijaan, että olisi painanut asiassa jarrua. Oikeusministerin salkkua kantanut Lindström päätti esitellä, vaikkakin vastentahtoisesti, lakipaketin 22.10.2015. Olin taas jonottanut ensimmäisen puheenvuoron.

- Pääministeri Sipilä, ulkoministeri Soini, olette molemmat tunnustavia kristittyjä ja tiedostatte aivan varmasti, että Jumala on korottanut teidät tähän tehtävään juuri tätä aikaa varten, alustin.

- Missä on teidän jumalanpelkonne? Missä on teidän uskonne juuret? Ihmisten mielipiteissä vai Jumalan sanassa? Eikö vaaleja käydä juuri siitä syystä, että entisen hallituksen ja eduskunnan virheitä korjataan? Eduskunnassa on kautta aikojen säädetty lakeja, jotka on myöhemmin todettu toimimattomiksi. Jos laki ei ole saanut istuvan hallituksen siunausta, se on kumottu tai muutettu. Näin on toimittu aina ja näin tullaan aina toimimaan.

Se oli kovaa sanaa, mutta valitettavan totta. Jo kahden viikon kuluttua kävi selväksi, kuinka aiheellisia kysymykset olivat olleet. Marraskuun 2015 alussa keskustan ja kokoomuksen välit ajautuivat katkeamispisteeseen sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen kanssa. Perjantaina 6.11 pääministeri tuli kertomaan väliaikatietoja perussuomalaisten eduskuntaryhmälle ja oli hyvin vakava.

- Olen käynyt alustavia keskusteluja sekä ruotsalaisten että kristillisten kanssa heidän halustaan tulla täydentämään hallitusta, jos kokoomus lähtee.

- KD:lle tarjosin syötiksi sen, että sukupuolineutraalin avioliittolain käsittely ja voimaansaattaminen siirrettäisiin vaalikauden loppuun. Teillä ei liene mitään sitä vastaan.

Jotakuinkin tällaisin sanoin pääministeri paljasti ajatuksiaan. Emme toki lakimuutoksen viivytystä vastustaneet, mutta emme saaneet tilaisuutta kannattaakaan. Kiistapukarit saivat selvitettyä välejänsä, vaikka sote jäi siitä huolimatta kiveksi hallituksen kenkään.

Seuraavana syksynä eduskunnassa käsiteltiin miehen ja naisen välistä avioliittoa puolustavaa Aito Avioliitto -aloitetta. Se aiheutti jakolinjoja myös puolueiden sisällä. Keskustan Mikko Kärnä, joka oli itseni lailla lakivaliokunnan jäsen, yritti kaikin keinoin pysäyttää aloitteen valiokuntaan. Käytännössä hän siis halusi, ettei aloitteesta äänestettäisi täysistunnossa lainkaan.

Minä pistin vastaan.

- Triplan kanssa on sovittu, että Aito Avioliitto tulee saliin äänestettäväksi, sanoin viitaten Sipilän, Soinin ja Orpon keskinäiseen sopimukseen.

Kärnä oli sitä mieltä, että Sipilää tai ketään muutakaan lakivaliokunnan ulkopuolista ei tarvitsisi asiassa kuulla.

- Nyt et kyllä tiedä, mistä puhut! vastasin Mikolle. - Teillä ei ole niin suurta valtaa, että voisitte tehdä päätöksiä yli oman puheenjohtajanne. Vien asian osaltani johtaville ministereille. Ennen sitä ei äänestyksiä voida sopia.

Vedin Sipilää hihasta ennen sen päivän täysistunnon alkua.

- Miksi teidän edustajanne ei noudata sopimusta, jonka Soinin mukaan olette tehneet? haastoin.

Sipilän mukaan asian piti olla selvä. Sovimme, että puhun asiasta keskustan eduskuntaryhmän johtajan Antti Kaikkosen kanssa.

Antti kiersi hieman asiaa, mutta lupasi selvittää sitä, ja Soinillekin asiasta raportoin. Siitä huolimatta Kärnällä jatkui sama ääni kellossa myös seuraavana päivänä. Alkoi pahasti näyttää siltä, että osa myös kokoomuksen edustajista äänestäisi aloitteen täysistuntokäsittelyä vastaan, vaikka valiokunnan puheenjohtaja, kokoomuksen Kari Tolvanen, olikin aloitteen käsittelyn puolella. Tolvaselle ei lopulta jäänyt muuta mahdollisuutta kuin viivyttää aikaa ja lähettää aloite perustuslakivaliokuntaan lausunnolle. Muuten olisi äänestetty asian käsittelyn lopettamisesta.

Soini soitti minulle pian kokouksen päättymisen jälkeen.

- Mika, älkää antako lakivaliokunnan laittaa sitä aloitetta perustuslakivaliokuntaan! hän sanoi kiihtyneenä.

- Kokous päättyi hetki sitten. Se laitettiin sinne jo, kerroin.

- Mitkä tunarit! sanoi Timo voimasanojen saattelemana ja löi luurin korvaan.

Kymmenen minuutin päästä hän soitti minulle jo hieman rauhoittuneena.

- Sori, Mika. Paloi vähän pinna ja piti jäähdytellä. Miten tässä näin pääsi käymään? Nyt voi käydä miten vaan.

- Eikö se asia olisi pitänyt sopia teidän triplan kesken, että tämä menee saliin? Sipilä ja Orpo eivät laittaneet edustajiaan kuriin. Ne halusi tappaa aloitteen valiokuntaan. Jos me olisimme ottaneet äänestyksen tähän aamuun, olisimme hävinneet sen. Homma olisi ollut siinä. Siksi Tolvanen käytti veto-oikeuttaan.

Loppujen lopuksi kaikki kävi hyvin. Perustuslakivaliokunta totesi aivan oikein, että avioliiton näkeminen miehen ja naisen välisenä liittona ei ole ristiriidassa perustuslain kanssa. Salissa Aito Avioliitto kaatui kuitenkin odotetusti ja selvin numeroin.

Rapasadetta oli tiedossa lisää. Vielä selvemmin hyväksyttiin äitiyslaki, josta äänestettiin keväällä 2018. Laki mahdollistaa sen, että hedelmöityshoidolla alkuun saatetulle lapselle voidaan syntymästään lähtien nimetä kaksi äitiä ilmoitusmenettelyllä neuvolassa.

Äitiyslain mukaan äiti voi olla mies. Myös alaikäiset tytöt voivat keskenään tulla äideiksi, eikä lapsi saa enää koskaan isää, vaikka biologinen äiti, biologinen isä ja lapsi sitä kaikki joskus myöhemmin haluaisivat. Oli täysin absurdi tilanne, että tällaisia lakeja meni läpi konservatiiviselta

hallitukselta – vieläpä siten, että kaikki tietävät niissä olevista valuvioista. Äitiyslain, jos jonkun, ministerit olisivat Sipilän johdolla voineet pysäyttää. Näin ei kuitenkaan haluttu toimia.

Mikä lienee johtanut siihen, että perhearvoista tuli uskovalle miehelle kauppatavaraa ja sivuseikka? Moni odotti, että laestadiolainen mies toimisi toisin.

Toisen motiiveja voi korkeintaan arvailla. Sipilää höykytettiin uskonasioissa varsinkin poliittisen uransa alkuvaiheessa tämän tästä. Ehkä sapiska pääsi tavoitteeseensa. Oli kenties helpompi ajatella, että pitää uskon ja politiikan toisistaan erillään – toisin sanoen ei enää ohjaa politiikkaansa uskosta nousevilla arvoilla. Jumalan kunnia vaihtui ihmisten kunnian hakemiseen.

Politiikassa on kyse nimenomaan arvoista, joista johdetaan kaikki päätökset. Arvojen perusteella priorisoidaan eri näkökulmat. Jokaisen arvot tulevat jostakin. Uskovaisella ihmisellä Raamattu toivottavasti määrittelee ne. Kenellekään ei ole haittaa siitä, että joku myöntää avoimesti omien arvojensa lähteen. Arvoja ei voi pitää erillään politiikasta, kuten ei mistään muustakaan elämän osa-alueesta. Mahdoton tehtävä.

Sipilä on saanut pääministerinä sen, mitä on halunnutkin. Suomen talous on kääntynyt paremmalle uralle. Hallituksen 72 prosentin työllisyystavoite näyttää toteutuvan. Talouspolitiikkansa kanssa pääministeri on pysynyt linjassaan taipumatta, vaikka on saanut siitä osakseen suurta kritiikkiä ja jopa vihaa.*

Pitkällä aikavälillä raha ei tuota onnea vaan onnelliset ja hyvinvoivat ihmiset rakentavat myös taloudellisesti menestyvän yhteiskunnan. Ehjällä perhetaustalla on suuri vaikutus ihmisen hyvinvointiin. Vaikka taloudellinen hyvinvointi on kasvanut, on moraali monella tasolla jatkanut mahalaskuaan. Arvot ja moraali ovat koko kansankunnan asia, vaikka liberaalit muuta väittäisivät. Niiden hedelmiä kaikki syömme, halusimme tai emme.

---

* Työllisyyden kasvu ei ensisijaisesti ole kuitenkaan hallituksen vaan maailman talouskasvun ansiota. Viime vaalikaudella menetetyistä 83 000 työpaikasta on saatu takaisin vasta 58 000. Tässä valossa uusien työpaikkojen syntyminen on harhaa.

OMANTUNNON KYSYMYS

Tiukat puheeni perhearvojen puolesta ovat poikineet positiivista palautetta ehkä enemmän kuin kaikki muut puheet yhteensä. Lisäksi kaikesta vuosien varrella tulleesta palautteesta vain alle kymmenes on ollut kielteistä, sisältäen myös pari tappouhkausta ja kuolemantoivotusta.

Väkivallan uhka on joidenkin edustajien kohdalla ollut todellinen. Osaltani en ole juuri reagoinut uhkauksiin. Niitä kuuli nuorena paljon, ja välillä tilanteet olivat hyvinkin vakavia. Uskoontulon jälkeen pelolle on ollut vähemmän syytä. Uhkausten tarkoitus on vaientaa poliitikko. Jos siinä onnistuu, ei työlle jää mitään arvoa. Eri asia on kuitenkin perhe. Kukaan ei halua, että perhe joutuu osalliseksi uhkauksista, esimerkiksi ikkunoiden rikkomisen tai lööppiuutisten kautta.

Avioliittolakia lähestyin aluksi pehmeältä kannalta: lapsen näkökulmaa painottaen. Terävämpi retoriikka ja vetoaminen Raamattuun olivat oikeastaan viimeinen keino pysäyttää ihmiset pohtimaan asiaa arvojen kautta, kun näin jo, minne laiva menee.

Suurin osa kansanedustajista sanoo olevansa kristittyjä. Osa jopa puolusti homoliittoja Raamattua siteeraten, kuten Jaana Pelkonen lukiessaan korinttolaiskirjettä. Ei silloin voi olla vaiti. Kuulkoon tai olkoon kuulematta, oli asenteeni yhdessä vaiheessa. Kaikki ansaitsevat kuulla varoituksensa, sillä vastaamme siitä, mihin suuntaan yhteiskuntaa viemme.

Kyse on ennen kaikkea siitä, millaisen maailman luomme lapsillemme, jotka elävät jo nyt rankassa ristipaineessa. Seksuaalisuuteen ja sukupuoleen liitetään turhia vaatimuksia, jotka stressaavat. Epävarmalle nuorelle sateenkaariaate tarjoaa kiinnostavaa ratkaisua: ”Ehkäpä, mahdollisesti sinäkin kuulut vähemmistöön. Voisit unohtaa saman tien kaiken paineen ja vertailun.”

Seksuaalista identiteettiään pohtiva nuori on haavoittuvassa asemassa, eikä häntä tulisi tietoisesti saattaa mahdollisen manipulaation kohteeksi, vieläpä ilman vanhempien lupaa. Herkässä kasvuiässä olevaa nuorta on rohkaistava löytämään vahva minäkuva ja auttettava käsittelemään läheisten laiminlyönnit, negatiivinen palaute ja mahdollinen hyväksikäyttö.

Nuorista ei voi tehdä välinettä sille, että omalle aatteelle haetaan nostetta ja hyväksyntää. Esimerkki Setan lähetystyöstä kaupunkien mandaatilla on ollut sateenkaareva nuorisotoiminta. Espoo starttasi oman toimintansa ensimmäisenä, marraskuussa 2014, julistaen, että nuoret ovat tervetulleita vaikka Lahdesta saakka. Ilmaisesta mainonnasta vastasi Helsingin Sanomat. Kummallisinta illoissa oli ikähaitari, joka venyi 13-vuotiaista aina 29-vuotiaisiin asti täysin vastoin nuorisotilojen yleisiä periaatteita. Yleensä alle 18-vuotiaille on oma toimintansa ja yli 18-vuotiaille omansa. Helsingin seudun Seta ry ja asian sallineet virkamiehet eivät halunneet tarkastella asiaa nuorten turvallisuudesta tai heidän vanhempiensa kasvatusvastuusta käsin.

- Mitä sellaista yhteistä tekemistä on varhaisteinillä ja häntä yli kaksi kertaa vanhemmalla aikuisella, että kaupunki haluaa näin saattaa heidät yhteen? kysyin kollegoilta.

Perustelut kaikuivat kuuroille korville.

Kaiken kaikkiaan seuraukset ovat nähtävissä. Ruotsissa hoitoon tuotavien transgender-lasten määrä on kasvanut käsittämätöntä sadan prosentin vuosivauhtia. Suomessakin kasvu on jyrkkää, vaikka tarkkoja lukuja ei ole näkynyt julkisuudessa. Maailmalla toteutetaan peruuttamattomia sukupuolenvaihdoshoitoja alaikäisille lapsille. Setan kansanedustajille lähettämä opas suosittaa rintojenpoistoleikkauksia jopa alaikäisille tytöille, jotka haluavat muuttaa itsensä pojiksi.

Tällainen ideologia ei ole millään mittarilla tasapuolinen vaan yksisuuntainen – vaikka muuta väitetäänkin. Kuvaava esimerkki on, miten alaikäisiä poikia juhlitaan vuoden homoina. Silti samalta porukalta ei liikene yhtään ymmärrystä sellaiselle miehelle, joka haluaa vaihtaa homosuhteen heterosuhteeseen ja aloittaa perhe-elämän vaimon kanssa.

Myös seksuaalivähemmistöjen joukosta löytyy niitä, jotka ajattelevat toisin. Erään kerran vaalityötä tehdessäni keskustelin pitkään erään lesboparin kanssa. Aluksi toinen heistä tivasi, miksi en hyväksy homoliittoja. Kuultuaan vastaukseni hän yllättäen totesi, ettei itsekään voisi vaatia avioliittoa parisuhteessaan ja että hän ymmärtää avioliiton merkityksen. Sen päälle hän kertoi olleensa töissä Setassa.

Hän ei pitänyt siitä, että Seta esitti vaatimuksia kaikkien homoseksuaalien puolesta. Kyseenalaistettuaan liian usein järjestön oikeuden puhua koko vähemmistön puolesta, milloin mitäkin vaadetta esittäen, hän sai lähteä työstään. Arvomaailma ei kohdannut heidän kanssaan. Vastaavasti se kohtasi minun kanssani siinä määrin, että hän sanoi äänestävänsä minua.

Jokaista ihmistä, olipa hänen suuntautumisensa mikä hyvänsä, tulee kohdella kunnioituksella. Homojen kokemasta sorrosta ja muista vähemmistöihin liittyvistä asioista kuuluu keskustella avoimesti, jos siihen on tarvetta. Vielä muutama vuosikymmen sitten kristilliset seurakunnat olivat lähes ainoita paikkoja, joihin homot saattoivat tulla ja kertoa totuuden omasta suuntautumisestaan. Sellaisia seurakuntien tulisi olla nykyäänkin. Auttaa jokaista ihmistä tulemaan eheäksi hänen oman tarpeensa ja tahtonsa pohjalta.

Politiikassa en kuitenkaan puutu aikuisten ihmisten vapauteen ja vastuuseen omasta elämästään, vaan ajan tasapainoa lasten maailmaan: isää ja äitiä jokaiselle lapselle, lapsien tervettä arvostusta tyttöinä ja poikina ja vanhempien ensisijaista oikeutta päättää omien lastensa arvokasvatuksesta. Tämän sateenkaariväestön nimissä puhuvat poliitikot ja järjestöt kokevat suoraksi hyökkäykseksi heitä itseään vastaan, vaikkei se sitä ole. Väittely on kiivas, kun vaakakupeissa painavat lasten hyvinvointi ja aate, jonka varaan toinen ihminen on rakentanut ison osan minäkuvaansa.

* * *

Mitä ajattelen, kun katson tätä menoa?

Nyky-yhteiskunta haastaa lapsiperheiden lisäksi ennen kaikkea kristityt. Raamatun arvot eivät enää tule annettuina. Oikeus kasvattaa omat lapsensa arvojensa mukaan on kyseenalaistettu. Jos lasten vanhemmat eivät luovu siitä, minkä tietävät oikeaksi, he joutuvat ennemmin tai myöhemmin hankaluuksiin viranomaisten kanssa. Näin on käynyt useille perheille monessa maassa, joissa homoliitot on säädetty lakiin.

Parasta ja tärkeintä, mitä avioliittolain käsittely on synnyttänyt, ovat sadat rukouspiirit ympäri Suomen seurakuntia. Aktiivisina taustavaikuttajina ovat toimineet Jorma ja Anneli Lahikainen Malmin Saalem-seurakunnasta. Voivottelu ei kehitystä muuta, mutta Jumalan puoleen kääntyminen muuttaa meidät ja aikanaan myös ympäristömme.

Kun pyrin kansanedustajaksi, kävin usein vieraana Jorman vetämissä viikoittaisissa rukous- ja paastopäivissä. Rukoilimme päättäjille myönteisempää suhtautumista kristillisiin asioihin, muun muassa kristillisten koulujen toimilupiin, jotka tuohon aikaan näyttivät olevan kiven alla.

Tapaan yhä säännöllisesti rukoilijoita. Myös eduskunnassa. Rukoilijat eivät vaadi mitään, kuten Sipilä sanoi, vaan antavat sen sijaan. Useasti olen tullut heidän seuraansa raskain mielin ja lähtenyt vartin tai puolen tunnin päästä täynnä energiaa. Sitä, miten Jumala nostaa taakat hartioilta, ei voi verrata mihinkään terapiaan.

Jokaisella kansanedustajalla on esirukoilijoita. Moni edustaja ei ole vielä hoksannut, kuinka helppoa ja antoisaa voi olla pitää yhteyttä omaan esirukoilijaansa, jos sellaisen tuntee.

Ihmiset etsivät luonnostaan hengellistä ulottuvuutta. Jotkut kallistuvat horoskooppeihin, ennustajiin, joogaan ja erilaisiin New Age -tyyppisiin uskontoihin. Kun Äiti Amma saapui Vantaalle vuonna

2011, kaupunginvaltuuston ja -hallituksen puheenjohtajat Lindtman ja Mäkinen olivat etunenässä hänen halattavinaan Vantaa-Areenalla.

Valinta siitä, mistä lähteestä henkisyyttä etsii, ei ole yhdentekevä. Raamattu on täynnä kertomuksia siitä, kuinka ihmiset ovat joutuneet tekemisiin pahojen henkien kanssa. Jotkut ilmiöt ja aatteet lupaavat vapautta, mutta viime kädessä vievät ihmisen johonkin sellaiseen, jota hän todellisuudessa ei halua.

Kristityn lukijan voi olla tässä tilanteessa helppo vain voivotella päättäjiensä eksymystä. Minä haluan kääntää asian toisin päin. Missä on suola poliitikkojen parissa? Sitä kaivattaisiin joka puolueeseen. Seurakunnissa rukoillaan päättäjien puolesta, mutta johtaako se omaan toimintaan?

Suomen seurakunnissa, kuten helluntaiseurakunnissa, on politikan vieroksumisessa yli satavuotiset perinteet. Perusteet ulottuvat joidenkin viimevuosisadan alkupuolella vaikuttaneiden hengenmiesten henkilökohtaisiin päätöksiin erottautua politiikasta. Lisäksi kylmän sodan tuomat ristiriidat vaikuttivat siten, että seurakunnat halusivat pysyä mahdollisimman neutraaleina. Kuvaavaa oli, että kun Ulla Järvilehto nousi ensimmäisenä helluntailaisena eduskuntaan vuonna 1975, herätysliikkeen äänenkantaja Ristin Voitto ei maininnut asiasta sanallakaan. Vielä nykyäänkin näyttää siltä, että moneen seurakuntaan napsahtaa karenssi puhujapyynnöistä viimeistään puoli vuotta ennen vaaleja. Ristin Voitosta saa toki jo lukea myös eduskuntakuulumisia, tosin ei kovin usein helluntailaisten kansanedustajien. Mahtaako syynä olla lievä allergia muita kuin yhtä puoluetta kohtaan?

Suurista seurakunnista Seinäjoen helluntaiseurakunta on yksi poikkeuksista. Seurakunnassa on 1500 kävijää viikossa. Lapsi-, nuoriso- ja seniorityö toimivat vahvasti, ruoka-apua unohtamatta. Yksi elävä esimerkki suurisydämisestä miehestä on seurakunnan evankelista Timo Närhi, joka on jo puoli vuosisataa kiertänyt ympäri katuja etsimässä kadonneita ja innoittanut tuhansia nuoria samaan.

Toinen vauhdikas kaveri Seinäjoella on ollut Markku ”Kure” Tuppurainen. Kure halusi osallistua kuntavaaleihin vuonna 2004. Myöskään vanhimmiston mielestä saarnausvastuu tai sisälähetyksen toiminnanjohtajan pesti eivät olleet este. Päinvastoin. Markku tuli valituksi kaupunginvaltuustoon sitoutumattomana keskustan listalta. Toiseksi suurin äänimäärä ilman vaalikampanjaa ei olisi ollut mahdollinen ilman seurakunnan myönteistä suhtautumista ja tukea.

Vuonna 2010 Markku muutti Helsinkiin lähetysseurakunnan pastoriksi. Seinäjoella vanhimmisto piti vaikuttamismahdollisuuksia kaupungissa niin tärkeinä, että he pohtivat yhdessä Markulle seuraajaa.

Pian seurakunnasta asettui useampi ehdokas eri vaaleihin. Valtuutetuiksi nousivat keskustan, kokoomuksen ja kristillisten puolueen ehdokas. Lisäksi seurakunnan jäsenenä on tätä nykyä myös kansanedustaja Harry Wallin demareista. Näin vahvaa tukea ja ymmärrystä yhteisten asioiden perään en ole muualla Suomen seurakunnissa tavannut. Seurakunnan motto ”Jumalan kunniaksi ja ihmisten parhaaksi” toteutuu Seinäjoella osaltaan myös päätöksentekopöydissä.

ARVOKAS ELÄMÄ

Joulun alla vuonna 2016 lanseerattiin tähän mennessä ehkä huolellisimmin valmisteltu kansalaisaloite. Sen olivat laatineet neljä veteraanikansanedustajaa, ja uutisotsikoiden avulla se keräsi laajan huomion.

Kyse oli eutanasiasta, joka aloitteessa samaistettiin hyväksi kuolemaksi. Tilanne näytti synkältä. Median mielipidekyselyt povasivat aloitteelle menestystä. Vähemmälle huomioille jäi lähellä kuolemaa olevia potilaita hoitavien ammattilaisten näkökulma.

Aloite saapui pikavauhtia eduskunnan käsittelyyn. Jo maaliskuun 2017 alkupäivinä istuimme jonottamassa puheenvuoroja lähetekeskustelua varten. Kristillisten Päivi Räsänen odotti pääsevänsä kertomaan lääkärin näkökulman ja keskustan Hannakaisa Heikkinen halusi puhua saattohoidon tärkeydestä. Kokoomuksen Timo Heinonen oli taas vakaasti päätynyt eutanasian kannalle. Osaltani suunnittelin puhuvani muun muassa siitä, mitä riskejä – potilaan itsensäkin kannalta – liittyy surmaamisen sallivaan lakiin. Niitä olivat muiden muassa saattohoidon korvautuminen eutanasialla, väärinkäytökset ja arvottomuuden kokemuksesta johtuvat eutanasiapyynnöt.

Puheenvuoroa varaamassa oli myös demareiden pitkäaikainen valtiomies Jukka Gustafsson. Jukan kanssa siinä jonossa juttelimme, mutta en oikein saanut selvää, mitä hän suunnitteli salissa sanovansa. Jotain hänellä kuitenkin oli pakko olla mielessään, miksi muuten kukaan puheenvuoroa jonottaisi. Ja kyllähän Jukankin mietteet parin tunnin päästä selvisivät kaikille istuntosalissa.

- Vajaat kaksi viikkoa sitten Alma Media teki kyselyn kansanedustajille koskien tätä eutanasia-aloitetta. Vastasin tuolloin, että suhtaudun eutanasia-aloitteeseen ”varauksin kyllä”. Sen jälkeen olen saanut paljon kirjallista ja muutakin materiaalia, ja vastaisin tällä hetkellä, jos Aamulehden toimittaja soittaa, että ”varauksin ei”, Gustafsson aloitti puheensa. Silloin oli pakko nostaa Jukalle hattua. Hyvin rakentavasti hän kertoi, kuinka arvosti aloitteen liikkeelle laskeneita pitkäaikaisia ystäviään ja edustajatovereitaan, mutta oli kuitenkin päätynyt ajatuksiaan kuunneltuaan eri näkemykseen.

Jukan puheen jälkeen yhä useampi edustaja avasi suunsa – elämän puolesta.

- Väitänkin, ettei hyvän kuoleman esteenä ole keinojen puute vaan välinpitämättömyys, joka syntyy, kun on pula koulutuksesta, resursseista, työnohjauksesta ja hyvästä johtamisesta. Minulta on pyydetty ammatissa toimiessani eutanasiaa, mutta ei kukaan, ei yksikään potilas, ole uusinut pyyntöään, kun hänen oireensa on saatu hoidettua, kuvaili syöpälääkäri, kokoomuksen Sari Raassina.

- Minäkin olen huolissani siitä, miten eutanasian salliminen vaikuttaisi vanhuuden, vammaisuuden ja vaikean sairauden sietoon yhteiskunnassamme. Esimerkiksi Belgiassa hoivakotien asukkaiden ja yli 80-vuotiaiden toiveet eutanasiasta lisääntyvät. Eräs syy toiveelle on taakkana olemisen tuska — siis taakkana olemisen tuska. Onko eutanasiasta silloin tullut lähestulkoon kansallisvelvollisuuden suorittamista, kun ympäröivän yhteiskunnan asenteet, lait ja normit vaikuttavat yksilön valintoihin? Tätäkö me haluamme myös Suomeen? kysyi perussuomalaisten lahtelainen edustaja Rami Lehto.

Silloin täytyi todeta, että kollegoiden punnittuja puheenvuoroja oli hyvä kuulla. Lähetekeskustelussa kävi päinvastoin kuin mielipidekyselyissä. Suurin osa kantaa ottaneista edustajista ilmaisi, ettei voi hyväksyä tarkoituksellista surmaamista. Elämän ja kuoleman kysymyksessä löytyi aitoa vastuuntuntoa.

Aloite eteni sosiaali- ja terveysvaliokuntaan, joka päätyi lopulta yksimielisesti esittämään asiantuntijatyöryhmää pohtimaan elämän loppuvaiheen lainsäädäntöä. Keskustelussa nousi esille ennen kaikkea se, että saattohoitoon tarvitaan enemmän resursseja. Se oli oikea johtopäätös.

Mietintöä seuranneessa eduskuntakeskustelussa muutama kansanedustaja myös avautui omasta arvomaailmastaan.

- Elämä on lahja Jumalalta, ja sellaisena se tulee pitää, ja ihminen älköön tähän asiaan sormiaan lyökö, tiivisti keskustan Hannu Hoskonen. Samaa mieltä olivat entinen puoluetoverini Reijo Hongisto ja kristillisten Peter Östman.

Näin se meni. Toukokuussa 2018 eduskunta äänesti asiantuntijatyön puolesta eutanasiaa vastaan äänin 129-59. Toivottavasti työryhmä saa pian aikaan käytännön toimet, joilla laadukas saattohoito saadaan koko Suomeen.

15. KATKENNEET MASTOT – HALLITUSPOLITIIKAN TUULTA JA TUISKUA

Eduskuntakauden 2011–2015 perussuomalaiset oli oppositiossa. Vaikuttaminen tapahtui valiokunnissa tai tekemällä hyviä ehdotuksia, jotka ministeri sitten omi työhönsä halutessaan. Useimmiten ei halunnut. Piti vain tyytyä katsomaan sukkiinsa kompastuvan sixpack-hallituksen menoa. Julkisyhteisöjen velka paisui 2011–2015 käsittämättömät 38 miljardia*. Kutistuneen hallituksen taival päättyi siihen, että hallitus jopa itse naureskeli omille opintotukileikkauksilleen ja äänesti ne nurin.

Oli selvää, että kansa tilasi uudistuksia. Suomi sai konservatiivisimman eduskunnan pitkään aikaan. Sipilä johdatti keskustan muhkeaan vaalivoittoon, ja perussuomalaiset uusi jytkynsä. Tuona keväänä aurinko paistoi.

Soini oli jo ennen vaaleja luvannut, että hallitukseen mentäisiin. Vaalitulosta se ehkä paransi, mutta asemaa hallitusneuvotteluissa ei. Neuvotteluvaraa olisi ollut, sillä kovin vasemmalta ei hallituskumppaneita joka tapauksessa olisi raavittu.

Ruotsissa kauhisteltiin spekulaatioita perussuomalaisten hallituspaikasta.

- Tämä on Suomi, ja me teemme omat päätöksemme, täräytti Sipilä vastaukseksi.

Se sana piti. Neuvottelujen päätteeksi ehdotettiin keskustan, perussuomalaisten ja kokoomuksen koalitiota. Perussuomalaisissa oli tunnelma katossa. Vaikuttamisen aika oli tullut.

---

* Kokoomus on ollut hallitusvastuussa vuodesta 1987 yhtäjaksoisesti lukuun ottamatta vaalikautta 2003–2007. Samalla aikavälillä julkisyhteisöjen velka on kasvanut 18 %:sta 61 %:iin bruttokansantuotteesta.

Ainoa, joka kritisoi hallitukseen lähtöä, oli Vesa-Matti Saarakkala, yksi harvoista hallitusneuvotteluihin osallistuneista edustajista. Vesa-Matti oli aina ollut tarkka siitä, ettemme asemoi itseämme talouspoliittisesti liian oikealle. Nyt juuri se oli käymässä.

Sipilä nimittäin valitsi ministereiksi tukun oikeistoliberaaleja Berneristä ja Rehnistä alkaen. Samalla hän iski kiilan oman puolueensa konservatiivisiiven suuntaan. Kokoomus hamusi tulevasta sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksesta yksityisen terveydenhuollon riemuvoittoa* ja oli aikeissa iskeä näppinsä perusturvaan. Kumppaneiden toiveiden mukaisesti hallitusohjelma lupasi kovia leikkauksia ja sulki pois veronkiristykset kaikissa tuloluokissa.

Perussuomalaiset jäi yksin talouspoliittiseen keskustaan, vaikka toki yhteistäkin maata hallituskumppaneiden kanssa löytyi. Olimme samaa mieltä siitä, että yhteiskunta ei voi jatkuvasti elää tulevien sukupolvien kukkarolla. Vasemmiston populistiutopiat veloista, joita ei koskaan tarvitse maksaa takaisin, eivät olleet meidän juttumme. Yhtä vähän sitä olivat kuitenkin suuryritysten suosiminen tai pieneläkeläisten perusturvan karsiminen.

Riskeistä huolimatta päätös oli selvä. Olimme valmiita käymään suoraan myrskyyn. Saimme ministereiksi Timo Soinin, Jari Lindströmin, Jussi Niinistön ja Hanna Mäntylän. Soini valitsi matkustelun matematiikan sijaan. Ulkoministeriön isännyys toi toki paljon mahdollisuuksia, mutta ei sekään lähtenyt käyntiin aivan kuin unelma.

Hallituskautta oli kulunut noin kuukauden verran, kun Soini kutsui joukon edustajia työhuoneeseensa. Ulkoministeri oli ilmeisesti joutunut olemaan poissa ministeriryhmästä, ja muut omat ministerimme olivat menneet hyväksymään EU:n kriisivaltion Kreikan kolmannen tukipaketin ilman suurempia mutinoita.

---

* Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen osalta hallitusohjelmaan tehdyt kirjaukset olivat hyvät. Neuvottelijamme Toimi Kankaanniemi ja Riikka Slunga-Poutsalo tekivät suuren työn. Linjaus oli, että ensin toteutetaan rakenneuudistus ja vasta myöhemmin valinnanvapaus, hallitusti. Myöhemmin hallitus kuitenkin pyörsi oman ohjelmansa ja ryhtyi valmistelemaan valinnanvapautta yhtaikaisesti muun uudistuksen kanssa.

Soini ohjeisti meidät suuren valiokunnan jäsenet vastustamaan pakettia pian alkavassa suuren valiokunnan kokouksessa. Perussuomalaisten hallituksesta ei liikenisi enää mitään ymmärrystä maalle, joka oli talouslukujaan väärentämällä keplotellut itsensä valuuttaunioniin ja sitten elänyt muiden kustannuksella.

Ei kulunut kauaa, kun tuon tapaamisen jälkeen viesti muuttui. Yhtäkkiä tulivat uudet ohjeet. Paketti piti hyväksyä valiokunnassa ilman äänestyksiä. Virallinen perustelu meidän kansanedustajien ja kansan suuntaan oli toki se, ettei valiokunnan päätös siirtänyt euroakaan lisää suomalaisia rahoja Kreikan tueksi. Kyseessä olivat vain vakuusjärjestelyt. Perustelu oli täyttä totta. Euroopan vakausmekanismin 500 miljardin euron pääoma oli hyväksytty jo aikaisemman hallituksen aikana. Sitä olivat olleet takaamassa muun muassa valtionvarainministeri Jutta Urpilainen ja vasemmistoliiton Paavo Arhinmäki. Kreikan kolmannen tukipaketin 84 miljardin euron summa tuli suoraan tuosta pääomasta.

- Piikki on kiinni ja pysyy kiinni, julisti Soini koko vaalikampanjan ajan.*

Kansan epäilys oli kuitenkin herännyt. Äänestäjän silmissä politiikka ei ole koskaan muuta kuin miltä se näyttää.

- Siinä taittui Soinin selkäranka, arvio kollegani Ville Tavio minulle jälkikäteen.

Luulen hänen olevan oikeilla jäljillä siinä, että Sipilä oli mennyt laittamaan Soinin valinnan paikalle. Jos paketti ei menisi läpi, hallitustaival päättyisi siihen. Sipilä ei tullut vastaan edes yhden äänestyksen verran. Soini myöntyi, sinänsä ymmärrettävästi, koska Suomen kädet olivat sidotut. Ongelma oli vain siinä, ettei se jäänyt ainoaksi kerraksi. Linja oli valittu. Soini oli tehnyt koko elämänsä töitä saadakseen puolueensa hallitusvastuuseen. Nyt hallituspaikan säilyttäminen alkoi mennä periaatteiden yli. Yksi puhuri ja masto katkesi.

---

* Soinilla oli varmasti mielessään vuoden 2011 jytkyn jälkeiset hallitusneuvottelut Jyrki Kataisen kanssa. Tällöin Soini sanoi Kataiselle, ettei perussuomalaiset lähde hallitukseen, jos Suomi osallistuu Portugalin talouskriisiin maksajan roolissa millään tavoin. Katainen ehdotti perussuomalaisille erivapautta äänestää asian käsittelyssä tyhjää. Kun se ei Soinille käynyt, hän ehdotti, että vastaankin voi äänestää, sillä enemmistön tuki tulisi muutoinkin vihreiden ja RKP:n avulla. Soini oli periaatteen mies. No bailout, ei tukipaketteja. Soini sulki perussuomalaisilta hallituksen oven, koska tiesi, että talouskriisi ja tuet eri maille tulisivat jatkumaan vuosia, ja se olisi väärä tapa hoitaa kriisiä. - Joka itsensä pettää, mitä jää jäljelle, sanoi Soini. (viittaus kirjaan Timo Soini, Peruspomo, sivut 116-120, WSOY 2014)

Syksyn myötä tuulenpuuskat yltyivät rajuilmaksi. Käsittelyyn tuli seuraavan vuoden budjetti, ja demarit näkivät tilaisuutensa tulleen. Suomen suurimmaksi työväenpuolueeksi nousseen perussuomalaisten kimppuun käytiin – ja kovaa. Perusturvan heikennykset kieppuivat otsikoissa harva se päivä. Ne kaikki iskivät köyhiin. Höyläyslistalle joutuivat eläkkeet, lääkekorvaukset, lapsilisät ja asumistuet.

Myös koulutukseen tehtiin suuret leikkaukset. Tosin muutamalta kritiikkiä esittäneeltä oppositiopuolueelta jäi mainitsematta, että saman tasoiset koulutusleikkaukset oli tehty myös viime kaudella demareiden ja vihreiden suosiollisella hyväksynnällä.

Kaupan päälle pakkolakien uhka ja työttömyysturvan heikennykset olivat täydellinen syöttö vasemmistopuolueiden lapaan. Työministeri Lindströmiä iskettiin olan takaa.

Kansa oli odottanut perussuomalaisista sairaiden parantajaa, mutta joutuikin kaupatuksi kolmestakymmenestä hopearahasta. Niin asia ainakin koettiin. Mieliala oli luettavissa gallupeista. Kannatus ropisi historiallista tahtia. Eduskuntavaalien 17,7 prosentin jysäytys kutistui puolessa vuodessa 10,7 prosenttiin.

- Nyt täytyy perseen kestää merivettä! Ette kai te kuvitelleet, että hallituksessa tehdään vain mukavia päätöksiä. Hallituskauden alussa tehdään ikävät päätökset ja ennen vaaleja annetaan mannaa. Kyllä se kannatus sieltä takaisin nousee, Soini paukutti useasti ryhmäkokouksessa saadakseen epäilevät tuomaat ja napisijat aisoihin.

Me teemme -henki oli vaihtunut minä teen -linjaksi. Joistakin alkoi tuntua siltä, että meiltä odotettiin kiitollisuutta siitä, että olemme osa jytkyä ja päässeet hallitukseen. Muuta roolia ei odotettu, eikä vastuunkantajien päätöksiä ollut syytä arvostella.

Kuria kiristettiin entisestään. Hallituksen linjaa ei saanut kritisoida, vaikka kansa olisi kaivannut tietoa siitä, että kyseessä olivat kompromissit. Edustajien julkisia kannanottoja vahdittiin tarkalla silmällä. Jokainen ministerille esitetty kirjallinen kysymyskin piti hyväksyttää ryhmäpuheenjohtaja Sampo Terholla ennen sen jättämistä.

Vaikeuksista huolimatta perussuomalaisten purjehdus olisi ollut ehkä vielä jotenkin hallittavissa, jos ei eräs pitkään kytenyt kriisi olisi puhjennut. Mutta se puhkesi, ja rajusti. Turvapaikanhakijoiden aallot löivät Välimeren rannikolta Suomeen saakka. Hetkessä rajamme ylitti yli 30 000 turvapaikanhakijaa. Koko Euroopan politiikka oli siirtynyt hurrikaanitilaan.

ITSETUHOINEN LÄNSI

Lähi-idässä aluetta valtasi Islamilainen valtio ISIS, jonka hirmuteoista suomalaistiedotusvälineet pääasiassa vaikenivat. Ei kukaan halunnut lukea keskitysleireihin verrattavia teloitus- ja kidutustarinoita juodessaan aamukahviaan.

ISIS:n uhkaamilta alueilta pakenemaan päässeet ihmiset lähtivät ympärysvaltioihin ja jäivät pääasiassa sinne pakolaisleireille, hyvin puutteellisiin oloihin. Ympärysvaltioista ja Pohjois-Afrikasta alkoi samalla virrata lähinnä kantaväestöä kohti Eurooppaa. Tulijat olivat enimmäkseen nuoria miehiä, joilta löytyi sekä rahaa ihmissalakuljettajille että seikkailunhalua paremman elämän toivossa. Islamististen johtajien hyvin suunnittelema ja toteuttama turvapaikanhakijoiden vaellus oli käynnissä, ja Etelä-Eurooppa päästi kaikki sisään. Runsauden keskellä vuosikausia eläneet länsimaiset alkoivat paikata huutavaa omaatuntoaan julistamalla kaikki tulijat tervetulleiksi.

Viikko viikolta Suomen rajan ylitti yhä suurempi määrä tulijoita. Suuri osa heistä oli sopivasti kadottanut henkilöpaperinsa johonkin matkan varrella olevaan mereen tai ojaan. Kukaan ei todellisuudessa tiennyt, keitä he olivat ja mistä tulivat, vaikka sisäministeriön kansliapäällikkö muuta väitti.

Valtionvarainvaliokunnan hallinto- ja turvallisuusjaostossa vastasin muun muassa Maahanmuuttoviraston ja poliisin budjetista. Lisätalousarviota alkoi ministeriöistä tulla nuijittavaksi yksi toisensa perästä.

- Eikö näitä kustannuksia saa kuriin? tenttasin milloin miltäkin ministeriltä ja virkamiesjohtajalta.

Olkapäitä kohautettiin. Lisäbudjeteilla kaivettiin yhä lisää miljoonia. Turvapaikanhakijoita kuljettavat bussit lähtivät Torniosta täysinä. Matkalla soitettiin, mihin uusi lasti vietäisiin. Mitään suunnitelmaa ei ollut. Yritykset ja järjestöt tekivät muhkeita sopimuksia. Nuoren miehen elättäminen hätämajoituksessa maksoi paikoin enemmän kuin vanhuksen eläminen keskiraskaassa palveluasumisessa. Muun muassa Suomen Punainen Risti louhi kultaa vastaanottokeskuksistaan ja keräsi samalla rahaa turvapaikanhakijoiden auttamiseksi. Vuoden 2015 tulos oli voitolla viisi miljoonaa euroa.

Julkisen keskustelun ilmapiiri kiristyi. Kustannuksista puhuminen oli lähes rasismia. Eduskunnasta kuului epäuskoista hälinää ja osin halpoja välihuutoja, kun julkisen talouden suunnitelman yhteydessä varoitin satojen miljoonien lisäkuluista, jotka piti tehdä valtion velkaa kasvattamalla.

Muut Euroopan maat alkoivat yksi toisensa jälkeen sulkea rajojaan ja tehtailla tiukennuksia lainsäädäntöön. Suomen hallitus istui näiden suhteen tumput suorana kuukausitolkulla. EU-sopimukset kuulemma kielsivät asettamasta valvontaa rajoille, vaikka itse asiassa ne juuri velvoittivat vastuuseen sen EU-maan, johon turvapaikanhakijat ensimmäisenä tulivat.

Perussuomalaisten ryhmäkokouksissa käytiin kiivasta sananvaihtoa. Kansa hiillosti kansanedustajia. Me puolestamme hiillostimme ministereitä ja yritimme saada heidät tekemään enemmän.

Soinille tiukka maahanmuuttopolitiikka taisi olla puolueemme ohjelmassa enemmän välttämätön paha kuin selkeästi nähty tarve. Katolisen miehen oli ehkä vaikea asettua vastustamaan paavia, joka julisti muslimit tervetulleeksi Eurooppaan. Joka tapauksessa oli selvää, ettei neuvotteluasema ministeriryhmässä ollut parhaista parhain, kun lehdistöä myöten oli julistettu, että me pysymme hallituksessa loppuun asti.

- Ei kansa tiedä, mitä kaikkea hyvää hallitus tekee. Teidän pitää vain kiertää enemmän turuilla ja toreilla ja jakaa näitä peukalonjälkipapereita! Tämä oli puoluejohdon vastaus meidän riviedustajien huoleen. Saimme pöydillemme listoja hallituksen hyvistä teoista eli perussuomalaisista ”peukalonjäljistä”, joita kyllä sinänsä oli enemmän kuin moni tiesi. Polttavaa ongelmaa ne eivät kuitenkaan ratkaisseet. Suomen yhteiskuntarauha oli tuhon tiellä. Siitäkään huolimatta perussuomalaiset ministerit eivät halunneet riskeerata hallitusrauhaa.

Marraskuussa 2015 kävin Tukholmassa katsomassa paikallista menoa. T-Centralenin asemalla oli maahanmuuttajamiehiä neuvomassa turvapaikanhakijoita tai sellaiseksi haluavia.

- Mistä tulette ja mihin olette menossa? kysyin kolmelta tulokkaalta huomioliivisen tulkin välityksellä.

- Nämä kolme sekä heidän ystävänsä haluavat bussilla Suomeen Tornioon, selitti tulkki ja kääntyi taas opastamaan asiakkaitaan aikataulujen kanssa.

- Tiedättekö, että Suomesta vain pieni osa saa oleskeluluvan ja turvapaikan? keskeytin. - Jopa kolme neljästä palautetaan kotimaihinsa. Politiikkamme on kiristymässä. Sitä paitsi Suomen ja Ruotsin vastainen raja pitäisi pian laittaa kiinni. Pahimmassa tapauksessa teidät palautetaan Afganistaniin, kertoilin.

- Mistä tuon tiedät, sillä emme ole kuulleet tästä aiemmin? miehet vastailivat hämmentyneen oloisina.

Kaivoin käyntikorttia povitaskustani.

- Itse asiassa olen Suomen parlamentin jäsen.

Miehet kiittivät tiedosta ja jäivät suu auki katsomaan, kun kiiruhdin laivalle menevään bussiin. Minä puolestani otin Ruotsin touhut esille välittömästi Suomeen päästyäni.

- Nyt pitäisi se Tornion raja laittaa edes hetkeksi kiinni, niin sekä Ruotsi että Euroopassa Pohjolaan päin vaeltavat turvapaikanhakijat ymmärtäisivät, ettei Suomeen asti voi vain lampsia! sanoin milloin Sipilälle, milloin Soinille tai Orpolle.

Ministerien vastaukset olivat niitä näitä. Orpo sinänsä taisi uhkista jotain ymmärtääkin, mutta asia ei ollut yksin hänen päätettävissään. Julkisuudessa sitten pääministeri Sipilä kauhisteli vaatimuksiamme ja totesi, ettei rajoja voida sulkea, vaikka ongelmia on paljon.

Jos hallitus olisi pahimmassa ruuhkassa laittanut rajalle tarkastuksen edes muutamaksi viikoksi, se olisi ollut riittävä signaali. Sosiaalisen median myötä viesti olisi saman tien kulkenut kymmenille tuhansille määränpäätään valitseville tulijoille. Se olisi ollut viesti myös Ruotsin hallitukselle.

Nyt piti tyytyä vain siihen, mikä oli oman peukalon alla. Yritin saada ministereiltä hyväksynnän uudelle idealleni. Hallinto- ja turvallisuusjaosto esittäisi rahoitusta järjestöille, jotka toteuttaisivat Suomen tiukasta turvapaikkakäsittelystä valistuskampanjan Ruotsissa oleville ja sinne pyrkiville turvapaikanhakijoille.

Ajatus oli kuulemma mahdoton. Ruotsissa ei voisi kukaan toimia tienviittana poispäin Suomesta. Sain neuvoteltua ainoastaan parinsadantuhannen euron määrärahan sosiaalisen median kampanjaan, jolla laitettiin lähtömaihin Sipilän tervetulotoivotusten kanssa vastakkaista viestiä. Vasta joulukuussa 2015 saatiin kokoon hallituksen yhteinen turvapaikkapoliittinen ohjelma. Toimenpiteitä oli kahdeksankymmentä. Ohjelma oli suureksi osaksi Jussi Halla-ahon käsialaa. Se oli suuri saavutus, sillä esitys hyväksyttiin lähes sellaisenaan. Vikana oli vain se, että esityksen toteutukseen lähdettiin melko nihkeästi ja monia kohtia ei ole toteutettu vieläkään.

Organisoin valtionvarainvaliokunnan turvallisuusjaoston puheenjohtajan roolissa huhtikuussa 2016 vierailun Maahanmuuttovirastoon eli Migriin. Mukaan lähti ryhmästämme edustajat Laura Huhtasaari, Simon Elo ja Jari Ronkainen sekä muuta henkilökuntaa. Verkostojeni kautta sain lisäksi

mukaan muutaman kristityn maahanmuuttajan ja jokusen maahanmuuttotyötä tekevän kristityn järjestöjohtajan.

Ylijohtaja Jaana Vuorio tuli tapaamaan meitä, samoin kuin muuta Migrin johtoa. Me poliitikot emme juurikaan ehtineet ääneen, kun maahanmuuttajat kertoivat, miten islam antaa valtuudet valehdella esimerkiksi turvapaikan saamiseksi. Epärehellisyys aiheutti osaltaan vaikeuksia myös kristinuskoon kääntyneille hakijoille, jotka joutuivat jopa turvapaikkapuhuttelussa avustavien tulkkien kiusanteon kohteeksi. Eniten ihmetytti turvapaikkaprosessin uskottavuus. Turvapaikkaa hakevan kertomuksen todenperäisyys piti todeta parin tunnin puhuttelun perusteella, eikä materiaalina voinut käyttää juuri muuta kuin kertomusta itseään. Keskustelu käytiin rakentavassa hengessä, mutta viestimme oli selkeä.

Miksi niin moni turvapaikanhakija sai oleskeluluvan? Poiketen monen muun Euroopan maan linjasta yksikään somalialainen ei saanut kielteistä turvapaikkapäätöstä vuonna 2015. Vaadimme uskottavampaa tapaa todeta turvapaikkaa hakevan tarinan uskottavuus.

Lisäksi aiheena oli kristityiksi kääntyneiden turvapaikanhakijoiden tilanne. Uskon aitous epäilyttää toki monia, syystäkin. Julkisuudessa seurakunnat on esitetty turvapaikanhakijakriisin yhteydessä lähes yksinomaan lepsussa valossa. Otsikoissa ovat kirkonmiehet ja -naiset, jotka ovat jopa valmiita poistamaan ristit rakennuksistaan, jotta voisivat saada hyväksyntäpisteitä muslimeilta. Valmius luopua omista arvoista suosion saamiseksi kertoo vain siitä, että omia arvoja ei ole – ainakaan siellä, missä niitä väitetään olevan. Ei ihme, että tällainen toiminta tuntuu luotaantyöntävältä.

Todellisuudessa pinnan alla tapahtuu kuitenkin paljon. Suomessa monet seurakunnat ovat lähteneet liikkeelle kohtaamaan turvapaikanhakijoita aktiivisemmin kuin ehkä missään muualla Euroopassa. Suomessa myös jätetään enemmän uusintahakemuksia kristinuskon perusteella kuin muualla. Osalle se on keino pitkittää prosessia, mutta myös aitoja hakemuksia on joukossa paljon. Se, että turvapaikanhakijat jäävät seurakunnan toimintaan myös oleskeluluvan saatuaan, kertoo kunkin seurakunnan työn laadusta ja siitä, että kyse on jostain muusta kuin järjestelmän huijaamisesta. Lähes kaikki islamista kristinuskoon kääntyneet joutuvat valintansa johdosta omaistensa hylkimiksi. Islamilaisen lain mukaan muslimin kääntyminen kristinuskoon on kuolemalla rangaistava teko.

Maahanmuuttotyössä aktiivisissa seurakunnissa vierekkäin istuvien myönteisen päätöksen saaneiden ja kielteisestä päätöksestä valittavien turvapaikanhakijoiden rivistöt osoittavat ehkä selkeämmin kuin mikään muu, kuinka mahdottoman tehtävän edessä Migri nykymetodeillaan on. Turvapaikkaprosessi on kuin mikäkin tietokilpailu. Virasto haastattelee hakijaa pari tuntia ja päättää sitten, puhuuko hän totta vai valehteleeko. Pian vierailumme jälkeen Migri tutki hakemuksia huolellisemmin.

Vuonna 2016 kielteisten päätösten määrä kasvoi. Somalialaisten saamista kansainvälisen suojelun päätöksistä kielteisiä oli 60 prosenttia. Sama ilmiö oli nähtävissä myös muun muassa Irakin ja Afganistanin kansalaisten kohdalla. Tosin ongelmia on edelleen siinä, miten Migri arvio kristityksi kääntyneiden hakijoiden uskon aitoutta. Aktiivista maahanmuuttajatyötä tekevien seurakuntien lausunnoille pitäisi antaa nykyistä suurempi painoarvo, jos päätösten osumatarkkuutta haluttaisiin näissä tapauksissa parantaa.

* * *

Hallituksen lainsäädäntökone alkoi vihdoin käynnistyä, vaikka se yski edelleen. Käräjäoikeuden tehostamiseksi hallitus sääti nopealla aikataululla uusia lakeja. Olin tällöin lakivaliokunnan jäsen Ville Tavion ja Laura Huhtasaaren kanssa. Yhdessä varmistimme, että hallituksen esitykset etenivät nopeasti.

Lopulta asia alkoi kehittymään oikeaan suuntaan, kun Euroopan muut maat laittoivat rajojaan kiinni. Suomeen asti ei enää päässyt tulemaan. Tulijamäärät alkoivat tasaantua.

Yhteiskunnan ilmapiirissä syksy 2016 toisti edellisen vuoden kuvion. Syksyllä 2015 oli pyritty Olli Immosen monitulkintaisen Facebook-kirjoituksen avulla todistamaan kaikki maahanmuuttokriitikot rasisteiksi. Tällä kertaa mediamylläkkä alkoi, kun uusnatsin potkaisema nuori mies kuoli viikon kuluttua tapahtuneesta*. Media teki oikein nostaessaan pahoinpitelyn otsikoihin. Samalla saatiin kuitenkin syy käyttää traagista tapausta kaiken sellaisen ajamiseen, joka ei siihen alun perin millään lailla liittynyt. Kohu paisui kohtuuttomiin mittoihin. Mielenosoituskin oli taas tekeillä.

Vihreät nuoret oli jo pidempään kerännyt nimiä vetoomuksen, jonka kerrottiin tuovan rasismi rikoslakiin. Nyt vetoomuksesta uutisoitiin kaikissa medioissa. Nimiä kertyi kuin sieniä sateella, ja pian asia tuotiin lakialoitteen muodossa eduskuntaan. ”Huominen ilman pelkoa” oli sellainen mainoslause, jolla saatiin jokaisesta puolueesta houkuteltua yksi allekirjoittaja aloitteen ydinryhmään. Meiltä mukaan oli mennyt Tiina Elovaara.

Kun asia oli pyörinyt otsikoissa koko viikon, minäkin päätin perjantaina selvittää, mistä oli kyse. Hämmästyin. Aloite ehdotti uutta momenttia yhdistyslakiin. Nykyinen yhdistyslaki linjaa yksiselitteisesti, että yhdistyksen tarkoitus ei saa olla lain tai hyvän tavan vastainen. Se ei aloitteen tekijöiden mukaan riittänyt. Lakiin pitäisi erikseen kirjata, ettei yhdistyksen tarkoitus saa olla syrjivä tai kiihottaa syrjintään esimerkiksi syntyperän, sukupuolen, uskonnon tai seksuaalisen suuntautumisen perusteella.

- Tietäen joidenkin yliherkkyyden kritiikkiä kohtaan, tästähän seuraa, että muutaman vuoden päästä laittomia ovat kaikki seurakunnat, joissa pastori sattuu saarnatuolistaan lukemaan muutaman raamatunjakeen homoutta koskien, sanoin avustajalleni. - Puhumattakaan joistain mamukriittisistä yhdistyksistä.

Totesimme, että lakialoitteessa kriminalisoitiin muun muassa varojen lahjoittaminen ja tilojen vuokraus syrjintää harjoittavalle yhdistykselle.

- Tämähän tarkoittaa käytännössä, että jokainen mummo, joka tiputtaa lantin kolehtihaaviin, on kohta tehnyt rikoksen, päättelin. - Lähetän tästä meilin kaikille kansanedustajille!

---

* Käräjäoikeus tuomitsi miehen myöhemmin törkeästä pahoinpitelystä kahdeksi vuodeksi vankeuteen. Hovioikeus korotti tuomiota kolmella kuukaudella, perusteluna rasistinen motiivi. Sitä ei pystytty selvittämään, liittyikö uhrin kuolema pahoinpitelyyn, koska myös uhrin huumeiden käyttö saattoi aiheuttaa sen.

Näin tein, vaikka yleensä kansanedustajat eivät massakeskustele sähköpostien avulla. Nyt se oli kuitenkin ainut kanava, sillä ministerit olivat luvanneet pitää tiedotustilaisuuden asiasta jo maanantaina ja lakialoitteeseen kerättiin nimiä yhtä mittaa. Kirjoitin siitä, miten uskoin jokaisen edustajan vastustavan rasismia ja toivoin, että taistelemme sitä vastaan harkituin keinoin.

Tuloksena oli vilkas ajatustenvaihto. Eräs demariedustaja erehtyi heti aluksi vihjaamaan, että koko aloite tarvittiin perussuomalaisten vuoksi. Siitä jotkin puoluekaverini pillastuivat liiankin kera. Kristillisdemokraatit ymmärsivät tietysti heti, mistä oli kyse ja alkoivat puhua muille järkeä. Sisäministeri Risikko vastasi henkilökohtaiseen viestiini ja kertoi ymmärtävänsä näkökulmani oikein hyvin.

Risikko ja Lindström toimivat maanantain tiedotustilaisuudessa kuin vastuulliset ministerit ainakin. He niittasivat keskustelun niin, ettei epäselvyyksille jäänyt varaa. Lakimuutoksille ei ollut tarvetta. Suomen laki kielsi lainvastaiset yhdistysten tarkoitukset ja mahdollisti kyllä rasististen järjestöjen lakkautuksen. Näin onkin toimittu. Pohjoismainen Vastarintaliike kiellettiin käräjäoikeuden päätöksellä vuonna 2017. Asia on tosin vielä oikeuskäsittelyssä, sillä päätöksestä valitettiin hovioikeuteen. Uskon, että tuolloiset ministerit päätyivät oikeusoppineiden avustuksella viisaaseen lopputulokseen ihan ilman sähköpostikeskusteluakin. Lähinnä tapaus osoitti, miten politiikassa kansanedustajat parveilevat mielikuvien perässä. Kun jokin asia myydään hyvin ja päällä on hurja hurmos, pohdinta jää vähemmälle. Mihin olisi riittänyt ministerien selkäranka, jos vuorossa olisi ollut vihervasemmistohallitus?

Suomen kannattaa pitää kiinni oikeusvaltioperiaatteesta. Jotkin vihapuheista saadut tuomiot ovat huolestuttavia. Tuskin tekstin kirjoittajan tavoitteena on ollut kiihottaa väkivaltaan ketään vastaan vaan kritisoida toisten taustaideologiaa.

Akuutti vaara piilee henkilöissä, jotka levittävät Suomessa jihad-ideologiaa. Suomesta lähti noin kahdeksankymmentä ihmistä taistelijoiksi ISIS:in riveihin. Suhteessa maamme muslimiväestöön määrä on Euroopan suurimpia. Rekrytointi on ollut verrattain aktiivista.

Ongelmallista on, että kaikkia vihanlietsojia ei ole onnistuttu poistamaan maasta, koska heidän kotimaansa eivät suostu ottamaan heitä vastaan. Suojelupoliisi seuraa lähes neljää sataa terrorismiin jollain tavalla kytköksissä olevaa henkilöä tälläkin hetkellä. Kansallisen turvallisuuden kannalta tilanne on hälyttävä. Pahimmillaan väkivaltaan tähtäävä vihapuhe jättää veriset jäljet, kuten kävi Turun terrori-iskun kohdalla. Tekijä radikalisoitui, kun osallistui radikaalisanomaa välittäneiden seuraan.

Islam on yrittänyt vallata Eurooppaa melkein yhtä pitkään kuin on ollut olemassa. Nyt se on kenties lähempänä tavoitettaan kuin koskaan. Suomessa suunnan voi vielä muuttaa, jos tahtoa löytyy. Jos vain uskalletaan katsoa totuutta silmiin.

MEDIAPELI

Poliitikon suhde mediaan on ristiriitainen. Median tehtävä on pitää kansa tietoisena siitä, mitä heidän valitsemansa päättäjät tekevät. Aina poliitikko ei tietystikään ilahdu siitä, että otsikoihin pääsee jokin kolttonen saavutusten sijaan. Kansalaisilla on kuitenkin oikeus tietää niin hyvät, huonot kuin keskinkertaisetkin teot.

Poliitikon on helppo syyttää mediaa, kun kaikki menee huonosti. Tai syyttää mediaa siitä, että se kertoo totuuden. Vikaa etsii aina jostain muualta kuin omasta päästään. Pieni katkeruuden siemen voi kasvaa myös siitä tunteesta, että toimittaja saa laukoa omia mielipiteitään uutisina, kun taas poliitikon sanomiset näyttäytyvät höyhenenkevyenä poliittisena manipulointina.

Toisaalta poliitikolla on halu taputella toimittajia päähän. Jokainen ymmärtää, ettei avoin kritiikki toimittajia kohtaan yleensä poi'i hyviä uutisia jatkossa. Perinteiset poliittiset puolueet pitävät osittain yllä mediasuhteitaan vuotamalla toimittajille päätöksiä sen, minkä kerkeävät – jopa perustuslakivaliokunnan lausuntoluonnoksen sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksesta. Se, joka syöttää toimittajalle hyvän uutisaiheen, saa helposti myös oman kommenttinsa asian yhteydessä esiin – myönteisessä valossa. Perussuomalaisten tapoihin vuotaminen ei kuulu.

Vuotamisen ohella toinen tapa saada aikaan otsikoita ovat terävät avaukset. Poliitikot taiteilevatkin kommenteissaan räväkkyyden ja asiattomuuden välimaastossa. Media päästää mieluusti läpi räväkimmät kommentit ja muokkaa samalla kansalaisten mielikuvaa poliitikoista ja politiikasta.

Koska media on vallan vahtikoira ja vapaa tiedotus on toimivan yhteiskunnan perusarvo, median avointa kritisointia ei katsota hyvällä. Monella on vielä tuoreessa muistissa pääministeri Sipilän sanasota Yleisradion kanssa koskien pääministerin lähipiirin liiketoimia. Kritiikille pitää kuitenkin olla myös sijaa, koska muuten mediaa ei vahdi kukaan. Pahimmillaan asenteellinen media rakentaa vastakkainasettelua yhteiskuntaan tehokkaammin kuin kaikki poliitikot yhteensä. Jos ihmisiltä menee luottamus yleiseen tiedonvälitykseen, olemme ongelmissa.

Oman poliittisen urani aikana olen törmännyt toki myös laadukkaaseen toimitustyöhön. Mieleen jäi esimerkiksi Sunnuntaisuomalaisen toimittaja Anni Pasanen, joka otti yhteyttä ja halusi tehdä reportaasin taustoistani ja arvoistani. Pasasella taisi itsellään olla melko liberaali arvomaailma, ja kysymykset olivat asianmukaisen tiukkoja. Silti hän halusi kuulla mielipiteeni ja kuvata niiden taustoja lukijoilleen. Toimittajan perustehtävä onkin mielestäni antaa aito kuva haastateltavastaan ja jättää lukijalle tilaa tehdä johtopäätöksiä.

Uutisia syytetään välillä negatiivisuuden kylvämisestä. Mielestäni median on syytä katsoa asiassa peiliin. Esimerkiksi sinä kymmenenä vuotena, jotka olen ollut mukana politiikassa, juuri kukaan valtamedian toimittaja ei ole kertaakaan tullut haastattelemaan minua nuorisotyöstä ja nuorisopolitiikasta – jos ei lukuun oteta sitä, kun Helsingin Sanomat haastatteli minua aiheesta puoli tuntia vuonna 2011.

Lehteen asti nuorisotyöstä ei tosin päätynyt riviäkään. Koko juttu tehtiin yhdestä haastattelun keskellä olleesta kysymyksestä, jossa minulta tiedusteltiin, haluaisinko työnantajana tietää alaiseni seksuaalisesta suuntautumisesta. Vastaukseni irrotettiin kontekstistaan, ja siitä lietsottiin kohu. Tuoreena kansanedustajana menetin tuolloin luottamukseni Helsingin Sanomiin ja osin myös toimittajiin.

Toinen mieleen jäänyt tapaus sattui vuonna 2013. Vantaan Sanomat julisti otsikossa asti, että ”professori rinnastaa kansanedustajan kiihkouskovaisiin”. Minä olin tietenkin tuo ”kiihkouskova”, kun olin mennyt kysymään opetusministeri Gustafssonilta koulujen evoluutio-opetuksesta. Peräänkuulutin kirjallisessa kysymyksessä vaihtoehtojen lisäämistä opetukseen, jotta oppilas oppii tutkimaan erilaisia näkökulmia ja kasvaa kriittiseksi. Ei edes evoluutiotutkijoilla ole selkeää tai yhtenäistä kuvaa siitä, miten kaikki olisi syntynyt tyhjästä.

Vantaan Sanomien lehtijuttu teki toki selväksi, että kysymyksen takana olivat yksin evankeliset motiivit. Suivaannuin toimittajan tavasta tehdä ”uutista” asenteella, jossa pilkattiin uskoani eikä etsitty totuutta. Yritin siltä seisomalta tavoittaa lehden päätoimittajaa Risto Hietasta. Koska en puhelimella saanut häntä kiinni, ajoin Vantaan Sanomien toimitukseen.

- Oletko, Risto, lukenut toimittajasi Jussi Vehkasalon tekemää juttua minusta? Toimittajanne otti minuun yhteyttä jo viikko sitten ja vastasin kaikkiin kysymyksiin sähköpostilla. Uutisessa ei kuitenkaan ole riviäkään siitä, mitä hänelle vastasin. Miksi lehtenne haluaa tahallaan pilkata ja kirjoittaa valheita? kysyin suoraan ojentaen Hietaselle uunituoretta lehteä.

Risto vilkaisi artikkelia.

- Ei tässä mitään valheita ole, hän sanoi.

- Onpas. Varsinkin verkkolehti huutaa, että professori Kari Enqvist sanoo minun olevan kiihkouskova, mutta tässä professorin minulle lähettämässä sähköpostissa hän vastaa, ettei ole toimittajalle sanonut näin, saati tarkoittanut mitään tällaista. Lehtenne pitää korjata uutinen ja poistaa herjaava otsikko ja valheelliset kommentit, vastasin suuttuneena takaisin.

Risto Hietanen painoi naamansa muutaman sentin päähän kasvoistani ja huusi takaisin, niin että kaikki toimituksessa sen kuulivat.

- Älä tule tänne esittämään mitään vaateita! Me ei muuteta mitään siitä, mitä on julkaistu.

- Vaadin saada vastineen lehteenne, haluan oikaisua! jatkoin minäkin ääntäni korottaen.

Risto teki selväksi, etten saa mitään vastineita ja lähti kävelemään halveksuva katse silmissään. Seuraavassa lehdessä Hietanen lisäsi kierroksia. ”Netissä porisee” otsikon alla hän painatti lukijoiden kommentteja edelliseen uutiseen. Tietenkin kommentteihin oli valittu ne, joissa haukuttiin minua, mutta ei yhtään niistä, jotka kritisoivat evoluutiota tai uutista itseään. Lisäksi artikkelissa oli pienellä valokuva aiemmasta uutisessa, jossa muistutettiin, mitä professori oli minusta lehden mukaan sanonut.

Kohtelu ei tyydyttänyt. Minulla oli hyvin muistissa, että kokoomuksen Eero Lehti oli juuri muutama kuukausi sitten myynyt Suomen Lehtiyhtymän Keskisuomalaiset-konsernille. Otin yhteyttä konsernijohtajaan Vesa-Pekka Kangaskorpeen.

- Onko tosiaan niin, että omistajana olette kunnostautuneet herjaamaan istuvia kansanedustajia ettekä anna edes oikaisumahdollisuutta lehdessä?

Hetken keskusteltuamme Kangaskorpi pyysi minua toimittamaan sähköpostilla tietoa tarkemmin asiasta. Pian sain lupauksen siitä, että voisin toimittaa vastineeni julkaistavaksi lehden mielipidepalstalla.

Viisas avustajani Henna poisti vastineestani suurimmat tunteenpurkaukset, kuten toimittajan ja päätoimittajan moitteet. Hänen tarkoituksenaan oli tietenkin saada vastine julkaistua. Niin se julkaistiinkin. Sensuuri iski kuitenkin siihen kohtaan, jossa olisi tullut ilmi, mitä professori oli tai ei ollut sanonut ja tarkoittanut. Todellista halua virheen oikaisemiseksi ei Hietasella ollut. Otsikkoa verkkolehdessä ei ole muutettu vieläkään.

* * *

Puolustusvoimien budjetista vastaavan jaoston johtajana olen toisinaan ollut isännöimässä eduskunnassa vierailevia maanpuolustuskurssilaisia. Tiistai-iltana 8.11.2016 tällainen tilaisuus

pidettiin harvinaisen mielenkiintoisissa tunnelmissa. Sama päivä oli nimittäin Yhdysvaltain vaalipäivä ja tuloksia odoteltiin Suomen aikaan aamuyöstä. Puolustus- ja ulkoasiainvaliokunnan puheenjohtajien Kanervan ja Vanhasen kanssa pidimme pienen luennon eduskunnan näkökulmasta maanpuolustukseen.

Tilaisuuden jälkeen puhemies tarjosi tavan mukaan päivällisen. Tällä kertaa isäntänä oli toinen varapuhemies Arto Satonen. Olen useasti kuullut Artolta loistavia puheita erilaisista vallitsevista kehityssuunnista. Tuona tiistaina arviot menivät kuitenkin pieleen. Arto perusteli monin kääntein, miksi Clinton tulee voittamaan, mutta nosti tosin uhkaksi Yhdysvaltojen teräsvyöhykkeellä työpaikkansa menettäneiden tyytymättömyyden. Siinä puhetta kuunnellessa oli suuri kiusaus tehdä täysistunnon tapaan välihuuto, että pieleen menee, kuten meni Brexitissä! Arto ei tällä kertaa nähnyt kansan syvien rivien tyytymättömyyttä vallitsevaa poliittista eliittiä vastaan.

Usein meille on vaarana käydä samoin. Jos elämme suomalaisen median kuplassa, teemme pahoja virhearviointeja silloin, kun sitä vähiten odotamme. Jotain ehkä kertoo se, että kansainvälisten mielipidemittausten mukaan Clintonin kannatus suhteessa Trumpiin oli Suomessa korkeampaa kuin missään muualla maailmassa. En aivan usko, että taustalla olisi pelkkä suomalaisten erilaisuus. Myös tiedolla, jota ihmiset saavat, on roolinsa.

Israel on vakioaihe, joka on keikkunut suomalaisen median tikunnokassa jo pitkään. Tapahtumista kerrotaan järjestäen vain toiset puolet. Otsikoissa tai edes leipäteksteissä ei näy mainintoja muslimimaiden johtajista, jotka vuoron perään vannovat tuhoa Israelille. Naisia ja lapsia kuolee, mutta missään ei lue, että terroristijärjestö Hamas sijoittaa heidät tahallaan ihmiskilviksi tai että Israel pyrkii välttämään siviiliuhreja muun muassa varoittamalla heitä monin tavoin ennen iskuja. Pahis on Lähi-idän ainut demokratia, jossa jokaisella kansalaisella on samat oikeudet uskonnosta ja etnisyydestä riippumatta.

Kun Yhdysvallat ja Israel erosivat joulukuussa 2017 UNESCO:sta, asia näytti ehkä monen silmiin pelkältä mitättömältä kiukuttelulta. Kuinka moni suomalainen tietää, että esimerkiksi vuosina 2009–2014 UNESCO teki yhteensä 47 jonkin maan vastaista päätöslauselmaa, joista kaikki yhtä lukuun ottamatta kohdistuivat Israeliin? Yhdessä kritisoitiin Syyriaa, mutta esimerkiksi Iran, Sudan ja Pohjois-Korea selvisivät ehjin nahoin. Muslimimaat kirjoittavat paperit, länsi tyytyy hiljaisesti myötäilemään epätasapainoa. Suurimmaksi osaksi näin tekee myös Suomi. Moni odotti, että Soinin tultua ulkoministeriksi, Suomi ei sulkisi silmiään totuudelta Israel-kysymyksissä. Valitettavasti odotukset eivät täyttyneet.

MISSÄ KULKEE ISÄT MAAN?

Usein minulta kysytään, miten kansaedustajat sietävät toisiaan, kun asiakysymyksissä erot ovat niin suuret. Itse vastaan, että ihmisiä mekin olemme. Kansanedustajan työ on työtä siinä kuin mikä tahansa työ. Työn luonteen ei pitäisi vaikuttaa meihin luodessamme ihmiskuvaa toisesta, saati muuttaa käytöstämme.

Ihminen, joka ei osaa kunnioittaa kollegaansa mielipiteistä riippumatta, jää eduskunnassa yksin. Eduskuntalaiset ovat pääpiirteissään toisilleen ystävällisiä ja käyttäytyvät hyvin. Erityisen mukavia kollegoja löytyy joka puolueesta.

Vihreistä muun muassa Touko Aallon kanssa olemme pelanneet eduskunnan salibandyjoukkueessa jo viimevaalikaudesta lähtien. Touko toimi tällöin Jani Toivolan avustajana.

Kun Touko vaatii puheenvuoroa, hän usein esittää vihaista, vaikka tosielämässä Touko on huomaavainen ja iloinen kollega. Siksi en osannut edes suuttua, kun hän helmikuussa 2017 Aito Avioliito -keskustelun aikana esitti facepalminsa selkäni takana. Useat kannattajani tulivat kiukkuisiksi puheeni herättämästä reaktiosta, mutta minua asia pääosin huvitti. Politiikassa äänestäjät odottavat päänahkoja, ja parhaat löytyvät toisten puolueiden edustajien mielipiteistä. Irtopisteiden keräämisessä ei ole mitään henkilökohtaista. Se on osa eduskunnan julkisuuspeliä.

Myös saman puolueen Ozan Yanar on melkeinpä synonyymi sanalle positiivisuus. Jostain syystä hän on aina hyvällä tuulella. Se ei haihdu, vaikka mitä kävisi. Toukon ja Ozanin mieliala tarttuu ainakin minuun. Heidän kanssaan on helppo tehdä lainsäädäntötyötä ja vaikkapa pelata futista, vaikka arvoiltaan ja tavoitteiltaan olemme usein yhtä kaukana kuin itä lännestä.

Pirteä tapaus on myös keskustapuolueen Eeva-Maria Maijala, käytännöllinen maatalon emäntä. Eeva-Maria on Lapista, ja sen kuulee murteesta. Viisas nainen, jota vastoinkäymiset eivät ole ainakaan lannistaneet. Demareista esimerkiksi Maria Guzenina ja eritoten Katja Taimela ovat niin täynnä positiivisuutta, että heidän laistensa kanssa on mukava olla eri mieltä, jos niikseen tulee.

Hieman toisenlainen lähestymistapa lainsäädäntötyöhön on esimerkiksi ruotsalaisten Eva Biaudet´lla ja demarien Tytti Tuppuraisella. Molemmat selvästi pitävät omasta äänestään, sillä heidän puhetapansa ja maratonperustelunsa väsyttävät kenet tahansa. Toki tässä yhteydessä täytyy mainita, että Tytti Tuppurainen on myös erittäin ystävällinen kaikille. Hän ei erottele ihmisiä mielipiteiden tai minkään muunkaan perusteella. Pitkäsanainen, mutta ystävällinen – ei siitä voi moittia.

Eva Biaudet taasen alkaa kiehumaan valiokunnissa siinä määrin, että alle jää, jos ei puoliaan pidä. Polttoaineeksi riittävät arvokysymykset tai turvapaikkoihin liittyvät lakiasiat. Kun olin lakivaliokunnassa vuosina 2016–2017, joukossa istui Evan ohella myös Laura Huhtasaari. Kokouksissa Eva tuhahti useasti osoittaen erimielisyytensä, kun Laura tai minä olimme äänessä. Kerran meidän kolmen sanailu meni överiksi siinä määrin, että puheenjohtaja Tolvanen ripitti meitä kaikkia. Kahden kesken Eva on täysin eri ihminen, ystävällinen ja myönteinen. Evan kanssa olemme molemmat myös suuren valiokunnan jäseniä.

Toki eduskunnassa on myös ihmisiä, jotka eivät vain halua olla toistensa kanssa missään tekemisissä. Suhtaudun työhön työnä ja ihmisiin ihmisinä. Jokainen on arvostuksen arvoinen omalla tavallaan. Se ei tarkoita kuitenkaan sitä, että pitäisi kaikkien kanssa tulla toimeen. Kaikkia voi kunnioittaa. Se riittää.

Kohteliaisuus on välillä joiltakin hukassa. Entisellä puoluekollegallani Kimmo Kivelällä on loistava akateeminen älykkyys. Hän osaa myös hauskuuttaa kertomuksillaan, mutta ei aina osaa pysyä asiallisena. Useasti hän on laukonut sen verran mauttomia kommentteja, että sanat ovat viiltäneet. Miksi hurskas pappismies halusi pilkata uskoani, avustajaani tai jopa laskea leikkiä juutalaisten kustannuksella? Se ei minulle koskaan selvinnyt.

Sampo Terho ei ryhmäpuheenjohtajana saanut Kimmon käytöstä muuttumaan kuin hetkeksi, vaikka erään kerran kaksi henkilöä kanteli asiasta samaisessa ryhmäkokouksessa. Nykyään Kivelä on sinisissä, mikä on vähentänyt vuorovaikutustamme merkittävästi.

Toinen, jolla temperamenttia riittää, on Paavo Arhinmäki. Arkipolitiikan ulkopuolella, kuten futismatkoilla, Paavo on rento ja sosiaalinen kuin mikä. Vastaavasti jos häntä ärsyttää poliittisesti jossain asiassa liikaa, hän reaktionsa perusteella voisi hyvinkin käydä jopa päälle. Paavon tunteet kiihtyvät parissa sekunnissa nollasta sataan, vähän kuten minulla. Toisaalta huomattuaan epäsopivan käytöksensä ja rauhoituttuaan hän kyllä on tullut reilusti sopimaan asiat. Siinä mielessä hän on ihan tolkun kaveri.

Kaiken kaikkiaan minulla ei ole mitään hampaankolossa ketään kollegaa vastaan – ei Kivelää, Arhinmäkeä, Lohelaa, Toivolaa tai muitakaan, joiden kanssa on joskus otettu yhteen. Kaikilla meillä on menneisyytemme, joka pyrkii vaikuttamaan käytökseemme. Niin on myös minulla.

Osaan välillä ärsyttää ja kaivaa ihmisistä esille heidän heikot puolensa. Vanha minä tuppaa tulemaan pintaan paineessa tai hetkinä, jolloin olen väsynyt. Sitä ihminen raadollisimmillaan on. Anteeksipyynnön paikka on ollut, kerran jos toisen. Sekä kiitoksen paikka niille työkavereille, jotka kaikesta huolimatta pysyvät rinnalla ja paikkaavat heikkouksiani.

Yksikään kansanedustaja ei kuitenkaan tekisi työtään, jos pelkillä kiitoksilla pitäisi sen merkitystä itselle perustella. Syyn kansanedustajan kutsumukseen pitää olla syvemmällä. Jokaisen pitää se itse löytää.

* * *

Ystävällisyys ei yleensä päädy mediaan, törttöilyt sitäkin useammin. Niistäkään media ei kerro kuin osan. Se on varmastikin langenneiden edustajien ja heidän lähimmäistensä onni, sillä suurin osa tapauksista haavoittaa eniten juuri heitä.

Alkoholitarjoilut ovat monelle lankeemukseksi. Vaikka alkoholia ei kuulemma juoda kuten joskus muinoin, on sitä läsnä lähes kaikissa tilaisuuksissa.

Pikkujoulut ovat toki ymmärrettäviä työyhteisöjen juhlia, mutta toimittajapikkujoulut ovat yksi tyhmimmästä päästä. Joka vuosi istuntosalissa käydään budjettikeskusteluja samaan aikaan, kun yläkerran ryhmähuoneissa kemut käyvät täysillä kierroksilla. Eduskuntaryhmät kestitsevät kilpaa toimittajia, jotta jutut eivät ainakaan huononisi ensi vuonna. Toimittajat taas kärkkyvät edustajia sen minkä kerkeävät saadakseen heidät kertomaan vuoden mehevimmät paljastukset – tai jopa kirjoittaakseen juottoa seuraavat sekoilut lööppeihin.

Joulun alla 2017 pikkujoulupäivä osui mahdollisimman huonoon saumaan. Samana iltana ja yönä oli tarkoitus puida alkoholilain muutosta. Ruokakauppoihin esitettiin vahvempaa olutta. Lisäksi haluttiin 16-vuotiaat lapset anniskelemaan ja kadunkulmien pizzeriat tarjoamaan väkeviä aamu neljään asti, myös velaksi.

Demarit ja jotkut muut älysivät sentään perua juominkinsa. Kaikilla ei samaa pelisilmää ollut. Salissa oli edustajia sen verran hiprakassa, että useamman puolesta piti jännittää, horjuuko kävellessään vai ei. Lisäksi toisilla oli täysi työ saada eräät kollegat pidättäytymään puheenvuoroista. Kaikilla oli muistissa viime vaalikausi, jolloin eräs kokoomusedustaja erehtyi pitämään puheenvuoron pikkujoulujen yhteydessä.

Teuvo Hakkaraiselle pikkujoulun tarjoilut olivat pahasti liikaa. Hän ei herännyt omaan juomiseensa riittävän aikaisin. Teuvo ei ole pahantahtoinen, mutta itsehillintä alkoholin suhteen puuttuu. Se pilaa lopullisesti hänen uskottavuutensa, jos hän ei raitistu. Tunsin Teuvon jo vuosia ennen politiikka-

aikaa. Teuvo on rehellinen kansanmies, jolla on monessa asiassa taito iskeä naulan kantaan.

Alkoholikeskustelu jatkoi lopulta lähes aamu kolmeen ja saman perjantain puolella se vielä äänestettiin läpi. Kiistanalaisimmat kohdat hyväksyttiin suuressa valiokunnassa lopulta yhden äänen erolla. Joskus asiat ovat yhdestä miehestä tai naisesta kiinni – suuntaan tai toiseen. Nimittäin se, että pakettiin ei samalla yritetty sisällyttää viinien tuomista ruokakauppaan, juontui myös yhden äänen enemmistöllä tehtyyn päätökseen.

Toukokuussa 2016 hallituksen oli päätettävä suuntaviivat alkoholilain uudistukselle. Keskusta vastusti ja kokoomus puolsi vahvojen oluiden lisäksi myös viinien myynnin vapauttamista. Perussuomalaiset olivat vaa'ankieliasemassa. Minä, Saarakkala ja muutama muu vastustimme ponnekkaasti ryhmässämme viinien tuomista päivittäistavarakauppojen hyllyihin. Ei ollut tarkoitus rajoittaa aikuisten ihmisten vastuullista alkoholinkäyttöä. Perusteluna oli alkoholihaittojen kasvu ja eritoten lasten hyvinvointi. Lisäksi viini romuttaisi Alkon monopolin hyvin nopeasti. Pelkän viinan myynnillä ei Alko pitkään toimisi.

Perussuomalaisten sisäisessä äänestyksessä mietojen viinien myynnin vapauttamista kannatti lopulta 14 edustajaa ja vastusti 15. Lopputuloksena hallitus vapautti vain siiderin ja nelosoluen myynnin, limuviinojen ohella. Alun perin arveltiin, että juomien hinnat laskisivat 38 prosenttia, mutta esimerkiksi vahvan lonkeron hinta on laskenut vain muutamia senttejä. Nelosoluen kohdalla hinnanalennus on ollut 7–17 prosenttia. Jotkin raittiusjärjestöt arvelevat, että päivittäistavarakauppa ei välttämättä halua polkea hintoja ennen seuraavia eduskuntavaaleja. Jos haitat eivät merkittävästi kasva, on se peruste monelle purkaa Alkon monopoli lopullisesti.

* * *

Alkoholi ei ole poliitikkojen ainut langetus. Arkea ovat lukuisat ihmissuhteet ja päivät, jopa viikot, poissa kotoa. Ne laittavat jokaisen edustajan ja avustajan valinnan paikalle. Jos parisuhde ei ole kunnossa, se hajoaa enemmin tai myöhemmin.

Joidenkin kollegoiden puolisoidensa pettämistä ja salasuhteita on ollut surullista seurata jopa vuodesta toiseen. Vaatii pidättäytymistä olla avaamatta suutaan, kun näkee, miten kansanedustajat esimerkiksi linnan- tai muissa juhlissa kommentoivat toistensa asuja. Kaksi keskustelua kuuntelevaa aviopuolisoa ei tiedä, että siinä puhuu kaksi salarakasta. Muut tietävät, mutta kukaan ei kerro.

Itselläni ei ole varaa tuomita kenenkään parisuhteita tai niiden päättymisiä. Tavallisena kuolevaisena tiedän, että parisuhteissa kaikilla tulee ongelmia ja haasteita. Ja oli ongelmia tai ei, kiusaukset löytävät jokaisen kohdalle ennemmin tai myöhemmin.

Muistan hyvin uskoontulon jälkeisen ajan. Päätin elää täysin päinvastaisesti verrattuna entiseen elämääni. Jos ja kun halusin noudattaa Raamatun opetusta, minun tulisi pidättäytyä seksistä ennen avioliittoa. Se oli aikamoinen haaste kymmenen vuoden moraalittoman elämäntyylini jälkeen. Vaikka en enää rillutellut, uskoani ja vakaumustani koeteltiin toden teolla. Koskaan aikaisemmin en ollut kokenut niin useasti seksuaalisia houkutuksia. Olinhan edelleen ihminen – lihaa ja verta, kiusauksille altis.

Nuorena opin, miten selvitä. Pakenin paikalta. Niin tein – ja useasti. Piti muistuttaa itselleen, mitä voi menettää. Rauhaa ja puhtautta ei kannattanut luovuttaa, Jumala-suhdetta vielä vähemmän.

Politiikassa ei ole tavatonta, että viisikymppiset miehet joutuvat jopa puolet nuorempien naisten tähtäimeen. En tiedä, kuljenko yksin tämän ristin kanssa. Tuskin. Kullankaivajat etsivät heikkoa lenkkiä. Kiusauksia ei tarvitse mennä maailman ääriin asti kokemaan. Ihmiset ovat samanlaisia Suomessakin. Yhtä kiehtoo kuuluisuus. Toista sokaisee valta. Äkkiä luulee, että voi tehdä, mitä haluaa – seuraamuksista välittämättä. Kansaa tämä koskee siinä mielessä, että sotkut poliitikon omassa elämässä vievät voimaa edistää uskottavasti hyviä asioita. Ne syövät maata jalkojen alta oikeastaan tehokkaammin kuin monet muut tekijät yhteensä.

Traagisia tarinoita löytyy toki muualtakin kuin Arkadianmäeltä. Useat ystäväni, jotka ovat parisuhteessaan epäonnistuneet, luopuivat toivosta. Vaimo kasasi vaatimuslistaa ja kiristi muutosta läheisyyttä säännöstelemällä. Mies valitsi hylkäämisen. Varmisti ehkä edeltä uuden suhteen. Vaimo jäi taakse, shokin ja lasten kanssa.

Elämä ei ole peliä. Parisuhde vielä vähemmän. Silti sama toistuu. Ihmiset riskeeraavat avioliittonsa – perheensä, maineensa, kaiken rakkaimpansa – ja vain, koska eivät jaksa kamppailla.

Kuka tästä kärsii? Aikuiset itse, mutta eniten lapset. Kuulen jatkuvasti nuorilta, kuinka heidän isänsä ei halua enää tavata heitä. Uusi perhe vie huomion. Sitten on perheitä, joissa alkaa huoltokiusaaminen. Lapsi vieraannutetaan, yleensä isästä tai myös isovanhemmista. Mustasukkaisuuden ja itsekkyyden hinta on karmea, ja sen maksavat lapset. He, jotka juuri pitäisi säästää aikuisten epäonnistumisilta ja väärien valintojen seurauksilta.

Minulla on myös niitä kavereita, jotka jätettiin. Moni ei ole jaksanut, kun sydän ja lapset on revitty pois. Kuka on mennyt junan alle, kuka kuollut päihteisiin ja kuka matkannut tahallisen kolarin keinoin iäisyyteen.

Parisuhdeneuvojat sanovat, että ei kannata jäädä kitumaan huonoon suhteeseen. Pitää mennä eteenpäin. He eivät kuitenkaan kanna vastuuta lapsista, joiden sydän revitään verelle, ei vain kerran, vaan toistuvasti.

Vankilat ovat täynnä isättömiä miehiä. Olen työskennellyt vankilasta vapautuneiden nuorten miesten parissa lähes kymmenen vuotta, ja aina tarina on sama. Heillä ei ollut isäsuhdetta. Joidenkin tutkimuksien mukaan yli 90 prosenttia vankilaan joutuneista on vailla isää tai vastaavaa miessuhdetta. Päihteitä ongelmatasolla käyttävistä naisista suurin osa on myös vailla isää.

Yksinhuoltajuus ei ole taivas kenellekään. Se rikkoo aina toisen vanhemman suhteen lapseen. Parisuhteen vuoksi kannattaa taistella – ei vain lasten vuoksi, vaan myös kumppanin, sillä häneenhän joskus rakastuttiin. Eduskunta eikä yksikään hallitus ole tehnyt riittävästi erolasten aseman parantamiseksi sitten vuoden 1983 jälkeen. Useasti saamme palautetta, että miksi me, jotka näemme asian tärkeänä, emme muuta lakia.

Yritetty on, mutta enemmistökään ei aina riitä.

Kokoomuksen Pauli Kiuru jätti jo kesäkuun alussa 2012 lakialoitteen, joka olisi täydentänyt rikoslakia siten, että lapsen tapaamisoikeuden tahallinen rikkominen tulee rangaistavaksi. Myös puoluekollegani Juho Eerola jätti samana päivänä aloitteen kieltääkseen lapsen vieraannuttamisen toisesta vanhemmastaan. Allekirjoitin itse kummatkin paperit ja yritin osaltani edistää asiaa kaikin tavoin.

Juhon aloitteessa nimiä oli vain kuusikymmentä. Koska enemmistön tuki puuttui, se jäi pöydälle ja raukesi vaalikauden lopussa. Vastaavasti Kiurun lakialoite, jossa oli jopa 142 allekirjoitusta, otettiin käsittelyyn. Kävimme lakivaliokunnassa läpi asiantuntijakuulemiset ja keskustelut. Luulisi, että valiokunta olisi kuulemisten jälkeen halunnut parantaa lakia. Niin ei kuitenkaan käynyt. Demaripainotteinen hallitus ei halunnut edistää asiaa.

Ääni muuttui kellossa, kun Sipilän hallitus aloitti vuonna 2015. Perussuomalaisten vaatimuksesta hallitusohjelmaan kirjattiin lapsen huolto- ja tapaamisoikeuslainsäädännön uudistus. Oikeusministerimme Jari Lindström käynnisti lainvalmistelua edeltävän selvityksen. Sinne se jäi. Salkkuvaihdosten myötä oikeusministeriö siirtyi kokoomukselle keväällä 2017 ja sen mukana keskeneräinen selvitys.

Sipilän hallitus on valmistellut lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevan lainsäädännön uudistusta jo lähes koko vaalikauden. Ennakkotietojen mukaan lakiesitys saapuu eduskuntaan vuoden 2018 keväällä – vesitettynä. Uusia säännöksiä vuoroasumisesta on kuulemma luvassa.

Uutta olisi myös se, että lapselle voitaisiin vahvistaa oikeus tavata hänelle erityisen läheistä henkilöä*. Lisäksi tulossa on joitain pieniä viilauksia huoltajien välisiin tehtävänjakoihin. Silti tärkein puuttuu: huoltokiusaamisen ja vieraannuttamisen kriminalisointi.

Toinen kipeä ja jatkuvasti ajankohtainen lainmuutostarve löytyy myös lasten maailmasta. Vanhempana on tuskallista kuulla lasta, joka on joutunut jatkuvan kiusaamisen kohteeksi. Ilman omakohtaista kokemustakin jokaisen päättäjän tulisi tehdä kaikkensa suojellakseen kiusattuja unohtamatta kiusaajaa.

Yli sata kansanedustajaa vaati lokakuussa 2016 lakimuutosta, joka olisi helpottanut vakavaa kiusaamista harjoittavan oppilaan siirtämistä toiseen kouluun. Kiusaajan pitää väistyä kiusatun tieltä eikä päinvastoin. Tämän ohessa perussuomalaisten Kike Elomaa on esittänyt, että kuntiin järjestettäisiin koulurauha-asiamiehet, jotka puolueettomina ulkopuolisina voisivat ratkoa ongelmatilanteita. Paljon on lausuntoja kuultu, mutta kaikki on yhtä tyhjän kanssa. Ideoista huolimatta uudistukset puuttuvat. Ellei uudistukseksi lueta sitä, että erityisluokkien lapset aikoinaan integroitiin muiden lasten keskuuteen. Tasapäistäminen kostautuu. Kukaan ei ole tyytyväinen.

Kolmas asia, jossa muutoksesta on varmasti pitkään puhuttu, mutta ei juurikaan toteutettu on vakavien rikosten rangaistukset. Aikuisen miehen tekoa kymmenenvuotiaalle tytölle ei tuomita raiskauksena, koska ei voida näyttää tytön vastustelua toteen. Sarjatappaja saa olla uuden oikeudenkäynnin aikana vapaalla jalalla, ja uusi surmatyö tapahtuu. Törkeiden rikosten rangaistukset matavat edelleen suhteettoman alhaalla. Lisäksi, jos ei ole kolmeen vuoteen tehnyt rikosta, saa ensikertalaisuuslievennyksen. Vankilassaoloaika putoaa puoleen.

Olen itse kahdesti ehdottanut lakialoitteella, että ensikertalaisuuslievennystä ei sovellettaisi, jos kyseessä on törkeä väkivalta- tai seksuaalirikos. Asia ei kuitenkaan edennyt edes oman ministerin kautta, vaikka aloitteen allekirjoitti käytännössä koko perussuomalaisten eduskuntaryhmä. Rasittuneen ministerin oli ilmeisesti helpompi tyytyä virkamiestensä totuuteen siitä, mikä on mahdollista ja missä ajassa.

---

*On selvää, että lapsen tapaamisoikeus ainakin isovanhempiinsa tulisi taata. Sanamuodon voi tulkita tarkoittavan myös muuta, sillä säädösehdotus on ns. apilaperheissä herättänyt suurta riemua. Ajatellaan, että esityksen myötä lapsi voisi saada useampia ”sosiaalisia vanhempia”. Tämä olisi askel kohti lukumääräneutraalia vanhemmuutta. Hollannissa on esitetty, että lapselle pitäisi voida vahvistaa tapaamisoikeus enintään neljään vanhempaan enintään kahdessa eri osoitteessa.

Jos toimenpiteistä ei saada teräviä, siinä tuskin onnistuu seuraavakaan hallitus. Näin vaikeita lakimuutokset ovat. Lakialoitteet haudataan lähetekeskustelun jälkeen valiokunnan piironkiin. Edustajien täytyy sietää sitä, että hyviäkään ehdotuksia ei edistetä, ellei ministeri itse ole niitä alkuun laittanut. Tässä ei ole mitään järkeä. Koko eduskunta pyörii muutaman ministerin päätösten ympärillä JAA- tai EI-nappia painaen ja katsoo voimattomana vierestä, jos ministeri ei ryhdy konkreettisiin toimiin. Ministereitä pyörittää virkamieskoneisto. Koneisto vesittää ei vain kansanedustajien, vaan koko kansan tahdon. Tämä sama kaava toistuu kaikenlaisissa kysymyksissä, ellei ministeri ole riittävän vahva ja omapäinen.

Virkamiestenkään osa ei ole helppo. Heidän tehtävänsä on sahata päätöksiä edestakaisin ministerivaihdosten tahdissa. He näkevät samojen virheiden toistuvan vuodesta toiseen, vaikka uran varrella olisi karttunut hyvinkin selvä näkemys siitä, miten asiat kannattaisi hoitaa. Tässä todellisuudessa joiltakuilta unohtuu se, että poliitikot ovat niitä, jotka vastaavat kansalle.

Korkeamoraalista virkamiestä on pakko ihailla. Huoltovarmuusasioista sairaaloiden ensiapupoliklinikoille suomalaisen yhteiskunnan toimivuuden ovat rakentaneet ja ylläpitäneet ihmiset, jotka eivät oikeastaan saa työstään henkilökohtaista hyötyä – tai useinkaan edes kiitosta.

Myös eduskunnassa on paljon virkamiehiä. Omassa arjessa ilahduttaa aina, kun kohtaa ammattilaisen, joka pyrkii auttamaan ja mahdollistamaan päättäjän työn. ATK-tuessa olen vauhdikkaan elämäntyylini johdosta kanta-asiakas. Siellä erityismaininnan ansaitsee Husu, joka tiimeineen on usein kärsivällisesti laittanut, ei vain minun vaan kaikkien edustajien, laitteet nopeasti kuntoon.

Valiokunnissa taas esimerkiksi valiokuntaneuvos Mari Nuutila, joka palvelee johtamaani hallinto- ja turvallisuusjaostoa, on varsin kärsivällinen ja osaava ammattilainen. Jaosto vastaa muun muassa puolustusvoimien budjetista. Armeijan keskeyttäneessä B-komppanian miehessä herää vähintään terve nöyryys, kun kenraalista ja poliisijohtajasta alkaen tullaan hattu kourassa kertomaan tarpeista. Armeijan keskeyttämistä en suosittele kenellekään, mutta voi se elämä joskus näinkin mennä.

Joillakin virkamiehillä on todella raskas työ. Erään kerran joulukuussa 2016 luin lehdestä juttua poliisista, joka kävi läpi verkossa leviävää kuvamateraalia lasten seksuaalisesta hyväksikäytöstä. Keskusrikospoliisi vastaanotti viikoittain jopa satoja vihjeitä tällaisista tapauksista ja sen hetkisillä resursseilla suurin osa työajasta meni vihjeiden läpikäyntiin. Rikosten paljastaminen sekä rikosvastuun toteutuminen jäivät taka-alalle.

Teot kohdistuivat lapsiin, jopa vauvoihin, ja olivat pahimmassa tapauksessa hyvin julmia. Hallinto- ja tuvallisuusjaostossa ajoin työlle 245 000 lisärahoituksen, jolla prosessia alettiin automatisoida. Odotin, että tästä olisi lähtenyt liikkeelle muutos, jossa poliisin resurssit olisi pysyvästi nostettu riittävälle tasolle nettipedofilian suitsemiseksi. Sen sijaan hanke ei saanut seuraavana vuonna edes pientä jatkorahoitusta. Perussuomalaisten hajottua siniset ja muut hallitusryhmät eivät nähtävästi pitäneet asiaa riittävän tärkeänä.

Niin kauan kuin hallituksilla ei ole todellista tahtoa tehdä radikaaleja muutoksia edes lasten suojelemiseksi, ovat puheet oikeudenmukaisuudesta täyttä höttöä.

GIFT FROM THE PARLIAMENT

Pikkuparlamentin työhuoneessani on isot kaapit. Kaksi hyllyä on täytetty erikielisillä Raamatuilla, joita toisinaan jaan ulkomaisille vieraille. Eräs lahjansaajista oli lakivaliokunnassa vieraillut kiinalainen delegaatio.

- Tämä kirja on muuttanut elämäni. Se on myös osa suomalaista kulttuuria aivan perustuslain säätämisestä lähtien, kerroin tapaamisen päätteeksi valiokuntahuoneen ulkopuolella.

Delegaation vetäjä tunnisti heti Raamatun. Hän tarttui siihen kiinnostuneena ja antoi luvan jakaa lahjat myös alaisilleen.

Sain puhemies Maria Lohelalta reilu viikko tapauksen jälkeen niukkasanaisen kutsun tapaamiseen. Tulin paikalle avustajani Susannan kanssa. Maria pysäytti hänet ovella.

- Voiko avustajani tulla mukaan tapaamiseen? Pyysin, että hän kirjaisi ylös keskustelun, jos vaikka jostain sovitaan, tiedustelin.

- Avustajaa ei ole kutsuttu, eikä kirjaamiselle ole tarvetta. Huoneeseen tulivat puhemiehen ja itseni lisäksi ryhmäpuheenjohtaja Sampo Terho, eduskunnan pääsihteeri Maija-Leena Paavola ja apulaispääsihteeri. Kättelin kaikkia ja istuuduin.

Maria kyseli, mitä minulla on sanottavaa.

- En tiedä, mistä on kysymys. Tulin paikalle, kun pyydettiin.

Olin arvannut oikein. Lakivaliokunnassa istuva kollegani oli valittanut toiminnastani. Katsoin Mariaan ja säälin häntä. Siinä kristillisten arvojen puolustaja istui puhuttelemassa Raamattuja vierailleen lahjoittanutta kansanedustajaa.

- Ensin olisi hyvä tietää, mitä olen tehnyt väärin, tuumin.

- Olet jakanut Raamattuja kiinalaisille vieraille lakivaliokunnassa noin puolitoista viikkoa sitten. Olet tehnyt niin kuulemani mukaan myös aiemmin, Maria vastasi.

Selostin kummatkin tapaukset. Viime vaalikaudella olimme kolmen tulevaisuusvaliokunnan edustajan kanssa ottaneet vastaan noin 30 hengen Nokia-nimisen delegaation keskustelemaan tulevaisuuden innovaatioista.

- Tilaisuus kesti lähes puolitoista tuntia, ja koko aikana vieraille oli tarjolla vain hanavettä termospullosta muovipikareihin. Joukossa oli Kiinan korkeimpia eri teollisuusalan ja poliittisia johtajia, eikä eduskunta huolehtinut vieraanvaraisuudesta millään tavoin, kerroin.

- Annoin kaikille tilaisuuden päätyttyä henkilökohtaisena lahjana kiinankielisen Uuden Testamentin. Annoin ne asiaankuuluvalla arvokkuudella tilaisuuden jälkeen valiokuntahuoneen ulkopuolella. Kysyin lupaa tähän delegaation johtajalta, joka sanoi, että saan jakaa ne kaikille.

Kirjat oli viety muutamassa sekunnissa kärrystä. Samalla olivat kadonneet myös ystäväni Janne Maunumäeltä Avainmedia ry:stä saamani Taivaalliseksi mieheksi kutsutun kiinalaisen pastorin elämänkertakirjat, mutta sitä en Marialle kertonut.

Näytin mukaan ottamaani mallikappaletta Uudesta Testamentista. Olin liimannut Gideonien vaaleansiniseen kirjaan tarran ”Gift from the Parliament, MP Mika Niikko”. Laitoin tarrat, jotta olisi selvää, että edustin vain itseäni kirjat antaessani ja että lahjansaajat voisivat tarvittaessa perustella kirjojen alkuperää.

Maria sanoi, etten saisi jakaa Raamattuja tai muitakaan lahjoja enää kenellekään eduskunnassa. Eduskunta hoitaisi lahjojen jakamisen.

- Aiotteko kieltää minulta sanan- ja uskonnonvapauden? kysyin Marialta ja virkamiehiltä.

- Emme, mutta et voi jakaa jatkossa Raamattuja kenellekään, Maria toisti.

Hän puhui Kiinan suurvallasta, yli miljardista kansalaisesta ja Suomen suhteista Kiinaan. Ei ollut sopivaa antaa kiinalaisille vieraille Raamattuja tai tyrkyttää mitään uskontoa.

- Millä perusteella voitte kieltää minua jakamasta Raamattuja, saati rajoittaa sananvapauttani? kysyin.

Kerroin, että en ole jakanut alkaneella vaalikaudella kiinalaisille Raamattuja eduskunnassa aiemmin, mutta tein sen nyt, kun koin, että haluan antaa heille lahjan, jota itse eniten arvostan.

- Maria. Mitä luulet, kumpaa mä tottelen tässä asiassa, Jumalaa vai teitä?

Maria selvästi hermostui kommentistani.

- Mikäli jatkossa jaat Raamattuja eduskunnassa, tulen siihen puuttumaan ja antamaan huomautuksen. Tällöin tulee mediaan julkiseksi, että sinua on huomautettu, varoitti Maria tarkistaen oikean termin pääsihteeri Paavolalta.

- Oletteko tosissanne? Ymmärrättekö, mitä nyt puhutte? Mihin lakiin tai eduskunnan sääntöön perustuu, etten voi jakaa Raamattuja kenelle haluan? Kiinalaiset olivat lakivaliokunnan vieraita, siis myös minun vieraitani, ja toki voin vierailleni antaa, mitä oikeaksi koen, varsinkin kun se tapahtui virallisen tapaamisen jälkeen.

Käännyin virkamiesten puoleen.

- Te, jotka lain tunnette, oletteko varmoja siitä, että toimitte oikein ja toimivaltuuksienne puitteissa tässä asiassa?

Paavola vahvisti puhemiehen oikean menettelyn ja eduskunnan päätösvallan.

- Kiinalaiset polkevat toistuvasti kansalaistensa ihmisoikeuksia, myös kristittyjen. Yleensä edustajina emme tästä vieraille puhu, vaan olemme hiljaa. Sitä parempi syy on jakaa heille Raamattuja, jotta he saavat mahdollisuuden löytää sieltä hyviä länsimaisia arvoja ja kunnioittaa lähimmäisiään. He voivat muuttua, jos lukevat Uutta testamenttia. Enkö siis tee oikein siinä, kun annan heille kirjan, joka on muuttanut myös minun elämäni?

- Asia on tältä erää loppuun käsitelty, virkkoi Maria viileästi. Sitten hän kiinnitti huomion kädessäni olevaan mallikappaleeseen.

- Vieraakseni on seuraavaksi saapumassa Kiinan suurlähettiläs. Muista, ettet anna tuota hänelle.

- Ei tarvitsekaan. Hän on jo saanut minulta Raamatun aiemmin, jos oikein muistan, totesin naama peruslukemilla.

Sampo repesi nauruun.

Maria pyysi pääsihteeriä ja apulaispääsihteeriä poistumaan. Sampo istui sohvalla ja yritti parhaansa mukaan palautella pokeriaan.

- Mika, voisitko lopettaa julkisen moittimisen siitä, miten jaan puheenvuoroja? Maria kysyi tiukasti.

- En ole moittinut sinua julkisesti.

- Eilen juuri Facebookissa teit niin.

Eilinen päivitykseni oli sisältänyt muistiinpanoni puhetta varten, jota en puheenvuoron puutteesta johtuen ollut voinut pitää.

- Äänestäjät kysyvät jatkuvasti, miksi emme pidä enemmän puheenvuoroja. Minun on syytä ilmaista heille, että teen töitä ja pyrin saamaan ääntäni esille, selitin. - Sanon ikävät asiat aina kasvotusten, en mediassa.

Keskustelu oli siinä, oli aika poistua.

Huoneen ulkopuolella Sampo tuli lähietäisyydelle.

- Mika, sinä upotat minut tässä asiassa.

Hän tarkoitti Raamattuja. Sampo ymmärsi itsekin, että olisi heikoilla, jos joutuisi eduskuntaryhmän puheenjohtajana käsittelemään tapausta julkisuudessa puhemiehen huomautuksen myötä. Nyttemmin entinen ryhmyri on jo vapautunut tästä huolestaan. Minä puolestani olen joutunut hankkimaan Raamattu-hyllyilleni täytettä.

16. UNELMIEN KESKUS – NUORET KIINNI ELÄMÄÄN

Oli sunnuntai, elokuun 28. päivä 2016. Aurinkoinen Vantaa vilisi autoni ikkunoista, kun kaasutin kohti Tikkurilan juna-asemaa. En ollut syönyt koko päivänä mitään, jotta saisin energisyyttäni hieman taitettua, mutta silti neuroneilla riitti töitä.

- Mä meinaan myöhästyä. Selvitä, mille raiteelle juna tulee. Viivytä junan lähtöä, että ehdin juoksemaan siihen, pyysin omalla suoralla tavallani avustajaani Susannaa, joka oli noussut kyytiin jo Helsingistä.

Olimme matkalla Poriin eduskuntaryhmän kesäkokoukseen. Ryhmän kokoontuminen aloittaa eduskuntaryhmän työn kesätauon jälkeen ja on hyvä tilaisuus keskustella koko vuoden strategiasta. Ensimmäinen vuosi hallituksessa oli ollut meille purevan viimainen: Kreikka-tukipaketti, kilpailukykysopimus, eläkkeensaajien asumistuen leikkaus – ja ennen kaikkea turvapaikanhakijoiden vyöry.

Omalta osaltani olin kesän aikana ladannut akkuja ja tehnyt päätöksen. Emme olleet hallituksessa vain takaamassa muiden päätöksiä tai itkemässä niiden puutosta. Tarvitsimme aktiivisuutta itse tehdä myönteisiä muutoksia. Nyt tai ei koskaan oli aika mullistaa syrjäytymisvaarassa olevien nuorten palvelut.

Uudistukselle on totinen tarve. Valtion ja kuntien budjeteissa nuorisotyöhön varatut määrärahat ovat kasvaneet vuosi vuodelta. Samaan aikaan nuorten syrjäytyminen ja pahoinvointi ovat vain lisääntyneet. Vuodesta 2008 alkaen syrjään jääneiden 20–29-vuotiaiden nuorten miesten määrä on melkeinpä tuplaantunut. Sanomattakin on selvää, että rahoja ei kohdisteta oikein. Linjauksia tekevät ne, jotka eivät koskaan ole istuneet kuuntelemassa, kun syrjäytynyt nuori sopertaa huoliaan ja toivoo apua.

Palautin mieleeni suurimman unelmani järjestöajoilta. Siitä asti, kun joulukuussa 1997 vietimme ystävieni kanssa Los Angelesissa hetken vapaaehtoistyössä Dream Center -nimisessä keskuksessa, uskoin tietäväni, miten syrjäytymisen ongelmat ratkaistaan. Halusin, että Suomeen syntyisi monen järjestötoimijan yhdessä ylläpitämiä keskuksia, jotka tarjoaisivat ongelmissa olevalle nuorelle kokonaan uuden elämänpiirin ja mahdollisuudet.

Elämänmuutoksen edellytys on käytännössä uusi sosiaalinen ympyrä, joka korvaa kavereiden huonot houkutukset. Keskuksen kautta nuori saisi itselleen työ- tai opiskelupaikan lisäksi myös tukiasumisen, tukihenkilöt ja harrastuksia. Lisäksi kun tähän yhdistettäisiin seurakunnan kanssa tehtävä tiivis yhteistyö ja hengellistä apua, lopputulos olisi paras mahdollinen. Sitä se oli ainakin ihan Hollywoodin kupeessa, jossa Dream Center auttoi jengimaailmasta pois pyrkiviä ja tuhansia muita avuntarvitsijoita viikoittain.

Esittelin Porissa ideani eduskuntaryhmälle, jolla ei ollut siihen vastaansanomista. Osa jopa hiukan innostui asiasta, kuten Soini. Hänen mukaansa oli hyvä, että puolue puhui muustakin kuin maahanmuutosta. Vielä lähtöpäivänä keskustelin hänen kanssaan hotellin aamiaispöydässä. Halusin innostaa puheenjohtajaamme asiassa, jotta hän osaisi puolustaa hanketta ministeriryhmässä muiden puolueiden politikointia vastaan.

Paluumatkalla junassa en ollut vielä puhunut asiasta tarpeekseni, pikemminkin vasta aloittanut. Samassa vaunussa istuivat ryhmäpuheenjohtaja Sampo Terho sekä Tiina Elovaara, joka oli myös profiloitunut nuorisoasioihin. Matkaseura sai kuulla aimo annoksen Dream Center -suunnitelmia. Halusin saada heidät syttymään.

Sampo ja Tiina olivat hilpeällä päällä.

- Sitten laitetaan keskuksen nimeksi Niikko-keskus ja pihalle vielä Mikan patsas, Tiina heitti.

Vähän vihlaisi, kun työtoverit laittoivat leikiksi asian, jossa olin enemmän kuin tosissani. Käsitin, etteivät he voineet koskaan sisäistää sitä paloa, joka itselläni oli. He näkivät politiikan tavalla tai toisella oman tai toisen maineen nostamisena.

Seuraava haaste oli saada hallituskumppanit ajatuksen taakse. Kuin tilauksesta opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen kutsui kokoon ryhmän kansanedustajia Königstedtin kartanolle. Tarkoituksena oli pohtia tulevia uudistuksia hallituspuolueiden koulutusasioihin perehtyneiden edustajien kesken.

Sannia moni piti vaikeana ministerinä. Omasta näkökulmastani en nähnyt asiaa samalla tavalla. Hänellä oli vain riittävästi poliittista jääräpäisyyttä ajaa loppuun saakka tärkeinä pitämiään asioita. Sannin kanssa pystyi keskustelemaan mutkattomasti, ja hänellä oli todellinen halu tehdä uudistuksia, kunhan on itse niistä samaa mieltä.

Vaikka arvomme eivät kaikilta osin kohdanneet, Sanni kuitenkin rehdisti antoi kristillisille kouluille kaksi uutta pysyvää toimilupaa vuonna 2017. Sen hän teki vastoin edeltäjänsä linjaa. Kristillisiä kouluja on suorastaan simputettu keksimällä aina uusia vaatimuksia toimilupien edellytykseksi, vaikka ne ovat monesti hyvä vaihtoehto perheille, joissa halutaan suojata lasta muun muassa koulukiusaamiselta.

Toisaalta arvomme ovat olleet konfliktissa sellaisissa asioissa, joiden luulisi olevan kaikille vesiselviä. Sannin kabinetti ei minulle tuntemattomasta syystä suostunut millään lisäämään nuorisolakiin kirjausta siitä, että nuorisotyön yksi tavoite on tukea nuoren yhteyttä perheeseensä. Perussuomalaiset seisoi lakiuudistuksen päällä keväällä 2016 useita kuukausia, ja saimme läpi pieniä muutoksia nuorisotyön rahoitusperusteisiin, mutta vanhempien kasvatusvastuu ei lakiin mahtunut.

Nuorisolaki oli tuossa vaiheessa mennyttä, koulujen toimiluvat taas tulevaa. Königstedtin illassa ykkösaihe oli ammattikoulureformi. Keskustelu soljui vilkkaasti. Kaivoin sinisestä kulmalukkokansiostani nuorisokeskusta esittelevät materiaalit ja annoin paperit ministerille.

- Joka ikäluokasta 15 prosenttia jää vaille toisen asteen tutkintoa, viittasin hätkähdyttävään tilastoon.

- Esimerkiksi yksin kotikunnassani Vantaalla rehtorilta kuulemani mukaan noin neljä sataa ammattikoulun aloittanutta lopettaa koulun kesken. Jotkut aloittavat opiskelun muualla, toiset menevät töihin, mutta suurin osa jää ajelehtimaan. Kaikille ei vain ammattikouluympäristö ja sen opetusmenetelmät sovellu.

Kerroin, kuinka itse olin jo viittä yli ammattikoulupudokas, kun rehtori puuttui peliin.

- En tiedä, miten minun olisi käynyt, jos minut silloin olisi potkittu pois koulusta. Vaikka koulun penkillä istuminen kiinnosti mahdollisimman vähän, se oli ainut asia, joka sillä hetkellä piti elämääni jotenkin kasassa.

- Nuoret lopettavat koulun, koska koulun vaikutuspiirin ulkopuolella olevat asiat tappavat opiskeluinnon. Näitä ovat esimerkiksi elämän ihmissuhdesolmut, päihteet ja asunnottomuus. Ja jokaiseen näistä tarjotaan apua eri luukulta. Lisäksi oppilaitosmuotoinen opiskelu laittaa turhan kynnyksen koulukammoisille nuorille.

- Kouluissa pitää olla polku, jolle ohjaamme putoamisvaarassa olevia sen sijaan, että annamme heidän pudota. Tällaisen ympäristön voisi Dream Center tarjota. Opiskelu sujuisi käytännön kautta, osatutkinto kerrallaan.

Kollegat kuuntelivat tosissaan.

- Ammattikoulureformi pitää happotestata Mikalla. Meidän pitää ottaa tosissaan syrjäytyneiden nuorten tavoittaminen, suositti kokoomuskollegani Sanna Lauslahti omassa puheenvuorossaan.

Sannaa opin kunnioittamaan jo ensimmäisellä eduskuntakaudellani, kun istuimme kummatkin sivistysvaliokunnassa. Hän oli ensimmäinen kollega, joka yhdessä silloisen sivistysvaliokunnan puheenjohtajan Raija Vahasalon kanssa ihan kädestä pitäen kuljetti sisälle uuteen työyhteisöön. Sanna oli aidosti kiinnostunut uudistamaan asioita, eikä siinä ollut sijaa puolueiden välisille rajamuureille. Vuonna 2018 Sanna suuntasi eduskunnasta lääketeollisuuden pariin.

OHJAAMOT JA KORJAAMOT

Kaavailin, että kokonaisuutena noin kymmenen keskuksen perustamiseen eri maakuntiin kuluisi 20–30 miljoonaa käynnistämiskuluineen. Keskusverkostolla voitaisiin jopa puolittaa syrjään jäävien nuorten määrä joka ikäluokasta. Investointi olisi kaikkea muuta kuin suhteeton, kun ottaa huomioon yhden syrjäytymisen hinnan. Se voi olla jopa yli miljoona euroa nuoren elinaikana.

Ennen suurempaa investointia tarvittaisiin kuitenkin pilotti, jolla saataisiin näyttö ja perusteet suuremmalle rahoitukselle. Mistä siihen löytyisi rahat? Edes hallituspuolueiden kansanedustajilla ei ole suoraa vaikutusvaltaa budjettiin, vaan se neuvotellaan ministereiden kesken. Ministereillä taas on niin paljon päänvaivaa kaikista miljoonista, että pienet tarpeet uppoavat herkästi paperipinojen uumeniin.

Ehkäpä juuri tästä syystä on otettu käytännöksi jättää vuosittaisesta budjetista noin promillen osuus jaettavaksi suoraan eduskunnasta, ohi ministeriöiden. Vaalikaudella 2015 summa on pudonnut 40 miljoonaan. Siitä hallituspuolueiden edustajat neuvottelevat valtionvarainvaliokunnassa joulun alla. Yleensä rahaa kohdistetaan järjestötyöhön, tiehankkeisiin sekä kosmeettisiin korjauksiin selvästi alimitoitettuihin määrärahoihin. Kun olimme oppositiossa 2011-2015, pääsin vain katsomaan sivusta, millaisiin tarpeisiin edustajakollegat halusivat tukea osoittaa. Nyt hallitusasemassa tilanne oli toinen.

- Se on kuulkaa niin, että nämä keskukset tarvitaan. Seuraavista joulurahoista pitää saada rahat pilottiin. Ja pilotti liikkeelle mahdollisimman nopeasti, jotta jo ensi syksyn budjettiriihessä voidaan tehdä päätös keskusverkoston aloituksesta ja viimeistellä se sitten vaalikauden viimeisessä riihessä.

Oli syystalven harmaa päivä, ja olimme perussuomalaisten valtionvarainvaliokunnan tiimin kanssa kokoontuneet huoneeseeni kahville. Lähimmät kollegani alkoivat osata nuorisokeskusta koskevan ”räppini” ulkoa. Ja mitäpä heillä olisikaan ollut hanketta vastaan.

- Hyvä. Jos jollakulla muulla on vielä ideoita, niitä on aika kiire koota. Neuvottelut alkavat pian, tuumi Ville Vähämäki ja laski tyhjän kahvikuppinsa pöydälle.

Valtionvaroissa tiimimme oli toimiva. Luotsina toimi Oulun vaalipiiristä valittu Ville Vähämäki, joka samalla oli koko valiokunnan varapuheenjohtaja. Ville on hämmästyttävän älykäs talousmies ja vakaa harkitsija – yksi lähimmistä työtovereistani jo viime vaalikaudesta saakka.

Ydinryhmään kuuluivat myös jaoston puheenjohtajat Toimi Kankaanniemi kunta- ja terveysjaostossa ja minä hallinto- ja turvallisuusjaostossa. Toimi norsunmuistillaan ja seitsemän eduskuntakauden kokemuksellaan oli ryhmällemme korvaamaton neuvonantaja. Taktiikkoja pohtimassa oli myös terävä-älyinen diplomi-insinööri ja ekonomi Sami Savio. Pirkanmaan vaalipiiristä oleva Sami istui kanssani sivistys- ja tiedejaostossa, jonka alueeseen nuorisoasiat kuuluivat.

Sivistysasioissa tiesin, että vastaneuvottelijoiksi olisi tulossa kokoomuksesta Sari Sarkomaa ja keskustasta Olavi Ala-Nissilä. Jaettavaa oli noin 12 miljoonaa.

Ensitavoitteeni oli neljä miljoonaa pilottiin – kauppamiehenä kun tiesin, että joudun kuitenkin tinkimään. Osaltani olisin halunnut tukea sadalla tuhannella myös Aito Avioliitto ry:tä. Setan järjestöt saivat sanomansa levittämiseen joka vuosi kassikaupalla rahaa rahapelivoittovaroista. Pientä tasapuolisuutta oli syytä vaatia.

- Tosiasia on, etteivät keskusta ja kokoomus koskaan hyväksy mitään rahaa Aito Avioliitolle. Se on heille punainen vaate, Toimi sanoi suoraan minulle, vaikka tietysti asiaa kannattikin.

- Yritän ainakin, sillä he tekevät hyvää tiedotustyötä ja ovat vaihtoehto valtamediaa vastaan näissä avioliittokysymyksessä, yritin sanoa.

- Mika. Tässä sulla on neuvottelukortti. Kun alkaa tinkiminen, tässä kun tingit, muut hyväksyvät, Ville sanoi.

Villen ja Toimin tietokone toimi taas laskelmoidusti. Olavi sanoi ensitöikseen, Sarin vieressä myötäillessä, ettei Aito Avioliitolle voi antaa rahaa. Neuvottelin vastineeksi muutaman esitykseni ja vaadin syrjäytyneiden nuorten parissa työskenteleville järjestöille rahoituksia. Lopputulos oli tyydyttävä 2,65 miljoonaa nuorisotyökeskuksen pilottiin. Neuvottelut eivät kuitenkaan olleet siinä.

- Haluan myös, että jatkamme viime vuonna myönnettyä tukea Suomen vanhimmalle raittiusjärjestölle Raittiuden Ystäville, vähintään samalla summalla kuin edellisenä vuotena eli 180 000 eurolla. He tukevat päihdeongelmaisia takaisin jaloilleen ja tuottavat tietoa päihteiden hai- toista.

Tämän osalta ei tarvinnut keskustella. Ongelmia ei myöskään tullut Vapaakirkon Teologisen opiston 100 000 euron potissa. Edellisenä vuonna olin Toimi Kankaanniemen idean pohjalta tuloksellisesti esittänyt samaa summaa entiselle opinahjolleni Iso Kirja -opistolle.

Kristillinen koulu oli aikaisempana vuonna saanut eduskunnalta 200 000 euroa kerhotoiminnan kehittämiseen. Nyt sain kaivettua kouluille 50 000 euroa lisää, eikä se herättänyt Sarin ja Olavin tunteita ainakaan lauseeksi saakka.

Sitten päätin vielä tarttua yhteen vaalilupaukseen nuorisotyön hyväksi.

- Lopuksi haluan vielä, että huomioimme erästä erityisnuorisojärjestöä Vantaalla.

Kaikki eduskunnassa taisivat jo tietää minun saaneen kokemukseni erityisnuorisotyöstä nimenomaan Takaisin Elämään ry:stä, vaikka olinkin lopettanut siellä työni jo vuonna 2011 ja hallitusvastuuni reilua vuotta myöhemmin. Kerroin vantaalaisnuorten tarpeista ja työn laajentamisen tavoitteista. Suunnitelmissa oli uusi nuorisotila Vantaan koilliskolkalle Nikinmäkeen, joka neljästä tuhannesta asukkaastaan huolimatta oli edelleen vailla omaa nutaa.

- En halua, että nuoret joutuvat lähtemään Korsoon asti. Parempi olisi saada Nikinmäkeen niin hyvä keskus, että sinne tullaan kauempaakin. Toiminnan käynnistäminen maksaa, ja ajattelin, että voisimme tukea sitä 450 000 eurolla, alustin.

- Ei kai me mitään kyläyhdistystä aleta tukemaan tuollaisella summalla, Sari sanoi välittömästi. - Me jaetaan järjestöille kymppitonneja ja sinä jaat miljoonia.

Sari aloitti luennon siitä, kuinka tärkeää on laittaa miljoonia kuntien kerhotoimintaan, opetusryhmäkokojen pienentämiseen ja päihdeäitien hyväksi tehtävään työhön.

Sari on voimakas persoona. Hän on luonteeltaan samanlainen kuin Multala, Biaudet tai Tuppurainen, valmis taistelemaan oman tavoitteensa puolesta kaikin tavoin. Ongelmia voi seurata, jos kollega ei ole samaa mieltä, kuten minä en tässä tapauksessa ollut.

- Mitä järkeä on ensin leikata opetuksesta ja koulutuksesta satoja miljoonia ja sen jälkeen yrittää eduskunnan joulurahoilla paikata tehtyjä leikkauksia parilla miljoonalla? iskin takaisin.

- Perussuomalaiset ei voi ymmärtää tätä linjaa, että se vähä, mitä eduskunnassa on jaettavaa, jaetaan pääosin kunnille tai valtion laitoksille leikkausten paikaksi. Me halutaan osaltaan tukea kolmatta sektoria ja nähdä, kuinka raha auttaa konkreettisesti köyhiä ja tässä tapauksessa nyt nuoria ja

syrjäytymisriskissä olevia. Te olette valinneet omalle jakovarallenne, mitä olette, me olemme valinneet järjestöt. En tingi tästä. Tälle yhdistykselle on tultava merkittävä tuki, piste.

- Mika. Yritetään päästä tästä sopimukseen. Summa on liian suuri. Eikö voitaisi mennä sadalla tai kahdellasadalla tuhannella tämän viimeisen järjestön osalta? Olavi pisti väliin.

Sari oli sen verran suuttunut kommenttiini, että loppuneuvottelun kävimme käytännössä Olavin kanssa kaksin. Päädyimme tukemaan Takaisin Elämään ry:n nuorisotilahanketta 300 000 eurolla. Ratkaisu saatiin kreivin aikaan, sillä valtionvarainvaliokunnan nokkamiehet odottivat tietoa neuvottelutuloksesta. Sari kirjasi summat ylös ja lupasi toimittaa ne eteenpäin. Olin tyytyväinen. Juuri tätä olin politiikkaan tullut tekemään. Hankkimaan rahoitusta ruohonjuuritasolle.

Iloa ei kestänyt pitkään, sillä sain selville, että Sari oli toimittanut neuvottelutuloksen eteenpäin muokattuna, parisataa tuhatta oli siirtynyt Sarin haluamaan kohteeseen.

- Mitä sä olet mennyt tekemään! Miten sä kehtaat muuttaa sovittuja summia? paasasin aidosti vihaisena.

Sari suuttui puolestaan minulle.

- Miten sä kehtaat syyttää minua ja puhua tuolla tavalla? Teen pian kunnianloukkausilmoituksen, jos et heti lopeta!

Meidän kummankin piti lopettaa, sillä valiokunnan kokous alkoi. Keskittyminen asioihin ei juuri luonnistunut. Yritin rauhoittaa mieltäni. Moitin itseäni liiasta luottamuksesta. Miksi en tarkistanut asiaa, kun olin osannut aavistaa jotain?

Meni päivä ja toinenkin. Tuli perjantai. En saanut mielestäni sitä tosiasiaa, että olin loukannut Saria. Olin omasta mielestäni oikeassa, mutta en voinut elää sen kanssa, että työpaikallani jonkun tarvitsi vältellä minua tai itse jouduin välttelemään yhtään ketään. Ostin tuoksuvan kukkakimpun ja kortin, johon runon muodossa raapustin anteeksipyynnön niin kauniisti kuin osasin. Vein kimpun Sarin huoneeseen, mutta hän oli jo poistunut talosta. Tapasin Sarin avustajan, joka lupasi välittää anteeksipyyntöni.

Mitään ei kuulunut moneen päivään. Ehdin jo miettiä, kuka kukat sai. Sitten kerran törmäsin Sariin hississä. Hän kiitti kimpusta muodollisen ystävällisesti, mutta ei halunnut keskustella juuri mistään sen enempää. Tämän jälkeen emme ole juuri käytävillä kohdanneet.

Sivusta seuranneena olen huomannut, että Sari on rehellisesti sanottuna yksi eduskunnan vaikutusvaltaisimmista kansanedustajista. Pitkäaikaisena poliitikkona ja entisenä ministerinä hänellä on hyvät suhteet joka puolelle virkamieskoneistoa. Sari vaikuttaa aktiivisesti lainsäädäntöihin ja on riittävän itsepäinen saadakseen asioita läpi. Käytännössä Sari yksin vastasi sivistysjaoston ja kunta- ja terveysjaoston jakovarojen kohdentamisesta oman puoleensa ja vähän muidenkin osalta.

Koska en tunne Saria, en tiedä, millaisen kehityksen hän on asemansa eteen puolueessaan joutunut käymään. En tiedä, onko se vai jokin muu tehnyt hänestä muita kohtaan etäisimmän edustajan, jonka tiedän. Hän on selvästi henkilö, joka ei tuhlaa aikaansa turhanpäiväisiin ystävyyssuhteisiin – suhteisiin, joista ei hyödy.

Mitä nuorisokeskushankkeeseen tuli, seuraava mutka oli vieläkin visaisempi.

- Näin iso summa, 2,65 miljoonaa nuorisokeskuksen pilottihankkeelle, pitänee laittaa ministeriön hakuprosessin kautta, jotta asia näyttäisi hyvältä, tuumi valiokuntaneuvos.

Ei, ei, ei! huusin sisälläni. Asia ei ollut millään lailla virkamiehen huoli. Halusin osoittaa rahan valtionvarainvaliokunnassa suoraan toimijoille, kuten toimitaan muidenkin opetus- ja kulttuuriministeriön jakovarojen kanssa.

Kokemuksesta tiesin, että jos raha annettaisiin ministeriön hakuun, sen saamisessa ulos voisi kestää lähes vuoden verran. Näin oli käynyt ruoka-apurahan kanssa, joka viime vuonna oli neuvoteltu Toimin jaostosta. Hallituksen kello tikitti jatkuvasti, ja tällaiseen aikatauluun ei ollut nyt varaa. Lisäksi epäilin ministeriön kykyä varmistaa, että raha menisi toimijoille, jotka ymmärtävät pilotin tavoitteet. Erityisnuorisotyön tilasta päätellen parhainta ymmärrystä järjestötyöstä ei tähän mennessä ollut ministeriöstä löytynyt. Yritin kaikin keinoin vängätä vastaan.

- Olen ollut tästä yhteydessä ministeriön talouspäällikköön. Rahan kohdistamisessa suoraan yhdelle toimijalle, jonka alle tulisivat muut järjestöt, ei ole mitään ongelmaa. Päinvastoin. Lisäksi jos emme halua osoittaa tukea yhdelle järjestölle, voimme osoittaa sen järjestöjen kesken perustettavalle säätiölle. Ministeriön talouspäällikkö antoi valmiin mietintöön lisättävän tekstin, jolla sen voisi tehdä. Se olisi ministeriön kannalta paljon yksinkertaisempaa.

Sariin ja Olaviin eivät perusteluni tepsineet. Myönnyin heille pitkin hampain. Tiesin, että ongelmia tulisi vielä.

* * *

Rahoitusten miettimisen ohella jatkoin työtä ministeri Sanni Grahn-Laasosen alaisessa nuorisotakuuhankkeen johtoryhmässä, johon minut oli valittu puolueemme edustajana alkukesällä 2016. Pohdimme nuorten palveluiden kehittämistä asiantuntijoiden, virkamiesten ja poliitikkojen kesken.

Itse olin esittänyt työryhmän jäseniksi kaksi nuorisotyön ammattilaista: Päivi Valkoniemen porvoolaisesta Samaria rf:stä ja Juha Lehtosen lähetysjärjestö Fida Internationalista. Päivi veti Samariassa osatutkintoon johtavia työllisyystoimia ja vastasi muutenkin laajalti seitsemänkymmentä ihmistä työllistävän avustusjärjestön toiminnasta. Juha vastaavasti oli vuosia aiemmin toiminut Takaisin Elämään ry:ssä projektipäällikkönä Riihimäellä ja osasi havainnoida järjestökentän kehitystarpeet erinomaisesti.

Ruohonjuuritason asiantuntijat olivat kuitenkin vähemmistössä. Pääosin työryhmässä istui suuri tietäjien joukko. Niin paljon paikalla oli tietoa ja viisautta, että Suomen nuorilla ei todellakaan pitänyt olla mitään hätää. Homma oli hanskassa. Ohjaamot, työpajat ja ammattikoulut kyllä pelastaisivat syrjäytymisuhan alla olevat.

- Eivät Ohjaamot tavoita kuin osan niistä, jotka oikeasti meinaavat syrjäytyä, kritisoin.

Ohjaamot olivat melko tuore nuorisotyön innovaatio. Tavoitteena oli tarjota tukea tarvitsevalle nuorelle keskitetty palveluohjaus.

- Ohjaamoihin tulevat ne, joilla on omaa aktiivisuutta tulla johonkin. Sitten heidät ohjataan palveluihin, jotka ovat olleet ennenkin. Ei siinä ole niin paljon uutta, että se vielä tätä yhtälöä ratkaisisi, perustelin.

- Onhan sitten myös etsivää nuorisotyötä, esitti joku.

- Tässä pitää huomioida, että järjestöillä ja kaupungeilla on eri työtavat. Vamos* on hyvä esimerkki, miten etsivä nuorisotyö toimii. On siinä vähän eroa, kun virkailija on töissä kahdeksasta neljään ja järjestön vapaaehtoinen vastaa nuorelle aamuyöllä kello neljä, kun hän soittaa ahdistuneena, selitin ja jatkoin:

- Kun aikoinaan pääsin kaupunginvaltuustoon, sain pian kuulla, että Vantaa oli saanut valtionosuutta etsivään nuorisotyöhön. Itsekin paljon sitä työtä tehneenä järjestöjohtajana minua kiinnosti, mihin raha oli käytetty. Kyselemällä se selvisi. Yksi työntekijä oli siirretty jossakin konttorissa viereiseen huoneeseen, ja siellä hän tietokoneellaan etsi nuoria. Kontrasti on aika iso siihen kadulle jalkautumiseen nähden, mitä me teimme.

- Tuloksiinsa ja potentiaaliinsa nähden järjestöt ovat aliresursoituja. Esimerkiksi Samaria ja jotkin muut järjestöt ovat kehittäneet valmennusmallin niille, jotka eivät normaalissa ammattikoulussa selviä, yritin kertoa.

- Miten on mahdollista, että nuori, joka on valmistunut amiksen kokkilinjalta, ei osaa edes keittää vettä? kysyi Valkoniemen Päivi, kun sai suunvuoron.

- Ei voi olla mahdollista. Meillä on erittäin laadukas ja hyvä koulujärjestelmä, pisti eräs opetus- ja kulttuuriministeriön virkamies väliin.

* Helsingin diakonissalaitoksen työmuoto

- Minulla ei ole vain yhtä tai kahta esimerkkiä. Niitä on monia. Meiltä odotetaan sitä, että työllistämme meille tulevat nuoret. Mutta kun suurtalouskokin vie keittiöön, hän ei edes tiedä, mikä on desilitran mitta. Jotkut ovat alakoululaisen tasolla kirjoitus- ja lukutaidossa – ja nyt puhun ihan kantasuomalaisista.

- Oppilaitoksissa ei jakseta selvittää nuorten todellista tilannetta ja tarvetta. On nuoria, joiden isovanhemmat ovat jo eläneet sosiaalituilla. He eivät tiedä muusta. Koululle riittää, että he ovat riittävästi läsnä oppitunneilla. Tärkeintä on saada määrärahat, ja ne saa työntämällä paperit kouraan. Sama joka alalla: IT, LVI ja niin edelleen, jatkoi Päivi.

Päivi on todella lämmin ihminen ja rakastaa nuoria koko sydämestään. Saman voi sanoa myös hänen miehestään Ismosta, Samarian toiminnanjohtajasta. Samaria oli todella nähnyt vaivaa kehittäessään tapoja auttaa pulaan joutuneita nuoria. Paljon pienemmillä määrärahoilla kuin oppilaitoksilla tai TE-toimistoilla he ottivat koppeja nuorista, jotka olivat tippuneet läpi kaikkien muiden verkkojen.

- Pitää olla arjen toimija, joka oikeasti tutustuu nuoreen tavallisessa elämässä. Meidän intressimme on kysyä: ”Mitä kuuluu?” Kaikki ovat jossakin taitavia. Me löydämme ne asiat yhdessä. Opetellaan yhdessä, kädestä pitäen, nuoren omien tarpeiden pohjalta. Ei ole mitään mallia tai formaa, Päivi selitti.

- Kun elämänhallinta alkaa sujua, moni saa vielä ammattitutkinnon kasaan osatutkinto kerrallaan ja työllistyy yrityksiin. Tätä tarkoittaa meidän valmennuspolkumme. Viranomaispalveluilla on paikkansa. Tarvitaan myös joustavia järjestötoimijoita, jotka näkevät ja kuulevat.

Työryhmälle alkoi vähitellen syntyä yhteinen käsitys siitä, miten järjestöt ja julkinen sektori voisivat toimia yhdessä nykyistä enemmän. Ensimmäisessä vaiheessa vakiinnuttaisimme Ohjaamo-toiminnan ja sitten ajaisimme ylös järjestövetoiset nuorisotyökeskukset – Korjaamot. Ne olisivat suomalainen versio Dream Centereistä.

Halusin niin kutsutut Korjaamot myös osaksi ammattikoulureformia, jonka lainvalmistelun kanssa pelasimme pitkän pingispelin keväällä 2017. Opetus- ja kulttuuriministeriöstä syötettiin lakiehdotus, ja iskin kommentit takaisinpäin monta kertaa.

Tavoitteeni oli, että keskeyttämisuhan alla oleville oppilaille järjestettäisiin selkeä reitti kokeilla käytännönläheistä ja tuettua opiskelua kolmannen sektorin suojissa. Rahan pitäisi myös seurata nuorta. Oppilaitoksen tulisi maksaa järjestölle tukipolusta sen sijaan, että järjestöt joutuivat maksamaan oppilaitokselle siitä, että heidän asiakkaansa pääsivät suorittamaan näyttötutkintoja. Oppilaitos voisi käyttää tähän oppilasmäärän mukaan määräytyviä valtionosuuksiaan.

Ammattikoulureformin lopputulos oli varsin tyydyttävä, vaikkakin samaan yhteyteen liitetyt säästöt eivät ainakaan lisänneet lähiopetuksen määrää. Oppilaitokset velvoitettiin yleisellä tasolla yhteistyöhön kolmannen sektorin nuorisotyön kanssa, ja ne saivat selkeän mahdollisuuden ostaa opintopolkuja järjestöiltä. Lisäksi lisättiin kannusteita opetuksen laadun parantamiseen. Oppilaitosten rahoitus sidottiin osaltaan siihen, kuinka hyvin valmistuneet työllistyvät.

Pallottelu ei olisi ollut mahdollista ilman Sakari Puistoa, joka uskollisesti kilautti aina lakipakettien ja toimenpideohjelmien luonnokset sähköpostiin. Sakari työskenteli työministeri ”Jarppa” Lindströmin erityisavustajana. Hän aidosti halusi kansanedustajien asiantuntemuksen mukaan lainvalmisteluun, toisin kuin jotkin muut ministerit ja erityisavustajat, joille tunnuimme enemmän olevan ongelma.

Sakari toimi pestissään aina eduskuntaryhmämme hajoamiseen saakka. Lindström heitti Sakarin pois perustelunaan hänen osallistumisensa Halla-Ahon kanssa hallitusneuvotteluihin pääministerin luona Kesärannassa. Todellinen syy lienee syvemmällä. Sakarin tyytymättömyys ministereidemme saavutuksiin oli tiedossa. Nykyään Sakari työskentelee perussuomalaisten puoluetoimistolla.

* * *

Oli perjantai 10. päivä maaliskuuta. Vierittelin rennosti sähköposteja kännykän ruudulla ja lusikoin välissä aamupuuroa kitaan. ”Avustushaku auki 8.3.2017–13.4.2017”, kertoi viestin otsikko.

Nuorisokeskusraha on saatu hakuun, tuumin ja muistelin, kuinka ministeriöstä vakuuteltiin alun perin, että raha saadaan järjestöjen tilille jo maaliskuussa.

Klikkasin viestissä olevan linkin auki ja aloin lukemaan hakuilmoitusta. Tyrmistyin huomatessani, että se ei vastannut ollenkaan sitä luonnosta, jonka tekstistä aiemmin olin nähnyt – saati, että se olisi vastannut valiokunnan mietintöön laittamaa tekstiä. Millä oikeudella virkamiehet keksivät loruja omasta päästään? ajattelin.

Selasin tekstiä eteenpäin.

”Ministeriön myöntämä avustus voi kattaa enintään 80 prosenttia avustettavan hankkeen kokonaiskustannuksista.”

Olin saman tien ylhäällä. Tietämäni mukaan koskaan aiemmin ei ”joulurahoihin” ollut laitettu millekään saajalle omavastuuosuutta. Laskin nopeasti, että 2,65 miljoonan avustuksessa omavastuu tarkoittaisi, että järjestöt kaivaisivat kupeestaan lähemmäs 700 000 euroa. Millä järjestöllä olisi tuollaisia irtorahoja – ellei sitten todella suurella?

Tuntui, että nyt menivät kaikki rajat rikki. Tietenkin laitoin puhelinlangat laulamaan, mutta Sanni Grahn-Laasosen esikunta oli haluton korjaamaan asiaa.

Perusteluna oli laki. Omavastuuosuus oli kuulemma laissa määrätty. Selvitin asian. Niin oli, mutta missään ei puhuttu, kuinka paljon omavastuuta oli tarpeen olla. Lisäksi löytyi pykälä, jonka mukaan erityisin syin omavastuuosuutta ei tarvitse pyytää lainkaan. Esimerkiksi maahanmuuttajien parissa olleissa projekteissa oli voitu toimia näin – kuten myös budjetin jakovaroissa.

Ministerin kanssa puhuminen ei hyödyttänyt. Mitään muutoksia ei ollut kuulemma tehtävissä. Tuntui, että raha, jonka eteen olin tehnyt töitä koko syksyn, menisi sivu suun.

Viikko meni ja meni toinenkin. Pian sain kuulla myös aivan uuden perustelun:

- Nuorisoasiathan tulevat teidän alle, kun hallitus ottaa kolme uutta ministeriä lisää. Voitte itse miettiä jutun, miten haluatte, sanoi Grahn-Laasosen erityisavustaja, jolta olin taas tiedustelemassa tilanteen etenemistä.

SAMPON SALKKU

Perussuomalaisten puheenjohtajakisa oli käynyt kuumana jo jonkin aikaa. Itse olisin toivonut jatkajaehdokkaaksi ensin Jussi Niinistöä ja myöhemmin Laura Huhtasaarta. Eduskuntaryhmämme johtaja Sampo Terho kuitenkin valittiin – nimenomaan valittiin – puolueen keskeisten vaikuttajien kesken.

Sampo leimautui heti voimatonta hallituspolitiikkaa ajavan ”valtaeliitin” ehdokkaaksi. Sellaisena minäkin hänet aloin pian tuntea. Hänen johdollaan turhilla myönnytyksillä olisi vaara jatkua, mutta hän pitäisi meidät hallituksessa. En halunnut, että hallitustyö jäisi kesken puheenjohtajavaihdoksen myötä.

Vastaehdokkaalta Jussi Halla-aholta löytyi taas rohkeutta vaatia muutoksia, joita todella tarvittiin. Täysin mahdollinen skenaario oli se, että Jussin johdolla tekisimme hallituksessa ryhtiliikkeen ja loppukaudesta alkaisi todella tulla tulosta. Kysymysmerkkinä oli vain se, olisiko linjanmuutos yhdellä kertaa liiankin iso.

Yleensä päätöksenteko on minulle helppoa, mutta nyt epäröin valintaani, vaikka oli jo huhtikuun loppu. Eniten ihmettelin Soinin vaiteliaisuutta. Hän oli kyllä tehnyt omalla tavallaan selväksi, että kannatti Sampoa, mutta ei millään tavalla ollut kiinnostunut edistämään Sampon kampanjaa. Tämä tuli esille, kun kerran keskustelimme siitä, järjestääkö puolue jäsenistölleen bussikuljetuksia puoluekokoukseen Jyväskylään. Tiedossa oli, että nuorisojärjestö oli niitä järjestämässä omille jäsenilleen.*

Joko Soini ei pitänyt Halla-ahoa riittävän varteenotettavana haastajana tai sitten hän ei uskaltanut ottaa haastetta vastaan. Timo taisi etääntyä kentästä liikaa eikä osannut lukea sen tuntoja. Hän ei kuunnellut palautetta, tai jos kuunteli, antoi väärän signaalin ja sai näyttämään itsensä välinpitämättömältä sen suhteen, miten olimme hallituksessa onnistuneet. Se riitti jäsenille. He halusivat muutosta.

Osana kampanjaa piti joka tapauksessa hankkia ”oikealle” puheenjohtajaehdokkaalle ministerinsalkku. Silloin tuli ministerirulettiin vihdoin vauhtia.

Aikoinaan hallitusta muodostettaessa Sipilä halusi kiillottaa kilpeään vähentämällä ministereiden määrää. Ihmettelin päätöstä useaan otteeseen vaalikauden alussa.

- Miksi te annoitte kansalta saadun vallan ministeriön virkamiehille? kritisoin, kun ministerit eivät ehtineet katsoa virkamiestensä perään tai laittaa heihin vauhtia.

Kohtuuton tilanne oli ennen kaikkea ”Jarppa” Lindströmillä, joka retuutti sekä työ- että oikeusministerin painavia salkkuja. Hanna Mäntylä nuukahti jo ennen häntä ja karkasi ajallaan Brysseliin Soinin avaamalle paikalle.

---

* Perussuomalaiset on Suomen demokraattisin puolue, koska se valitsee puheenjohtajiston suoralla jäsenäänestyksellä kaikkien niiden jäsenten kesken, jotka tulevat puoluekokoukseen äänestämään.

Kun Soinille tuli paineita järjestää Sampo Terholle oma salkku, kokoomus sai vihdoin tahtonsa läpi. Oikeusministeriö annettiin heille. Perussuomalaisille lohkottiin Grahn-Laasosen alta kevyempi kokonaisuus urheilu-, kulttuuri- ja nuorisopalveluista. Päälle liimattiin vielä EU-asiat ulkoministeriöstä.

Ryhmässä annoimme tästä vaihtokaupasta väkevää kritiikkiä. Tekemättä jäi ennen kaikkea rangaistusten kiristäminen vakavista väkivalta- ja seksuaalirikoksista sekä huoltokiusaamiseen puuttuminen.

- Kokoomus kerjäsi jo meiltä, ettemme sentään leikkaa baletin määrärahoja nollaan, puolusteli Soinin valtiosihteeri.

Parit oopperat varjellakseen kokoomus antaa varmasti puoli valtakuntaa, saivartelin mielessäni.

Kaiken lisäksi kokoomus luovutti kulttuuriministerin salkun tyhjänä. Sen vuoden määrärahat oli jaettu ja tarvittavat lakimuutokset tehty. Onni onnettomuudessa oli kaikesta huolimatta se, että uuden ministerin vastuulle kuului myös nuorisotyö. Toivon kipinä sai taas uutta happea. Kävelimme avustajani kanssa istuntosalilta kohti pikkuparlamenttia. Oli huhtikuu, yksi ensimmäisistä kunnon kevätpäivistä. Nyt perussuomalaisilla oli mahdollisuus uudistaa kaikki, jos vain rohkeus riittäisi.

Siinäpä se pulma olikin. Ryhmyrinä Sampo oli jämäkkä ja huumorintajuinen. Hän oli kuitenkin enemmän blokannut ryhmän vaikutusmahdollisuuksia ministerien työhön kuin vienyt viestejä eteenpäin.

- Sampo tuskin uskaltaa laittaa itsensä likoon ajaakseen radikaaleja muutoksia. Jos kerran muita ministeriksi pyrkiviä ei ole, lähden ehdolle. Saadaan ainakin keskustelu aikaiseksi ja ehkä sen myötä vähän terävämpää linjaa, pohdin ääneen avustajalleni.

Uuden ministerin valinta oli aikataulutettu jo huomiselle, torstaille. Laadin teesit salkun jokaisesta vastuualueesta ja julkaisin haasteen Facebook-sivuillani.

Soini ei ajatuksesta pitänyt. Hän julisti, että sääntöjen mukaan ministeristä ei edes äänestetä. Todellisuudessa eduskuntaryhmän säännöt ja parlamentarismin periaate edellyttivät äänestystä. Puolueen säännöt eivät sanoneet asiasta mitään. Soini vetosi puoluehallitukseen ja haukkui käytännössä kaikki, jotka uskalsivat olla asiasta eri mieltä.

Ryhmäkokouksessa käydyn parituntisen väittelyn jälkeen menimme puheenjohtajan tahdon mukaan. Pomo oli jyrännyt. Timon käytös oli muuttunut sovittelevasta johtajasta käskyttäjäksi. Hänellä ei selvästi ollut enää kärsivällisyyttä edetä yhteisymmärrystä hakien. Se oli alkanut näkyä lähes kaikessa. Ryhmähuoneesta asteli ulos ryhmän uusi ministeri, Sampo Terho.

- Kansakunta ilman kulttuuria olisi kuin ruumis ilman sielua. Kulttuuri on arvokas asia, se on yhteinen asia, ennen kaikkea iloinen asia, Sampo sanaili vakavin kasvoin lehdistölle heti valintansa jälkeen.

Minä vain mietin, että hänen roolissaan olisin ehkä aloittanut jollakin muulla lauseella ja teemalla.

Ministerin pestin myötä Sampo jätti ryhmäpuheenjohtajan tehtävät. Viikon päästä äänestettiin hänelle seuraaja. Vaikka minua yllytettiin tavoittelemaan ryhmyrin paikkaa, haistoin tilaisuuden toisin.

- Toimi. Sä olet tässä haastavassa tilanteessa paras isähahmo kokoamaan ryhmää yhteen. Sun kokemuksella saadaan ryhmä yhtenäiseksi, haastoin Kankaanniemeä.

Kun sain muutaman muunkin kannustamaan Toimia, hän päiviä harkittuaan suostui haastamaan innokkaasti paikkaan kuin paikkaan pyrkineen Kaj Turusen. Ryhmyristä sentään sai ryhmä äänestää. Toimi lupasi ajaa ryhmän asioita ministeriryhmän suuntaan ja voitti Kajn selvällä enemmistöllä. Se osoitti, että suurin osa ryhmästä alkoi olla todella kyllästynyt hallitustaipaleen tahdottomaan menoon. Toisaalta äänestykseen heijastui myös monen ryhmäläisen kokema epäluottamus Kajta kohtaan. Hänen toimintansa aiheutti puolueelle maineriskin.

Sampo halusi osaltaan pitää hyvät välit kaikkiin ryhmäläisiin. Ehkä asiassa painoi myös päivä päivältä lähestyvä puheenjohtajavaali, jossa en ollut vielä valinnut omaa puoltani, vaikka Sampo oli sitä kysellyt. Joka tapauksessa uusi kulttuuri- ja urheiluministeri kutsui minut, Kike Elomaan, Kimmo Kivelän, Tiina Elovaaran ja muutaman työntekijän ryhmäkansliasta ja puoluetoimistolta keskustelemaan hallinnonalansa politiikasta. Olin valmistautunut tapaamiseen ottamalla mukaan ministeriön määrärahojen budjetit ja painopisteet.

Nostin esille mahdollisuuden toteuttaa järjestövetoiset Korjaamo-keskukset. Lisäksi kun pohdimme muita poliittisia nostoja, heitin hieman ideoita.

- Ensinnäkin maahanmuuttajajärjestöt saavat aika lailla määrärahoja myös täältä. Toiseksi, määrärahat kulttuurin, taiteen, museoiden ja nuorisotyön osalta eivät ole tasapainossa. Kulttuurimäärärahat ovat paisuneet kymmenessä vuodessa 50 prosentilla, kun koko valtion budjetti vain 22 prosentilla. Jos siirrät taiteesta ja kulttuurista nuorisotyöhön esimerkiksi 10 prosenttia, se tekee lähemmäs 50 miljoonaa. Sillä saat kansan suosion.

- Et kai sä, Mika, kuvittele, että mä ensitöikseni julistan sodan kulttuuriväen kanssa? Tiedätkö, millainen mellakka siitä alkaa? oli Sampon ensireaktio.

- Melkein kaikki toimialat ovat joutuneet rajujen leikkausten kohteeksi paitsi kulttuuriala, joten perusteluja leikkauksiin on. Sitä paitsi, jos katsotaan asiaa kannatuksen kannalta, se on järkevää politiikkaa. Kumman luulet meitä kannattavan: viher-vasemmistolaisen kulttuuriväen vai perheiden, joissa on lapsia ja nuoria vailla riittävää tukea tai urheiluharrastusta? heitin takaisin.

Sampon ilmeestä näki, ettei hän ollut odottanut ihan näin villiä aivoriihtä.

- Ymmärrätkö, millaisen kannatuksen sillä saa, jos ja kun nämä vasemmistolaiset osoittaisivat mieltä eduskuntatalon edessä tämän jälkeen? Riittää, kun teet sen viimeistään hallituskauden viimeisenä vuotena ja kannatus on taattu, yritin vielä.

Sampo oli kuitenkin valinnut linjansa. Hän oli selvästi päättänyt jatkaa muun ministeriryhmän tapaan: olla keikuttamatta venettä ja nauttia ministeriaseman tuomasta arvostuksesta.

Onneksi Sampo kabinetteineen otti kuitenkin nuorisotyökeskusrahan pelastamisen vakavissaan ja ministeriössä laadittiin ratkaisu omavastuuosuuden kattamiseen.

- Asia on Sampon allekirjoitusta vaille valmis, sanoi erityisavustaja muutaman viikon päästä.

Sampo ei kuitenkaan allekirjoittanut papereita, ennen kuin lähti Jyväskylään perjantaina 9. kesäkuuta 2017.

Minäkin lähdin junalle. Omalta osaltani olisin ollut työvuoteen kohtuullisen tyytyväinen, jos vain hallituksen jatko ei olisi huolettanut. Nuorisoasiat etenivät hyvin. Meillä oli nyt nuorisotyön ministerinsalkku, mikä oli nuorisotavoitteiden kannalta merkittävin asia. Yhteinen tahtotila oli alkanut löytyä hallituskumppaneiden ja virkamiesten kanssa. Ammattikoulureformi avaisi uusia mahdollisuuksia. En vain edelleenkään tiennyt, ketä äänestää Jyväskylässä.

17. HÄDÄSSÄ YSTÄVÄ TUNNETAAN – EDUSKUNTARYHMÄN HAJOAMINEN

”Menin valiokunnan jälkeen saunaan. Saunassa olikin Jussi Halla-aho. Jussi on viisas ja rehellinen mies mielipiteissään. Ei teeskentele eikä mielistele ketään. Vahvuus, mutta myös heikkous, kun olen useamman kerran kuullut hänen töksäyttävän mielipiteitä ja tunteitaan pureskelematta. Arvostan kuitenkin rehellisyyttä ja aatteen paloa. Harvalla on tätä. Suurin osa on marionetteja, jotka ulkoa opettelevat jonkin poliittisen agendan ja pyrkivät sitä kohti. Jussi on toista maata, ja siksi häntä arvostavat ne, jotka haluavat puhua asioista niiden oikeilla nimillä. — Puolueella ei nyt ole suuntaa, ja luulenpa, että kun aika tulee, Jussista tulee puolueen puheenjohtaja, kun Soinin aika koittaa. Tätä hän varmaan kärsivällisesti odottaa.”

Tällaista tekstiä olin taiteillut päiväkirjaani 13.12.2014.

Enpä muistanut aiempia pohdintojani perjantain ja lauantain välisenä yönä Jyväskylän Sokos Hotel Paviljongissa. Vaihdoin asentoa enkä edes yrittänyt saada unta. Ikkunasta näkyivät huomisen kokouspaikan ääriviivat.

Olin kuin kuka tahansa vastuullinen äänestäjä kahden tulen välissä.

Sampo vai Jussi?

Mietin Soinia. Olin hänelle kiitollinen useasta asiasta. Hän oli ollut oikeassa siinä, että politiikan kautta voidaan vaikuttaa. Jos polkumme eivät olisi kohdanneet Korsossa 2008, tuskin olisin politiikkaan lähtenyt. Timo oli ollut kaikissa vaaleissa auttamassa ja koonnut väkeä paikalle milloin Koivukylässä, milloin missäkin. Muutama kuukausi sitten ulkoministeri oli käynyt viisikymppisilläni. Hän piti puheen Viktor Klimenkon laulujen ja muun hyvän ohjelman lomassa. Puhe oli ollut isällisen lämmin. Vieraat olivat nauraneet vedet silmissä. Suhde Timoon oli ollut hyvä kaikki nämä vuodet. En halunnut, että hänet heitetään sivuun kuin käytetty rätti. Kyllä jotkut Halla-ahonkin kannattajat sanoivat, että ”isänmurha” tuntui pahalta. He eivät vain nähneet muuta mahdollisuutta terästää puolueen linjaa.

Painoin kännykän ruudulta kellon näkyviin. Se kävi yön kolmatta tuntia. Siirryin väistyvän puheenjohtajan pohtimisesta hallituskysymyksiin. Puheenjohtajana Halla-ahon maine ei kestäisi hallituksessa istumista, jos emme saisi nopeaa muutosta maahanmuuttopolitiikkaan, näin ajattelin. Keskustan ja kokoomuksen maine ei taas kestäisi antaa periksi Halla-aholle, jos nytkään perussuomalaisille ei ollut annettu. Halla-ahoa oli leimattu niin voimakkaasti, etteivät kepun ja kokoomuksen äänestäjät katsoisi joustoja hyvällä. Loppujen lopuksi, jos Jussi valittaisiin, olisi suuri riski, että hallitus hajoaisi ajan kanssa. Se olisi poliittinen patti.

Nousin äkisti kyynärpäideni varaan. Miksi en ollut aiemmin tajunnut sitä? Tulossahan oli melkein varma lento ulos hallituksesta!

Etsin pöydältä hotellin paperilehtiön ja kynän. Sytytin himmeän valon, etten herättäisi vaimoani. Aloin raapustamaan kannatuspuhetta Terholle. Se olisi samalla myös kiitospuhe Soinille kahdenkymmenen vuoden uurastuksesta.

Ajatukset vaivasivat vielä, kun vihdoin kävin nukkumaan.

Aamulla törmäsin Halla-ahoon hotellin ulko-oven luona, ja siirryimme sivummalle keskustelemaan.

- Miksi et halua, että Timo saa jatkaa ulkoministerinä, jos tulet valituksi puheenjohtajaksi? kysyin.

Jussi perusteli julkisuudessa antamaansa lausuntoa siitä, että hallituksen linjassa ei tapahdu uudistusta, jos Soini jatkaa ministerineuvostossa. Hallituksessa pitäisi olla luotettavat ministerit ajamassa puolueen linjaa. Siksi Timo ei voisi jatkaa paikallaan.

- Ymmärrän tämän näkökulman täysin, vastasin. - Se voi olla tottakin, että Timo ei toimisi samalla linjalla. Minut on kuitenkin kasvatettu kunnioittamaan vanhempia henkilöitä ja niitä, jotka ovat omalla työllään ansainneet asemansa. En osaltani voi hyväksyä sitä, että Timon pesti päättyisi, harasin vastaan.

Pidin hetken tauon ja katsoin Jussia silmiin.

- Olen saanut paljon palautetta kentältä ja veikkaan vahvasti, että voitat tänään puheenjohtajavaalit. En siitä huolimatta voi äänestää sinua juuri tämän periaatteeni vuoksi.

Pohjimmiltaan en voinut ymmärtää Jussin päätöstä. Luulin, että hän olisi halunnut hakea toisenlaista ratkaisua. Jos Jussi olisi itse ilmoittanut ottavansa ministerisalkun ja ilmoittanut Soinin saavan jatkaa, ei kokouksen jälkeistä historiaa olisi mahdollisesti kirjoitettu. Silloin hän olisi itse ollut paikan päällä varmistamassa puolueen linjan hallituksessa, mutta minulle epäselväksi jääneestä syystä, hän päätti jäädä johtamaan puoluetta Brysselistä käsin.

Keskustelun jälkeen jäin pohtimaan, lyöttäytyisinkö vielä julkisesti Sampon leiriin vai seuraisinko sivusta aika selvältä tuntuvaa Jussin voittoa. Sampon kannattajat jakoivat ympäri kokouspaikkaa tammenterhopinssejä. Lopulta jäi pinssi laittamatta rintaan ja puheet pitämättä. Jäin kokousväen kanssa odottamaan äänestyksen tuloksia. Puhetta johtanut Kankaanniemi saapui lavalle. Yleisö hiljeni käskemättäkin.

- Jussi Halla-aho 949 ääntä. Sampo Terho 629 ääntä.

Toimin ääni peittyi kokousväen riemuun niin, että tulokset piti lukea taululta. Nousin ylös ja yhdyin aplodeihin. Kaiken venkslaamisen jälkeen en ollut edes pettynyt. Loppujen lopuksi tällä teräksellä voitaisiin saavuttaa paljon.

Puoluesihteeriksi äänestettiin Riikka Slunga-Poutsalo. Suhteessa muihin ehdokkaisiin Riikan valinta oli viisas veto. Riikalla on lehmänhermot. Kaikkien näiden vuosien ajan hänellä on ollut kärsivällisyyttä pitää puoluetta yhdessä ja yhteistoiminnassa.

Sitten seurasivat varapuheenjohtajavaalit. Ensimmäisen varapuheenjohtajan paikalla halusi jatkaa Jussi Niinistö. Haastajana oli ennen kaikkea Laura Huhtasaari. Alusta alkaen olin Lauran kannalla. Hänet näin, monen muun eduskuntaryhmämme jäsenen kanssa, raikkaaksi vaihtoehdoksi jopa puolueen puheenjohtajaksi. Räväkkyydestään huolimatta ja sen kanssa Lauralla oli tarjottavaa puolueessa lähes joka laitaan. Laura ei kuitenkaan halunnut asettua puheenjohtajakisaan, vaikka sitäkin useampi häneltä tiedusteli. Laura oli Jussi Halla-ahon tallissa. Hän halusi pitää kiinni siitä, mitä oli luvannut, tukea Jussia. Lauraan voi luottaa. Politiikassa se on harvinaista.

Laura voitti Jussi Niinistön ja muut ehdokkaat suoraan ensimmäisellä kierroksella. Vielä kun toiseksi varapuheenjohtajaksi valittiin Teuvo Hakkarainen ja kolmanneksi Juho Eerola, Soinin perälauta oli suljettu, mitä emme tosin tienneet.

Valvoimme vielä puolen yön jälkeen Leena Meren ja Kike Elomaan kanssa hotellin aulassa ja puimme tulevaisuuden strategiaa. Uusi aikakausi oli alkamassa. Kyselin myös Leenan juristin neuvoja seuraavana päivänä äänestyksessä olevan sääntöuudistukseen liittyen. Uudistus oli huonosti

valmisteltu ja keskitti valtaa pois jäsenistöltä ja eduskuntaryhmältä puoluehallitukselle ja piirien johdolle.

Kesken kaiken Sampo saapui lähipiireineen hotelliin ja oli tappiostaan huolimatta ilmeisen hilpeällä tuulella.

- Ai te täällä. Onpa yllätys! hän veisteli ja vaihtoi muutaman sanan. Päivän häviäjä pyysi sitten Kiken porukan matkaan. Me jäljelle jääneet saimme pian työmme valmiiksi ja painuimme nukkumaan.

Sunnuntaina esitin sääntöuudistuksen hylkäämistä. Se kaatuikin selvästi, vaikkakin turhan vastakkainasettelun saattelemana. Halla-ahon linjapuhe taas oli hänen tapaisensa, viiltävän älykäs ja hauska. Terävää piikkiä lensi hallituskumppaneiden suuntaan, mutta pääviesti oli selkeä: yhteistyö sovitusta kiinni pitäen.

Kirjoittelin paluujunassa järeän blogin. Nyt tulisi hallituspolitiikkaan voimaa. Halusin uskoa siihen, että hallituskumppanit kuitenkin ottaisivat meidät mieluummin kuin kiikkerän koalition ruotsalaisten ja kristillisten kanssa. Niin olisivatkin epäilemättä ottaneet, ellei heille olisi ollut tarjolla uusi vaihtoehto. Siitä kukaan meistä Jussin voiton hyväksyneistä ei tiennyt mitään.

MUSTA MAANANTAI, SYSIPIMEÄ TIISTAI

Tuore puheenjohtaja Jussi Halla-aho kävi maanantaina Kesärannassa valeneuvotteluissa. Hän on jälkikäteen kertonut, että hallituskumppanit pitivät – ehkä yllättäenkin – mahdollisena, että maahanmuuttopolitiikkaan löydetään yhteinen sävel. Pahin arvopohjaongelma oli kuulemma EU-asioiden kanssa – unionia emme olisi saaneet kritisoida poikkipuolisella sanalla. Sopii rehellisyyden nimissä kysyä, kuinka tiukasti Brysseliin ovat tämän maan johtajien sydämet vangittu. Sipilän ja Orpon johtopäätös oli nimittäin kylmääkin kylmempi.

- Keskustelut käyty. Yhteinen esityksemme Kesk./Kok. eduskuntaryhmille: ei edellytyksiä jatkaa yhteistyötä Halla-ahon johtaman PS:n kanssa, kuului STT:n uutispalvelun välittämä twiitti.

Olo oli kuin juoksijalla, joka oli täydessä vauhdissa törmännyt betoniseinään.

Hallituskumppanit eivät antaneet edes mahdollisuutta. Se hämmästytti. Se oli epäreilua. En ollut koskaan arvannut, että politiikka olisi näin synkkää. Miten hallituspaikka, josta olimme maksaneet niin paljon ja jonka olisimme juuri voineet saada toimimaan, varastettiin näin? Vastuu on rankkaa. Vielä rankempaa on katsoa sivusta muiden päätöksiä. Soimasin hallituskumppanien epäoikeudenmukaisuutta.

Kanavoin epätoivon siihen, mitä vielä pystyin tekemään. Koko loppumaanantain ja tiistaiaamupäivän yritin saada Sampoa ja hänen esikuntaansa kiinni. Sampo oli vielä ministeri. Hän voisi allekirjoittaa nuorisotyökeskusrahan viimeisenä tekonaan. Jos ei muuta, se ainakin jäisi tästä hallituskaudesta jäljelle.

- Mihin kaikki ovat kadonneet? tuskailin, kun kuuntelin ties kuinka monetta kertaa puhelimen tuuttausta.

Ylimääräinen ryhmäkokous oli kutsuttu koolle tiistaiksi kello 13. Tiesin, että siellä viimeistään tapaisin Sampon. Pelkäsin sen vain olevan liian myöhäistä. Sipilä jättäisi eropyynnön hetkenä minä hyvänsä.

Ketään ministeriä ei vain näkynyt ryhmähuoneessa. Oinosen paikka vieressäni oli tyhjä. Niin oli moni muukin. Paikoillaan istui lähinnä Halla-ahon tukijoita. Olimme vakavia. Eilisessä oli ollut myrskyä jo aivan riittävästi. Vielä, kun kollegamme Kari Kulmala oli aamupäivällä kertonut jättävänsä koko ryhmän, tiesin, että muitakin loikkauksia olisi tulossa. Odotimme. Kello oli lähemmäs kymmentä yli. Vaihdoin levottomasti asentoa.

Tulivathan kaverit lopulta, jonossa ja ilmeettöminä. Useimmat eivät katsoneet meihin päinkään. Yksi kerrallaan he jättivät pöydälle lapun. Simon Elo julisti lakonisesti:

- Nämä kaksikymmentä kansanedustajaa ovat eronneet tällä hetkellä tästä eduskuntaryhmästä.

Tunteiden myrsky oli lauantaista lähtien ollut kuin kiihtyvä hurrikaani. Nyt en enää tiennyt, mitä ajatella. Äänet muuttuivat jotenkin etäisiksi.

- Katson, etten enää nauti eduskuntaryhmän luottamusta. Eroan ryhmänjohtajan paikalta.

Toimi Kankaanniemi jäi vielä puhumaan, kun pakenin puolityhjästä ryhmähuoneesta ulos aulaan. Kysymykset lensivät kuin nuolet päässäni. Miksi Soini toimii noin? Mitä tässä tapahtuu? Niinkö huono olen, että he näin katkeran keiton selkämme takana valmistivat?

Pujottelin vanhan puheenjohtajani luokse.

- Timo. Miksi minä en kelvannut mukaan? kysyin hätäisesti.

- Ei nyt. Katsotaan myöhemmin, Timo vastasi ja käveli kohti salamavalojen loistetta.

En kuulunut valittuihin.

Päivän julkkikset jäivät patsastelemaan kameroiden eteen. Minä luikahdin ulos toista reittiä, ja kysymysten ristiaallokko sen kun kasvoi. Pois mennessä törmäsin Soinin valtiosihteeriin Samuli Virtaseen. Meillä oli hyvät keskinäiset välit, ja päätin avautua veljelle. Sain kuulla, että olin useasti toiminut omapäisesti. Milloin vastustanut moottoripyöräveroa tai moittinut hallituksen muita esityksiä. Pettymyksen kyyneleet kostuttivat silmäni. Olin pitänyt Samulia ja useimpia heistä ystävinäni. Samoissa seuroissakin olimme käyneet. Hädässä ystävä tunnetaan. Vai tunnetaanko? Miten kukaan voi kuuden vuoden ystävyyden ja yhteisten taisteluiden jälkeen toimia näin?

Pohdittuani asiaa tiesin, missä kengässä kivi oli. Kulttuuriministerijupakka, puoluekokouksen sääntöuudistus, puhemiehen toistuva moittiminen, Mattilan ja Lindströmin arvostelu… Syitä löytyi lukemattomia. Vaadin monessa asiassa paljon terävämpää linjaa enkä hiljentänyt arvostelua missään vaiheessa – etenkään ryhmän sisäisissä keskusteluissa, joissa taisin olla yksi äänekkäimmistä edustajista. Uuden vaihtoehdon matkaan lähtenyt Saarakkalakin oli hiljennyt jo aikoja sitten.

Pääsin työhuoneeseeni. Vaivuin sohvalle ja painoin kasvot käsiini. Pettymys purkautui katkeraksi itkuksi. Vaikka olin lähes joka asiassa tehnyt enemmän yhteistyötä niiden kanssa, jotka ryhmäämme jäivät, tunneside erityisesti Soiniin oli kuitenkin voimakkaampi. Hän oli ajoittain kuin isäni. Niin ainakin halusin tuntea.

Politiikka ei ole minua varten, ajattelin. Pitäisikö jättää koko touhu tähän paikkaan? Ilmoittaa siitä saman tien. Puhelin soi taukoamatta, mutta en pitkään aikaan vastannut kenellekään.

Pohdintani katkesivat, kun työhuoneen ovi lensi auki. Poikani Sami oli juossut rattiin heti uutiset kuultuaan.

Jossain vaiheessa oveen koputti myös Antti Lindtman ja kyseli kuulumisia. Hän ihmetteli, miksi en mennyt Soinin mukaan. Sanoin, ettei ollut huolittu. Antti lohdutti minua. Se oli ystävällisesti tehty. Vaikkakin myöhemmin jäin miettimään, miksi Antti kyseli enemmänkin menosta kuin jäämisestä. Vaikka Antti oli aidosti empaattinen, vantaalaisena ja poliitikkona häntä taisi kiinnostaa myös se, miten paljon perussuomalaiset* pienenisi valtuustossa suhteessa demareihin.

Lähdimme Samin kanssa kotiin, mutta tunteeni olivat edelleen shokissa.

Mitä minun pitäisi tehdä? Omille teilleen lähteneen ryhmän tuore johtaja Simon Elo ei vastannut viestiini sen enempää kuin Soinikaan. Halusin vastauksia. En halunnut jättää työtäni kesken. Kahdessa hallitusvuodessa olisin voinut tehdä sen, minkä vuoksi olin alun perin politiikkaan lähtenyt. Siinä se olisi. Olisin vapaa lähtemään muualle. Olisin vapaa tästä pettureiden hitaasta maailmasta, jossa jokaisen hyvän ajatuksen eteen pitää taistella vuosia.

- Olen eronnut perussuomalaisten eduskuntaryhmästä, twiittasi Arja Juvonen.

- Mika. Älä tee tänään enää yhtään mitään. Ei ole kiire tehdä päätöstä suuntaan tai toiseen. On hyvin aikaa harkita tilannetta.

Viesti oli Jorma Lahikaiselta. Päättäjien puolesta rukoilevan ryhmän vetäjä oli viettänyt autossaan tunnin rukoillen minun ja kokonaistilanteen puolesta. Ehkä rukouksessa saatu ajatus ei hänestä itsestään tuntunut kovin kummalliselta, mutta minulle se oli tarpeen. Hiljenin ja naputtelin lyhyen Facebook-päivityksen.

- Halu auttaa nuoria johti minut politiikkaan vuonna 2008. En olisi koskaan uskonut, että se voi olla näin tuskallista. Tässä vaiheessa on syytä laittaa jäitä hattuun. Osaltani harkitsen nyt tarkasti, mitä tänään oikein tapahtui ja mitä teen jatkossa. Missä on poliittinen kotini?

Sarita lohdutti. Kaikki tapahtuisi niin kuin on tarkoitettu. Jumala johdattaa omiaan. Rukoiltuamme rauha palasi sydämeeni.

Aloin kotona illan mittaan ymmärtää, että olin ollut liian fiksoitunut hallituspaikan säilyttämiseen tilanteessa, jossa meidät oli pelattu ulos epärehellisellä pelillä. Vaikka hallituksessa on moninkertaiset mahdollisuudet ajaa läpi uudistuksia, aseman säilyttäminen ei voinut tapahtua hinnalla millä hyvänsä. Oli jotain, joka meni senkin yli: periaatteet, joiden vuoksi minua oli äänestetty.

---

* Valtuutetuista Juha Malmi oli jo eronnut sunnuntaina, kun hänen pyrkynsä presidenttiehdokkaaksi floppasi puoluekokouksessa. Pietari Jääskeläinen lähti saman tien uuden vaihtoehdon matkaan, ja sitoutumaton valtuutettu Timo Auvinen alkoi samoin olla jo lähtökuopissa. Kahdeksasta valtuutetusta ryhmään jäi viisi. Nykyinen valtuustoryhmän puheenjohtaja Tanja Vahvelainen on vienyt asioita hyvään suuntaan.

Enkä sitä paitsi ollut ainoa, jota ei kysytty mukaan. Kaikkiaan 17 perussuomalaista pohti myös päivän tapahtumia. Edes ryhmäpuheenjohtaja Toimille ei kerrottu loikkauksesta mitään. Meitä ei katsottu heidän vertaisikseen. Seuraavana aamuna johtopäätös oli kirkas: hyvä, ettei katsottu. Ei perussuomalaista aatetta voi myydä kolmestakymmenestä hopearahasta.

Tein lähes varman päätöksen: pysyä politiikassa ainakin vaalikauden loppuun. Ja pysyä puolueessa, jossa politiikan tekemisen aloitin. Kiitin mielessäni, ettei minua ollut pyydetty mukaan. Jumala oli varjellut minua petokselta, sillä useat eivät myöhemminkään tienneet, mihin heidät oli johdatettu.

Iltapäivällä puhelin soi.

- Pääset meidän mukaan. Laita anomus tulemaan ja käsittelemme sen ryhmäkokouksessa torstaina.

Soittaja oli Simon Elo. Itseni lisäksi moni Vantaalta oli ottanut yhteyttä häneen ja muihin lähtijöihin ja kysynyt, miksi minua ei edes pyydetty mukaan.

Enää en ollut menossa mihinkään.

Kävin systemaattisesti läpi eri vaihtoehdot vielä kertaalleen. Tiesin, että olin luopumassa paljosta. Kaikki hallituksessa aloitetut projektit jäisivät kesken.

Halusin myös jutella Halla-ahon ja koko jäljelle jääneen ryhmän kanssa. Rasismimylly pyöri taas kuumana.

Se oli ilmeistä panettelua, ja halusin välittää saman viestin äänestäjilleni. Sitä varten halusin kuulla ennen päätöksiä puolueen johdon oman kannan asiaan. Selvitin muun muassa sen, että aikaisemmin puolueesta rasismisyytösten vuoksi erotetut eivät pääsisi takaisin puolueeseen. Toiseksi halusin varmistua siitä, ettei mitään flirttiä vihamieliseen suuntaan ryhmässämme sallittaisi jatkossakaan.

Toki olin edelleen vahvasti sitä mieltä, että maahanmuuttopolitiikan muutosten vaatimuksissa tulee pysyä. Se ei kuitenkaan saanut tarkoittaa sitä, että tingitään kristillisen linjan jatkumisesta. Motiivina on terve vastuu maamme turvallisuudesta ja hyvinvoinnista ilman vihaa ketään ihmistä tai ihmisryhmää kohtaan. En voinut hyväksyä sitä, että puolueen säännöissäkin mainitut kristillis-sosiaaliset arvot poistuisivat. Muussa tapauksessa lähtisin. En tosin tiennyt minne. Valinnanvaraa oli. Kahdesta puolueesta avattiin ovea. Myös Soini oli oven avannut. Vaihtoehtoja tarjottiin. Mitä myöhäisemmäksi päivä vierähti, yhä varmemmin sydämessäni tiesin, missä minun todelliset ystäväni olivat.

Simon Elon kanssa juttelin toistamiseen vielä ennen perjantaita. Hän maalasi kuvaa, jonka mukaan jopa Venäjä olisi masinoinut Jussi Halla-ahon valtaannousun. Venäjän motiivi oli kuulemma jarruttaa EU:n puolustusyhteistyötä, jota Suomi kulisseissa oli alkanut edistää.

Mietin, mihin kaikkeen entisten puoluetovereiden perustelut vielä venyisivät. Väitteet erilaisista taustavaikuttamisista olivat noloja. Jussi Halla-ahon linja oli vedonnut ja syystäkin. Puoluekokouksessa käytiin reilu peli. Jussi sai paikalle enemmän kannattajiaan.

Työkavereiden ovenpieliin alkoi ilmestyä perussuomalaisten logoja. Se oli tarpeen jo käytännön syistä, sillä kukaan ei vielä muistanut, kuka on perussuomalainen ja kuka jokin uusi vaihtoehto.

Minäkin olin päätökseni tehnyt. Asetuin sataprosenttisesti uuden puheenjohtajan taakse. En vain liimannut puolueeni logoa paikoilleen. Uutinen ei saanut vuotaa etukäteen. Sitoutuminen ryhmään kannatti vahvistaa yksi edustaja kerrallaan jo pelkästään siksi, että se toi hyvää nostetta julkisuuteen.

- Kenenkään ei tarvitse olla huolissaan huomisen lehdistötilaisuuden sisällöstä, vakuutin ryhmäläisilleni torstaina ja jätin heille pienen jännityksen ilmaan. Medialle lupasin oman päätökseni perjantaina yhden aikaan.

Perjantain aamupäivä kului puhetta ja blogia väkertäessä.

- Voitko tuoda minulle yhden perussuomalaisten pinssin? soitin juuri ennen lehdistötilaisuutta Sami Saviolle, jonka työhuone oli samassa kerroksessa.

- Mihin sitä tarvitset? En tuo sitä ihan mihin tahansa tarkoitukseen, hän heitti insinöörimäisellä sarkasmillaan. Samaisen aamun uutinen oli ollut Veera Ruohon päätös jättää perussuomalaiset.

- Sami, etkö mua tämän vertaa tunne? kysyin. Pieni pilke silmäkulmaan alkoi palautua.

Sami toi pinssin, ja hänen ideastaan päätin kiinnittää sen vasta kameroiden edessä rintapieleeni.

Nappasin tulostimesta puheeni lopullisen version ja lähdin istuntosalin eteen, johon olin toimittajat kutsunut.

- Olen perussuomalainen. Perussuomalaiset on se puolue, johon minun äänestäjäni ovat minulle valtakirjan antaneet. Omatuntoni ei anna periksi siinä, että siirtyisin nykyiseltä paikaltani, vastoin äänestäjieni tahtoa.

- Perussuomalaisten poliittisen linjan leimaaminen pelkkien puheenjohtajavaihdosten vuoksi rasistiseksi ei ole oikein, enkä halua antaa voimaa tällaiselle mielikuvalle. Linjamme on sama, eturyhmämme on sama: Suomen kansa.

Tiedotustilaisuus teki tehtävänsä. Palautemäärä oli valtava. Se rauhoitti ne kannattajat, jotka yrittivät saada minut lähtemään Soinin matkaan. Mielikuvilla on voimansa. Erityisesti useat konservatiivikristityt aluksi luulivat, että olin jäämässä muuttuneeseen puolueeseen. Soini ja muut tekivät kaikkensa kertoessaan, että heidän pitkäaikainen puolueensa oli yhtäkkiä muuttunut rasistikerhoksi. Tietysti keskusta ja kokoomus jankuttivat siihen päälle, etteivät he voi enää arvoristiriidan vuoksi jatkaa yhteistyötä perussuomalaisten eduskuntaryhmän kanssa – ryhmän, joka oli jäsenistöltään ja sitoumuksiltaan muuttumaton.

Perussuomalaiset äänestäjät niin vaaleissa kuin puoluekokouksessa olivat ja ovat ihan tavallisia tolkun ihmisiä, joita yhdisti huoli isänmaamme turvallisuudesta ja hyvinvoinnista. Perussuomalaisten potkut hallituksesta olivat keskustalle ja kokoomukselle valtapeliä – yritys tuhota poliittinen kilpailija ja lisätä omaa valtaansa hallituksessa. Ennen kaikkea ne olivat kuitenkin yritys leimata maamme tulevaisuuden kannalta olennainen keskustelu epäasialliseksi ja ei-toivotuksi. Tähän peliin loikkarit suostuivat.

Tyhmintä taistelua rasismia vastaan on jonkin sellaisen kutsuminen rasismiksi, joka ei oikeasti sellaista ole. Silloin todellinen rasismin käsite hämärtyy ja vesittyy. Perussuomalaiset olivat ja ovat edelleen yksi tärkeimmistä kanavista järkevälle maahanmuuttokritiikille. Pelkästään meidän olemassaolomme pienentää rasististen liikkeiden vetovoimaa. Taistelemme tässä suhteessa kahdella rintamalla. Toisaalta vastustamme tosiasiat kieltävää sinisilmäisyyttä, toisaalta sitä, että ihmiset purkaisivat vihaa ja katkeruutta itsestään mahdollisimman etäisiin ihmisryhmiin tai yhtään kehenkään. Sellainen on paitsi väärin, myös huonoin käyntikortti järkevälle maahanmuuttopolitiikalle.

Sosialidemokraatit ja kokoomus ovat ainakin omissa spekulaatioissaan jo muodostamassa seuraavan eduskuntavaalien jälkeistä hallitusta. Siihen ei kuulemma perussuomalaiset mahdu. Leimaamalla suuri määrä äänestäjiä kymmenen kuukautta ennen vaaleja halveksutaan demokratiaa pahemman kerran. Tällainen ylimielisyys kostautuu.

HÄVIÄJÄT JA VOITTAJAT

Moni on ihmetellyt syystäkin, miten poliittiselle liikkeelle voi keksiä niin huonon nimen kuin ”Uusi vaihtoehto”. Sampo sanoi, ettei sitä ollut ehditty miettiä pitkään, ja se taitaa pitää paikkansa. Eri asia on sitten, miksi nimen pohdinta oli jäänyt vähemmälle.

Jos varapuheenjohtajavalinnat olisivat Jyväskylässä menneet toisin, puoluehallituksen voimasuhteet olisivat keikahtaneet. Tällöin puoluehallituksen olisi ehkä ollut mahdollista julistaa loikkarit ”aidoiksi” perussuomalaisiksi. Sääntöuudistus olisi todennäköisesti vahvistanut tätä suuntaa pitkällä tähtäimellä entisestään.

Jos keikaus olisi onnistunut, nimenkeksintäpuuhiin eivät olisi joutuneet loikkarit vaan demokraattisesti valitulle puheenjohtajalle uskolliset joukot. Kyseessä olisi ollut kaikkien aikojen takinkääntötemppu ja kodinryöstö, enkä usko, että kansa olisi moisesta puolueesta pitänyt ainakaan enempää kuin uudesta vaihtoehdosta, joka myöhemmin nimesi itsensä siniseksi tulevaisuudeksi.

Hajoamista seuraavan viikon maanantaina hallituspohjan muutos tuli täysistuntokäsittelyyn. Saavuin saliin ja tervehdin ympärilläni olevia kansanedustajia, kuten hyvä tapa kuuluu. Takanani olevassa tuolissa istui sosiaali- ja terveysministeri Pirkko Mattila, kuten aina ennenkin.

- Pirkko, sanoin siinä seistessäni. - Vaikka meidän ryhmä hajosi ja meni, miten meni, mulla ei oo mitään sinua vastaan, sen haluan vain sanoa. Mulla ei ole mitään pahaa sanottavaa ja voidaan mun puolesta olla ystäviä.

Pirkon katse oli tiukasti muualla. Hän otti vain kaksin käsin pöydän reunasta ja työnsi tuoliaan loitommas.

Vai että näin se homma meneekin? pohdin itsekseni, kun katsoin kollegaa, jonka kanssa olin istunut samassa ryhmässä kuuden vuoden päivät. Ystävyys politiikassa ja ystävyys elämässä ovat kaksi eri asiaa.

Mutta on sitä tosielämänkin ystävyyttä löytynyt puolin ja toisin. Esimerkiksi Anne Louhelainen, Jari Lindström, Jussi Niinistö, Reijo Hongisto, Lea Mäkipää ja Pentti Oinonen eivät muuttuneet epäkunnioittaviksi loikkauksen jälkeen. Ministeri Niinistö on kaikessa yhteistyössä, kuten johtamassani jaostossa, ollut kuin mikään ei olisi muuttunut. Herrasmies. Louhelaisen Anne taas valittiin täydestä syystä eduskunnan ystävällisemmäksi kansanedustajaksi viime kaudella. Hänestä ja monesta muusta näkyy, että he käyvät loikkaamisen tuskaa syvällä sydämessään vieläkin.

Moni mietti omaa jatkoaan huolellisesti, vaikka vain osa teki sen julkisuuden kautta. Arja Juvonen ehti jo erota perussuomalaisten ryhmästä ja hukkua kutsuihin muista puolueista, mutta palasi sitten takaisin perussuomalaisten sote-asiantuntijaksi numero yksi.

Uuden vaihtoehdon matkaan lähtenyt Kike Elomaa huomasi erehdyksensä muutaman päivän päästä. Hän teki sen, mitä muut loikanneet eivät tehneet: kysyi kansalta. Saatuaan tuhannen viestiä FB-päivityksensä jälkeen päätös oli helppo, palata takaisin. Kike on suora ja positiivinen perussuomalainen, joka vie asioita eteenpäin. Hän on kaikki nämä vuodet ajanut erityisesti veteraanien, urheilijoiden, taitelijoiden ja koulukiusaamisesta kärsivien lasten asiaa.

Veera Ruoho loikkasi pitkän harkinnan jälkeen kokoomuksen riveihin.

Sinisten mukana uppoaa monta poliitikkoa, joilla olisi ollut vielä vuosia aikaa muuttaa yhteiskuntaa. Nyt he istuvat äänestys toisensa perästä takaamassa hallituksen EU-

integraatiopolitiikkaa, sote-uudistusta ja muitakin epäonnistumisia. Loikkarit sulautuivat poliittiseen valtaeliittiin, jota aikoinaan lähtivät politiikkaan vastustamaan.

Sampo Terho uudisti nuorisotakuun johtoryhmän. Minut potkittiin pois, mikä sinänsä on ymmärrettävää oppositioaseman vuoksi. Samalla saivat kuitenkin lähteä kaikki ne ruohonjuuritason asiantuntijat, joita olin aikoinaan ryhmään esittänyt. Heitä ei enää haluttu kuulla. Uudeksi puheenjohtajaksi nimettiin Tiina Elovaara, mikä aiheutti kyllä syvän huokauksen.

Maria Lohela on ehkä hieman rennomman oloinen vapauduttuaan puhemiehen vastuista. Hän joutui jättämään paikkansa täysistuntokauden alkaessa vuonna 2018, koska puolue ei ollut enää eduskunnan toiseksi suurin.

Paikkavaihdokset sovittiin puolueiden kesken jo alkusyksystä 2017, ja sopimukseen sisältyi perussuomalaisille varsinainen paikka kansliatoimikuntaan, joka johtaa eduskunnan hallintoa. Jokaisella puolueella on toimikunnassa yksi paikka, mutta perussuomalaisten paikka oli repeytymisessä jäänyt sinisille. Maria kuitenkin viivytti asiaa koko syksyn 2017 puhemiehenä ollessaan. Kun puhemiehen pesti hänen osaltaan päättyi, muut puolueet katsoivatkin, että varsinainen paikka kuuluu sinisille ja perussuomalaiset saavat ainoana puolueena tyytyä varapaikkaan, joka vihdoin saatiin järjestymään toukokuussa 2018. Asia ei anna kovin hyvää kuvaa kansanvallan ja yhteisten sopimusten kunnioituksesta.

Timo Soini kääntyi tuhoamaan liikettä, jota rakensi kaksikymmentä vuotta ja yrittää edelleen keksiä päätökselleen perusteluja. Katse on iloton. Aivan kuin millään ei olisi enää mitään väliä. Hän tervehti minua ensimmäisen kerran syyskauden 2017 puolivälissä.

Seuraavan kerran jouduimme nokikkain, kun ulkoministerin oli tultava hallinto- ja turvallisuusjaostoon esittelemään budjettiaan. Tervehdin häntä kädestä, kuten kaikkia muitakin ministeriön henkilöitä valiokunnassa puheenjohtajilla on tapana.

Kuulemisen jälkeen oli aika kätellä uudelleen.

- Timo. Olisiko meidän syytä istua alas ja käydä hiukan läpi asioita vaikka ennen joulua? tunnustelin.

- Totta kai voidaan tavata, oli vastaus, mutta se olikin vain kohteliaisuutta.

Emme kahvitelleet. Vasta helmikuussa huomasin tilaisuuteni tulleen.

- Onko tässä pöydässä tilaa, voinko istua? sanoin Timolle eduskunnan kuppilassa.

- Kyllä siinä tilaa on, mutta etkö tule leimatuksi, jos uskallat tulla samaan pöytään istumaan? Timo sanoi nauruun hörähtäen.

- Kuule. Elämässä on muutakin kuin politiikka, sanoin.

Siinä toinen uskova yritti osoittaa ystävällisyyttä toiselle saman Isän lapselle, mutta jää ei juuri sulanut. Puheenaiheita ei oikeastaan syntynyt. Ajattelin, etten minä lähde ainakaan kiviä heittelemään. Halusin kunnioittaa jokaista, sanoivat muut mitä tahansa.

* * *

Loppujen lopuksi eduskuntaryhmän jakautuminen oli tehokas tapa erottaa tuloksia vaativat edustajat niistä, joille kaikki kävi. Jäljelle jäivät ne, jotka olivat jo hallitustaipaleen aikana vaatineet voimakkaampaa vaikuttamista. Siksi ryhmän jakautuminen oli myös voitto. Ehkä se oli ainut mahdollinen tapa palauttaa ryhti perussuomalaisten toimintaan. Perussuomalaisten eduskuntaryhmään jäi seitsemäntoista kansanedustajaa ja osaamista joka alueelta.

Leena Meri seurasi Toimi Kankaanniemeä ryhmäpuheenjohtajan paikalla ja on hoitanut hommat hyvin. Lisäksi Leena on varsinainen ahkeruuden tehosekoitin. Hyvinkääläinen juristi saa aikaan ihan tolkuttomasti asioita. Tuntuu, ettei häneltä lopu koskaan virta.

Laura Huhtasaaren räväkkä presidentinvaalikampanja osui oikeaan aikaan ja yhdisti kentän. Laura on yksi läheisistä työtovereistani eduskunnassa, ja luonnollisesti tutoroimme toisiamme. Lauran rohkeus puolustaa kristillisiä arvoja johti median tähtäimeen vähän samoin kuin minulla ensimmäisellä kaudellani. Useimmat taipuvat ja vaikenevat vastaavassa paineessa. Lauran kohdalla se on näyttänyt vahvistavan hänen ilmaisuvapauttaan entisestään.

Oma työ on se, jolla puolue pääsee eteenpäin. Syksyllä 2017 perussuomalaiset esittivät vuoden 2018 talousarviota koskeneessa valtiovarainvaliokunnan mietinnön vastalauseessa yli 130 lausumaa ja parikymmentä määrärahamuutosta. Ne kattoivat koko politiikan alan ulkopolitiikasta, verotuksesta, sivistyksestä aina sosiaalipolitiikkaan ja Suomen hevosen arvostamiseen asti.

Perussuomalaisten vaihtoehtobudjetti rakennettiin vastuullisesti niin, että jokaista menon lisäystä vastaavasti esitimme säästökohteen tai toteuttamiskelpoisen tulon. Tässä erosimme kirkkaasti esimerkiksi SDP:n ja vasemmistoliiton esityksistä. Niissä tulot tai säästöt olivat virtuaalisia eli sellaisia, että ne eivät olisi olleet toteuttamiskelpoisia, muun muassa Pohjoismainen rahoitusmarkkinavero. Tällainen SDP:n esittämä vero olisi vaatinut parin muun Pohjoismaan päätökset. Eihän Suomen eduskunta voi päättää Ruotsin veroista!

Hallituspuolueet kaatoivat kaikki perussuomalaisten ehdottamat lausumat. Esimerkiksi pienempien perusturvaetuuksien indeksitarkistusten tekeminen sai hallitusrintaman tuomion. Samoin niin kutsutun taitetun indeksin korjaaminen asteittain.

Puheet siitä, että perussuomalaiset on yhden asian puolue, menettivät täysin perusteensa viimeistään vaihtoehtobudjetin myötä. Perussuomalaiset on laaja-alainen kansanpuolue, joka ottaa kantaa kaikkiin esille tuleviin asioihin ja nostaa keskusteluun uusia asioita. Mediassa näyttää kuitenkin välillä olevan vaikea saada läpi muita asioita kuin maahan- muuttoon liittyviä teemoja. Näin on käynyt muun muassa sote-uudistusta kohtaan esittämämme kritiikin kanssa. Sosiaalinen media jää välillä ainoaksi kanavaksi tiedottaa kansalaisille perussuomalaisten tekemisistä – tietysti puolueen oman lehden Suomen Uutisten ohella. Lehden pitkäaikainen päätoimittaja Matias Turkkila on paljastanut vuosi toisensa perään yhteiskunnan mätäpaiseita.

Toki painoa on maahanmuuttoasioilla sekä EU- ja europolitiikalla. Vuosina 2015 - 2016 maahanmuuttoon meni veronmaksajien rahoja hetkessä yli miljardi. Me katsoimme, että osallakin näin valtavasta summasta olisi autettu miljoonaa hädässä olevaa ihmistä pakolaisleireillä. Nyt sillä pyöritettiin valtavaa bisnestä Suomessa, jonne oli tullut runsaat 30 000 turvapaikanhakijaa, pääosin nuoria terveitä miehiä. Suurimmassa hädässä olevat naiset, lapset ja vanhukset olivat joutuneet jäämään sodan ja väkivallan jalkoihin kotiseuduilleen ilman apua. Maahanmuuttokriisi ei ole ohi. Esimerkiksi Turkissa EU pitää miljardien tuella diktaattoripresidentti Erdoganin hallinnolle miljoonia pakolaisia. Paine kohti Eurooppaa on kuitenkin kova. Siksi tarvitsemme vastuullista ja järkevää maahanmuuttopolitiikkaa, jota emme riittävissä määrin saaneet toteuttaa hallituskaudellamme Soinin alaisuudessa.

Tässä yhteydessä on hyvä mainita se, että perussuomalaiset ei ole kehitysapua vastaan, vaikka on esittänyt suuria leikkauksia valtion kehitysapubudjetin joihinkin eriin, mutta toisaalta taas esittänyt korotusta suomalaisten kehitysapujärjestöjen työlle.

Perussuomalaisten kehitysyhteistyömalli lähtee liikkeelle ihmisten omaehtoisuudesta. Ajattelemme, että valtion tehtävä on ensi sijassa huolehtia kansalaisistaan. Kansalaiset saavat laittaa hyvään kiertoon, miten parhaaksi kokevat. Perussuomalaisten mallissa jokainen saisi itse valita lahjoituskohteensa, ja valtio osallistuisi antamalla lahjoituksille verovähennysoikeuden tiettyyn rajaan asti. Lisäksi valtiolla säilyisi edelleen nykyistä suppeampaa kehitysaputoimintaa – ja nykyistä tarkemmalla seulalla. Nykykäytäntö ei toimi. Esimerkiksi Afganistanille maksetaan suoraa budjettitukea, vaikka todistetusti isoja summia on hävinnyt korruptioon ja palestiinalaiskouluja rahoitetaan välittämättä niissä annettavasta vihakasvatuksesta. Sen sijaan perussuomalaisten malli korostaa suomalaisten kehitysyhteistyöjärjestöjen työtä, joka on läpinäkyvää ja työllistää samalla suomalaisia.

EU kehittyy yhä nopeammin kohti liittovaltiota. Tätä emme kannata. Kansainvälinen ja eurooppalainen yhteistyö on välttämätöntä, mutta siihen ei tarvita liittovaltiota. Perussuomalaiset haluaa muuttaa EU:n itsenäisten valtioiden taloudelliseksi yhteistyöjärjestöksi ja palauttaa Suomelle sen arvokkaan itsenäisyyden. Useiden eurooppalaisten maiden viimeaikainen poliittinen kehitys näyttääkin johtavan oikeaan suuntaan. Brysselin kallis ja yhä tiukempi byrokratia on saamassa vastaiskun. Haluamme muutoksen, mutta rauhanomaisesti ja demokraattisesti vaalien kautta, kuten on tapahtumassakin.

Suurehkoista puolueista olemme ainut, joka ajaa arvokonservatiivista linjaa. Muut ovat arvoliberaaleja. Tämä oli yksi tärkeä tekijä jytkyn takana. Pidämme huolta heistä, jotka eivät voi puolustaa itseään.

* * *

Miten kävi nuorisotyökeskusrahan?

Piipahdin joulukuun kahdeksas päivä 2017 Korjaamon avajaisissa. Pilottia pyörittää Samaria rf, yhdessä Stadin ammattiopiston ja usean yhteistyökumppanin kanssa. Hanke sai ministeriöstä 1,3 miljoonan euron rahoituksen 20 prosentin omavastuulla, jonka kattamiseksi Samaria on kaivanut kuvettaan. Loput valtiovarainvaliokunnan osoittamasta 2,65 miljoonasta menivät muunlaisiin mielenkiintoisiin hankkeisiin, jotka eivät kuitenkaan kaikilta osin vastanneet valtionvarainvaliokunnan mietintöön kirjattua päämäärää nuorten tukipoluista.

Uutisissa on jo näkynyt yhden Korjaamon kautta tukea ja työtä saaneen tytön tarina. Sellaista kun lukee, tietää, että ponnistelu kannattaa. Kuinka arvokas on yksi ihmiselämä? Yksi nuori, joka meinaa tehdä itsemurhan, mutta saakin sitten elämän raiteilleen? Sellaisen vuoksi voi ja kannattaa taistella vaikka kokonainen eduskuntakausi.

18. TARVITSEVILLE – RUOKA-APUA JA VIENNINEDISTÄMISTÄ

”Tekoja juhlapuheiden sijaan” oli slogan, joka oli avaamassa minulle eduskunnan ovia vuonna 2011. Jo silloin mietin, miten kymmenet kansanedustajat ovat vuosien saatossa käyneet puhumassa ruoka-aputilaisuuksissa. Lopuksi he ovat syöneet lounaan ja jättäneet sitten eläkeläiset, työttömät ja muut vapaaehtoiset maksamaan kukkaroistaan seuraavankin vuoden kustannukset. Tiesin kuviot, koska olin ollut mukana ruoka-aputyössä vuodesta 2000 lähtien.

Valtiolta ei ollut ruoka-aputyölle tippunut tietäkseni koskaan euroakaan. Ketään ei asia näyttänyt kiinnostavan. Ministeriön totuus kuului, että sosiaaliturvan ansioista ei nälkää pitäisi olla, joten ruoka-aputyötäkään ei voi tukea. Tämä muuttui, kun pääsimme hallitukseen. Reilun vuoden päästä, lokakuussa 2016, pidimme tiedotustilaisuutta ruoka-avun tuesta. Kunta- ja terveysjaoston puheenjohtaja Toimi Kankaanniemi ajoi tuen päätökseen yhdessä Ville Vähämäen* ja minun kanssani.

- Tämä on todellinen hyvän mielen tilaisuus! totesi Toimi ja puki meidän kaikkien tunnot sanoiksi. Ei voinut tarpeellisempaa käyttökohdetta valtion varoille löytyä.

- Ei ruokajonot ole niiden häpeä, jotka niissä seisoo. Ei kukaan saa hävetä sitä, että tarvitsee ruokaa. Ne ovat meidän päättäjien häpeä. Ei Suomessa pitäisi ihmisten joutua leipäjonoon 2010-luvulla. Mutta kun näin on, valtio tekee aivan oikein, kun ensi kertaa muistaa vuosikymmeniä jatkunutta avustustyötä, minä totesin.

---

* Myös omassa elämässään Toimi ja Ville menevät sanoista tekoihin. Joka joulu Ville järjestää ja kustantaa vähävaraisille jouluaterian Oulussa.

Toimi taas teki ruoka-aputyötä koko sen nelivuotiskauden, jona piti huilia eduskunnasta.

Jos vähävaraiset ja järjestöt kokivatkin tulleensa muistetuksi, median kiitos oli kohtuuttoman kova.

”Yli satatuhatta euroa päätyi perussuomalaisten kansanedustajaa lähellä oleville yhdistyksille”, julisti valtakunnan suurin sanomalehti. Tuo kansanedustaja olin minä. Juttu vihjaili likaista tarinaa: Niikko halusi lahjoa kavereitaan ja keksi savuverhoksi leipäjonojen tuen, vaikka kaverit tuskin edes tekivät ruoka-aputyötä.

Ei missään muualla koko maailmassa ole varmasti samanlaista paikkaa kuin Suomi, ajattelin harmistuneena. Kateellisia ollaan jopa siitä, että toiset saavat jatkaa ilmaista auttamistyötään.

Suurin osa rahoista oli mennyt toimijoiden investointeihin: kylmä- kuljetusautoihin ja kylmäkaappeihin. Ilman kylmäketjua jotkin kaupat eivät enää suostuneet luovuttamaan elintarvikkeita. Hesarin käyttämä asiantuntija, köyhyystutkija ja vihreiden varapuheenjohtaja Maria Ohisalo*, oli rahan käytöstä ihmeissään. Hänen mielestään olisi pitänyt mieluummin palkata kaksikymmentä sosiaalityöntekijää auttamaan ihmisiä pois leipäjonoista.

Kollegani kristillisistä, Antero Laukkanen, ei Ohisalon ajatuksesta pitänyt. Itsekin paljon vähävaraisten hyväksi työtä tehnyt mies antoi minulle rohkeasti selustatukea.

- Vihreiden köyhyyspolitiikka on akateemista puuhastelua, jossa köyhälle ei jää edes lamppua jääkaappiin. Vihreät tutkivat, analysoivat ja raportoivat jääkaapin tyhjyydestä, mutta eivät laita sinne muruakaan, hän kirjoitti Helsingin Sanomien mielipidepalstalla.

Sanailu lauhtui vähitellen. Minä en asiaani hävennyt. Olin tehnyt sen, minkä olin luvannut. Tiesin rahan menneen todelliseen tarpeeseen, ruohonjuuritasolle, aivan kuten valtionvarainvaliokunnassa oli keskusteltu.

---

* Ohisalon Marian kanssa meillä on omanlaisemme historia. Vuoden 2015 eduskuntavaaleissa kaupittelimme kumpikin seiskoja. Minä olin ehdolla Uudellamaalla numerolla 77, ja Marialla oli sama numero Helsingissä. Vaalien jälkeen monet tulivat kertomaan äänestäneensä minua – Helsingistä asti.

Koska tarkoitus oli hyvä ja vahinko oli jo tapahtunut, en muutamaa lukuun ottamatta raaskinut heidän mieltään pahoittaa. Harvapa arvasi vielä vaalipäivänä avittaneensa Mariaa varakansanedustajaksi asti.

Jotakin saajajärjestöjen asenteesta kertoi, että 99 prosenttia niiden työntekijöistä oli vapaaehtoisia.

Kahdenkymmenen järjestön joukossa oli Timo Valtosen Joosua Missio ry. Timo oli ensimmäisten joukossa aloittamassa systemaattista ruoka-aputyötä Vantaalla jo 25 vuotta sitten. Samoin oli Takaisin Elämään ry, jolla on merkittävää ruokajakoa Havukoskella kahdesti viikossa. Paketin ulkopuolelle jäi myös monia minulle tuttuja toimijoita, jotka eivät tukea saaneet – vaikka olisivat kyllä ansainneet.

Eniten kohusta pelästyivät hallituskumppanit. Seuraavana jouluna Toimi sai laittaa koko retorisen taitonsa peliin, jotta sai keskustan ja varsinkin kokoomuksen puhuttua uuteen avustukseen. Vuodelle 2017 varattiin miljoona euroa ruoka-aputyön tukeen. Vuoden aikana ruoka-aputyön kenttä oli verkottunut entisestään. Sitä myötä myös entistä suurempi joukko ruohonjuuritason toimijoita haki yhteistuumin ministeriöstä rahaa. Paketista apua virtasi yli sadalle paikkakunnalle yli seitsemänkymmenen järjestön kautta.

Sitten hajosi eduskuntaryhmä. Siniset valitsivat saman tien asenteen, jossa he halusivat tuhota perussuomalaisten liikkeelle laittamat hankkeet. Itse asialla ei ollut väliä, jos oli syy pelätä, että väärä puolue saa tunnustusta.

Ruoka-avun kanssa pyrin vallitsevista tosiasioista huolimatta tarjoamaan hallitukselle syöttöä lapaan. En edes tehnyt talousarvioaloitetta ruoka-avun tuen jatkamisesta, jottei kukaan voisi sanoa, että hallitus hyväksyi Niikon aloitteen. Ajattelin, että jos ei ymmärrystä köyhien tilanteesta löydy, ehkä sentään löytyy poliittista pelisilmää. Ruokajonoissa seisoo nimittäin kymmeniä tuhansia äänestäjiä.

Se oli turha toive. Neuvottelujen tulos oli pyöreä nolla.

- Ihmettelen sitä, miksi poliittinen kunnia on tärkeämpää kuin köyhien auttaminen. En sitä ikinä voi ymmärtää, kritisoin hallituksen valitsemaa linjaa kesken budjettikeskustelun.

Ministeri Mattila oli toista mieltä.

- Enkä allekirjoita edustaja Niikon lausumaa siitä — jos kuulin oikein — että tämä asia olisi jotenkin poliittinen kunnia, tärkeämpi kuin ruokajonot. Mielestäni työ, siis nimenomaan kaikkien työ, järjestöissä on arvokasta, ja soisin sen jatkuvan vapaana tällaisista syytöksistä.

Tosin syytöksiä järjestöjä kohtaan alkoi kuulua hyvinkin pian.

- Kahtena edellisenä vuotena tukea on myönnetty edustaja Laukkasta ja perussuomalaisten Mika Niikkoa lähellä oleville järjestöille, muun muassa Samarialle, jonka varsinainen toiminta ei edes keskity ruoka-apuun. Ei ihme, että hallituksen päätös aiheuttaa heissä närää, juhli sinisten

ryhmäpuheenjohtaja Simon Elo tuen lopettamista blogissaan.

Simon on tunnustava kristitty, ja olisin mieluusti suonut hänelle parempaa kuin nykyisen roolin, jossa hän hyökkäilee lähes kaikkea liikkuvaa vastaan. Itse hän kuitenkin valitsi linjansa.

Hesari liittyi veisuun ja uusi aikaisemman juttunsa tuoreilla mausteilla. Kaikesta liikkeellä olevasta pahasta puheesta huolimatta ministerit eivät uskaltaneet tulla julkisuuteen argumentoimaan ruoka-avun tuen lopetusta vastaan. Sen sijaan virkamiehet laitettiin asialle. Kansan kritisoidessa päätöstä sosiaali- ja terveysministeriön sivuilla julkaistiin kuulemma kolmen ministeriön kautta kierrätetty tiedote. ”Vähävaraisten avun toimenpideohjelman kautta on jaettu ruoka-apuun vuonna 2016 noin 3,5 miljoonaa euroa ja vuonna 2017 noin 3,6 miljoonaa euroa”, kertoi ministeriö.

Myöhemmin ministeriön virkamies joutui julkisuudessa tunnustamaan annetun väärän mielikuvan. Leipäjonojen saama tuki on muutamalle järjestölle menevää EU-rahoitteista kuivamuonaa, eikä siitä tule yhtäkään senttiä järjestöjen tileille hävikkiruoanjaon tai avustusaterioiden aiheuttamiin kuluihin.

Poliitikon pitää sietää työssänsä mustamaalausta ja kritiikkiä. Huonona pidän kuitenkin järjestöjen kohtelua joidenkin uutisointien yhteydessä. Poliittisesti motivoituneet pahanpuhujat leimasivat useat järjestöt kokemattomiksi ja olemattomiksi toimijoiksi, ja maan ykkössanomalehti uskoi väitteet kritiikittä. Tämä ei ole reilua kohtelua epäpoliittisille järjestöille, joiden ainut ”rikos” on hakea ministeriöstä perussuomalaisten sinne hankkimaa ruoka-avun tukea voidakseen auttaa köyhiä.

Onneksi järjestöt osasivat ottaa asian huumorilla.

- Järjestömme ruotsinkielinen hallitus on pitkään rukoillut, että saisimme tunnettuutta myös suomenkielisten keskuudessa, kertoili Samaria rf:n toiminnanjohtaja Ismo Valkoniemi Vantaan työttömien ja kaiken kansan joulujuhlassa pari päivää kohun jälkeen. - Kysyin kavereilta, rukoilevatko enää.

Porvoolainen Samaria joutui sopassa kaiken suurimman lokakampanjan alle, koska se Ruoka-apu Yhdistysten Liiton pyynnöstä palveli kaikkia pienempiä järjestöjä hakemalla avustusta keskitetysti ministeriöstä ja kantamalla samalla kokonaisriskin. Nopealle lukijalle annettiin uutisoinnissa käsitys, että Samaria kääri itselleen monen sadan tuhannen euron tuet. Sen päälle epäiltiin, onko yhdistyksellä omaa ruuanjakoa ollenkaan. Todellisuudessa Samaria jakoi hallinnoimansa tuen lähes kokonaan pikkujärjestöille. Samaria itse jakaa 100 tonnia avustusruokaa vuodessa ja niiden päälle vielä huomattavan määrän diakonia-aamiaisia ja lämpimiä aterioita neljällä paikkakunnalla. Hyvä niin.

Osa päättäjistä elää niin kaukana köyhän ja ruoka-aputyön arjesta, etteivät he koskaan voi omaksua sitä, mitä ihmiset siellä kokevat ja tekevät. Jotkut eivät soisi, että rikkaan miehen pöydältä putoaa muruakaan.

Aina on riittänyt ihmisiä, jotka ovat halunneet leipäjonot pois katukuvasta. Viime aikoina tällaisia äänenpainoja on alkanut kuulua kuntien viranomaisten taholta. Helsinki sai aikaan isot otsikot maaliskuussa 2018 kertomalla, että ”passiivisista leipäjonoista” pitäisi siirtyä ”aktiivisiin yhteisöihin”.

- Vaikka leipäjonoja on ollut Suomessa jo 1990-luvun alusta lähtien, ne eivät ole auttaneet vähentämään köyhyyttä, Helsingin vihreä apulaispormestari Sanna Vesikansa perusteli.

Kun minä olin työtön 80-luvun lopulla, ei ollut leipäjonoja. Silloin lainattiin rahaa jostakin, mentiin kaverille syömään tai oltiin nälissään.

Leipäjonot eivät ole poistaneet köyhyyttä, mutta ovat täyttäneet monen vähävaraisen vatsat. Monet jonojen poistamiseksi tehdyt ehdotukset kertovat lähinnä siitä, että ehdotusten tekijä ei tunne köyhien arkea. Haluaako tyhjän päälle jäänyt äiti viedä lapsensa syömään samasta pöydästä päihdeongelmaisten kanssa? Tuskin. Moni leipäjonon asiakas ei halua kontaktia kenenkään kanssa. He eivät tule pakottamalla tapaamaan ketään, vaikka vietäisi ruoka suusta.

Yksi konsepti, jonka levittämistä kaavaillaan koko maahan, on Yhteinen Pöytä. Se on Vantaan kaupungin ja Vantaan seurakuntien yhteistyössä ylläpitämä hävikkiruokaterminaali, joka kerää ylijäämät kaupoilta ja jakaa ne noin viidellekymmenelle toimijalle eri puolille kaupunkia. Siis kenelle tahansa, sillä näin toimien leipäjonot saadaan pois, kun varsinaisilla ruoka-aputoimijoilla ei pian ole, mistä tarvitsevalle jakaa.

Keskitetyssä ruuankeruussa on toki ideaa. Systeemi pitää luoda mahdollisimman helpoksi ruokaa lahjoittaville yrityksille. Tosin yritysten motivaatiota kantaa sosiaalista vastuuta jo nykyisissä oloissa on pakko ihailla. Esimerkiksi S-kaupalla on oma hävikkiruokakordinaattori ja Lidl kantaa korttansa kekoon hävikkilahjoitusten ohella myös hyväntekeväisyyskampanjoiden kautta. Monet elintarviketehtaat lahjoittavat suuria eriä ylijäämäruokaa mieluimmin köyhille kuin bioenergiaksi.

Pitkällä tähtäimellä Yhteinen Pöytä toimii vain, jos se kehittyy paitsi yritysten myös ruoka-aputyötä tekevien järjestöjen ja ruoan loppukäyttäjien ehdoilla.

Ruoka-aputyötä tekevät tulee ottaa mukaan. Ei vain kehittämään malleja, joilla köyhiä autetaan, vaan päästää sisällä toiminnan ytimeen. Kaupungin kahmiessa kauppaketjujen lahjoitukset itselleen, se väistämättä heikentää hyvää tekevien toimijoiden tulevaisuutta. Järjestöjen rooliksi on jäänyt vastaanottaa se, mitä tarjotaan, toki vain kaupungin ehdoilla ja määrillä. Yhteisen pöydän mallia tulee viedä järjestövetoiseen suuntaan, sillä ei yhdenkään kunnan perustehtävä ole itse hallinnoida ruoka-aputyötä. Kolmas sektori on ainoa kustannuksiltaan järkevä – ja samalla ihmisläheinen – reitti hoitaa ruoka-apu. Toimistoissa piirretyillä malleilla helposti rajoitetaan järjestöjen autonomiaa. Vapaus suunnitella työ itsenäisesti on kansalaistoiminnan kivijalka.

Pärjätäkseen muuttuvassa yhteiskunnassa järjestötoimijat verkottuivat vuonna 2015 perustamalla Ruoka-apu Yhdistysten Liiton, RAYL, joka osaltaan helpottaa julkisen ja järjestösektorin välistä yhteistyötä.

* * *

Ruoka-aputyötä ymmärtääkseen on syytä laskeutua ruohonjuuritasolle. Yksi monista käytännön tason asiantuntijoista löytyy Vantaan Apuraide ry:stä. Sen toiminnanjohtaja Jarno Eskelinen on sydämellinen ja puuhakas kaveri. Vuosia hän on tehnyt Vantaalla ruoka-aputyötä ja ideoinut jatkuvasti myös uutta. Hän haluaisi aloittaa Vantaalla ruokajonon korvaavan sosiaalisen marketin, josta asiakkaaksi rekisteröity vähävarainen voisi käydä hakemassa ruokakassin ”marketista” kerran viikossa. Samantapainen malli toimii jo useassa maassa.

Apuraide haki Vantaan kaupungilta vuodelle 2018 yhteensä 42 500 euron avustusta sosiaalisen marketin käynnistämistä varten. Aivan näin arvokkaaksi ehdotusta ei kaupungilla nähty. Apulaiskaupunginjohtaja Jaakko Niinistön toimialan huhtikuussa 2018 tekemä avustusehdotus oli vain 800 euroa eli sama kuin viime vuoden avustus. Suhteessa siihen, että järjestö jakoi vuonna 2017 yhteensä 250 tonnia elintarvikkeita, kaupungin esitys oli hävettävän pieni. Sitä perusteltiin väärinkäsityksellä siitä, että sosiaalinen market olisi liiketoimintaa.

- Ei Jarno mitään jäsenyyksiä ala myymään. Se toivoo saavansa jäsentuloja, ja se on ihan eri asia kuin liiketoiminta. Sitä paitsi jäsenten keruu ottaa aikansa ja silläkin ajalla pitäisi autoja tankata ja vuokra maksaa. Pienillä järjestöillä, Apuraide mukaan lukien, ei useinkaan ole hallinnollisia resursseja. Siksi ne eivät aina osaa esittää asioita paperilla kuten suuret järjestöt, joilla on paljon palkattua henkilökuntaa. Tiedän sen vuosien kokemuksesta, selitin yhdelle ja toiselle.

Kaikki valtuustossa tunsivat Jarnon, sillä halu auttaa köyhiä oli saanut hänet hakeutumaan myös politiikkaan ja valtuutetuksi asti.

- Eikö meille riitä se, että Jarno on kymmenen vuotta jakanut ruokaa Vantaalla eikä koskaan ole saanut siitä ensimmäistäkään palkkapussia? Jossain välissä voisi olla senkin aika, haastoin. - Eikö kaupungilta liikene edes polttoainetta, kun eduskunnasta on tullut kylmäkuljetusauto? Hiukan sydäntä peliin, kaverit.

Se viikonloppu kului puhelimessa. Maanantaihin mennessä päätöstä tekevän yleisjaoston jäsenet piti saada ymmärtämään ruoka-aputyön merkitys asiakkaiden ja vapaaehtoisen näkökulmasta. Korotuksia oli kuitenkin tulossa monille toimijoille. Monika-naisten avustus oli nousemassa jopa 12 500 euroa.

Yleisjaoston puheenjohtaja Säde Tahvanainen on SDP:n valtuutettu kuten Jarnokin. Säde näytti ymmärtävän heti alusta alkaen asian ytimen. Myös vihreiden Vaula Norrena ja Timo Juurikkala komppasivat Jarnon tekemää avustustyötä. Vaulalla ja Timolla löytyy sosiaalista omaatuntoa ja ahkeruutta, joka muutoin monelta päättäjältä puuttuu. Yhdessä Säteen kanssa he ajoivat oikeudenmukaista linjaa, jota myös kaikki muut puolueet kokoomusta lukuun ottamatta kannattivat. Jarnon Apuraide ry:n työ oli ehdottomasti tuen tarpeessa, ja esitystä korotettiin 9 000 eurolla. Demareiden esitys ei kuitenkaan kelvannut kokoomukselle. Kokoomuksen vastustuksen tausta johtui kaupunginhallituksen puheenjohtajasta. Kansanedustajakollegani Sari Multala on halutessaan ahkera ja rohkea punnitsemaan virkamiesten tuomia esityksiä. Tässä tapauksessa hän ei kuitenkaan voinut hyväksyä sitä, että virkamiesten esityksiä muutetaan miltään osin. Hänen mahtikäskystään kokoomuksen yleisjaoston jäsenet äänestyttivät Säde Tahvanaisen esityksen. Ja hävisivät.

Jarno kiipesi melkein lankoja pitkin luokseni kuultuaan kokoomuksen yrityksestä kaataa avustusesitys.

- Mika. Sarihan oli viime jouluna puhumassa sun kanssa työttömien joulujuhlissa Korsossa ja näki itse omin silmin tuhannen ihmisen ruoka-aputarpeen! Jarno selitti kiihtyneenä.

Rauhoitin häntä selittämällä, että politiikassa mikään ei ole sitä, miltä se näyttää.

- Juhlapuheet ja päätökset ovat kaksi eri asiaa. Tulet sen huomaamaan vielä monesti. Älä kuitenkaan huolestu, sillä muut puolueet on esityksen takana, rauhoittelin Jarnoa.

En arvannut, kuinka väärässä olinkaan. Politiikassa pelaaminen jatkuisi loppuun asti. Sari Multala, kuten eivät muutkaan kokoomuslaiset, hyväksyneet yleisjaoston päätöstä vieläkään. Sari käytti otto-oikeuttaan. Asia vietiin kaupunginhallituksen käsittelyyn 28.5 ja toistamiseen 4.6. Alkoi luottamushenkilöiden puhuttaminen.

Ensin kerrottiin, että kaupungin pitää olla tasapuolinen kaikkia ruoka-aputoimijoita kohtaan. Suomeksi sanottuna ei voida antaa kymmentä tuhatta euroa jollekin järjestölle, kun joku muu saa kolme tuhatta. Tosin unohdettiin sanoa, että kolmetuhatta euroa saava järjestö ei maksa vuokraa tiloistaan ja saa myyntituloja soppalautasistaan.

Muutaman perustelun jälkeen virkamiesten 6 000 euron kompromissiesitys sopi Juurikkalalle, kuten myös Tahvanaiselle. Keneltäkään ei leikattu mitään, paitsi Takaisin Elämään ry:ltä. Aikaisempien vuosien 10 000 euron Paalupaikan vuokraan tarkoitetusta avustuksesta leikattiin puolet. Sininen apulaiskaupunginjohtaja Jaakko Niinistö ja kokoomus saivat tahtonsa läpi, SDP ja vihreät taipuivat.

Tällaista pelleilyä katsoessa ei voi kuin ihmetellä, miten miljardin euron budjetilla toimiva kaupunki kehtaa käyttää kymmenien ihmisten aikaa perustellakseen sen, että ruoka-aputyö on vain muutaman tonnin arvoista? Samaan aikaan se itse kuitenkin järjestää satojen tuhansien rahoituksen omaan logistiikkatoimintaansa Yhteisen Pöydän hyväksi. Tällaisina hetkinä tekee mieli luovuttaa. Miksi käyttää vuosi toisensa perään aikaa asiassa, jossa muutosta ei tapahdu ja itsensä lisäksi suututtaa muutkin?

Epäuskon noustessa pintaan on syytä taas mennä keskustelemaan ruoka-apujonossa olevien ihmisten kanssa. Yleensä taistelumieliala palaa takasin. Toivottavasti se tarttuu myös muihin. Nimittäin nähtäväksi jää, miten pari kuukautta sitten valittu uusi kaupunginjohtajamme Ritva Viljanen onnistuu muuntamaan juhlapuheet köyhien ja järjestöjen puolustamiseen käytännön tasolla.

VESIPYSSYDIPLOMATIAA

Köyhyyttä voi ja kuuluukin torjua myös toisesta päästä, työpaikkoja luomalla. Suomen kohdalla se tarkoittaa pitkälti lisää ulkomaankauppaa. Olemme pieni kansantalous, jonka menestykselle vienti on välttämätöntä.

-Mika. Lähdetkö mukaan marraskuun puolessa välissä Kiinaan? soitti tuntemani yrittäjä Pekka Jussila.

Pekka oli Hermia Yrityskehitys Oy:n toimitusjohtaja, ja elettiin lokakuuta 2013. Yhtiö oli teknologia- ja kasvuyritysten kehittämiseen erikoistunut yritys, joka oli viemässä kahdenkymmen hengen yritysdelegaatiota Wuxin kaupunkiin Nanjingin ja Shanghain välimaastoon.

- Wuxissa on messut, jossa suomalaiset yritykset pääsevät tapaamaan potentiaalisia uusia kiinalaisia kumppaneita. Lisäksi siellä avataan teknologian tutkimuskeskus, ja nyt tarvitaan Suomesta valtiovallan edustajaa mukaan, Pekka lisäsi.

- Kuulostaa tosi hyvältä. Mulla on kuitenkin tässä välissä kalenteri aika täynnä, enkä mitenkään pääse lähtemään viikoksi Kiinaan, vastasin.

Pekka ei luovuttanut. Olihan hän kauppamies, jos kuka.

- Sinne tulee mukaan Kauppalehden toimittaja koko viikoksi. Harvoin perussuomalaiset varmaan Kauppalehteen pääsee. Tästä saatte hyvää julkisuutta, ja sulla olisi useampi puheenvuorokin.

Aika veijari. Tiesi, miltä hunaja maistuu ja miten siitä kansanedustajatkin pitivät. Aikamme keskusteltuamme sovimme, että jos pääsen kolmeksi, enintään neljäksi, päiväksi päätapahtumat tulevat edustettua.

Sovitusti pidin muutaman puheen kertomalla Suomen ja Kiinan välisen yritysyhteistyön tärkeydestä ja Suomen teknologiaosaamisesta. Konferenssi oli monella tapaa yrityksille hedelmällinen. Esimerkiksi Millidyne Oy sai solmittua sopimuksen yhteisestä tuotekehitysprojektista Kiinan toiseksi suurimman pesukonevalmistajan kanssa. Myös Biolan Oy teki sopimuksen kehittää uudenlainen komposti Kiinan markkinoille.

Mukana oli myös Unimuna-lentokenttätuolien kehittäjä Esko Koikkalainen – toiminnan mies, joka oli käytännössä nähnyt, miten pienet yritykset eivät saa oikeanlaista vientitukea. Esko tutustutti minut kiinalaiseen mieheen nimeltä Si Hang. Tämä entinen Nokian työntekijä tunsi suomalaisen yritysmaailman ja viennin edistämisen haasteet. Si Hang oli aikanaan osallistunut Nokia-puhelimien vientiin Kiinan markkinoille ja myöhemmin avannut useille suomalaisille pienille yrityksille ovia Kiinaan.

Toimittaja Sami Suojasen kirjoittama Kauppalehden kolmen sivun juttu suomalaisyritysten Kiinan valloituksesta ilmestyi kuukauden päästä matkasta. Yksityiskohtainen kuvaus kaikesta oli loistavasti kirjoitettu. Olin jopa päässyt samaan valokuvaan eturivin arvovieraiden kanssa istuessani. Mutta jotain puuttui. Ei sanallakaan mainittu, että mukana oli kansanedustaja Suomesta, eikä edes nimeä mahtunut valokuvan selitteeseen. Ei, vaikka pidin ainoana suomalaisena edustajana puheen teknologiakeskuksen avajaisissa. Itse en keksinyt asialle muuta selitystä kuin väärän puolueen.

Muistettiinpa Suomen mediassa kansanedustajia mainita tai ei, vienninedistämistoimintaa kannattaisi lisätä. Jos yrityksen mukana matkustaa kansanedustajia, ovet kaupunkien ja maakuntien johtajien pakeille aukeavat pienillekin yrityksille. Ja ilman näitä kontakteja yritys ei pääse pöytiin,

joissa kauppoihin johtavat askelmerkit otetaan. Paikalliset yritykset tarttuvat yhteistyöhön, jos paikallinen poliittinen johto näyttää vihreää valoa. Näin on erityisesti Kiinassa, jossa poliittista siunausta tarvitsee paitsi julkisen rahan käyttö myös yritysten sijoitukset.

Useat edustajat ovat harmikseen huomanneet, että eduskunta on täysin haluton edistämään kansanedustajien osallisuutta suomalaisessa vientikaupassa. Samoin on kaikissa ministeriöissä. Näin siitä huolimatta, että hallituksen tavoitteena on kaksinkertaistaa pienten ja keskisuurten yritysten vienti 2020 mennessä. Vaalikauden 2015 alussa ehdotimme Vähämäen kanssa hallituskumppaneille muutosta valiokuntamatkoihin. Miksi kansanedustajien kanssa samaan delegaatioon ei voisi ottaa mukaan yrityksiä, joille matkan aikana avattaisiin ovia? Esitys ei mennyt läpi. Eduskunnassa halutaan pitää kiinni sata vuotta vanhoista perinteistä, vaikka muissa maissa parlamentit elävät nykyajassa.

Sekään ei onnistunut, kun yritin päästä Sanni Grahn-Laasosen delegaation mukana Kiinaan syksyllä 2017. Finpro ei halunnut ottaa kansanedustajia mukaan vaan delegoi päätöksen ministeriöön. Ministeriö taas pyysi lähettämiseen eduskunnan päätöstä. Eduskunta päätti, ettei mukaan voi mennä, koska se ei ole valiokunnan matka. Mikään ei käynyt. En saanut lähteä, vaikka itse olisin matkan maksanut ja vaikka kiinalaiset ja suomalaiset yritykset olivat kutsuneet minut samaan tilaisuuteen, jotta voisin olla yrittäjien tukena suhteiden luomisessa.

Tämän kokemuksen jälkeen otin yhteyttä eri puolueiden edustajiin, ja perustimme 11.10.2017 eduskuntaan vienninedistämisfoorumin. Mukana on muiden muassa vienninedistämisestä ymmärtävä yrittäjä ja hyväntuulinen poliisimies Tom Packalén. Tarkoituksena on auttaa suomalaisia yrityksiä Suomessa ja ulkomailla. Lisäksi foorumi pyrkii muuttamaan eduskunnan suhtautumista kansanedustajien vienninedistämismatkoihin.

Ministereillä on valtava työtaakka jo valmiiksi. On kohtuutonta, että heidän päälleen kaadetaan vielä kaikki vienninedistäminen. Jos Suomessa ei ymmärretä hyödyntää kansanedustajia asiassa, pitäisi Suomeen saada vähintään varaministerit, kuten useassa muussa maassa on. Kyse ei ole pelkästä ulkomaankaupasta vaan hallinnon tehokkuudesta ylipäätään.

Yrityksiltä saamani palaute on, että valtiollisen vienninedistämisen taso vaihtelee kohdemaittain. Se riippuu lähes kokonaan paikallisen lähetystön resursseista. Joissain maissa toiminta on laadukasta. Toisaalla ei ole mitään ymmärrystä yritysten tarpeista. Nykyisin Finpro on osa Business Finlandia. Kyseessä on hallinnollinen muutos, mutta toivottavasti se johtaa myöskin entistä enemmän yrityksiä aidosti palvelevaan toimintaan.

Vuoden 2013 jälkeen olen käynyt Kiinassa muutamia kertoja ja useasti tavannut kiinalaisia delegaatioita eduskunnassa. Välillä kutsun vieraita myös meille kotiin syömään. Päivällinen perheen keskellä on hyvä tapa osoittaa heille suomalaista kulttuuria ja demokraattista päätöksentekoa. Kesällä 2017 meillä oli noin kahdenkymmenen kiinalaisen arvovaltainen ryhmä kylässä. Oli kesäilta, ja grillasimme ruokaa ja juttelimme mukavia. Koko perhe oli mukana. Vieraiden riemuksi kuusivuotias poikani esitteli temppujaan ja taitojaan. Vesipyssynäytöstä piti sen verran rajoittaa, ettei ainakaan vieraita ammuttu. Tyttäreni olivat tehneet takapihan mustikoista herkullista piirakkaa, jota tarjoilimme luonnon keskellä kallioilla. Kiinalaiset olivat niin ihmeissään suomalaisesta luonnosta, että konttasivat pitkin sammalta mustikanvarpujen perässä.

Illan päätteeksi tuli lahjojen vaihtamisen vuoro. Sain lahjaksi tyypillisen kiinalaisen pienen taulun ja vieraani saivat maailman parhaan kirjan omalla kielellään Suomi 100 -pinssin kera. He kiittivät sydämellisesti, kun jäimme pihalle vilkuttelemaan.

KUKA KIRJOITTI TARINANI?

Mitä muuta tarkoitusta ihmisellä on elämässä kuin rakastaa ja tulla rakastetuksi? Siinä se on pähkinäkuoressa. Se on jokaisen meistä elämäntarinan päämäärä. Toinen kokee ja jakaa sitä enemmän ja toinen vähemmän. Kaikki sen lisäksi on vain elämän sivujuonia alkaen syntymästä aina kuolemaan asti.

Jokaisen lapsen kohdalla pohditaan, mikä hänestä tulee isona. Niin varmasti minunkin suuntiani yritettiin arvailla. Omassa mielessäni kysymys oli jossain taustalla, en koskaan asiaa itseltäni kysynyt. Tosiasiassa en taida kysyä vieläkään. Tulevaisuutta koskevia valintoja en ole koskaan osannut tehdä suurella harkinnalla. Päivä kerrallaan on kuljettu. Tilanteiden mukaan ja vastuullisestikin, mitä pidemmälle elämässä on päästy. Kadunko sitä, mitä tein nuorena? Tekisinkö jotkin asiat toisin? Varmasti. Jos en katuisi mitään, se olisi sama asia kuin en välittäisi siitä, jos lapseni tulisivat kokemaan samaa.

Olisin voinut käydä koulut paremmin. Olisin voinut käydä armeijan loppuun. Olisin voinut jättää ottamatta pullosta, olla tekemättä rikoksia ja alati vaihtaa parisuhteita. Tein vääriä valintoja, jotka johtivat yksi toisensa jälkeen siihen, mikä minusta tuli ihmisenä.

Koska valitsisin monet asiat nyt toisin, tiedän oppineeni jotain. Tosiasia kuitenkin on, että elämäni kontekstissa, äitini odotusajasta alkaen, hedelmä oli pitkälti ympäristön tulosta. Ihmisen kyky muuttaa itseään on rajallinen. Ei riippuvuudesta, oli se mikä tahansa, pääse eroon vain omin voimin. Siihen tarvitaan apua ja aikaa. Aika taas toimii ihmisen hyväksi tai häntä vastaan. Kaikki eivät jatka, ja vapaus jää kokematta.

On selvää, että elämän isot asiat eivät ole yksin meidän käsissämme. Vielä vähemmän toisten elämä. Jokainen valitsee polkunsa, mutta siinä rinnalla kulkevat mahdollisuudet sekä ihmiset viitoittavat ja rajaavat asioita pysyvästi.

Itse olen saanut rinnalleni ystäviä, jotka eivät ole luovuttaneet tai päästäneet irti. Ennen kaikkea olen kiitollinen perheestä. Vaimosta ja lapsista. Perhe toi elämääni sen, mitä jokainen mies tarvitsee. Vastuuta. Rakkautta. Oikeanlaista ylpeyttä. Syyn herätä vaikkapa töihin tienaamaan pitääkseen huolta jostakin, jota osaa arvostaa enemmän kuin itseään. Perhe tuo pysyvyyttä ja tekee miehestä oikealla tavalla pehmeämmän.

Olen kiitollinen myös vanhoista kokemuksistani, vaikka joku voi sitä ihmetellä. Kipeimmistäkin. Jälkeenpäin katsottuna ne ovat kuin helminauha. Tapaus kerrallaan ne johtivat minut kiinni suurempaan juoneen, jonka olemassaoloa en itse edes käsittänyt.

Raamatun lukeminen elämäni mustina päivinä merkitsi enemmän kuin osasin aavistaa. Silloin kaivettiin perustuksia sieluuni, alkaen Santahaminan vartiotuvalta. Ajan kuluessa aloin tuntemaan. Ensin en niinkään Jumalaa, vaan itseni. Huomasin, millaisessa kierteessä elin. Näin, miten olin kahlehdittu tekemään sitä, mitä vihasin. Kun kuulin sanoman yhä uudelleen, tiesin, että se oli minua varten kirjoitettu. Vielä oli toivoa. Rauha oli saavutettavissa. Ymmärsin, että Jumala halusi yhteyden minuun.

Minulla oli kova pää, ja lääkkeet olivat sen mukaiset. Ahdistus, syvä sellainen, oli tarpeen. Aina, kun minulla meni edes jollain tasolla hyvin, itsepäinen luontoni käänsi selkänsä jumaljutuille saman tien. Vanhan elämän viimeisillä kierroksilla tietoisuus Jumalasta ja hänen läsnäolostaan kasvoi kuitenkin niin konkreettiseksi, ettei sitä enää päässyt karkuun.

Siksi olen kiitollinen kaikista kokemuksistani. Tarinani kirjoitti Jumala. Hän otti elämäni synkimmät sävyt omia virheitäni myöten ja rakensi niistä reitin pisteeseen, jossa lopulta jouduin pysähtymään. Antamaan Jumalalle luvan siirtyä ulkopuolisesta ohjailijasta oman elämäni ohjaamoon. Annoin Jumalalle luvan muokata minua itseäni.

Huomasin, että Jumalan rakkaus oli se, mitä olin etsinyt. Huomasin myös, että hän opetti minua rakastamaan uudella tavalla. Ilman Jumalaa ihminen on puolikas. Minä en tiennyt, mikä minusta tulisi isona – enkä tiedä vieläkään – mutta Jumalalla oli valmis suunnitelma.

Jokaisen ihmisen tien Jumala ohjaa siihen pisteeseen, että hän tarjoaa mahdollisuutta kohtaamiseen. Siinä on ihmisen valinnan paikka. Antaako luvan vai yrittääkö vielä itse? Saako Jeesus Kristus astua sisään kirjoittamaan tarinaa – tekemään siitä sellaisen, jonka Jumala on pohjimmiltaan suunnitellut myös Sinua varten?

Monet miljoonat ovat sen luvan antaneet. Jumala pysäytti minut, mutta ei pysäyttänyt kuitenkaan. Hän vain nosti minut sellaiseen elämään, jota olin syvimmiltäni kaivannut. Löytämään tosi rakkauden.

Näillä sanoilla toivotan sinulle siunausta ja kiitän siitä, että otit osaa elämääni tämän kirjan kautta. Kaikkea hyvää. Kiitos!

KIITOKSET

Vanhempana minä – ja etenkin Sarita – muistutamme lapsiamme kiittämään eri tilanteissa. Kiitos ja kehu eivät maksa mitään, ja jos ne ovat aitoja, sekä kiittäjä että vastaanottaja saavat paljon. Itse kuulun niihin aikuisiin, jotka usein unohtavat sanoa kiitos. Nyt on aika korjata laiminlyöntini siltä osin.

Kiitos ennen kaikkea vaimolleni Saritalle. Heinäkuun 28. päivä tulee kuluneeksi 17 vuotta naimisissa, ja koko sen ajan olet uskollisesti seisonut rinnallani. Vauhdikkaalle luonteelleni on siunaus elää kanssasi. Ilman sinua en olisi kokonainen. Rakastan sinua, ja sinun kanssasi on hyvä elää.

Kiitän lapsiani siitä, että olette antaneet elämälleni tarkoitusta ja päämäärää. Alkaen Samin ja Tomin vuosista vanhemmuus opetti kantamaan vastuuta myös muistakin kuin itsestään. Teresa, Mariella ja Viljami ovat jatkaneet sitä siunausta, etten vanhene koskaan. Pidätte vauhdissa ja vastuussa, eikä rakkautenne isäänne kohtaan ole koskaan osoittanut laantumisen merkkejä. Rakastan teitä.

Kiitos siskolleni Merville tuesta ja äitiyden roolista hetkinä, jolloin ne olivat tarpeen. Huolenpitosi minua ja Jannea kohtaan elämän vaikeina vuosina on ollut korvaamattoman arvokasta. Jyrkin ja sinun välittäminen perheestämme on ollut merkityksellistä kaikin tavoin. Rakastan teitä.

Kiitos Jannelle, pikkuveljelle. Olet minulle rakas. Koko elämämme olemme pitäneet yhtä ja pidämme loppuun asti.

Kiitän anoppia ja appiukkoa Sirkku ja Heikki Yli-Hietasta siitä, että olette kasvattaneet tyttärestänne niin hienon naisen kuin hän on. Olette myös osoittaneet minua kohtaan luottamusta varhaisesta vaiheesta alkaen aina tähän päivään saakka. Kiitän rukouksista ja rakkaudestanne meitä kaikkia kohtaan.

Kiitos Valtosen Timpalle, että olet etsinyt Korsossa kadonneita lampaita ja johdattanut minutkin elämän tielle. Kiitos Pauli ja Terttu Pärssiselle, jotka otitte minut pojakseni uskoontuloni jälkeen ja olette kaikki nämä vuodet tukeneet niin myötä kuin vastoinkäymisissä.

Elämääni positiivisesti ovat vaikuttaneet kymmenet, jopa sadat eri ihmiset. Lapsuus- ja nuoruusajoiltani kiitän ala-asteen opettajaani Marja-Liisa Hämäläistä ja Hiekkaharjun ammattikoulun rehtoria (jonka nimi jäi epäselväksi) siitä, että näitte minussa muutoksen mahdollisuuksia tilanteissa, joissa moni olisi ja on luovuttanut.

Kiitos myös Iso Kirja -opistolle, joka tarjosi ei vain teologista opetusta vaan hengellisen elämäni peruspalikoita.

Kiitos rohkaisijat ja ystäväni Marko Selkomaa, Timo Närhi, Juha Ketola ja Markku Tuppurainen. Positiivinen asenne ja uskon henki on tarttuvaa.

Kiitos Hannu ja Laura Haukka. Olette uskoneet minuun. Kiitos tuestanne.

Kiitos Susanna Honkamaa. Olet ylittänyt odotukseni monta kertaa. Antautuneisuutesi tehdä kaikkesi edustajatyöni menestymiseksi on tehnyt suuren vaikutuksen. Harvoin olen työhistoriani aikana nähnyt tällaista sitoutumista ja moninaista osaamista. Kiitos myös, että osallistuit tämän kirjan kirjoittamiseen. Yhteistyömme on ollut loistavaa, ja mukanasi tullut järjestelmällisyys ja täsmällisyys on ollut koossa pitävä liima. Ilman kriittistä arviointiasi olisi kirjassa paljon sellaista,

jota voisin myöhemmin katua. Kaiken kokemukseni jälkeen uskon, että sinulla on vielä paljon annettavaa kirjallisuuden saralla.

Kiitos puoluetovereille ja puoluetoimistolle. Kiitos Ville Vähämäelle ja Toimi Kankaanniemelle, erityisesti. Politiikassa on harvoja, joihin voi luottaa kaikessa. Te kuulutte niihin.

Kiitos kirjan kirjoittamiseen osallistuneille.

Kiitos myös Henna Saariselle ja Juha Lehtoselle, joiden kanssa aikoinaan tämä kirjaprosessi laitetiin vireille.

Kiitos Susanna Sarimaalle, joka jousti aikatauluissa ja antoi panoksensa kirjan oikolukuun. Kiitos kommentaattorit Mirjami, Timo, Jussi, Timppa, Sarita, Sami, Heini, Esa, Joonatan ja Tapani. Kiitos Mika Korhoselle kannesta ja Anna Huttuselle taitosta. Kiitos Nina Kärpäselle viime hetken graafisesta avusta.

Kiitos yrityskonsultti Jussi Virtaselle neuvoista hetkinä, joina oma viisaus ei ole riittänyt ratkaisemaan kysymyksiä asioissa, jotka eivät ole olleet itselle tuttuja. Kiitos kaikille esirukoilijoille, joista tunnen vain hyvin pienen osan.

Kiitos niille tuhansille, jotka ovat uskoneet minun olevan oikea henkilö ajamaan niitä asioita, joita olen eri vaaleissa nostanut esiin. Ilman äänestäjiäni en olisi kirjoittanut näitä politiikan kappaleita elämässäni. Ymmärrän kaikkien teidän arvonne, vaikka en tunne kuin hyvin pienen osan teistä.

Kiitos monet muut tässä kirjassa mainitut ja mainitsemattomat, jotka olette osa minun elämääni.

Tärkeimmät kiitokset annan tietenkin Luojalleni ja Jeesukselle Kristukselle. Kiitän elämän lahjasta. Perheestä, terveydestä ja siunauksesta. Varjeluksesta vaaran ja arjen hetkinä. Kiitän ystävistä ja taloudellisesta huolenpidosta. Kiitos ja kaikki kunnia kuuluu sinulle.

LUOTTAMUSTOIMET

Kansanedustaja, 2011-
- Uudenmaan vaalipiiri, Perussuomalaisten eduskuntaryhmä
- Nykyiset valiokunnat
- Suuri valiokunta, jäsen
- Valtionvarainvaliokunta, varajäsen
- Hallinto- ja turvallisuusjaosto, puheenjohtaja
- Sivistys- ja tiedejaosto, lisäjäsen
- Asunto- ja ympäristöjaosto, lisäjäsen
- Sosiaali- ja terveysvaliokunta, varajäsen
-Aikaisemmat valiokuntapaikat: Sivistysvaliokunta, Lakivaliokunta, Tulevaisuuvaliokunta
- Muita vastuutehtäviä
- Kansliatoimikunta, varajäsen
- Puheenjohtaja, Kiina-ystävyysryhmä
- Puheenjohtaja, Eduskunnan vienninedistämisfoorumi
- Eri aikoina puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja, Eduskunnan moottoripyöräkerho MP-Arkadia

Vantaan kaupunginvaltuutettu, 2008-
- Nykyään kaupunginhallituksen ja yleisjaoston jäsen
- Aikaisemmin jäsen kaupunginsuunnittelulautakunnassa ja tarkastuslautakunnassa

Muut luottamustoimet

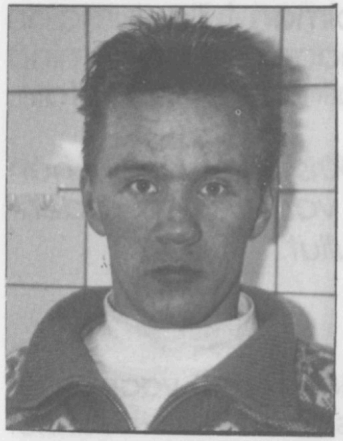
Uudenmaan maakuntavaltuuston jäsen, 2008- Veikkauksen hallintoneuvosto, varapuheenjohtaja, 2015- HOK-Elannon edustajisto, jäsen, 2016-
Parlamenttienvälisen liiton (IPU) Suomen johtokunta, jäsen, 2017- Vantti Oy:n hallitus, jäsen, 2017-
Kelan valtuusto, varajäsen, 2015-
VAV Asunnot Oy:n hallitus, toinen varapuheenjohtaja, 2013-2017
Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin psykiatrisen lautakunnan jäsen, 2013-2017
Neste Oyj:n hallintoneuvosto, jäsen, 2012-2015

	Henkilökohtainen			**PS Vantaa**		**PS Koko maa**
Vuosi	Äänet	Sija Vantaalla	Sija PS-Vantaan listalla	PS-valtuu-tettujen määrä	PS kannatus Vantaalla	PS kannatus koko maa
2008	493 (läpi)	27	3	7	9,8 %	5,4 %
2012	792 (läpi)	14	3	11	15,7 %	12,3 %
2017	1265 (läpi)	5	1	8	12,4 %	8,8 %

Kuntavaalit

Eduskuntavaalit

Vuosi	**Henkilökohtainen**			**PS Uusimaa**	**PS Koko maa**
	Äänet	Sija U-maalla	Sija PS-Uudenmaan listalla	PS- edustajien määrä	PS kannatus koko maa
2011	2703 (läpi)	28	6	7	19,1 % (39 ed.)
2015	4273 (läpi)	12	3	7	17,7 % (38 ed.)

Mika (Ilari) Niikko

(kesäkuu - 91)

Mulla oli ennen uskoontuloani satoja kavereita, jupeista narkkareihin, joitten kanssa mä vietin aikani hankkien elämän kokemuksia melkein kaikilta elämän alueilta. Yleensä mun touhuissani viina ja naiset näytteli pääroolia. Vaikka monestikin sain tehtyä sitä mitä tahdoin, niin kuitenkin jäi myöhemmin sellainen tyhjä - tai tyytymätön olotila. Ei tyttöystävät, kaverit eikä hyvät ystävätkään pystyneet antamaan mulle "sitä jotakin" mitä mä halusin. Kunnes mä kuulin Jeesuksesta, että Hän pystyy antamaan kaiken mitä ihminen tarvitsee. Ja kun mä vuosi sitten annoin elämäni Jeesuksen käsiin, niin minussa tapahtui se muutos, jota sanotaan ihmeeksi. Minä synnyin uudesti ylhäältä, Joh. 3:3, Jumalan lapseksi. Jeesus antoi mulle sen mitä sanassaan lupasi: "Rauhan minä jätän teille, minun rauhani, sen minä annan teille. En minä anna teille niinkuin maailma antaa. Joh. 14:27. Tämän ja paljon muutakin hyvää olen saanut Jumalalta. Sinunkaan ystäväni ei tarvitse enää elää erossa Jumalasta, vaan anna tällä hetkellä Jumalan pelastaa sinun iankaikkinen sielusi. Ota ensimmäinen askel kohti Jeesusta, niin Hän tulee

MITÄ!

MIKSI HE USKOVAT JEESUKSEEN

Me vaelsimme kaikki eksyksissä niin kuin lampaat, kukin meistä poikkesi omalle tielleen. Mutta Herra heitti hänen päällensä kaikkien meidän syntivelkamme.
Jes. 53:6

"Minun lampaani kuulevat minun ääntäni, ja minä tunnen ne, ja ne seuraavat minua. Ja minä annan heille iankaikkisen elämän, ja he eivät ikinä huku, eikä kukaan ryöstä heitä minun kädestäni. "
Joh. 10:27, 28

vastaan ja antaa sinulle voiman tulla Jumalan lapseksi. Ja tulet huomaamaan, puhunko minä omiani vai onko tässä maailmassa vielä jotain, joka antaa enemmän.
2. Kor. 5:17 "Siis, jos joku on Kristuksessa, niin hän on uusi luomus; se mikä on vanhaa, on kadonnut, katso, uusi on sijaan tullut."

Ystävä Hyvä!

Älä tyydy puolittaiseen Jumala-uskoosi, vaan "koetelkaa itseänne oletteko uskossa, tutkikaa itseänne. Vai ettekö tunne, että Jeesus Kristus on teissä? Ellei, niin ette kestä koetusta" 2. Kor. 13:5.
Oletko matkalla kadotukseen, iankaikkiseen eroon Jumalasta? Se ei ole mikään "mitä - sillä - on - väliä"-paikka (Luuk. 16:19-29, Ilm. 20:10-15). Näin ei kuitenkaan tarvitse käydä... Uskoontultuasi et muutu enkeliksi, eikä kaikki ongelmasi haihdu yks kaks, mutta tämän jälkeen Jumala auttaa sinua kaikessa, missä ikinä apua tarvitsetkin.
Mutta mikä kaikkein tärkeintä: Sinun kaikki syntisi on anteeksiannettu Jeesuksessa Kristuksessa ja olet taivaskelpoinen, synnitön Jumalan silmissä. Jeesus rakastaa sinua ja ymmärtää sinua enemmän kuin sinun kaverisi, vaimosi / miehesi tai kukaan muu. Älä katso heihin vaan katso millä tiellä kuljet ja päätä nyt missä vietät seuraavat miljoonat vuotesi (sillä iankaikkisuus on pitkä aika).

"Noita tietämättömyyden aikoja Jumala on kärsinyt, mutta nyt Hän tekee tiettäväksi, että kaikkien ihmisten kaikkialla on tehtävä parannus" Ap.t. 17:30. "Kun he tämän kuulivat, saivat he piston sydämeensä ja sanoivat... Miehet, veljet, mitä meidän pitää tekemään?" Niin Pietari vastasi heille: "Tehkää parannus ja ottakoon kukin teistä kasteen Jeesuksen Kristuksen nimeen syntienne anteeksisaamiseksi, niin te saatte Pyhän Hengen lahjan. Sillä teille ja teidän lapsillenne tämä lupaus on annettu ja kaikille, jotka kaukana ovat, ketkä ikinä Herra, meidän Jumalamme, kutsuu" Ap.t. 2:37-39.

RUKOILE NÄIN:

Jumala, olen tässä edessäsi juuri tällaisena ja ymmärrän etten voi päästä taivaaseen milläänomilla teoillani ja syntieni kanssa. Haluan nöyrtyä parannukseen vääristä teoistani ja pyytää kaikkia syntejäni anteeksi. Uskon, että Jeesus on sovittanut minunkin syntini. Siksi haluan vastaanottaa Jeesuksen juuri NYT Vapahtajakseni, ja jättää itseni Jumalan käsiin. Kiitos Jeesus, että olet luvannut "sitä joka minun tyköni tulee minä en heitä ulos". Kiitos siitä, että viet asiani päätökseen tunsin minä sitten mitä tahansa.

Ota yhteys toisiin uskoviin ja mene hengellisiin tilaisuuksiin, niin pääset alkuun.

ERITYISNUORISOTYÖTÄ ARVOILLA VAI ILMAN

Minulla oli ajoittain tapana käydä syömässä erään kaupungin erityisnuorisotyöntekijän kanssa. Kerran työasioista keskustellessamme ystäväni mainitsi ”kenttänuorisotyön olevan siinä määrin ´rakasta hommaa´, etteivät työt voisi vähempää kiinnostaa kello neljän jälkeen, kun ei kaupunkikaan ylitöistä mitään maksa”. Kauan ei nuorimies alalla viihtynyt, vaan vaihtoi työpaikkaa parin kuukauden jälkeen.

Tulipa itsekin ajateltua pojan puhuvan täyttä asiaa. Nuorten ja heidän ongelmiensa oikomisessa saa vietettyä aikaa vaikka kellon ympäri, eikä ongelmille näy loppua. Ajoittain kiitoskin on sitä luokkaa että: ”haista ...” tai jotain muuta yhtä mieltä ylentävää. Ei näitä töitä tarvitse kauan tehdä, kun jo löytää itsensä ajattelemasta: ”mitä ihmettä teen tällaista hullujen hommaa?” Edellisessä työssä yrittäjänä pääsin paljon vähemmällä. Nykyisen työni resurssitkin ovat aivan toista luokkaa, kuin saatoin edes painajaisunissani kuvitella. ”Olisi vaan pitänyt jatkaa siellä, missä Minä menestyin ja pysyä kaukana näistä hörhöistä”.

Aika kuluu, työntekijä kasvaa ja alkaa hitusen havaitsemaan muutakin. Nuori selviytyy taas kappaleen matkaa ilman päihteitä, hyväksikäyttöä ja itsetuhoyrityksiä. Kolikosta alkaa näkyä jo toinenkin puoli. Isä- ja äitimalli, annettu huomio ja aito välittäminen – rakkaus tekevät tehtävänsä. Nuori alkaa arvostamaan itseään ja elämää. Nuoren äitikin voi jo paremmin. Ei tarvitse jaksaa yksin. On ”olkapää”, jolle taakan voi laskea ja kuuntelija, joka ymmärtää. Olisiko X jo kuollut huumeiden yliannostukseen ystävänsä tapaan ilman apuamme? Entä olisiko Y palautunut vankilaan, siellähän on jo puolet hänen kavereistaankin?

Lähimmäisen auttaminen ei sittenkään ole kiinni siitä, saako ylitöistä palkkaa tai saako palkkaa ylipäätään. Lähimmäisen rakastaminen ei ole kiinni siitä, saako osakseen kiitosta vai kirousta.

Lähimmäisen, siis narkomaanin, prostituoidun, alkoholistin, vangin, työttömän, mielisairaan, vammaisen, ulkomaalaisen ja jopa vihamiehen rakastaminen on sitä, että antaa anteeksi sillekin, joka ei sitä ansaitse. Antaa omastaan, vaikka se olisi viimeinen. Jaksaa uskoa parempaan, vaikka kaikki toivo olisi jo menetetty. Antaa kaikkensa toisen puolesta. Sitä on rakkaus ja sitä on oikea nuorisotyö.

Tämä mielipideteksti ruoka-avusta löytyi kirjan kirjoittamisen jälkeen vanhoista arkistoista. ”Jos muutosta ei tapahdu, on ainoa järkevä vaihtoehto se, että järjestö- ja vapaaehtoistyöntekijöitä asettuu itse vaaliehdokkaaksi. Osallistukaa, äänestäkää ja asettukaa ehdolle. Vain siten muutoksia tapahtuu. ”Teksti on julkaistu Vantaan Sanomissa perjantaina 12.9.2008 ja samana viikonloppuna Soini haastoi minut Korson torilla mukaan politiikkaan.

”Kansanedustajaksi 17.4.2011” vaalimainoksessa riitti uskoa.

VS 1 PE 9.2008 12.9-08

Ruokajakelusta pitäisi hakea elintarvikkeita vain tarpeeseen

■ Yhtenä useasta järjestöstä myös Takaisin Elämään ry jakaa avustuksina EU-elintarvikkeita vähävaraisille. Koska ruuan hinta on nopeasti noussut jopa kymmenestä kahteenkymmeneen prosenttia, yhä useampi hakee järjestöjen tarjoamia avustuseineksiä ja elintarvikkeita.

Tämä nähtiin myös Havukoskella 3. syyskuuta, jolloin jakamamme 264 elintarvikekassia loppuivat vajaassa kahdessa tunnissa. Moni jäi ilman ruokakassia, sillä hakijoita oli liikkeellä enemmän kuin aikaisemman perusteella osasimme odottaa. Ruuan hinnan kohoaminen on saanut liikkeelle myös eläkeläisiä. Viimeisimmässä jakotilaisuudessa eläkeläisten osuus oli 59, työttömien 31 ja muiden kuten opiskelijoiden 10 prosenttia.

Koska ruuan tarvitsijoita on yhä enemmän, olisi toivottavaa, ettei ruokaa hakisi jokainen, siis ne joilla on selvästi varaa sitä ostaa. Useimmat eläkeläiset hakevat ruokaa todelliseen tarpeeseensa, sillä pelkällä pienellä eläkkeellä on vaikeaa tulla toimeen.

Kuitenkin jakoon tulee ihmisiä, jotka tulisivat toimeen myös ilman ruoka-apua. Vaikka varakkaita ilmaisen ruuan perässä kulkijoita on vain marginaalinen määrä, ei se kuitenkaan ole hyväksyttävää ja moraalisesti oikein niitä varattomia kohtaan, jotka jäävät ilman ruokakassia.

Järjestöjen halun jatkaa ruuan jakoa vuodesta toiseen on oltava vahvalla kutsumuspohjalla, koska

OTA KANTAA!

Pitäisikö kaupungin tukea avustustyötä tekeviä järjestöjä tuntuvammin? Keskustele aiheesta lisää osoitteessa www.vantaansanomat.fi

edes siedettäviä resursseja tämän kaltaiseen työhön ei juuri koskaan ole saatavissa. Hyvänä esimerkkinä on yhteistyökumppanimme Korson Ruokapalvelu ry, joka jakaa kahtena päivänä viikossa vuosittain yli 20 000 ruokakassia vuodessa. Siitä huolimatta kaupungin sosiaali- ja terveyslautakunta ei taaskaan halunnut tukea heidän työtään kuin nimellisesti 2 000 eurolla.

Korson Ruokapalvelu ry on jakanut ruokaa säännöllisesti jo vuodesta 1997 ja Takaisin Elämään ry vuodesta 2000, mutta muutosta kaupungin järjestöavustuksien jakamiseen ei ole luvassa. Nyt kun kunnallisvaalit ovat jälleen tulossa, kehotan eläkeläisiä, opiskelijoita, työttömiä ja järjestötyötä arvostavia äänestäjiä tenttaamaan ehdokkailta, mitä he oikeasti aikovat juhlapuheidensa lisäksi tehdä.

Jos muutosta ei tapahdu, on ainoa järkevä vaihtoehto se, että järjestö- ja vapaaehtoistyöntekijöitä asettuu itse vaaliehdokkaaksi. Osallistukaa, äänestäkää ja asettukaa ehdolle. Vain siten muutoksia tapahtuu!

Mika Niikko
toiminnanjohtaja
Takaisin Elämään ry

EKOJA JUHLAPUHEIDEN SIJASTA

Lasten ja nuorten asialla vuodesta 2000

244

MIKA NIIKKO

Kaupunginvaltuutettu, Vantaa, Uusimaa

mikaniikko.fi

PerusS

91-2000 Aktiivinen yritystoiminta eri toimialueilla
00-2011 Syrjäytyneiden nuorten tukemista, kristillisen nuorisojärjestön Takaisin Elämään ry:n perustaja ja johtaja
09- Vantaan kaupunginvaltuutettu, valtuustoaloitteita perheiden ja nuorten hyväksi ja heidän oikeuksien puolustamista
.4.2011 Kansanedustajaksi puolustamaan heikommassa asemassa olevia

MIKAN VAALIBUSSI maanantai 4.4. – 10.00 Kulomäen kioskin edessä, 11.00 Ilolan ABC huoltoasema, 12.30 Myyrmannin kauppakeskus, tori, 14.00 Martinlaakson ostoskeskus parkkialue, 15.30 Seutula, Katriinan sairaalan edustalla – KAHVITARJOILU

T
• 19
• 20
• 20
• 17